Teodor Jeske-Choiński.

Neofici Polscy

Materyały historyczne.

WARSZAWA

DRUK PIOTRA LASKAUERA I S-KI

1905.

Cena rub. 2.

Neofici Polscy

Teodor Jeske-Choiński.

Neofici Polscy

Materyały historyczne.

WARSZAWA
DRUK PIOTRA LASKAUERA i S-KI.
1904.

Дозволено Цензурою.

Варшава, 20 Іюля 1904 года.

OBJAŚNIENIE.

Zdarza się często, iż dochodzi się do celu zupełnie innego, aniżeli się zamierzało.

Porządkując materyały do studyum o frankistach, sprawdzałem w warszawskich kancelaryach kościelnych daty, podane przez Aleksandra Kraushara w jego cennem dziele p. t.: «Frank i frankiści». Znalazłszy, czego szukałem, wertowałem przez ciekawość «Księgi urodzonych», dalej: może znajdzie się jeszcze jaki neofita, nie należący do grupy frankistów? Rezultat był nadspodziewany, w samym bowiem Św. Krzyżu wykopałem z pyłów i kurzów pożółkłych ksiąg blisko stu Żydów, ochrzczonych w XVIII stuleciu.

Poszukiwania tego rodzaju mają to do siebie, iż podniecają, jak narkotyk. Ciekawość rośnie z rosnącym materyałem. Chciałoby się znaleźć dużo, jak najwięcej, czego się szuka w pewnym kierunku — zbieracza ogarnia namiętność.

W ten sposób stało się, iż pracowałem cztery lata w różnych kancelaryach kościelnych, warszawskich

i niewarszawskich, iż oprócz «Ksiąg urodzonych» wertowałem konstytucye, herbarze, pamiętniki, różne dzieła historyczne i t. d. — i wykierowałem się wypadkiem, mimowoli, na pierwszego, zdaje się, «heraldyka żydowskiego».

Na pierwszego i zapewne ostatniego... Bo wątpię, żeby znalazł się ktoś drugi tak ciekawy, komuby się chciało przeczytać kilka milionów metryk w czterech językach (łacińskim, polskim, niemieckim i rosyjskim), redagowanych z nużącą jednostajnością. A trzeba czytać koniecznie wszystkie, jedną po drugiej, nowochrzceńcy bowiem żydowscy nie mają swoich ksiąg osobnych, lecz są zapisani w ogólnych «Księgach urodzonych».

Zrazu traktowałem tę szperaninę jako zabawkę, jako zaspokojenie osobistej ciekawości. Gdy jednak materyał urósł do poważnych rozmiarów, postanowiłem wydać słownik neofitów polskich.

Zapyta kto: jaki cel może mieć taki słownik? Odpowiem na to: jest to materyał historyczny, jak każdy inny. Wydaje się słowniki szlachty (herbarze), literatów, artystów, lekarzów, prawników i t. d. Dlaczegoby ludzi nie miało obchodzić, ilu Żydów przyjęło wiarę chrześciańską, gdzie, kiedy, dla czego i z jakich sfer się nasi neofici rekrutowali? Ciekawość ta jest bardzo naturalna w społeczeństwie, które miesza się coraz więcej z rasą żydowską. Krew semicka wsiąka od pewnego czasu wszędzie, we wszystkie sfery, a z tą krwią wsiąkają jej instynkty, tradycye i poglądy. Warszawianin z przed laty pięćdziesięciu nie poznałby już dziś swojej kochanej Warszawki, a za lat sto, gdyby mu wolno było wrócić na ziemię, czułby się w niej

zupełnie obcym. Przyszłemu psychologowi rozwoju i przemian naszej duszy narodowej wyjaśni słownik neofitów polskich niejedną zagadkę — powie mu, dlaczego pewne poglądy i zapatrywania, wierzenia, pewne «ideały», których przeszłość polska nie znała, wysunęły się na czoło naszej cywilizacyi.

Rozumie się, że niniejszy tom jest tylko początkiem, drobnym odłamem całości, na której wykończenie powinna by się złożyć praca stu szperaczów. W miarę, jak mi materyał będzie przybywał, będę wydawał dalsze tomy z dopełnieniami.

Pragnąc, aby mój słownik neofitów był dokumentem, rzeczywistem źródłem historycznem, bez żadnych dodatków fantastycznych umieściłem w tomie niniejszym prawie wyłącznie tylko tych neofitów, których metryki *na własne oczy widziałem*. Nawet metryki frankistów, aczkolwiek je Kraushar przedrukował dokładnie, sprawdziłem sam we Lwowie, w Kamieńcu Podolskim i w Warszawie. Z wyjątkiem kilkunastu w wieku XVIII w niektórych miastach prowincyonalnych ochrzczonych żydów, o których wiadomość otrzymałem z rąk pewnych, i neofitów wymienionych w konstytucyach, są wszystkie daty rezultatem moich osobistych poszukiwań. *Nie wymieniłem wielu znanych powszechnie neofitów dlatego tylko, że nie zdążyłem dotąd odnaleźć ich metryk.* Uczyniłem to rozmyślnie, przekonałem się bowiem wielokrotnie, iż wiadomości, obiegające z ust do ust, bywają rzadko ścisłe. Inaczej wygląda zwykle legenda, a inaczej dokument.

Być nie może, by w tak wielkiej liczbie cyfr, nazwisk, miejscowości, nie znalazła się tu i owdzie jakaś omyłka. Na omyłki pracują nasamprzód pisarze

kancelaryi kościelnych, nie robiący sobie wiele ceremonii z nowochrzceńcem żydowskim, zapisujący nazwisko bardzo często wadliwie, na omyłki pracują także sami neofici, podający do protokułu nieraz rozmyślnie dane i daty niedokładne, na omyłki pracuje w końcu chochlik kaszty drukarskiej. Ale będą to zawsze tylko omyłki drobne i nieliczne, głównie w pisowni nazwisk o brzmieniu niemieckiem i w datach chrztu.

Powie jeszcze kto: nie wszyscy neofici będą zadowoleni z twojego «słownika». Być może. ...Wiadomo, że potomkowie rodzin neofickich nie lubią, gdy im ktoś ich pochodzenie żydowskie przypomina, ale i potomkowie rodzin szlacheckich i książęcych krzywią się na historyków i heraldyków, którzy nie oszczędzają bardzo często ich przodków, a nauka nie zwraca uwagi na ich drażliwości. Dlaczego zresztą miałby się neofita wstydzić swojego źródła żydowskiego? Żyd jest człowiekiem, jak każdy inny, i może, jeśli tylko zechce, być tak samo użytecznym, uczciwym, zacnym, jak każdy inny.

Warszawa, w Styczniu 1904 r.

I.

Neofici XVI i XVII stulecia.

Dawniej niż się powszechnie mniema, ukazywali się Żydzi nad Wisłą, Wartą, Odrą i Łabą.

Żyd był już w VI wieku kupcem ogólnoeuropejskim. Przebiegał on ziemie słowiańskie i germańskie wzdłuż i wszerz, ciągnął wszystkiemi traktami handlowemi, szukając towaru, żywego i martwego. Bursztyn, skóry dzikich zwierząt i niewolnik wabiły go do ziem słowiańskich, na północ i wschód Europy.

Głównie niewolnik słowiański podniecał jego żarłoczność kupiecką. Cały średniowieczny handel niewolnikiem, bardzo zyskowny w owych czasach, zyskowniejszy od lichwy, spoczywał w jego ręku. Dostarczały mu go ciągłe wojny, wichrzące na ziemiach słowiańskich.

Wykazał dr. Maksymilian Gumplowicz w swojem studyum p. t. «Początki religii żydowskiej w Polsce», że wyznawców mojżeszowych znali już pogańscy przodkowie Polan. Byli to niewątpliwie kupcy, tworzący

rodzaj dzisiejszych faktoryi, osiedleni wzdłuż traktów handlowych.

Pierwszą wiadomość historyczną o pobycie Żydów w Polsce posiadamy od kronikarza Balduina Gallusa. Dowiadujemy się od niego, że św. Wojciech i królowa Judyta, matka Bolesława Krzywoustego, wykupywali niewolników chrześciańskich z rąk żydowskich.

Kiedy Żydzi przybyli nad Wisłę, Łabę i Odrę, trudno dziś stanowczo oznaczyć. Tyle tylko pewna, że bardzo dawno przed gromadną imigracyą z Niemiec i Czech za czasów Kazimierza Wielkiego ciągnęli oni za towarem przez ziemie Polan aż nad Bałtyk. I trudno także stanowczo powiedzieć, czy byli w owych czasach odległych przechodniami, czy też osiedlali się gdzieś stale, tworząc rodzaj dzisiejszych faktoryi handlowych.

Jeśli osiedlali się gdzieś stale, to być nie może, by się tu i owdzie od kolonii żydowskich nie odrywała od czasu do czasu jakaś jednostka, przechodząc na stronę chrześcian. Tych od wspólnego pnia odrywających się gałązek nie było oczywiście wiele, wyłączność bowiem żydowska («naród wybrany»), hodowana tak starannie, tak systematycznie w Judei od Hezekiela, Esry i Nehemii począwszy, aż do ostatniego tanaima talmudycznego, wszczepiła w prawowiernego Żyda wstręt do innych ras, do innych religii, miłość jednakże, próżność i pieniądz bywają czasami mocniejsze od najgłębszych wstrętów rasowych i religijnych.

Lecz wszyscy neofici żydowscy, chrzczeni w Polsce aż do roku 1500, usuwają się zupełnie z pod

kontroli szperacza. Nikt ich nie zapisywał, a jeśli ich gdzie notowano, to niewiadomo gdzie. Bardzo rzadko sięgają księgi najstarszych kościołów po za rok 1500. Kroniki zaś dawniejsze nie mówią nic o neofitach.

Pierwszych znanych autentycznych neofitów spotykamy około r. 1500.

Był wówczas w. księciem litewskim Aleksander, syn Kazimierza Jagiellończyka. Wziął on po ojcu oprócz korony wielkoksiążęcej puściznę bardzo nieprzyjemną, bo znaczne długi, zaciągnięte u Żydów. Księciu sprzykrzyła się prawdopodobnie zależność finansowa od natrętnych wierzycielów, przeto, korzystając z ówczesnej burzy antysemickiej, jaka, wypadłszy z Hiszpanii, obiegła wichrem całą Europę zachodnią i środkową, wypędził dekretem z r. 1495 Żydów z wszystkich ziem podległych jego berłu. Ubodzy, nie mający nic do stracenia, przenieśli się do Polski, nie wszyscy jednak Żydzi litewscy nie mieli nic do stracenia. Wielu z nich dorobiło się na dzierżawie: podatków, myt, gorzelni, soli, wosku i mostów znacznych fortun, które dekret książęcy, przecinający wszystkie zobowiązania między rządem a dzierżawcami, druzgotał bez miłosierdzia. Nie chcąc się oddalać od źródeł swoich majątków, wyrzekła się część poborców i celników żydowskich wiary przodków i przyjęła chrzest. Lecz tylko nazwiska wybitniejszych z pomiędzy tych neofitów utrwaliły się w dokumentach. Mniejsi, nie zajmujący urzędów koronnych, wsiąkli niepostrzeżenie w społeczeństwo chrześciańskie.

Najstarszymi znanymi na Litwie neofitami są

Oszejkowie. Kodeks dyplomatyczny Rzyszczewskiego wymienia (I, 352) ochrzczonego zaraz po wydaniu dekretu Aleksandra, Żyda *Stanisława Oszejkę,* którego król Jan Olbracht nobilitował w r. 1499, nadawszy mu herb «Merawy».

W tym samym czasie ochrzcił się Abraham (Abram) *Józefowicz* (Ezofowicz), syn Joska Rachejewicza, najbogatszy Żyd litewski XVI stulecia. Handlując skórami, solą i wódką i dzierżawiąc podatki i myta, dorobił się tak znacznej fortuny, iż stał się Rotszyldem litewskim. Nie tylko dygnitarze koronni byli jego dłużnikami, lecz nawet sam król, Zygmunt I, niepokojony ciągle kłopotami pieniężnemi, stukał bardzo często do szkatuły możnego poborcy. Ezofowicz zaś nie odmawiał królowi nigdy pomocy, gdyż wiedział, że monarchowie posiadają środki wynagrodzenia uprzejmości poddanych. Rachuby nie omyliły go, król bowiem, woląc płacić urzędami niż gotówką, o którą było u niego trudno, otwierał dla cierpliwego wierzyciela coraz to inne, a coraz obfitsze źródła dochodu. Oddał on Ezofowiczowi cło i sól w Kownie i Smoleńsku, myto mińskie, mennicę litewską, komorę wileńską, brzeską, łucką, włodzimierską, w końcu obdarzył go przywilejem na dwór hrynkowski i rozległe ziemie w powiecie trockim. Zręczne, zabiegliwe ręce Ezofowicza wydobywały z tych licznych źródeł wielkie mnóstwo złota — tak dużo, iż jego szkatuła budziła zazdrość powszechną. Nie zważał na tę zazdrość Zygmunt I, korzystający bezustannie z mądrej powolności swojego poborcy. Nie tylko pozwalał mu się bogacić kosztem swoich poddanych litewskich, lecz przyozdobił nawet jego złoto herbem, nobilitacyą (w r. 1507) i wysokiem

dostojeństwem. Bo kiedy Bohusz Bohowitynowicz zrzekł się w r. 1509, podskarbiostwa litewskiego, mianował Zygmunt I Abrama Ezofowicza podskarbim wielkim litewskim (w r. 1510) czyli po dzisiejszemu mówiąc, ministrem finansów. I tak zasiadł świeżo ochrzczony Żyd, zwykły handlarz, dzierżawca myt i ceł, w radzie wielkoksiążęcej obok takich panów, jak: kniaź Konstanty Ostrogski, Mikołaj Radziwiłł, Ostyk, Kierzgajłło, Jurij i Stanisław Hlebowicze, Jan Zabrzeziński, Jan Sapieha i inni. Król pozbył się prawdopodobnie w ten sposób niewygodnych długów, a mądry finansista kupił sobie za pieniądze najwyższą rozkosz wszystkich w ogóle zbogaconych szybko kupców -- honory, zaszczyty.

Od Abrahama Ezofowicza, który na chrzcie św. przyjął imię *Jan*, wywodzą się *Józefowicze-Hlebiccy* herbu Leliwa. Legitymując się w r. 1805 przed deputacyą witebską, wyprowadzili swój rodowód od Wojciecha, syna Abrahama (Jana). Tymczasem wiadomo, że Abraham Józefowicz nie miał syna Wojciecha, w testamencie bowiem swoim z roku 1819, krótko przed śmiercią, wymienił tylko synów Jana (Bazylego), Konstantego i córkę Marynę. Na tym fakcie się opierając, wywodzi Józef Wolff w swoim szkicu historycznym p. t. «Żyd ministrem króla Zygmunta» od Abrama Ezofowicza nie Józefowiczów Hlebickich, lecz *Abramowiczów* herbu Jastrzębiec. Że Abrama przyjęli do herbu Zabrzezińscy, którzy pieczętowali się Leliwą, nie obala hipotezy Wolffa. W pierwszej połowie XVI stulecia zmieniano herby i nazwiska dosyć często, zanim się ostatecznie ustaliły.

Abram Ezofowicz miał dwóch braci, Michela i Ajzyka, z których pierwszy był także nobilitowany (w r. 1525) i także z herbem Leliwa (przyjęty do herbu przez Hlebowiczów). Od niego mogą pochodzić Józefowicze Hlebiccy.

Zygmunt I lubił Żydów, otaczał się nimi chętnie, na co ówczesna szlachta polska sarkała, czego dowodem wzmianki, rozrzucone w *Aktach Tomicianach.* Do jego protegowanych czy wierzycielów należał także jakiś neofita *Stefan Fiszel,* nobilitowany w r. 1507, przyjęty do herbu przez Korabitów. I ten nowochrzczeniec musiał się królowi wielce przysłużyć, otrzymał bowiem wielkopolskie starostwo Powidz, od którego utworzył sobie nazwisko «Powidzki» i stał się protoplastą domu *Powidzkich* herbu Korab. Ten Stefan Powidzki, starosta powidzki, piastował później zaszczytną godność wojskiego kruszwickiego. Ożeniony z Elżbietą Szmigielską, miał z nią córkę Zuzannę, którą Metr. kor. cytuje w r. 1550 jako żonę Jana Sulikowskiego (zobacz «Herbarz Polski» Bonieckiego, tom V).

Gdyby się przejrzało wszystkie ksiegi kościelne XVI stulecia, znalazłoby się niewątpliwie tu i owdzie jakiego neofitę pochodzenia żydowskiego, praca to jednak nad siły jednego poszukiwacza. Księgi zresztą kościelne XVI i XVII w. zawierają rzadko wiadomości dokładne; podają one zwykle tylko imię neofity, przyjęte na chrzcie, nie zapisując nadanego mu nazwiska.

W Łęczycy ochrzcił się we wrześniu 1591 roku chłopiec żydowski Samuel (*puer judaeus*), w siódmym roku życia i przyjął imię *Stanisław.* Do chrztu trzy-

mali go: Baltazar Radzyński, Albert Zaleski i Barbara Miroszewska.

Księgi kościelne fary łęczyckiej zapisały w stuleciu XVII trzech ochrzczonych Żydów, ale w żadnej z tych metryk nie ma nazwiska neofity. W kwietniu 1669 r. ochrzcił się «*Franciszek z Łęczycy*» (rodzice chrzestni: małżeństwo Gawrońscy z Opola) — w kwietniu 1673 r. «*Wojciech z Przemyśla*» — (rodzice chrzestni: Łada i Piekarska) — w maju 1675 r. «*Mateusz Stanisław ze Lwowa*» (rodzice chrzestni: Stanisław Boczkowski i Anna Dzierzbicka). Metryki tych neofitów nie objaśniają, jakie nazwiska przyjęli nowochrzceńcy.

Księgi fary włocławskiej są dokładniejsze. Zapisały one w lipcu 1656 małżonków *Nawrockich* z Dobrzynia, Adama i Annę i trzy ich córki: Zofię, Agnieszkę i Reginę. Chrzciła się tam także w listopadzie 1694 r. Żydówka, której nadano imię *Elżbieta* (bez nazwiska).

W księgach warszawskiego kościoła św. Krzyża. zapisano w XVII stuleciu tylko sześć nazwisk neofickich. Krystyan Fryderyk *Horowicz*, profesor języków wschodnich, który zmienił prawdopodobnie wiarę dawniej, w jakiej innej parafii, bo posiadał już imiona chrześciańskie, ochrzcił w lipcu 1655 r. swoją ośmioletnią córkę *Ludwikę Magdalenę*, zaznaczając, iż matka dziecka została w wyznaniu mojżeszowem. Rodzicami chrzestnymi tej neofitki byli król Jan Kazimierz z królową Maryą Ludwiką.

W lipcu 1674 roku ochrzciła się w Warszawie w kościele św. Krzyża *Maryanna Nawrocka*. Do chrztu

podawał ją Marek Buttler z wojewodziną krakowską, Heleną Lubomirską.

W tym samym miesiącu i roku przyjął katolicyzm *Jan Dobrowolski*, trzymany do chrztu w imieniu króla i królowej przez Debaulieu'a i Maryę Dubuisson.

W czerwcu 1675 r. zmienił wiarę *Michał Dobrowolski* w 27 roku życia. Jego rodzicami chrzestnymi byli księstwo Czartoryjscy, Grzegorz i Anna.

W sierpniu 1675 ochrzcił się *Krzysztof Węgrowski*. W lipcu 1694 r. *Jan Wileński* (Wiliński).

Oprócz: *Horowiczówny*, *Nawrockiej*, *Jana Dobrowolskiego*, *Michała Dobrowolskiego*, *Krzysztofa Węgrowskiego* i *Jana Wilińskiego* chrzciło się w stuleciu XVII w Warszawie w kościele św. Krzyża dwunastu Żydów i sześć Żydówek, których nazwisk, przyjętych później, księgi urodzonych nie podają. W r. 1679 ochrzcił się chłopiec żydowski, pochodzący z Francyi, w czternastym roku życia. Do chrztu, na którym nadano mu imię *Piotr*, trzymali go: Jan de Baluze i generałowa Lamberta Marya z de Ferdmontów de Buy. W r. 1682 zmienił wiarę *Józef Franciszek*, w lutym 1655 *Jan Jakób* (lat 24) i dziewiętnastoletnia *Ludwika* (do chrztu trzymali ich w imieniu króla Jana Kazimierza i królowej Maryi Ludwiki: Stanisław Sarnowski, opat sulejowski, Wilhelm Buttler, Stefan Bal i Joanna Małgorzata de Villers, ochmistrzyni dworu królowej) — w czerwcu 1664 r. dwudziestoletni *Franciszek* (rodzice chrzestni: wojski krakowski Rupniewski, kasztelan wojnicki Jan Wielopolski i Teofila Rejowa — w r. 1676 *Maryanna* — w r. 1688 *Katarzyna Joanna* (lat 13). — W maju 1690 *Józef Karol* — w kwietniu 1691 r. *Józef* (lat 26) — lipcu 1692 roku *Stanisław* (lat 18) —

w kwietniu 1694 roku *Michał z Węgrowa* (lat 25) — w październiku 1697 r. *Franciszek* (lat 19) — w sierpniu 1699 r. *Anna* — w sierpniu 1699 *Michał* — (lat 29) — w sierpniu 1699 *Jakób*, (rodzice chrzestni: podkanclerzy Tarło i wojewodzina bracławska Anna Chomentowska) — w sierpniu 1699 *Anna* (rodzice chrzestni kasztelan Jakób Chomentowski z wojewodzianką bracławską Salomeą Chomentowską) — w sierpniu 1699 r. *Michał*, trzymany do chrztu przez marszałka w. k. Aleksandra Sapiehę i Działyńską.

Księgi kościelne św. Jana w Warszawie zachowały ze stulecia XVII siedm nazwisk neofickich. W r. 1637 chrzcił się *Jan Nowakowski*, syn Abrahama i Reginy z Tykocina — w r. 1638 *Stanisław Trojanowski*, poprzednio Salomon z Trojanówki w ziemi kijowskiej; — w listopadzie tego samego roku (1638) *Jan Karol Roman*, do chrztu trzymał go w zastępstwie księcia Karola Samuel Lipski z panią Osińską. W lipcu 1660 r. ochrzcił *Jan Hieronim Rubinkowski*, obywatel krakowski, dzieci swoje: *Kazimierza Mikołaja i Annę*. On sam zmienił wiarę razem z żoną przed r. 1660, księgi bowiem kościelne nazywają go w metryce *antea Judaeus nunc baptisatus*.

W kwietniu 1664 wszedł do wiary katolickiej *Stanisław Słoniewski* (Słonieski) z Lublina. *Jan Dobrowolski* z Krakowa, syn Chaima i Anny chrzcił się w maju 1672 r. — *Stanisław Uznański* w styczniu 1651 r.

Oprócz: Nowakowskiego, Trojanowskiego, Romana, Uznańskiego, Rubinkowskich, Słoniewskiego i Dobrowolskiego, zapisały księgi kościelne św. Jana XVII stulecia dwunastu neofitów i jednę neofitkę bez na-

zwisk z samemi tylko imionami: w styczniu 1651 r. *Marcina* — w kwietniu 1651 *Wojciecha* — w czerwcu 1655 r. *Kazimierza* z Krakowa — w czerwcu 1655 r. *Michała* — w marcu 1662 r. *Michała* z Krakowa — w maju 1662 r. *Jakóba Stanisława* — w r. 1668 *Maryannę Elżbietę* z Bełżyc — w czerwcu 1668 *Jana* — w r. 1669 *Józefa* z Orli na Podlasiu — w listopadzie 1670 *Jana Michała*, syna Abrahama i Anny (rodzice chrzestni: król Michał i królowa Eleonora) — w lipcu 1672 *Samuela Jakóba*, syna Borucha i Pessy — w maju 1673 *Jana* z Krakowa, syna Icka i Sary — w lipcu 1674 *Jana*, syna Dawida z miasta Sulian «de Samogitia».

W stuleciu XVII chrzcili się prawdopodobnie także *Koźlińscy* Ignacy i Antoni herbu Bodziec, w dyplomie bowiem nobilitacyjnym z roku 1765 dodano: «już *in quarta progenie* od antecessora swojego *a superstitionibus gentis israeliticae* pochodzący».

Zawoyscy (Zawojscy) herbu Jastrzębiec, Karol, obersztlejtnant regimentu koronnego buławy w. koronnej, Kajetan, pułkownik regimentu pieszego i Marcin, bracia, synowie Józefa Zawoyskiego i Krystyny Konarskiej, wnukowie Kazimierza, prawnukowie Wojciecha, przyjęli chrzest niewątpliwie w XVII stuleciu (nobilitowani w r. 1765; zobacz Akta kanclers. ks. 45, 46.

II.

Neofici XVIII stulecia.

Chrzcić w większej liczbie zaczęli się Żydzi w Polsce i na Litwie dopiero w XVIII stuleciu, na co złożyły się dwa powody: działalność księdza Turczynowicza i agitacya znanego apostaty żydowskiego, Franka.

Żył na Litwie w XVIII stuleciu ksiądz Józef Stefan Turczynowicz, kanonik piltyński, proboszcz w Dzięciole, a następnie administrator parafii św. Stefana w Wilnie, kapłan wielce gorliwy.

Zdarzyło się, że do tego księdza Turczynowicza zgłosił się jakiś rybak z prośbą wysłuchania spowiedzi, gdyż, jak mówił, za trzy dni będzie brał udział w połowie ryb i ma przeczucie, że utonie. Ksiądz Turczynowicz, chcąc przekonać rybaka, że przeczucia zawodzą, odmówił proszącemu rozmyślnie spowiedzi i kazał mu przyjść po dokonanym połowie.

Lecz przeczucie nie zawiodło rybaka... Utonął w istocie.

Wypadek ten zmartwił do tego stopnia świątobliwego kapłana, że postanowił wyrzec się godności

kościelnych i poświęcić się pracy misyonarskiej. W tym celu chciał się udać do Afryki, gdy mu jednak zwrócono uwagę, że i w domu może działać pożytecznie, nawracając innowierców, został w Wilnie i rozpoczął działalność misyonarską pomiędzy Żydami.

W Wilnie i w różnych miastach litewskich wyszukiwał prozelitów, zwracając się głównie do ubogich. Skąpym groszem swoim dzielił się z niezamożnymi Żydami, przygarniał ich do siebie, karmił, przyodziewał, nauczał, a chętnych nawracał i chrzcił. Rozszerzając swoją działalność, wziął sobie do pomocy kilku młodych misyonarzów, założył konfraternię. Okazało się jednak, że Żydzi byli bardzo odporni, że nie chcieli się ukorzyć przed krzyżem. Daleko chętniejsze w tym względzie były Żydówki. Dlatego zwinął ksiądz Turczynowicz konfraternię męzką i założył stowarzyszenie żeńskie, z którego wykwitł zakon «Maryawitek», potwierdzony przez papieża Benedykta XIV. W r. 1737 oddano Maryawitkom w Wilnie kościół św. Łazarza, a w kilka lat potem rozporządzał już nowy zakon na Litwie siedmnastu klasztorami. Z Litwy przeszły Maryawitki do Korony.

Klasztory Maryawitek stały się schroniskami wszystkich Żydówek, które uważały za konieczne oderwać się z jakichkolwiek przyczyn od swojego ogniska domowego. Która zapłonęła miłością do jakiego chrześcianina albo poróżniła się z rodziną, albo nie miała z czego żyć, albo przeniosła w istocie wiarę chrześciańską nad swoją narodową — wszystkie spieszyły pod ciepłe, opiekuńcze skrzydła Maryawitek, pewne, że znajdą w świątobliwych siostrach troskliwe matki. Bo Maryawitki nie tylko karmiły, przyodziewały i u-

czyły swoje «dzieci». Przygotowując je do chrztu, wyszukiwały im możnych zwykle rodziców chrzestnych, opiekunów, mężów, posady, wszystko wogóle, czego która z nich potrzebowała. Było to niezbędne, neofitki bowiem, odcięte od swojego pnia, odtrącone przez własne rodziny, stawały się bezdomnemi sierotami.

Obliczono, że Maryawitki ochrzciły aż do roku 1820 około 2000 Żydówek, które wyszły w znacznej części zamąż za chrześcian. Sam ks. Turczynowicz (umarł w r. 1773) ochrzcił 500 katechumenów.

Pomiędzy «dziećmi» księdza Turczynowicza znajdował się pewien procent neofitów płci męzkiej. On to prawdopodobnie lub który z jego pomocników nawrócił do wiary chrystusowej owych neofitów litewskich, których król Stanisław August nobilitował w roku 1764 i 1765 (Akta kanclers. ks. 42, 45, 46), a których konstytucye W. Ks. Litewskiego wymieniają jako «neofitów dystyngowańszych» co znaczy, że byli jeszcze inni «mniej dystyngowani», czyli ubożsi

Oto ich nazwiska:

Bartoszewicz Bonawentura, herbu Nowina.

Bergin.

Bielski Tadeusz.

Dessaw Teodor (Dessau, Żyd, pochodzący z miasta niemieckiego Dessau). Był później. w r. 1768 żupnikiem zakroczymskim.

Dobrowolscy, Jan i Dominik.

Dobrowolscy z Orszy. Szymon Dobrowolski ochrzcił się w r. 1740 w Orszy, w kościele Jezuitów. Jego synowie: Jan i Grzegorz.

Dobrowolscy ze Szkud, herbu Nowina. Marcin Dobrowolski ochrzcił się w r. 1780 w Szkudach. Je-

go syn: Jerzy. Tegoż Jerzego synowie: Antoni, właściciel Musiad w r. 1795 i Józef.

Dobrowolscy herbu Odyniec. Chrzest przyjął Jan Dobrowolski. Jego synowie: Felicyan zakonnik bazyliański, Piotr, komornik orszański w r. 1788 i Franciszek.

Dobrzyńscy: Franciszek, Maciej, Antoni (bracia) herbu Kandor. Syn Macieja, Dominik, zaślubił Apolonię Staniszewską i zamieszkał w Warszawie. Tegoż synowie: Henryk, Władysław, Ignacy. Henryk legitymował się ze szlachectwa w Warszawie, w r. 1857.

Dziokowscy: Andrzej (ojciec), Stefan (syn) herbu Trąby. Andrzej Dziokowski chrzcił się prawdopodobnie w początkach XVIII stulecia, gdyż już w r. 1748 był wojskim owruckim. Jan Józef Dziokowski był w r. 1782 opatem konwentu OO. Bazylianów w Żółkwi. Jego synowcowie: Andrzej i Jakób, synowie Szczepana, należeli w r. 1817 do stanów galicyjskich.

Górski (Gurski) Ignacy i Józef herbu Łaska.

Jakubowski herbu Orle skrzydło (Kopacz odm.).

Jakubowski Wojciech, herbu Topór, syn Franciszka Jakubowskiego i Katarzyny z Rupniewa Rupniewskiej, pułkownik wojsk niemieckich i francuskich, kawaler francuskiego orderu św. Ludwika.

Jakubowski: Michał, Kazimierz i Felicyan, bracia poprzedniego, synowie Franciszka, herbu Topór.

Jakubowski Sebastyan, herbu Topór, podporucznik, nobilitowany w r. 1790.

Jankowski Felicyan.

Jarmund Stanisław.

Jeleńscy: Jakób, Mateusz i Stanisław.

Kazimirski Felicyan herbu Łaska.

Krasnowojski Szymon herbu Wdzięczność.

Krzyżanowski Franciszek.

Kwieciński Józef.

Lipiński Jan herbu Strzała.

Lipscy Karol i Stanisław herbu Kościesza Kuszaba.

Lutyński Teodor.

Łyżyńscy-Abrahamowicze: Franciszek i Ludwik herbu Lubicz.

Majowski (Majewski) Antoni.

Mańkowski.

Michałowski Jan herbu: Trzy czerwone tulipany w złotem polu; nad koroną trzy strusie pióra, a w ich środku mały krzyż.

Niewiarowski Manin Andrzej.

Nizielski.

Nowakowski Jan.

Nowakowski Franciszek Mateusz.

Orłowski Antoni — herb taki sam, jak Michałowskiego.

Oświecimski (Osiecimski) Michał Jan herbu Lubicz odm.

Pawłowicz Piotr.

Pawłowski Kazimierz.

Porębski Jan Józef, herbu Kornicz.

Poziomkowscy: Tomasz i Antoni.

Poznański Józef herbu Boża Wola.

Przewłocki Andrzej.

Schabiccy: Wojciech, Franciszek, Antoni, herbu Jastrzębiec.

Szpaczkiewicz Józef.

Szymański Wojciech.

Stuliński Antoni herbu Wdzięczność.

Świąteccy: Stanisław, Tomasz, Wojciech, Ignacy, Antoni i Józef herbu Nowina.

Tehlowski Antoni Franciszek herbu Jastrzębiec.

Trojanowski Antoni herbu Łaska.

Urbanowski Walenty herbu Prus II. Tegoż syn: ksiądz Paulin Urbanowski, definitor generalny i kustosz prowincyi ruskiej, prokurator św. Jana w Dukli w r. 1765.

Wolański Stefan herbu Nałęcz, nobilitowany w r. 1765.

Zawojscy: Karol, oberstlejtnant regimentu pieszego, buławy w. koronnej — Kajetan, pułkownik regimentu pieszego — Marcin (bracia), herbu Jastrzębiec.

Zbitniewscy: Adam, Paweł, Piotr, Ignacy, Jan, herbu Niedźwiedź Czarny.

Aleksander Kraushar w swojej książce o «Franku i frankistach» przypuszcza, że część neofitów, nobilitowanych przez króla Stanisława Augusta «na prośbę stanów litewskich» w r. 1764 i 1765 należała do zwolenników Franka. Domysł to mylny, wszyscy bowiem na sejmie koronacyjnym Stanisława Augusta i w roku następnym nobilitowani neofici, należeli już do «dystyngowanych z tego gatunku», posiadali znaczniejsze fortuny, byli przyjęci na Litwie do lepszego towarzystwa, a niektórzy z nich, jak Jeleńscy i Dziokowscy, zajmowali urzędy obywatelskie, a nawet, jak Zawojscy i Jakubowscy, wyższe stopnie oficerskie w wojsku.

Zważywszy, że frankiści przybyli do Warszawy dopiero w r. 1660, nobilitacya zaś odbyła się w roku 1764, trudno przypuścić, by towarzysze Franka mieli

czas nauczyć się w tak krótkim czasie języka polskiego, którego nie znali, przyswoić sobie zwyczaje i obyczaje zgoła obcego dla nich społeczeństwa, dorobić się majątku, koligacyi, urzędów obywatelskich i stopni oficerskich. Za mało lat czterech na taką przemianę. Wiadomo zresztą, że frankiści aż do śmierci swojego naczelnika, do r. 1791 a nawet aż do śmierci jego córki Ewy, do r. 1816 trzymali się kupy, tworzyli zwartą szczelnie i zamkniętą gromadę, nie brali udziału w sprawach społeczeństwa, do którego się przyłączyli. Dopiero około r. 1810 zaczyna się ten i ów frankista odrywać od «tajnej sekty» i zbliżać do narodu polskiego. Przed tą datą wycofali się powoli z ruchu frankistowskiego jedyni: Golińscy, Krysińscy i Łabęccy. Neofici, nobilitowani w roku 1764 i 1765 (Akta kancl. ks. 42, 45 i 46), są jako chrześcijanie z nielicznemi wyjątkami starsi od frankistów o lat kilkanaście, kilkadziesiąt. Są to przeważnie Żydzi litewscy, prawdopodobnie «dzieci» księdza Turczynowicza i jego Maryawitek, a niektórzy z nich, jak Dziokowscy i Zawojscy, jeszcze dawniejsi.

Nietylko na Litwie chrzcili się Żydzi przed frankistami. Posiadamy neofitów już z przed roku 1758. Spotyka się ich wprawdzie nie wielu między r. 1700 a 1760, ale są, czego świadectwem spis Żydów, ochrzczonych od roku 1700 do 1800 w Warszawie, Nieszawie, Kłodawie, Poddębicach, Wartkowicach, Łęczycy, Włocławku, Radomiu, Kamieńcu Podolskim, Łucku, Winnicy.

Spis neofitów, którzy przyjęli wyznanie rzymsko-katolickie w parafiach polskich od r. 1700—1800 w Warszawie [1]).

Abramski Michał Józef, lat 12 w r. 1747.

Antoniewski Piotr Paweł, w r. 1761.

Aprilewicz Michał lat 15, w kwietniu (aprilis) 1765 r.

Bela Wojciech lat 18, w r. 1710.

Berens Wawrzyniec Michał, dr. medycyny, lekarz w Warszawie z żoną Izabellą Różą, w styczniu 1795 roku.

Bielski Jan (Samuel) lat 23, syn Izraela Bielskiego z Wilna, w r. 1771.

Boćkowski Piotr z miasta Boćki, lat 24, w r. 1789.

Bogdańska Eufrozyna, w r. 1787.

Bogochwalski Ignacy, w r. 1733.

Brzozowski Antoni, lat 15, w r. 1744.

Brzozowski Jan Wincenty, lat 26, w r. 1767.

Brzuska Aniela Maryanna, lat 18, w r. 1755.

Czerwiecki Piotr, lat 20, w czerwcu, w r. 1766.

Czerwińska Marya Felicissima Józefa, lat 9, w czerwcu 1764.

Czerwiński Jan ze Szczucina, lat 18, w r. 1789.

---

[1]) Nazwiska żydowskie, podane w nawiasie, są nazwiskami neofitów przed przyjęciem chrztu św. Lata, umieszczone obok nazwisk, są latami neofitów w chwili chrztu.

Dąbrowski Andrzej z Dąbrowy, w r. 1786.

Dąbrowski Józef z Warszawy, lat 20, w r. 1786.

Dąbrowski Antoni, brat poprzedniego, lat 15, w roku 1786.

Dąbrowski Jan, w r. 1799.

Delmonte Józef, Żyd włoski, w r. 1764.

Dobrański Józef, w r. 1785.

Dobrańska Anna, żona poprzedniego, w r. 1785.

Dobrowolska Anna Dorota Elżbieta Magdalena, w r. 1736.

Dobrowolska Maryanna, z Sokołowa, lat 20, córka Joachima i Lei, w r. 1768.

Dobrowolska Agnieszka, żona Michała, lat 34, w r. 1775.

Dobrowolska Maryanna Magdalena, córka Michała i Agnieszki, lat 8, w r. 1775.

Dobrowolski Antoni, syn Michała i Agnieszki, ur. w r. 1776.

Dobrowolski Jan Franciszek, lat 17, w r. 1736.

Dobrowolski Jan, w r. 1748.

Dobrowolski Jan, w r. 1766.

Dobrowolski Michał, lat 36, w r. 1775, nobilitowany w r. 1790, z herbem Nieczuja.

Dobrowolski Jan Bartłomiej z Chełma, syn Herszkowicza, lat 43, w r. 1794.

Dobrzyński Paweł, w r. 1773.

Dubelski Tomasz Józef (Lejzor Szmulowicz z Lublina), lat 16, w r. 1772.

Eljasz Michał Tadeusz, w r. 1759.

Elij Stanisław, Żyd czeski, lat 34, w r. 1777.

Frydrykiewicz Jan Jakób, lat 19, w r. 1735.

Gliniowski Szymon z Glinianki, lat 12, w r. 1729.

Godlewski Jan Mateusz, lat 22, w r. 1766.

Golson (Golilsen, Golsen) Adam, r. 1766.

Grabowski (Benjamin Ben-Dawid), nobilit. w r. 1790 z h. Dołęga odm. (zob. «Księga herbowa rodów polskich» Juliusza hr. Ostrowskiego).

Grodziński Józef Franciszek (Izaak Abrahamowicz z Grodziska), lat 19, w r. 1772.

Grudziński Franciszek Ksawery Józef, syn Wolffa z Grodna, w r. 1766.

Hoffmann Kajetan Ignacy, lat 20, chrzczony w kaplicy królewskiej, w r. 1758.

Jakubowski Józef Michał, lat 26, w r. 1775.

Jakubski Piotr, w r. 1733.

Jakubski Antoni, syn Piotra, w r. 1733.

Jarocki Kazimierz (Abraham Dawidowicz z Jarocina), w r. 1772. Jego żona Ewa. Jego syn Kazimierz, ochrzczony wkrótce po ojcu tego samego roku.

Jasiński Stanisław (Pejsak), lat 20, w r. 1778.

Jazowski (Jassowski, Jasowski) Aleksander (Kale Lejbowicz) z Jass, lat 25, zięć Zaleskiego Józefa (Eljasza Jakubowicza z Wołoszczyzny), dnia 1 Lipca 1770 roku. Tego samego dnia jego żona:

Jazowska Rozalia (Sura), córka Józefa Zaleskiego, i jego żony Anny (Sury). Tego samego dnia ich syn:

Jazowski Kacper.

Jaworski Stanisław z Warszawy, w r. 1785.

Joachim, lat 36, w r. 1735.

Józefowicz Józef Jerzy, lat 30, w marcu r. 1726.

Józefowicz Maryanna Magdalena, lat 25, żona poprzedniego, w marcu r. 1726.

Józefowicz Ludwika Salomea Franciszka, lat 17, w r. 1748.

Józefowicz Jan Józef, lat 17, z Warszawy, w roku 1767.

Józefowicz Franciszek Antoni z Moitan, lat 20, w r. 1796 (nazwa miejscowości napisana w metryce niewyraźnie).

Junecki Jakób, lat 24, w czerwcu r. 1773.

Jurowski Michał (Herszko Mośkowicz z Sandomierza), lat 18, w r. 1772.

Koliński Andrzej (Icek Gerszonowicz), w r. 1784.

Konderski Józef i Adam, chrzceni na Litwie; nobilitowani w r. 1782 z herbem własnym (Trzy róże)

Kostecka Anna, w r. 1765.

Kostecki Stanisław, w r. 1765.

Kowiecki Andrzej, w r. 1792.

Krzyżanecki Jan (Boruch Abrahamowicz z Podburza), w r. 1732.

Krzyżanowski Jakób i Bazyli, w r. 1745; nobilitowani w r. 1786, z herbem Dąb (Żelechy).

Krzyżanowski Stanisław August, lat 10, w r. 1764.

Krzyżanowski Józef, lat 12, w r. 1764.

Krzyżanowski Jakób Stanisław (Lejzorowicz z Sandomierza), lat 25, w r. 1769.

Krzyżanowski Jan z Turzyska, lat 20, w r. 1775.

Krzyżmowski Jan, lat 15, w r. 1750.

Kuciński Michał (Jakób Józefowicz), lat 40, w roku 1776.

Kuczewski Jakób, w r. 1798.

Kwiecińska Anna Józefa, w kwietniu, w r. 1799.

Kwieciński Antoni, w r. 1791.

Lebrecht Godfryd Michał Józef, w r. 1787.

Lejbowicz Jakób, w r. 1772.

Lejbowicz (Lejbusiówna) Katarzyna, w r. 1789.

Lewandowski Józef (Jakób Mośkowicz), lat 25, w r. 1768.

Lewicki Józef, lat 25, w r. 1764.

Lewicki Tomasz (Jakób Lejbowicz z Grodna), lat 20, w r. 1772.

Lewiński Michał, w r. 1758.

Lewiński Józef, w r. 1759.

Lichtenstein August Józef, lat 25, w r. 1777.

*Lilienta*l (Lilienthal) Józef (Lewek z Głogowa na Szląsku) lat 22, w roku 1781.

Lipiński Antoni, w r. 1789.

Lozzo Jan Stanisław Ludwik Michał, lat 13, w roku 1788.

Lutyński Stanisław, lat 23, w r. 1767.

Lutyński Stanisław, w lutym r. 1792.

Łabęcki Tomasz Józef, lat 25, w lutym r. 1787. Prawdopodobnie syn frankisty Tomasza Łabęckiego (Mośka z Podhajec), w metryce bowiem chrztu, w księgach kościelnych kościoła św. Krzyża w Warszawie, znajduje się dopisek: „*filius Łabęcki* (*Łabencki*) *jam pridem ex eodem judaismo conversi*".

Łabęcka Ewa Maryanna (Mordkówna), lat 20, żona Tomasza Józefa, w tym samym miesiącu i roku.

Łabęcka Maryanna Agata, lat 3, córka Tomasza i Maryanny, w tym samym miesiącu i roku.

Łabęcka Marcyanna, siostra poprzedniej, licząca rok życia, w styczniu r. 1787.

Łabęcki Adam, syn Tomasza i Maryanny, urodzony w r. 1780.

Łęczycki Mikołaj, lat 9, w r. 1746.

Łoskowska Barbara Agnieszka (Bajla z Łoskowa), w r. 1772.

Łowicki Jan Kanty Bartłomiej, lat 11, w r. 1736.

Majecki Kazimierz, lat 20, w maju r. 1771.

Majer Jakób Józef, w maju r. 1776.

Majewska Józefa Rozalia Felicissima, lat 18, w roku 1785.

Majewski Walenty, w r. 1775.

Marczewski Antoni Kazimierz (Manasse), w marcu r. 1777.

Marcińska Teresa, w r. 1773.

Marciński Szymon, mąż poprzedniej, w r. 1773.

Maryański Józef Joachim, lat 16, w r. 1752.

Marzecki Tomasz Jan (Abraham z Litwy) *ex Lithuania oviundus*) w marcu r. 1772.

Maydańska Maryanna z Krasnostawu, lat 18, ochrzczona z wody w r. 1772, z ceremoniami w roku 1775.

Niedzielski Józef, nobilit. w r. 1765, z h. Szeliga.

Niedzielski Adam (Abraham Mośkowicz z Hrubieszowa), lat 20, w r. 1771.

Nowakowski Piotr, w r. 1760.

Nowakowska Anna, żona Piotra, w r. 1760.

Nowakowska Józefa Katarzyna, córka Piotra i Anny, w r. 1768.

Nowicki Felicyan Mikołaj, lat 18, w r. 1750.

Nowicki Tadeusz Jan, w r. 1794.

Octobar Franciszek Józef (Jakób Izaak z Prus), w październiku 1773.

Olszewska Elżbieta Maryanna z Kąsinowa, lat 20, w r. 1773.

Olszycki Józef Antoni, lat 30, w r. 1749.

Pawłowski Józef z Dynowa, lat 23, w r. 1756.

Peisser Antoni, w r. 1710.

Peterman Henryk Antoni (Izrael Jakób Pragenser), lat 25, syn Dawida Hutter i Sary, w r. 1735.

Pęczkowski Stanisław, lat 15, w r. 1756.

Piasecki Andrzej (Mordka z Radomyśla), lat 12, syn Arona i Ryfki w r. 1720.

Piaseczyńska (Piaszczyńska) Anna, w r. 1785.

Piotrowski Wincenty (Juda Daniłowicz), w r. 1766.

Prażmowski Jakób, w r. 1751.

Proszowski Dominik Michał z Wysokiego Litewskiego, lat 23, w r. 1772.

Pruski Ignacy, w r. 1784.

Przybyłowicz Józef, lat 18, w r. 1748.

Radomski Paweł (Abraham Majorkiewicz), lat 16, w r. 1768.

Radzyńska Tekla, w r. 1784.

Radzyński Tomasz, w r. 1783.

Reichfeld (Reychfeld) Stanisław w r. 1779.

Rezacka Elżbieta Zofia, lat 20, w r. 1749.

Rubliński Paweł z Lublina, lat 18, w r. 1798.

Rybski Jan Baptysta, w r. 1738.

Rymanowski Stanisław z Rymanowa, lat 31, syn Joachima Herszowicza i Rozy, w r. 1710.

Sierpiński Jakób, lat 20, w sierpniu 1770.

Sierpowski Jan Baptysta (Szmul Chaimowicz z Pinczowa), lat 25, w sierpniu r. 1772.

Sierpowski Józef (Majorek Mośkowicz z Opatowa), lat 18, w sierpniu r. 1772.

Słomczyńska Józefa Aniela Franciszka (Estera ze Słomczyna) lat 15, w r. 1770.

Stachowski Stanisław Szymon, lat 20, w r. 1740.

Szabelski Tomasz Bonifacy, w kwietniu r. 1797.

Staniszewska Katarzyna Łucya, w r. 1757.

Staniszewska Anna, lat 3, córka poprzedniej, w roku 1757.

Staniszewska Marya Józefa, w r. 1757.

Staniszewska Katarzyna, lat 7, córka poprzedniej, w r. 1757.

Staszewski Augustyn (Abraham Herszkowicz ze Staszowa), w r. 1772.

Stoczewska Anna Barbara, lat 20, w r. 1755.

Światłowski Jan Wincenty. w r. 1781.

Świątkowski Jan, ochrzczony około r. 1750, nobilitowany w r. 1765 z herbem Nowina.

Świątkowski Ignacy (Majorek Biniewicz), lat 37, w r. 1768.

Teleman Józef, w r. 1777.

Wendrogińska Magdalena (Aniela Danielówna z Wendrogina), lat 16, w r. 1772.

Wiglin (Wijlin) Fryderyk Tomasz (Hirsz Selig), lat 39, w r. 1788.

Wolska Salomea Barbara Maryanna, w r. 1794.

Wolski Jan, ochrzczony około r. 1750, nobilitowany w r. 1765 z herbem Niedźwiedź biały.

Wysocka Joanna, w r. 1760.

Wyszkowski Grzegorz (Mordka Lejbuś), lat 15, w r. 1767.

Wysznicki Józef Franciszek, w 1781.

Wrzesiński Ignacy Ludwik, lat 15, we wrześniu r. 1741.

Wrzesiński Antoni August, z Anhaltu w Niemczech, w r. 1775.

Zajgwicz Józef Maryan z miasta Wojsławice, syn Moszka i Nechy, w r. 1710.

Zaleski Józef (Eliasz Jakubowicz z Wołoszczyzny),

lat 40, ochrzcił się z całą rodziną dnia 1 lipca roku 1770.

Zaleska Anna (Sura) jego żona, lat 40.

Zaleska Rozalia (Sura), zamężna Jasowska, lat 20, córka poprzednich.

Zaleska Maryanna, lat 16.

Zaleski Franciszek (Szmul), lat 7.

Zaleska Barbara (Łaja), lat 3.

Zaleski Ignacy, rok 1.

Zalewski Wincenty à Paulo, w r. 1795.

Zawadzki Józef Stanisław (Lewek z Kałuszyna), lat 14, w r. 1770.

Zawadzki Józef Wojciech Aleksander, lat 26, w roku 1770.

Zawadzki Franciszek, lat 50, w r. 1789.

Zawadzki Antoni Stanisław, lat 32, w r. 1789.

Zawadzki Piotr Paweł, lat 24, w r. 1789.

Zdanowska Franciszka Marya, w r. 1799.

Zenopolski Tomasz Franciszek, w październiku roku 1799. Chrzcił go Jan Albertrandi biskup Zenopolitański, i nadał mu nazwisko «Zenopolski», utworzywszy je z nazwiska swojego biskupstwa *in partibus infidelium* («Zenopolitańskie»).

Żelechowski (Zieluchowski) Józef (Lajbuś z Żelechowa), lat 12, w r. 1768.

W Nieszawie.

Chwalibowski Fryderyk Franciszek (Jakób), lat 23, w r. 1778.

Lipiński Józef Ignacy, lat 26, w r. 1778.

W Kłodawie.

Idzikowski Michał, lat 18, w r. 1782. Nazwisko «Idzikowski», utworzył sobie od patrona kościoła (św. Idziego), w którym się chrzcił.

Krzymanowski Tomasz Andrzej, lat 18, w roku 1781.

Krzyżański Augustyn Egidius, lat 13, w roku 1775.

Niedzielski Wawrzyniec Andrzej, syn Salomona i Racheli, lat 16, w r. 1755.

Oświecimski Jakób Filip, lat 17, w r. 1768.

W Poddębicach.

(*Osada w powiecie łęczyckim*).

Kutnowska Małgorzata Regina Wiktorya z Kutna, lat 20, w listopadzie r. 1756.

Lutomierska Maryanna Jadwiga Barbara (Sara z Lutomierska), w październiku r. 1752.

W Wartkowicach.

(*wieś w gminie Gostków w powiecie łęczyckim*).

Dobrochowski Jan, w marcu r. 1741.

W Łęczycy.

Cedrowski Karol, lat 24, w listopadzie r. 1782.

Dobrowolska Maryanna, w sierpniu r. 1783.

Dobrowolska Tekla, w r. 1785.

Dobrowolski Jan Ewangelista, syn Tekli, ur. r. 1789.

Dziemiński Antoni (*ex parochia Novensis*) z Godziemby, lat 12, w październiku r. 1776.

Dziemińska Maryanna Rozalia, siostra poprzedniego lat 13, w listopadzie r. 1776,

Małachowska Franciszka z Małachowic, w paźd. r. 1783.

Wrzesiński Paweł (Icek Jakubowicz), lat 13, w październiku r. 1779.

(Oprócz powyższych Żydów, którzy razem z chrztem przyjęli nazwisko, ochrzciło się jeszcze w Łęczycy w stuleciu XVIII kilku, którzy nie podali do metryk kościelnych nazwisk:

1) Stanisław Wojciech w r. 1736.
2) Maryanna z Parzęczewa, lat 18, w r. 1745.
3) Maryanna Franciszka, lat 17, w r. 1758.
4) Tomasz, lat 29 i Helena, lat 20, w r. 1760.
5) Rozalia, w r. 1763.
6) Aniela, lat 30, w r. 1766.
7) Jan Stanisław Kostka, w r. 1770.
8) Antonina, lat 16, w r. 1774.
9) Norberta Maryanna, lat 18, w r. 1782.

We Włocławku.

Chęciński Józef Wojciech z Kurozwęk, lat 30, syn Judy i Estery Haremów, w r. 1774.

Chętkowski Jan z Płocka, lat 12, w r. 1767.

Czerwiecki Antoni Alojzy z Bierunia (powiat sierpecki) lat 18, syn Lewka Lejby i Sary, w czerwcu r. 1790.

Listopski Józef Stanisław Kostka z Sochaczewa, lat 18, syn Jakóba Pejsaka, w listopadzie r. 1790.

Majewski Joachim Wojciech z Wolsztyna (w dzisiejszem W. Ks. Poznańskiem), lat 26, w r. 1769.

Majewski z Dobrzynia, lat 12, syn Rubina Jakóba i Estery, w maju 1780.

Majewski Józef Michał (poprzednio Abraham) z Inowrocławia, złotnik, lat 28, w maju r. 1785.

Majewski Jan Stanisław z Topoli pod Łęczycą, lat 21, syn Jakóba Jakóbowicza i Toby, w maju r. 1787.

Wrzesieński Ludwik Stefan z Płocka, lat 17, syn Eljasza Szmula, we wrześniu r. 1785.

Oprócz powyższych neofitów, ochrzcił ks. Antoni Dembowski w katedrze włocławskiej w r. 1785 dwie Żydówki z Tłuchowa z dyecezyi płockiej: 1) Józefę Teresę, lat 15 i 2) Józefę Zofię, lat 3, córki Hersza arendarza z Tłuchowa.

W Radomiu.

Dobrzyńska Tekla z Zamłynia (przedmieście Radomskie), w r. 1771.

Goryńska Justyna Maryanna Joanna, w r. 1776.

Kwieciński Józef Antoni, w r. 1780.

Lipczyńska Magdalena z Nowego Radomia, w roku 1776.

Majowski Franciszek Hyacynt (Eliasz), w r. 1726.

Majowski Antoni Jan Nepomucen z Broniewic, w roku 1760.

Nowicka Anna, w r. 1769.

Nowicka Tekla Barbara, w r. 1770.

Nowomiejska z Radomia, w r. 1769.

Panutus Stanisław Antoni, lat 8, syn arendarza z Nałęczyna pod Radomiem, w r. 1740.

Październicki Wawrzyniec Józef, w październiku r. 1770.

Radomski Antoni z Nowego Radomia, w r. 1779.

Wrzesieński Bartłomiej z Radomia, we wrześniu roku 1770.

Oprócz powyższych neofitów, którzy przyjęli na chrzcie św. z imionami chrześciańskiemi równocześnie nazwiska rodowe, ochrzciło się w Radomiu w XVIII stuleciu siedm Żydówek, które nie podały do metryk swoich nazwisk późniejszych. W r. 1715 w styczniu, *Katarzyna* z córką *Agnieszką* — w r. 1717 *Anna* — w r. 1729 *Anna Maryanna* i *Zofia Anna* lat 16 — w r. 1736 *Katarzyna Scholastyka* — w r. 1747 *Róża* i dwóch Żydów: *Kajetan* w r. 1748 i *Józef Judy*.

W Kamieńcu Podolskim.

Dobrowolski Kazimierz, lat 12, z Żółkwi, w marcu r. 1759.

Kulpiński Michał, w r. 1758.

Myślicki Jan Dominik, w sierpniu r. 1756.

Niedzielski Kazimierz Stanisław Kostka, 1756.

Krzyżanowski Jan Jakób, syn Jankla i Sary z Mohilowa, w czerwcu 1758.

Przybyłowicz Józef, syn Szlomy i Ity z Jarosławia, w lipcu r. 1757.

W Łucku.

Wolański, w r. 1755. Tegoż syn czternastoletni Adam, ochrzcił się w marcu r. 1759 w Kamieńcu Podolskim.

Felsztyńscy. Josek z Felsztyna ochrzcił się d. 30 września r. 1725 w kościele OO. Jezuitów w Winnicy, przyjął imię Józefa, nazwisko «Felsztyński». Tego samego dnia zaślubił szlachciankę Katarzynę Szandyrowską, wdowę po Osińskim. Miał z nią dwóch synów: Ignacego i Franciszka i córkę Annę. Anna Felsztyńska wyszła za Jakóba Grudzińskiego, Ignacy Felsztyński, nobilitowany w r. 1775 z herbem Nałęcz, zaślubił w roku 1770 Antoninę Skupijównę ze Skupia, córkę majora wojsk koronnych Karola Skupija; umarł bezpotomnie w r. 1800.

Drugi syn Joska z Felsztyna, Franciszek Felsztyński, miał czterech synów: Piotra, Eliasza, Aleksandra i Jana. (Porównaj: Franciszka Rawity Gawrońskiego «Studya i szkice historyczne», serya II, Lwów, r. 1900).

W Brodach chrzcił się około r. 1780 Jakób Boessner, bankier, nobilitowany w r. 1785.

Prawie wszyscy neofici XVIII stulecia z nielicznymi wyjątkami (Berens, Delmonte, Elij, Golson, Hoffmann, Lebrecht, Lichtenstein, Lozzo, Octobar, Peterman, Reichfeld, Wiglin i i.) przyjmowali nazwiska polskie. Nie wszyscy stawali w stuleciu XVIII do chrztu św. z gotowem nazwiskiem, spotyka się bowiem jeszcze i w tem stuleciu metryki tylko z imionami nowochrzceńców, ale zdarza się to już teraz rzadziej, aniżeli dawniej.

Nazwiska neofitów powstawały: jedne od miejscowości, z których katechumeni pochodzili, np. Dobrzyński z Dobrzynia, Grodziński z Grodziska, Dubelski i Rubliński z Lublina (ze zmianą pierwszej litery zamiast

«Lubelski i Lubliński»), Łęczycki z Łęczycy, Łoskowska z Łoskowa, Łowicki z Łowicza, Rymanowski z Rymanowa, Słomczyńska ze Słomczyna, Staszewski i Stachowski ze Staszewa, Wędrogińska z Wędrogina, Żelechowski z Żelechowa, Jarocki z Jarocina — inne od imion żydowskich lub chrześciańskich, np. Jakubowski i Jakubski — (Jakób), Piotrowski — (Piotr), Pawłowski — (Paweł), Lewicki i Lewiński (Lewi) — Józefowicz — (Józef) — jeszcze inne od miesięcy, w których się neofici chrzcili jak: Styczyński (chrzczony w styczniu), Lutomski, Lutyński, Lutnicki (w lutym), Marzecki, Marczewski, Marczyński. Markowski (w marcu), Kwietniewski. Kwieciński, Kwiatkowski, Kwiatkiewicz (w kwietniu), Majewski, Majowski, Majecki (w maju), Czerwiecki, Czerwiński, Czerwieński (w czerwcu), Lipiński, Lipczyński, Lipowski, Lipecki (w lipcu), Sierpiński, Sierpowski, Sierpecki (w sierpniu), Wrześniewski, Wrzesiński, Wrzesieński, Wrześniowski (we wrześniu), Październicki, Październski (w październiku), Listopski (w listopadzie), Grudziński (w grudniu).

Którzy chrzcili się w niedzielę, nazwali się: Niedzielskimi, Niedzieleckimi, Niedzielewiczami — którzy przybywali z dalszych stron: Przybyłowiczami, Przybyłowskimi albo Przybylskimi.

Nazwiska, pochodzące od miesięcy, nadawali neofitom głównie księża, spełniający obrzęd chrztu. Jednemu z misyonarzów warszawskich zabrakło już widocznie konceptu, bo nazwał jakiegoś neofitę, chrzczonego w październiku (po łacinie *october*) *Octobar*, zmieniwszy literę *e* na *a*; drugiego zaś, ochrzczonego w czerwcu (po łacinie *junius*) Juneckim; trzeciego, ochrzczonego w kwietniu (aprilis), Aprilewiczem.

Zdaje się, że aż do r. 1825 byli przeważnie księża fabrykantami nazwisk neofickich, metryki bowiem łacińskie mówią prawie zawsze: *ego* (nazwisko księdza) *baptisavi judeum* (albo *judeam*), *conversum ex infidelitate judaica* (albo *ex perfidia judaica, ex lege mosaica*), *cui imposui* (któremu nadałem) *nomen* (imię) *et cognomen* (nazwisko) i t. d. Dopiero od r. 1825 zmienia się redakcya metryk. Od tego czasu przyjmują neofici nowe nazwisko «z woli własnej i rodziców chrzestnych».

Zdarzało się także w XVIII stuleciu, że rodzice chrzestni nadawali nowochrzceńcom nazwiska własne, albo bez zmiany, albo w przeróbce. I tak trzymał Rybskiego do chrztu (w r. 1738) Rybiński, a Jurowskiego w r. 1772 pani Jurowa.

Był także neofita, którego ks. Stanisław Mikorski nazwał Idzikowskim, bo chrzcił go w kłodawskim kościele św. Idziego.

Neofici polscy, przyjmowali różne istniejące nazwiska polskie, głównie jednak upodobali sobie kilka nazwisk, jak: Dobrowolski (z dobrej woli ochrzczony), Dąbrowski, Krzyżanowski (krzyż), Lewicki i Lewiński, Majewski, Kwieciński, Kwiatkowski, Nawrocki (nawrócony), Józefowicz i Grudziński. Jest każdego tego nazwiska po kilkanaście odmiennych, nie spokrewnionych z sobą rodzin neofickich.

Do jakich sfer żydowskich neofici XVIII stulecia należeli, trudno oznaczyć, metryki bowiem nie mówią nigdy, czem się chrzczony katechumen poprzednio zajmował. Bardzo rzadko podają one dawniejsze imię żydowskie neofity, jego rodziców, miejsce pochodzenia, słowem, jakieś bliższe określenie, zadawalniając się datą chrztu, imieniem i przyjętem nazwiskiem, a dość

często nawet tylko samem imieniem ochrzczonego lub ochrzczonej. Głównie księgi kościołów większych miast grzeszą pod tym względem pobieżnością. W mniejszych parafiach spotyka się tu i owdzie dane dokładniejsze.

Ponieważ jednak Żydzi nie zajmowali w Polsce stanowisk wybitniejszych i trudnili się wszyscy, z wyjątkiem kilkudziesięciu rodzin rabinicznych, handlem, przeto nie omyli się, kto zaliczy neofitów do klasy handlującej. Nie przeszkadzało im to wcale piąć się szybko w górę po drabinie społecznej, do czego pomagali im rodzice chrzestni, dobierani zwykle tak, aby mogli zaspokoić ambicye neofitów, którzy nie na to zmieniali wiarę, by walać się dalej w brudzie motłochu. Metryki XVIII stulecia wymieniają jako rodziców chrzestnych neofitów prawie zawsze tylko bardzo możnych panów owego czasu, dygnitarzów dworskich i koronnych, ministrów, biskupów, opatów, wojewodów i t. d. a często nawet samego króla.

Rodzina Poniatowskich miała szczególne upodobanie w pomaganiu neofitom.

Już ojciec króla Stanisława Augusta trzymał do chrztu Tatarów i Żydów, po nim odziedziczył ten sport król, króla naśladowali jego bracia i krewni. Rozumie się, że hojny aż do marnotrawstwa władzca, nie był skąpym dla swoich dzieci chrzestnych, że popierał je swoją szkatułą i swojemi wpływami monarszemi.

Wszyscy neofici polscy XVIII stulecia przyjęli wyznanie rzymsko-katolickie. Istnieje obecnie w Królestwie Polskiem tylko jedna rodzina neoficka z owego czasu, która nie jest katolicką. Są to *Wolffowie*.

Ale protoplasta tego domu nie urodził się i nie chrzcił się w Polsce.

Wolff. Założycielem tego domu, znanego zaszczytnie w medycynie polskiej i niemieckiej, był Abraham Emanuel Wolff, lekarz żydowski w Pradze Czeskiej, sprowadzony około r. 1750 przez księcia Sułkowskiego do Leszna, gdzie był nadwornym lekarzem księcia, a następnie generalnym sztab-medykiem wojsk Rzeczypospolitej Polskiej. Napisał on po polsku i wydał w Lesznie w roku 1756 dziełko p. t.: «Traktacik o powietrzu morowem dla ludu polskiego».

Przyjąwszy w r. 1762 wyznanie augsbursko-reformowane w Głogowie na Szlązku, zaślubił Abraham Emanuel Wolff w r. 1764 Justynę Elżbietę Klose, wdowę po Marcinie Zimmermanie, siostrę pastora kalwińskiego Klosego, i brał bardzo czynny udział w pracach gminy reformowanej w Lesznie, zajmując się gorliwie zbieraniem ofiar dla gminy i broniąc na synodach spraw mieszczaństwa kalwińskiego przeciw szlachcie. Za zasługi, położone dla gminy, mianowali go współwyznawcy w r. 1773 «presbyterem».

Abraham Emanuel Wolff, miał czterech synów: 1) Fryderyka Benjamina, ur. 1765 r., późniejszego profesora matematyki i fizyki w Berlinie, osobistego przyjaciela Szyllera, 2) Emanuela Aleksandra, ur. 1767 roku, znakomitego lekarza w Poznaniu, 3) Ferdynanda Augusta ur. w r. 1768, znakomitego lekarza w Warszawie, 4) Ludwika Karola, ur. w roku 1770, obywatela ziemskiego.

Z czterech synów Abrahama Emanuela Wolffa, osiedlił się trzeci, Ferdynand August w Warszawie, i stał się protoplastą linii polskiej tego domu, który dał me-

dycynie niemieckiej aż sześciu znakomitych lekarzów (zobacz Hirsza «Słownik wybitnych lekarzów»—*Lexikon hervorragender Aertzte*).

Wolff Ferdynand August, protoplasta linii polskiej tego domu, ur. w Lesznie 1768 r. ukończywszy nauki lekarskie w Berlinie i Getyndze, praktykował przez czas krótki w swojem mieście rodzinnem, następnie pełnił przez dwa lata obowiązki lekarza nadwornego u Grocholskiego na Wołyniu, w końcu w roku 1793 osiadł na stałe w Warszawie, gdzie zdobył sobie rozległą praktykę i powszechne uznanie. Rząd pruski mianował go w r. 1796 fizykiem miasta Warszawy i radzcą lekarskim.

W r. 1809 założył August Wolff wspólnie z doktorami: Dziarkowskim, Czekierskim, Brandtem i farmaceutą Celińskim szkołę lekarską w Warszawie, której był profesorem. W r. 1810 powołała go władza na prezesa ogólnej rady lekarskiej. W r. 1830, wyczerpany pracą, wycofał się Ferdynand August Wolff z tartaku zajęć fachowych i spędził ostatnie lata życia na wsi, w Głuchowie pod Grójcem. Umarł w kwietniu 1846 r., zostawiwszy po sobie oprócz pamięci znakomitego lekarza, szereg rozpraw lekarskich. Nobilitowany w r. 1820 z herbem Postęp.

Ferdynand August Wolff miał z żony swojej, Barbary Michler, dwóch synów: 1) Karola Gustawa i 2) Maurycego. Pierwszy z nich był obywatelem ziemskim, drugi lekarzem.

I. *Wolff* Karol Gustaw, obywatel ziemski, właściciel Głuchowa pod Grójcem, zaślubił neofitkę, Joannę Stefanię Fraenkel. Ich dzieci:

1) Aniela Józefa Małgorzata, ur. w r. 1823.

2) Władysław August Antoni, ur. w r. 1824.

3) Joanna Matylda Franciszka, ur. w r. 1826.

4) *Wolff* Andrzej Tadeusz Józef, adwokat, obrońca przy b. Radzie stanu, członek konsystorza augsbursko-reformowanego dla Królestwa Polskiego, właściciel Cielądza w powiecie rawskim. Umarł w r. 1903. W r. 1865 zaślubił Natalię Krystynę Zofię Koope, córkę aptekarza warszawskiego Edwarda Koope i Anny Jaenike. Jego dzieci: a) Zofia Antonina, ur. w roku 1866. b) Antonina Joanna, ur. w r. 1868. c) Antoni Edward Karol, ur. w r. 1869. d) Edward Maurycy, ur. w r. 1873. e) Natalia, ur. w r. 1880.

II. *Wolff Maurycy*, lekarz w Warszawie, syn Augusta Ferdynanda i Barbary Michler. Zaślubił primo voto Antoninę Nowakowską. Jego syn:

1) *Wolff* Maurycy Antoni, ur. w r. 1825, urzędnik komory składowej w Warszawie, następnie w Petersburgu. Zaślubił Maryę Bogdańską. Jego dzieci: a) Wiktor Aleksander, ur. w r. 1854, urzędnik kolei żelaznej w Kijowie, zaślubił Wiktoryę Hohendorff; jego syn: Maurycy Andrzej, ur. w r. 1882 w Kijowie. b) Marya Paulina, ur. w r. 1855. c) Aniela Antonina, ur. w r. 1857. d) Karolina Eleonora, ur. w r. 1859. e) Maurycy, ur. w r. 1860. f) Helena Melania, ur. w r. 1862. g) Ferdynand August, ur. w roku 1864. h) Henryetta, ur. w r. 1866. i) Jan Maurycy, urodzony w r. 1867.

III.

Frankiści.

Pierwsze lata drugiej połowy XVIII stulecia patrzyły na szczególne widowisko: wielka gromada Żydów, pochodzących z tych samych stron, porzuciła wiarę przodków i przeszła na łono kościoła rzymsko-katolickiego. Potomków tych neofitów nazywamy dotąd «frankistami».

Pominąwszy relacye księży Awedyka i Pikulskiego o znanej dyspucie religijnej we Lwowie (w r. 1750), pisali o Franku i jego towarzyszach: Adryan Krzyżanowski (Dziejowość antytalmudystów polskich, 1849 rok), ks. Hieronim Kajsiewicz (w «Przeglądzie Poznańskim» z r. 1852 w dodatku do przekładu «Żywotów' pseudo-messyaszów żydowskich» d-ra Leppe'go), Julian Bartoszewicz (w «Encyklopedyi» Orgelbranda z r. 1862, w tomie IX), Hipolit Skimborowicz («Żywot, skon i nauka Jakóba Józefa Franka», 1866 r.), Z. L. Sulima («Historya Franka i Frankistów») i Aleksander Kraushar, («Frank i frankiści polscy», 1895 roku). Najdokładniej i najobszerniej opracował dzia-

łalność Franka Aleksander Kraushar, daleko lepiej od niemieckiego historyka Grätza («Frank und die Frankisten», r. 1868).

W r. 1726 w wiosce podolskiej Korolówce, pod nizką strzechą arendarza żydowskiego, przyszedł na świat chłopiec, który miał w lat kilkadziesiąt potem zajaśnieć sławą reformatora. Ojcem jego był Lejb, matką Rachela, pochodząca z okolic Rzeszowa.

Reformatorowie religijni odznaczają się zwykle w latach dziecięcych usposobieniem marzycielskiem. Zamknięci w sobie, skupieni, nie biorą udziału w hałaśliwych zabawach rówieśników, snując w cichości serca złotą przędzę swojej przyszłej misyi.

Nie tak syn Lejba i Racheli. Chłopiec nie lubił samotności, kontemplacyi, książki. Gwałtowny, odważny, ruchliwy, niespokojny, fizycznie bardzo silny, urodził się raczej na awanturnika niż na misyonarza.

Już w latach chłopięcych zarysował się wyraźnie charakter późniejszego wodza kornej rzeszy. Mały Jakób Lejbowicz, odrodziwszy się od swojego narodu, był przedewszystkiem odważnym aż do zuchwalstwa. Nie przerażały go guzy, nie zatrważała przewaga siły. Do każdej bójki stawał z animuszem zawadyaki, nie pozwalającego sobie pluć w kaszę. Gdzie się dzieci biły, bił on najwięcej, wysuwając się zawsze jako wódz na czoło walczącej gromady.

Odwaga, niezrażająca się żadnemi przeciwnościami, których mu życie awanturnicze nie skąpiło i chciwość władzy, żądza rozkazywania, były głównemi rysami charakteru Lejbowicza. Pomogły mu one do zawładnięcia nad duszami późniejszych zwolenników i do utrzymania ich w karności wojskowej. Tłum idzie

zawsze za odważnym i składa chętnie w jego ręce swoje losy.

Śmiały chłopiec, «zuch», urodził się oprócz tego z głową samodzielną i z zmysłem praktyczności. Dużo zdrowego rozsądku dała mu jego gwiazda szczęśliwa na drogę życia. Już jako dziecko kilkoletnie krytykował Lejbowicz zabobony i przesądy żydowskie, a jako młodzieniec drwił jawnie z «uczoności» talmudystów. Nie olśniewała go, nie onieśmielała «powaga chachamów». Miał on swoją «własną głowę» i jej tylko natchnieniom ulegał.

Wychowania starannego nie otrzymał Jakób Lejbowicz, kultury wyższej nie dali mu rodzice. Nawet nie był «uczonym» w rozumieniu żydowskiem, nie grzebał się w mądrości talmudycznej. Pozostał on na całe życie człowiekiem prostym, czego się wcale nie wstydził, czem się, przeciwnie, chełpił. Jego zdrowy rozsądek i zmysł praktyczności ważyły więcej od kopiastej fury ksiąg.

Szedł zrazu utartą drogą narodu żydowskiego— drogą handlu. Spędziwszy pierwsze lata dziecięce na Podolu, udał się w trzynastym roku życia na Wołoszczyznę, gdzie mieszkał z rodzicami nasamprzód w miasteczku Faraon, następnie w Romanie, w końcu w Bukareszcie. Ojciec umieścił go w jakimś sklepie i kazał mu ważyć pieprz, sól i różne korzenie, a jego natura bujna, awanturnicza, rwała się do przygód, do podróży. Przeto rzucił sklepik drobnego kupca i zaczął handlować drogiemi kamieniami, jedwabiami, perkalami i t. p. towarami, których trzeba było szukać po świecie, o co Lejbowiczowi głównie chodziło. Szukając swojego towaru, jeździł po miastach wołoskich,

tureckich i dotarł aż do Smyrny. Jak każdego cudzoziemca, przybywającego z Europy, nazwali go Turcy Frankiem (Frenkiem), które to przezwisko przylgnęło do syna Lejby z Korolówki na resztę życia jako nazwisko rodowe.

W Smyrnie, gdzie przebywał czas dłuższy, zwrócił Frank na siebie uwagę jako hulaka i awanturnik. Mówił o tem sam później, przypominając sobie w gronie najbliższych swoje młode lata: «byłem tam sławny przez moje życie swawolne». Nie przypuszczał, jadąc do Smyrny, że napije się tam ze źródła i odurzy narkotykiem innej sławy, o której prawdopodobnie na razie ani marzył. Bo w Smyrnie żyła jeszcze w owym czasie pamięć Sabbataja Cwi, żydowskiego pseudomesyasza XVII stulecia, który umiał przykuć do siebie tłumy prostaczków, wierzących w jego posłannictwo boskie. Jakkolwiek od śmierci Sabbataja minęło już lat przeszło siedmdziesiąt (um. w r. 1676), znało każde dziecko żydowskie w Smyrnie i jego historyę i umiało opowiedzieć o honorach królewskich, jakiemi wyznawcy otaczali rzekomego wysłańca Jehowy.

Legenda Sabbataja nie była niewątpliwie Frankowi obcą, doktryny bowiem jego obiegły nietylko ziemie tureckie, lecz przecisnęły się także przez granicę polską, gdzie głównie w południowych prowincyach byłej Rzeczypospolitej znalazły wielu tajnych i jawnych zwolenników. Ale umysł Franka, więcej praktyczny niż mistyczny, nie przywiązywał zapewne do tych majaków znaczenia.

Tu jednak w Smyrnie mówił mu każdy kamień o Sabbataju, każda ulica przypominała mu sławę pseu-

domesyasza, który przechadzał się temi ulicami w sukniach królewskich, ze złotem berłem w ręku, otoczony świtą rabinów i uczonych, przyjmując hołdy wiernopoddańcze od posłusznej rzeszy wyznawców. Tu oddychało wszystko żywą jeszcze tradycyą «wielkiego cudotwórcy i pomazańca».

Ruchliwy umysł Franka chciał wniknąć w tajemnicę sławy Sabbataja, chciał się dowiedzieć, w jaki sposób można zapanować nad tłumami, o czem zawsze marzył i dlatego zanurzył się w mętne głębie księgi «Zoar», szukając w niej odpowiedzi na pytania, które go niepokoiły. Chwile wolne od zajęć kupieckich poświęcił Frank od r. 1750 studyom kabalistycznym i praktykom okultystycznym, nie przygotowany jednak do takiej pracy korzystał bardzo niewiele z mistycznej gadaniny kabalistów, mimo pomoc chachama (mędrca) Issahara, sławnego sabatejczyka. Nie bardzo się tem martwił, że «niewiele z tego rozumiał, co czytał», jak się sam przyznawał, przekonał się bowiem wkrótce, że nie potrzeba być wcale uczonym w piśmie, aby panować nad najuczeńszymi w piśmie. Wystarcza być zręcznym i energicznym, wystarcza umieć narzucić innym swoją wolę. A tę sztukę potrafił Frank lepiej od najmędrszych kabalistów.

Opowiada Frank, że, ślęcząc przez pewien czas nad tajemniczemi księgami, wyrobił sobie taką sławę mędrca, iż znani uczeni przychodzili do niego z prośbą, aby im wytłumaczył niejasne dla nich miejsca. A on «lubo sam tych miejsc nie rozumiał», odczytywał je w tak przekonywający sposób, że oni je zaraz zrozumieli». Suggestya działa często mocniej od logicznej argumentacyi.

Jedno jednak rozumiał trzeźwy umysł Franka lepiej od sabbatejczyków, mianowicie, że ubogim Żydom w XVIII stuleciu było na świecie źle, że byli paryasami społeczeństw, w pośród których mieszkali, że oglądali się z tęsknotą na wszystkie strony, szukając wyjścia z okrutnego położenia, w jakie je nieżyczliwy im los cisnął. Ktokolwiek błyśnie im w oczy nadzieją jaśniejszej doli, — za tym pójdą, posłuszni i wierni... To rozumiał, widział Frank bardzo dobrze i w jego duszy energicznej zaczęła świtać dumna myśl posłannictwa: może uda się wyprowadzić pewną część Żydów z niewoli społecznej i zgotować dla nich lepszą przyszłość... Że szedł do celów swoich drogą «cudotwórców», trącącą czasami szarlataneryą, nie obniża wcale jego dzieła. Inną drogą nie byłby w owym czasie trafił do głów i serc żydowskich. Dowodem to tylko, że znał się na ludziach.

Pierwsza myśl posłannictwa błysnęła prawdopodobnie w głowie Franka w r. 1752, kiedy do Smyrny przybył Żyd polski, rabbi Nachmann (późniejszy Piotr Jakubowski), który odmalował mu jaskrawem słowem ciężkie położenie Żydów podolskich, oderwanych już potajemnie przez agitacyę sabbatejczyków od synagogi talmudystów.

Odtąd przygotowuje się Frank do swojej «misyi». Ożeniwszy się w tym samym roku z córką kupca nikopolskiego Tobiasza, z urodziwą Chaną, jeździł przez lat kilka po Turcyi, szukając różnych mędrców. Dłuższy czas przepędził w Salonikach, gdzie sabbateizm, podtrzymywany przez następców «mesyasza», kwitł jeszcze w całej pełni. Sława o jego «uczoności» rozlała się daleko i szeroko i przypłynęła do jego ziemi

rodzinnej, do miasteczek i wiosek podolskich. Ziomkowie Franka, w znacznej części sabbatejczycy, opowiadali sobie dziwy o jego mocy «cudotwórczej» i zapraszali go do siebie.

Nie od razu oczywiście skrystalizowała się w głowie Franka jego «misya». Wszelkie reformy rozwijają się i dojrzewają stopniowo, nawet w duszach bardzo światłych agitatorów, a syna Lejby z Korolówki nie przygotowała żadna szkoła do szybkiego ogarniania szerokich spraw i widnokręgów. Prostego, ale śmiałego, odważnego, energicznego, do niezwykłych przygód rwącego się Żyda, olśniła niewątpliwie błyskotliwa postać Sabbataja Cwi, zachwyciła «królewska» karyera «cudotwórcy». Kiedy inni potrafili prowadzić za sobą wierne rzesze, dlaczegożby i jemu nie miała się taka sztuka udać? Że nie potrzeba do tego niepospolitej mądrości, przekonał się sam na sobie. Nie wiele z tego, co czytał w księgach kabalistycznych, rozumiał, a mimo to wyrobił sobie sławę takiej uczoności, że z dalekich stron przybywali do niego różni chachamowie, uczeńsi od niego, i słuchali pokornie jego komentarzów.

Spodobała się rzutkiej i fantastycznej głowie Franka rola wodza, «mesyasza żydowskiego» i o tej jedynie roli myślał na razie, nie zdając sobie w pierwszej chwili sprawy z tego, jakiemi drogami pójdzie. Tyle tylko wiedział, że trzeba oderwać Żydów od synagogi talmudycznej i stworzyć dla nich coś nowego. Ale co? Ze strzępów sabbateizmu zlepił sobie jakąś domorosłą wiarę o «Trójcy świętej», podlaną obficie sosem mądrości kabalistyczno-okultystycznej i z tą «nowiną» stanął w grudniu 1755 r. nad Dniestrem.

Stanął tak pewny siebie, z takiem głębokiem przeświadczeniem o swojej «misyi», że lekceważył dumnie wszelkie przeszkody i niebezpieczeństwa.

Granicy polsko-tureckiej pilnowały straże. Rabbi Nachmann (Piotr Jakubowski), który pełnił na wózku Franka czynność woźnicy, zatrzymał konie z obawy przed strażnikami. Na to Frank: «jedź, nie bój się». I przejechali w istocie szczęśliwie granicę, nie zatrzymani przez nikogo. Jest to drobny szczegół, szczegół ten jednak maluje doskonale ówczesnego Franka, jego szczerą wiarę w opiekę Boską, która czuwa nad «wybrańcami».

Rodzinna Korolówka była pierwszem miejscem na ziemiach byłej Rzltej polskiej, w którem Frank rozpoczął swoją działalność. Z Korolówki udał się do Jezierzan, następnie do: Kopyczyniec, Dawidowa, Buska, Rohatyna, Podhajec, Lanckorony, Chocima, Wielichowa, Zbrzezia (Brzezia), Krzywczy, Żwańca, Satanowa, Zaleszczyk, Nadwornej, Iwania i t. d., zanosząc wszędzie nowinę o «Trójcy świętej», odrywając wszędzie Żydów od prawowiernej synagogi. Tłumnie otoczyli go ukryci i jawni sabbatejczycy podolscy, witając w nim swojego wodza, swojego proroka. Najserdeczniej przylgnęli do niego od samego początku Lejb i Eliasz Krysowie z Nadwornej (Krysińscy) i stary Zisa z Rohatyna z synami (Wołowscy), najgorliwsi później szermierze i krzewiciele frankizmu.

Frank jednak przeceniał swoje siły. Kontratalmudyści, jak się jego zwolennicy teraz nazywali, gdyż odrzucali talmud, byli kroplą w morzu prawowiernych Żydów. Nie kilkuset zapalonym głowom wojować z krociami, z milionem talmudystów, zorganizo-

wanych doskonale, silnych samorządem, zapewnionym im przez prawodawstwo polskie od czasów Bolesława Kaliskiego (od r. 1264).

Żydzi prawowierni nie mieli wcale ochoty przypatrywać się obojętnie agitacyi swoich odszczepieńców. Żydzi wogóle nie byli nigdy i nigdzie względnymi dla swoich apostatów. Gdziekolwiek rozporządzali środkami do stłumienia «herezyi», czy w eksilarchatach babilońskich, czy w Hiszpanii lub Niderlandach, tępili wybuchy samodzielności siłą, nie przebierając w środkach. Pod tym względem różnili się od fanatyków religijnych innych wyznań co najwyżej większą zaciekłością i zaciętością.

W styczniu 1756 r. w Lanckoronie (powiat kamieniecki) napadli talmudyści kontratalmudystów, związali ich i dostawili do więzienia miejscowego. Daremnie wstawiał się za słabszymi rządca lanckoroński, Romanowski. Talmudyści, powołując się na swoje odwieczne przywileje, żądali sądu na heretyków. Samego Franka uwolniono w trzy dni potem jako poddanego tureckiego, resztę trzymano pod kluczem. Sąd rabiniczny, potwierdzony przez synod czterech ziemstw, wyklął wszystkich frankistów i kazał ich chwytać, gdziebykolwiek się pojawili. Wówczas to, w kwietniu 1756 roku ujęto Franka poraz wtóry i związawszy go postronkami, osadzono w areszcie w Kopyczyńcach.

Inny, tkliwego serca, łagodniejszego usposobienia «heretyk» byłby był opuścił ręce i poddał się sile przemożnej, ale Frank nie należał do tych natur, które łamią się w przeciwnościach. Zamiast lamentować w kozie nad swoją niedolą, rozmyślał nad tem, jak

uwolnić siebie i swoich zwolenników z pod nieproszonej a nieprzyjemnej opieki talmudystów. Jego głowa trzeźwa ogarnęła szybko położenie. Zrozumiała, że dopóki kontratalmudyści nie oprą się na jakiejś sile większej od żydowskiej, dopóki nie oderwą się od synagogi jawnie, przechodząc na stronę mocniejszych, dopóty będą zawsze zwierzyną, ściganą i tępioną przez talmudystów. W Polsce mocniejszymi od Żydów, bo większością panującą, byli chrześcianie. Do nich tedy, do chrześcian postanowił Frank przejść razem ze swoją wierną rzeszą. Myśl ta przyszła mu poraz pierwszy w więzieniu kopyczynieckiem. Był to pomysł nie reformatora-marzyciela, lecz praktycznego działacza społecznego, liczącego się rozważnie z istniejącemi warunkami.

Zanim się jednak spełniło, co Frank pomyślał, przyszły inne wypadki, które jego plan odroczyły na czas dłuższy.

Siedział wówczas na stolicy kamienieckiej biskup Mikołaj Dembowski, kapłan bardzo żarliwy i wróg Żydów, antysemita, jakbyśmy się dziś wyrazili. Wypędził on w r. 1750 Żydów z Kamieńca Podolskiego. On to uwolnił Franka i jego towarzyszów z więzienia.

Frank, wydostawszy się z kozy, podniósł głowę śmiało. Przeczuł on w biskupie-antysemicie przyjaciela wszystkich przeciwników talmudu i postanowił zemścić się z jego pomocą na swoich prześladowcach. Oddam wam z czubem to, coście wy mnie złego wyrządzili — postanowił.

Zemstę bardzo sprytną ukuł na rabinów podolskich. Zażądał mianowicie, by stanęli z nim do dysputy, by go skarżyli publicznie, dając mu możność

obrony publicznej. W ten sposób upiecze przy jednym ogniu dwie pieczenie: przeciwników swoich pognębi, wykazując wrogie usposobienie talmudu do innowierców, a działalności swojej nada rozgłos szeroki.

Odgadli rabini podolscy chytre zamiary podstępnego przeciwnika. Przeto bronili się przez czas pewien przeciw dyspucie. Prawodawstwo było za nimi. Żaden innowierca nie miał prawa mieszać się do ich spraw wewnętrznych, wyznaniowych. Mogli odmówić, co też trzykrotnie uczynili. Ale na tym świecie stoi prawo zawsze po stronie mocniejszego. Mocniejszy rozkazuje, słabszy słucha. Biskup Dembowski był mocniejszym od rabinów, zagroził im za dalszy opór karami, więc przybyli w czerwcu 1757 r. z ciężkiem sercem do Kamieńca Podolskiego, aby się rozprawić publicznie z odszczepieńcami, których wyklęli, których chcieli zmiażdżyć. Był to wielki cios dla talmudystów a dla Franka pierwsze zwycięztwo.

Rozprawy toczyły się w języku hebrajskim, gdyż ani talmudyści ani ich przeciwnicy nie znali języka polskiego. Czynność tłumacza pełni Jan Chryzostom Białowolski, pisarz sądów wójtowskich w Kamieńcu.

Jak się Frank spodziewał, tak się stało. Wyrok sądów wypadł na niekorzyść talmudystów.

Frankiści tryumfowali...

W październiku 1757 roku płonęły w miastach i miasteczkach podolskich liczne stosy, pożerające tysiące skazanych wyrokiem sądu ksiąg talmudu, jako «nietylko doczesnego, ale i wiecznego ognia godne», na zagładę. Frank pobił rabinów prawowiernych, zemścił się na nich straszliwie, ale jego tryumf był krótki. W kilka bowiem tygodni potem, w listopa-

dzie tego samego roku, umarł nagle biskup Dembowski, protektor kontratalmudystów.

Gdy frankistom zabrakło możnego opiekuna, odetchnęli rabini i zatarli ręce z wielkiej radości. Teraz oddadzą oni zuchwałemu heretykowi pięknem za nadobne... Wszakże po ich stronie jest siła i powaga prawa...

Z niezwykłą gwałtownością rzucili się rabini na zwolenników Franka, należących jeszcze do ich jurysdykcyi, bo nie przestali być Żydami. Wydarli im z rąk handel, odtrącili ich od bóżnicy, małżeństwa ich ogłosili za konkubinaty, gdzie którego z nich mogli pochwycić, więzili go, znęcali się nad nim bez miłosierdzia.

Frank, zmiarkowawszy, że się karta odwróciła, usunął się na ziemię turecką, do Dziurdziewa, gdzie od pewnego czasu mieszkał z rodziną.

Poszła tu za nim nienawiść talmudystów, żądna jego krwi, jego głowy. Byłby był dał niezawodnie gardło, lub zgnił w jakiem więzieniu tureckiem, bo trzosy talmudystów podolskich trafiły do samego sułtana, na dwór padyszacha, gdzie nie było trudno za dobre pieniądze o wyrok śmierci, gdyby nie jego giętka natura. Zasłaniając się przed zawziętością swoich nieprzejednanych wrogów, przeszedł na mahometanizm. W ten sposób bardzo prosty zaszachował talmudystów. Mahometanie nie mieli ani powodu ani ochoty prześladować mahometanina za winy, popełnione przeciw Żydom. Wkrótce potem (w styczniu 1758 r.) przyjęli islamizm z tych samych względów: Paweł Pawłowski, Piotr Jakubowski, Jędrzej Dębow-

ski i siedmdziesięciu kontratalmudystów, mieszkających przy Franku w Dziurdziewie.

Tak zakryty, bezpieczny już na ziemi tureckiej, pracował Frank nad zniweczeniem roboty talmudystów. Trafili oni do Stambułu na dwór sułtański, trafi i on ze swej strony do Warszawy, na dwór królewski.....

Echo sporu talmudystów i kontratalmudystów podolskich doszło już było do Warszawy, gdzie znalazło uszy ciekawe. Otoczenie duchowne króla Augusta III, czując w zwolennikach Franka przyszłych katolików, nakłoniło króla do poparcia odszczepieńców żydowskich, którzy zbliżyli się w istocie nauką swoją do chrześcian.

Odrzucili oni talmud «niesłychanem przeciw Bogu bluźnierstwem napełniony», uznawali jednego Boga w trzech osobach nierozdzielnego, wierzyli, że Jerozolima nie będzie już odbudowana i że oczekiwany przez Żydów mesyasz już nie przyjdzie.

W rok po dyspucie kamienieckiej, w czerwcu roku 1758, wyszedł z gabinetu Augusta III dekret, który potwierdził wyrok biskupa Dembowskiego, talmudystów potępił a kontratalmudystów wziął pod szczególną opiekę, wystawiwszy im list żelazny «naprzeciw zawziętości i usiłowaniu którychkolwiek bądź osób, tudzież rzeczonych niewiernych talmudystów i otworzywszy im na rozcież bramy całej Rzeczypospolitej Polskiej».

Po raz drugi zwyciężył Frank talmudystów. Z wielkim pośpiechem wróciła cała gromada jego zwolenników podolskich, którzy schronili się przed mściwą czujnością rabinów na ziemi tureckiej, do Pol-

ski, i rozbiła obóz tymczasowy w trzech wioskach: w Uscieczku, Harmackiem i Iwaniu. Sam wódz wiernej rzeszy przybył na Podole w grudniu 1758 r.

Stanąwszy teraz na pewnych nogach, opancerzony listem żelaznym i łaskawą protekcyą króla polskiego, zaczął Frank swoją gromadkę organizować. Chodziło przedewszystkiem o środki do życia dla całej «kompanii», o chleb powszedni dla różnorodnej rzeszy, która przybiegła zewsząd do Iwania, aby słuchać nauki mistrza. Uważający wszystkich, bogatych i ubogich, za swoje dzieci, urządził Frank rodzaj gminy komunistycznej. «Żadnej rzeczy nie będziecie mieli za swoją własną» — przykazał — «wszystko, co posiadacie, oddacie do wspólnej kasy». I nikt nie oparł się się temu rozkazowi. Bogatsi powierzyli mienie swoje uczciwości wodza, ufając mu bezwzględnie. Tak wielkim był wpływ Franka, tak serdecznie przylgnęli do niego wszyscy kontratalmudyści, że kobiety zdejmowały z siebie złote ozdoby, naszyjniki, bransolety, pierścienie i oddawały je skarbnikowi kompanii.

Zabezpieczywszy w ten sposób swoich uboższych zwolenników przeciw nędzy, pomyślał Frank o sobie. Był nieomylnym mistrzem kilkuset zapaleńców, ich prawodawcą i prorokiem. Należało mu się zewnętrzne wyróżnienie, jakiś splendor, któryby podniósł, wzmocnił jego powagę, jego stanowisko uznanego powszechnie wodza. W tym celu otoczył się dworem męzkim i żeńskim, wybrał z «kompanii» najzdolniejszych «braci» i najładniejsze «siostry» i polecił im służbę przy swojej osobie, — miał swoich szambelanów, jeździł karetą poszóstną i kazał nazywać siebie «panem», a swoją żonę «panią». Panem, władcą absolutnym

swojej gromadki został do śmierci. Tak nazywali go wszyscy frankiści: pan powiedział, pan rozkazał i t. d.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że Frank myślał ciągle, przed i po przyjęciu chrztu, o stworzeniu nowej sekty, któraby uznała jego za proroka, za księcia, za króla. Przykład Sabbataja Cwi zapadł głęboko w jego duszę. Lecz do zbudowania nowej wiary potrzeba licznych wyznawców, a «kompania» rosła bardzo wolno. Wprawdzie przybywali do Iwania, gdzie «pan» mieszkał, sabbatejczycy tureccy, wołoscy i węgierscy, nie wszyscy jednak zostali przy jego boku.

I ubóstwo kompanii powstrzymywało jej rozwój. Ten i ów frankista rozporządzał prawdopodobnie większemi funduszami, zamożnych jednak było między nimi nie wielu, «pan» bowiem skarżył się ciągle, że «bogacze nie chcą wejść do wiary». Garnęli się do niego przeważnie ubodzy, maluczcy, pociągnięci urokiem jego niezwykłej osobistości i magnetyczną siłą jego woli, energii.

Na początek starczyły ofiary, złożone przez zamożniejszych do wspólnej kasy, by jednak utrzymać około tysiąca głów, na to potrzeba znacznych środków. Kasa «kompanii» wypróżniła się, nędza zawitała pod ubogie strzechy ubogich chat, zajmowanych przez frankistów. Trzeba było na to ciężkie położenie radzić, ale jak? Pracą na życie zarabiać nie mogli frankiści, prawowierni bowiem Żydzi zerwali z nimi wszelkie stosunki, zamknęli im wszelkie źródła zarobku, szkodzili im na każdym kroku. Nie mogąc ich już po dekrecie królewskim dosięgnąć na drodze prawnej, postanowili ich ogłodzić.

Zgłosić się do chrześcian po zasiłek, po zapomo-

gę nie miał Frank jeszcze żadnej podstawy, nie był bowiem dotąd chrześcianinem. Wisiał w powietrzu między wyznaniem mojżeszowem a wiarą Chrystusową. Żydzi byli mu wrogami, a chrześcianie obcymi.

Nędza rosła z każdym miesiącem. Już ludzie zaczęli chorować z głodu. Nie było innego sposobu... Trzeba się było ostatecznie przyłączyć do panujących, do posiadających a życzliwych. Z Żydami Franka i jego zwolenników nic nie wiązało, przeciwnie, dzieliła ich na wieczne czasy nienawiść, chrześcianie zaś wyciągali do «heretyków» rękę przyjazną, pomoc obiecując.

Więc postanowił nareszcie «pan» «pójść razem ze swoimi do wiary chrześciańskiej». Zanim to jednak uczyni, zemści się jeszcze raz na swoich prześladowcach, upokorzy ich, odda ich na pośmiewisko publiczne, ucieszy swoje serce mściwe widokiem ich złości niemocnej.

Inaczej trudno sobie wytłumaczyć żądanie powtórnej dysputy publicznej z talmudystami, do której nie było już żadnej zasady. Kiedy Frank prosił po uwięzieniu w Lanckoronie, aby go skonfrontowano z jego prześladowcami, był w tej prośbie jakiś cel rozumny. Ścigany, bity, poniewierany, ograbiony z mienia, pędzony z więzienia do więzienia, wyklęty wkońcu przez rabinów i oskarżony przed władzami chrześciańskiemi, jako zbrodniarz, jako publiczny gorszyciel, — chciał siebie i swoich wiernych oczyścić, obronić, chciał dowieść wszem i wobec, że nie jego rzekome zbrodnie, lecz jedynie odmienne przekonania religijne wykluczyły go ze społeczeństwa żydowskiego. Ale teraz była już ta obrona i ten dowód niepotrze-

bne. Dekret królewski zasłonił frankistów tarczą potężną przeciw nienawiści talmudystów a świat chrześciański znał dostatecznie powód tej nienawiści. Teraz wystarczało ochrzcić się bez wrzawy i przyłączyć się spokojnie do nowej wiary, do nowego narodu.

Bardzo musieli talmudyści dokuczyć Frankowi w Iwaniu, kiedy mu było mało istotnego zwycięztwa. I bardzo pamiętliwe musiało być jego serce, kiedy obmyśliło zemstę groźniejszą od pierwszej. Bo mord rytualny (używanie krwi chrześciańskiej do obrządków religijnych) zarzucił Frank talmudystom i obiecał dowieść tego oskarżenia. W tym celu domagał się powtórnej publicznej dysputy z rabinami we Lwowie.

Ale na stolicy lwowskiej zasiadł właśnie w owym czasie arcybiskup Władysław Aleksander Łubieński, kapłan nie tak pochopny do popierania heretyków żydowskich, jak biskup Dembowski. Dziwił się on słusznie niewytłómaczonej niczem taktyce Franka. Mówiono od lat kilku w Warszawie, że kontratalmudyści zamierzają się przyłączyć do Kościoła katolickiego, a tymczasem szły po kraju wieści, iż uważają się za nową sektę. Przeto kiedy się Frank zgłosił z prośbą publicznej dysputy, podejrzewał go ksiądz Łubieński o zamiary nieczyste i polecił sufraganowi lwowskiemu, ks. Głowińskiemu, «znającemu dokładnie ów lud izraelicki, skłonny bardzo do podejścia», zbadać «z wielką oględnością zamiary owych aspirantów, celem przekonania się, czy pobudki, skłaniające ich do nawrócenia się, pochodzą istotnie z czystego i bezinteresownego źródła».

Szli posłowie od Franka do Lwowa, żądający stanowczo pozwolenia na powtórną dysputę. Tylko pod

tym warunkiem obiecywał wódz kontratalmudystów przyjąć katolicyzm razem ze swoją kompanią. W imieniu Franka przemawiali głównie Jehuda Krysiński, najobrotniejszy i najżarliwszy z całej gromady i stary Szloma z Rohatyna (Wołowski). Tłómaczem ich, gdyż nie znali języka polskiego, był głośny w wieku XVIII awanturnik, Antoni Kossakowski, który się na Wołoszczyznie, gdzie stanął na czele sekty bohomolców, przezwał Moliwdą.

Po dłuższych wahaniach ks. Łubieńskiego, który zajął tymczasem opróżnioną stolicę arcybiskupstwa gnieźnieńskiego, przyszła upragniona przez Franka dysputa do skutku. Talmudyści i kontratalmudyści spierali się przez całe trzy miesiące (od 17 lipca do 10 września 1759 r.), nie przekonawszy się oczywiście nawzajem.

Warunek, postawiony przez Franka, stał się faktem dokonanym. Dłużej ociągać się z jawnem przejściem na łono Kościoła katolickiego nie mogli już kontratalmudyści. Zaczęli też w istocie, począwszy od września 1759 r. przystępować do chrztu świętego, nasamprzód z wody, następnie po odbytej nauce przygotowawczej, «z wszystkiemi ceremoniami». Od września 1759 r. aż do grudnia 1760 r. ochrzciło się wo Lwowie około 500 kontratalmudystów obojej płci, Frank przyjął na chrzcie imię Józef.

Na tem powinien był Frank zakończyć swoją działalność. Wprowadził swoich zwolenników do wiary, panującej w Polsce, zabezpieczył ich raz nazawsze przeciw nienawiści talmudystów, zapewnił im opiekę rządu i możnych panów, ułatwił im walkę o byt, otworzywszy dla nich źródła zarobkowania, zamknięte

dla Żydów. Rząd polski byłby mu był niezawodnie za nawrócenie kilkuset Żydów podziękował jakiemś beneficyum, któreby mu pozwoliło żyć do śmierci bez troski o chleb powszedni.

Ale nie o to szło Frankowi. Jego natura urodzonego wodza, rozsmakowała się już zanadto w słodyczy panowania, aby się chciała wyrzec tytułu «pana». Nie na to został chrześcianinem, by rozpłynąć się bez śladu w morzu nowej wiary, kropla między kroplami, lecz na to, by rozkazywać swojej gromadzie bezpiecznie. Po jego głowie fantastycznej, pracującej bez wytchnienia, chodziły plany bardzo śmiałe, dalekie. Marzył on o osobnem, własnem państewku, gdzieby był u siebie, wśród swoich, nie kontrolowany przez nikogo. Z tem marzeniem pojechał do Warszawy, przekonany, że rząd polski wcieli bez namysłu jego projekty.

Lecz w Warszawie, przy boku króla, znajdowali się panowie radni bystrzejsi, przenikliwsi od dygnitarzów powiatowych. Podejrzanym wydał się słusznie duchowieństwu warszawskiemu neofita, który mimo przyjęcia wiary chrześciańskiej, odprawiał ze swoimi zwolennikami jakieś tajemnicze obrzędy, który nie przestał być absolutnym władcą swojej «kompanii», który opierał się wszelkiemi siłami rozrzuceniu nowochrzceńców po kraju, rozebraniu ich dzieci przez panów polskich na wychowanie i domagał się koniecznie osobnego kawałka ziemi na skrajach Rzeczypospolitej dla siebie i swoich towarzyszów. A gdy i sami frankiści w swojem naiwnem uwielbieniu dla «pana» zaczęli rozpowiadać dziwy o jego sile cudotwórczej, o jego posłannictwie Boskiem, demaskując go nieroz-

ważnie, nierozmyślnie, wówczas odgadło duchowieństwo ukryte plany Franka, uwięziło go i stawiło przed sądem oficyała warszawskiego. Nie pomogła tym razem «panu» nic jego giętkość, przytomność umysłu i niepospolita przenikliwość, nic jego dar padania zawsze po kociemu na cztery łapy, wydostawania się z każdego ciężkiego położenia bez szwanku. Daremnie bronił się ten prosty człowiek bez szkoły, bez kultury po mistrzowsku, odpowiadając na pytania sądu z przebiegłością najprzebieglejszego adwokata. Nie uwierzono jego obronie i skazano go, jako kłamcę, jako wichrzyciela na dożywotnie więzienie w twierdzy częstochowskiej. Ferując wyrok tak surowy, nie szło sądowi tyle o Franka ile o jego zwolenników. Duchowieństwo warszawskie chciało odciąć mistrza od jego «kompanii», aby przyspieszyć jej skatoliczenie i spolszczenie. Widząc jego wpływ, zrozumiało, że dopóki szef kontratalmudystów będzie między swoimi, dopóty nowochrzceńcy będą tworzyli państewko w państwie, obcy między obcymi. Pozbawieni wodza, któremu ulegali z posłuszeństwem niewolników i z czcią wyznawców, rozproszą się z konieczności, szukając pracy, zarobku po kraju i wsiąkną w ludność rdzenną....

Nadzieje polityków warszawskich spełniły się w części, lecz tylko w bardzo małej części. Pewien procent frankistów odpadł od «kompanii», oderwał się od «pana». Jedni zostali we Lwowie, zkąd rozbiegli się po ziemiach ruskich, inni udali się na Litwę i do miast królewskich. Główny jednak sztab Franka, jego najwierniejsi, ci, którzy przyciągnęli za nim do Warszawy, nie opuścili «pana» w ciężkiem

położeniu. Poszli do Częstochowy, a kiedy mu wypadki polityczne wróciły wolność (w r. 1773), ruszyli za nim w świat, na tułaczkę. Byli z nim w Brnie morawskim, w Wiedniu, w końcu w nadreńskim Offenbachu i zamknęli mu oczy, kiedy zszedł z tego świata (w r. 1791). Ci wszyscy: Wołowscy, Wilkowscy, Pawłowscy, Jakubowscy, Jasińscy, Jeziorańscy, Rydeccy, Matuszewscy, Zielińscy, Łabęccy, Naimscy, Krysińscy, Czerniewscy, Markiewicze, Kraśniewicze, Budzińscy, Kaplińscy, Rudniccy, Czyńscy, Zalewscy i t. d. pełnili przy «panu» ochoczo, z radością służbę szambelanów, sekretarzów, lokajów, woźniców, kucharzów, gwardzistów przybocznych i t. d. a którzy zostali w Polsce, ich bracia i krewni, pracowali w pocie czoła, aby mistrzowi nie zbywało na niczem. Beczkami szło złoto, zarobione przez frankistów na mytach, szynkach i browarach do Brna i Offenbachu, a za to złoto żył «pan» po książęcemu, utrzymywał liczny dwór, konie, powozy., straż przyboczną, frajliny dla swojej córki. A kiedy «pan» odszedł z tej ziemi, zostali główni frankiści przy boku jego córki Ewy. Dopiero śmierć «panny» (w r. 1816), zdjęła z «kompanii» urok, rzucony na nią przez Franka.

Niepospolitym niewątpliwie był człowiek, który potrafił rzucić urok tak długotrwały na różnojęzyczną gromadę. Frank urodził się z wszystkiemi zaletami władzcy, organizatora społeczeństwa, był śmiały, odważny, rzutki, energiczny, miał głowę pomysłową, fantazyę lotną, oskrzydloną, posiadał wielką znajomość ludzi i dużo zdrowego rozsądku. Gdyby się był wychował w innem otoczeniu, wyrósł w innych warun-

kach, na innem tle, byłby był odegrał w historyi rolę jeszcze głośniejszą.

Zarzucają mu historycy rozpustne życie i szarlatanerye. Nie był on w istocie ascetą i nie chodził drogami prostemi. Rozwiązłości obyczajów nauczył się w Turcyi od sabbatejczyków, a szarlatanerya, zasypywanie oczu maluczkich piaskiem złocistym, wynikała z jego roli «cudotwórcy». Wiedział on bardzo dobrze, że «prorok», by w niego uwierzono, musi się otoczyć sztucznym nimbem. Tylko prorocy, którzy umierają za swoje przekonania, nie potrzebują szarlatanerыi. A Frank nie chciał umierać lecz, przeciwnie, żyć jak najdłużej, jak najprzyjemniej razem ze swoją «kompanią».

Szkicując sylwetkę Franka, pominąłem rozmyślnie stronę religijną jego działalności, ta bowiem strona nie zasługuje, zdaniem mojem, na bliższą uwagę. Bałamutne majaki, zlepione przez człowieka bez żadnej kultury teologicznej i bez natchnienia proroczego ze strzępów sabbateizmu, nie mogły się stać podwaliną nowej, dobrze zbudowanej, trwałej sekty; musiały umrzeć razem ze śmiercią swojego kompilatora. Z chwilą zresztą, gdy frankiści przeszli na łono chrystyanizmu, straciły znaczenie praktyczne.

Właściwą treścią, duszą dzieła Franka, jest wprowadzenie gromady Żydów do narodu polskiego. Dzieło to więcej społeczne, polityczne, niż religijne [1]).

Gniewają się historycy na Franka, że oporem

---

[1]) Ciekawego szczegółów, odnoszących się do strony religijnej dzieła Franka, odsyłamy do książki Aleksandra Kraushara „Frank i Frankiści", z której czerpałem cytowane daty.

swoim opóźnił spolszczenie i uspołecznienie «kompanii». «Pan» nie pozwolił w istocie swoim zwolennikom rozpłynąć się w nowem otoczeniu, trzymał ich aż do śmierci w cuglach przy sobie, zakazał im łączyć się z ludnością rdzenną, uważał ich mimo chrztu za członków osobnej sekty, a siebie za nieomylnego proroka tej sekty — opóźnił w istocie o całe lat 50 zlew neofitów z narodowością przybraną. Z wyjątkiem kilkudziesięciu bądź samodzielniejszych, bądź przez rodziców chrzestnych na wychowanie wziętych frankistów, którzy, zrzuciwszy z siebie w szkołach lub w wojsku skórę żydowską, oderwali się już w pierwszem pokoleniu od «kompanii», reszta, trzy czwarte całej gromady, stosowała się ściśle do rozkazów i wskazówek «pana». «Kompania» była tak karna, tak mocną ręką ściśnięta, trzymana, iż mimo nieprzyjemnego wschodniego despotyzmu Franka, znalazł się w niej tylko jeden jawny buntownik — Goliński, były rabin gliniański. On jeden ośmielił się oskarżyć «pana» jako oszusta. Lecz jego głos odosobniony nie oddziałał wcale na resztę «braci».

Aż do r. 1810 mniej więcej tworzyli frankiści gromadę nieszczerych neofitów, obcych ludności chrześciańskiej własnemi obrzędami i majakami sabbatejskiemi.

Nie wielu z nich mówiło aż do tego czasu i umiało pisać do polsku, czego świadectwem ich metryki chrztów i ślubów, podznaczone w księgach kościelnych albo krzyżykami rodziców chrzestnych i świadków zamiast nazwisk, albo takiemi nieudolnemi hieroglifami, iż trzeba je przez lupę odcyfrowywać.

Dopiero około r. 1810 zaczyna «wiara» Franka

powoli gasnąć. Proroka już nie było, jego córka, jego następczyni, tak zwana *panna*, która miała prowadzić dalej dzieło ojca, starzała się, pierwsi towarzysze «pana» powymierali, dorastało (drugie i trzecie) pokolenie, które kształciło się w szkolach pijarskich, zżyło się z ludnością rdzenną. Teraz stają się wszyscy frankiści katolikami i Polakami, co im jednak wcale nie przeszkadza trzymać się ciągle kupy, żenić się pomiędzy sobą, popierać się nawzajem, uważać się za jedną rodzinę. Tak potężnym był wpływ Franka, że go sto lat odmiennych warunków nie zmogło, nie strawiło. Dopiero najmłodsze, współczesne pokolenie frankistowskie sprzeniewierza się wskazówkom swojego mistrza, miesza się także krwią z współwyznawcami aryjskimi.

Przywiązanie frankistów do Franka nie powinno nikogo dziwić. Przemawia ono na ich korzyść, jest bardzo ładnem świadectwem ich wdzięcznego serca. Bez rzutkości, odwagi, stanowczości «pana» byłaby ta gromadka heretyków żydowskich zmarniała, zduszona przez nienawiść talmudystów. Rabini byliby tych odszczepieńców zdeptali, byliby ich zgnoili w więzieniach, złamali ich opór głodem, nędzą, wszelaką poniewierką.

Frank zdjął z nich ciężką rękę talmudystów, wywalczył dla nich wolność, swobodę ruchów, wprowadził ich do społeczeństwa cywilizowanego, otworzył dla nich liczne źródła obfitego chleba, a w dalszym ciągu urzędów koronnych i obywatelskich honorów, zaszczytów. Przeto pamiętali bardzo słusznie o jego potrzebach i otaczali jego i jego rodzinę aż do śmierci czcią zasłużoną.

Grupa frankistów odcina się dodatnio od reszty neofitów polskich. Nie dla samego tylko chleba, nie dla karyery lub dla zaspokojenia pospolitych ambicyi oderwała się ta gromadka od narodu żydowskiego. Opromieniała ją, niosła prawdziwa walka o przekonania, — pobudka zawsze szlachetna, idealna, zapładniająca serca i mózgi czynami bezinteresownymi. Frankistów nie można podciągnąć pod ogólny mianownik zwykłych neofitów, zmieniających wiarę najczęściej ze względów praktycznych. Byli to fantaści, marzyciele, którzy znosili dla swoich przekonań nędzę i prześladowanie. Z takiego materyału wykwitają żarliwi wyznawcy, nowych pojęć i wierzeń pionierowie.

Że frankiści byli ulepieni z innej, lepszej gliny od czarnego tłumu żydowskiego, dowodem ich dalszy rozwój. Wielu ludzi pożytecznych, oddanych szczerze społeczeństwu, które ich przygarnęło, wyszło z tej gromadki, a prawie wszyscy świecili uczciwością i prawością. Szybkich milionowych fortun frankiści nie posiadali nigdy. Uspołeczniwszy się, ucywilizowawszy, służyli głównie w palestrze i na posterunkach obywatelskich.

Ilu jest frankistów, nie wiadomo dokładnie, gdyż nie wszyscy przyjęli razem z chrztem świętym nazwiska rodowe. Większą połowę zapisano w księgach kościelnych tylko z imionami chrześciańskiemi. Przybrali oni wszyscy później nazwiska polskie, ale jakie? Kilkunastu z tych nieznanych odnajduje się bądź na dworze Franka w Offenbachu, bądź w warszawskich metrykach chrztu i ślubów, jako ojców chrzestnych i świadków, wiadomo bowiem, że frankiści trzymali się aż do r. 1850 razem, nie łącząc się z bardzo ma-

łemi wyjątkami, z ludnością rdzenną, co im Frank wyraźnie przykazał, jest to jednak tylko bardzo drobna część pierwszych kontratalmudystów, zapisanych w księgach katedry lwowskiej bez nazwiska.

Rolę wybitniejszą w społeczeństwie polskiem odegrała szczupła garstka z pomiędzy tych frankistów, którzy przyszli z Frankiem do Warszawy (Wołowscy, Krysińscy, Jasińscy, Jeziorańscy, Rudniccy, Piotrowscy, Naimscy, Majewscy, Łabęccy, Jakubowscy, Matuszewscy, Rydeccy, Zielińscy). Do swojego sztabu wybrał sobie widocznie mistrz, znający się na ludziach, najzdolniejszych, gdyż tylko ten sztab zostawił po sobie ślad niezatarty. Reszta — rozproszyła się po kraju, zmieszała się z szarym, niesławnym tłumem.

Spis frankistów ochrzczonych od września 1759 roku aż do grudnia 1760 roku we Lwowie, Kamieńcu Podolskim i Warszawie.

Adamowscy. Pochodzą ze Zbrzezia (Zbrzyzie). We Lwowie chrzcił się Mateusz (Maciej) Adamowski z żoną Anną, z córkami: Leonorą Teresą i Rozalią i z matką Anielą Adamowską

Azulewiczówna Ludwika z Kamieńca Podolskiego, lat 22.

Babińska Klara ze Zbrzezia (Małka Markowa), lat 60.

Berkowicze z Buska. Chrzcili się we Lwowie: Hyacynt, syn Mojżesza i Beli — Jan, poprzednio Herszek z żoną Anną, z sześcioletnim synem Franciszkiem i z dwunastoletnią córką Maryanną — Antoni z żoną Anną, z czternastoletnią córką Elżbietą Katarzyną i z dziewięcioletnim synem Janem Rafałem — Maciej, poprzednio Moszko, lat 24 — Jan z Malty, poprzednio Abraham, lat 30.

Bodowski Franciszek był kuchcikiem w służbie Franka.

Bracławscy z Nadwornej. Chrzcili się we Lwowie: Bracławski Franciszek z żoną Magdaleną (Rytką), z synem Tomaszem i córką Anną — Jan Kanty, syn Moszka i 28-letnia Klara (Ryfka), żona Anczela z Nadwornej.

Breitz Ignacy, służący Franka.

Brzeziccy. Chrzcił się we Lwowie: Brzezicki Michał z żoną Apolonią.

Brzozowscy.

Budińscy. Budziński Kazimierz był w Częstochowie i w Offenbachu głównym kucharzem Franka.

Bukorymscy. Chrzcił się we Lwowie: Antoni Bukorymski z żoną Barbarą i z czteroletnim synem, Janem Antonim.

Buscy z Buska. Chrzcił się we Lwowie, Franciszek Wilhelm Stefan Buski z żoną Teresą i pięcioletnią córką Anielą.

Buskiewicze z Buska.

Cesirajscy. Ignący Cesirajski był lokajem Franka w Offenbachu.

Chołojowscy z Chołojowa. Chrzcił się we Lwowie Józef Mikołaj Chołojowski, lat 36.

Chrzonowscy z Lanckorony.

Ciechanowscy. Byli na dworze Franka w Offenbachu.

Coqui Marya, córka Mojżesza.

Czerniewscy (Czerniawscy) z Bukowiny. Chrzcili się we Lwowie: Ludwik Piotr Franciszek Czerniewski, lat 36, syn Izraela Franka i Antoni Czerniewski, żonaty później z Ewą Jeziorańską, który był sekretarzem

Franka. Tegoż córka Anna urodziła się w Warszawie, w r. 1779.

Czerwińscy ze Lwowa. Chrzcił się we Lwowie dwunastoletni Jan Czerwiński, syn Berka i Bajli.

Czuchanowscy z Czuchan. Chrzcił się we Lwowie Józef Czuchanowski, lat 56.

Czyńscy. M. M. Czyński był w Offenbachu sekretarzem Ewy Frankówny w r. 1792.

Dawidowicze.

Dawińscy z Buska. Spis frankistów w katedrze lwowskiej wymienia sześcioletniego Michała Dawińskiego.

Dąbrowscy ze Lwowa, dzieci Herszka i Sluwy.

Dębicka Teresa, wdowa, lat 70.

Dębowscy. Chrzcił się we Lwowie 25-letni Jędrzej Dębowski, poprzednio Jeruchim Lipmanowicz bardzo czynny agitator frankistowski, sekretarz i poseł Franka, jeżdżący po całej Europie wschodniej w sprawach «kompanii», a następnie po śmierci «pana» doradca jego córki Ewy i razem ze starym Wołowskim i Wilkowskim instruktor, profesor tajemnic frankizmu w Offenbachu, informujący nowych adeptów «wiary». W chwili przyjęcia chrztu świętego miał z żony Anny Tekli trzy córki: Elżbietę, Annę Elżbietę Katarzynę i Maryę Elżbietę.

Dobrzańscy ze Lwowa. Chrzcił się we Lwowie trzynastoletni Antoni Dobrzański, syn Lewka i Sury.

Eljaszewicze z Rohatyna. Chrzcił się we Lwowie 27-letni Franciszek Eljaszewicz z synem Wojciechem.

Filisztad ze Zbrzezia. Chrzcił się we Lwowie

Piotr Filisztad z żcną Maryanną, z synem Antonim, lat 13 i córką Maryanną.

Frank I. Jakób Józef Frank, naczelnik frankistów (*caput contratalmudistorum*, jak go księgi kościelne nazywają), ochrzcił się z wody we Lwowie, d. 17 września 1759 r., «z wszystkiemi ceremoniami» w Warszawie d. 18 listopada tego samego roku. Miał żonę Józefę Annę Scholastykę, córkę Ewę i dwóch synów. Dom jego wygasł w r. 1816 ze śmiercią córki Ewy, którą jej bezżenni i bezdzietni bracia, Józef i Roch, wyprzedzili w podróży ostatniej. Józef zmarł w r. 1807, Roch w r. 1813.

Frank II. Oprócz Józefa Jakóba z Korolówki, szefa «kompanii», przyjęli nazwisko Franka (Frenka) jeszcze inni kontratalmudyści, przebywający z nim na Bukowinie i w Turcyi. Chrzcili się także dwaj bracia Frankowie (Frenkowie) Paweł Jakób, lat 15, i Jan lat 13, z Wołoszczyzny, synowie Moszka — Frank Antoni, syn Izraela z Korolówki i Frank Marcin z żoną Maryanną.

Golińscy. Wiarę zmienił Jakób Goliński, rabin gliniański, zrazu żarliwy zwolennik Franka, a następnie jedyny z «kompanii» jego wróg jawny i krytyk surowy.

Grabowscy. Założyciela tego domu, znanego zaszczytnie w palestrze warszawskiej, nie zapisały księgi kościelne w spisie pierwszych frankistów. Nazwisko to występuje dopiero później w «kompanii» frankistowskiej. Grabowski Mikołaj, z początku krawiec wojskowy, a następnie właściciel sklepu sukna, urodz. w r. 1780 (umarł w r. 1862), zaślubił w roku 1803 frankistkę Franciszkę Piasecką, z którą miał oprócz

córek, czterech synów: 1) Józefa Aleksandra, ur. w roku 1804. 2) Jana Andrzeja, ur. w r. 1808, 3) Edwarda Józefa, ur. w r. 1809, 4) Ludwika Fulgentego, ur. w r. 1813. Trzeci syn Mikołaja, Edward Józef († 1899) zapisał się w historyi palestry warszawskiej jako znakomity adwokat. Był on oprócz tego prezesem Tow. Kred. m. Warszawy. W r. 1841 zaślubił frankistkę Zofię Krysińską, córkę Ksawerego Krysińskiego i frankistki Maryi Rydeckiej. Z nią miał córkę Zofię i trzech synów: 1) Leona, 2) Wojciecha i 3) Lucyana.

Leon Grabowski, syn Edwarda, współczesny adwokat warszawski, zaślubił frankistkę Laurę Wołowską, córkę Władysława Wołowskiego i frankistki Józefy Szymanowskiej. Z niej syn Edward.

Wojciech Grabowski, syn Edwarda i Zofii Krysińskiej, adwokat warszawski, zaślubił Annę Nostitz-Jackowską. Z niej syn: Józef Feliks Leon, ur. w roku 1882.

Drugi syn Mikołaja Grabowskiego i Franciszki Piaseckiej, Jan Andrzej, kupiec warszawski, miał trzy córki, z których jedna wyszła za kompozytora Władysława Żeleńskiego, druga za Kwietniewskiego.

Gruszeccy z Buska i z Podhajec. Chrzcili się we Lwowie: piętnastoletni Józef Gruszecki z Buska, i Franciszek Gruszecki z Podhajec z żoną Katarzyną.

Gurscy (Górscy). Wiarę zmienił Jan Mateusz Gurski z żoną Ludwiką, z córką Teresą i 10-let. synem Michałem.

Hadzi Karol Dominik Krystyan z Turcyi, z żoną Maryanną.

Hakiell Jan z żoną Maryanną i córką Elżbietą.

Iwańscy z Iwania. Chrzcił się we Lwowie 10-letni Franciszek Iwański, syn Szlomy i Tauby.

Iwaszkiewicze. Byli na dworze Franka w Offenbachu.

Jabłońscy z Buska. Jan Stanisław Kostka Jabłoński z żoną Anną Rozalią i córką Maryanną.

Jabłońscy z Kamieńca Podolskiego. Grzegorz Jabłoński z żoną Zofią i z córkami Teresą, Katarzyną i Rozalią.

Jakubowscy I. Protoplastą tego domu był Piotr Łukasz Jakubowski, poprzednio rabi Nachman, pierwszy frankista, towarzysz i przyjaciel Franka w Turcyi, pośrednik pomiędzy nim a jego zwolennikami w Polsce. Tegoż syn Józef zaślubił Barbarę Rudnicką. Tychże syn Franciszek Jakubowski, magister farmacyi, aptekarz w mieście Górze, zaślubił w r. 1835 Annę Ewę Orłowską, córkę Józefa Orłowskiego i Ewy Wołowskiej.

Jakubowscy II ze Lwowa. Chrzcił się 18-letni Józef Jakubowski.

Jakubowscy III z Podhajec. Chrzcił się 30 letni Jerzy Jakubowski, poprzednio Jankiel Aronowicz.

Jakubowscy IV z Buska. Szymon Jakubowski, lat 24.

Jakubowscy V różni. Józef Jakubowski z żoną Rozalią — Kacper Jakubowski z żoną Elżbietą i synem Filipem Jakubem.

Jańscy. Jan Marcin Jański, urzędnik na dworze Franka w Offenbachu.

Jasińscy. Dom ten, zasłużony w polskiej medycynie i palestrze, pochodzi z Buska i Kamieńca Podolskiego. W Kamieńcu Podolskim chrzcili się: Szymon Jasiński z żoną Rozalią, z czteroletnim synem Franciszkiem, z 12-letnim synem Józefem i z córka-

mi Maryanną i Anną — Aleksander Jasiński z żoną Anną i córkami Ewą i Cecylią. — We Lwowie chrzcił się Józef Jasiński z Buska.

Jasiński Jakób w Warszawie w r. 1782. Jasiński Michał zaślubił w r. 1784 w Warszawie Teresę Jeziorańską — Jasiński Józef zaślubił w r. 1786 Maryannę Piasecką w Warszawie — Jasiński Jan zaślubił w r. 1800 Jadwigę Krysińską — Jasiński Jan zaślubił w r. 1809 Klarę Szymanowską w Warszawie — Jasiński Aleksander w r. 1809 w Warszawie — Jasiński Franciszek, syn Jana, zaślubił w r. 1813 w Warszawie Rozalię Józefowicz, córkę Michała — Jasiński Henryk, piwowar warszawski w r. 1820 — Jasiński Władysław w r. 1821 profesor liceum — Jasiński Stanisław, tegoż żona Maryanna Maryewska; ich córka Teresa Karolina, zaślubiła w r. 1836 Aleksandra Tatarkiewicza — Jasiński Ludwik, urodzony w Offenbachu, urzędnik policyi warszawskiej, zaślubił w r. 1824 Franciszkę Niemirowską; ich córki: Józefa, Teofila Anna — Jasiński Franciszek zaślubił Józefę Tatarkiewiczównę; ich syn: Adam Józef Ksawery, urodz. w roku 1826.

Jasiński Hyacynt (Jacek), piwowar w Warszawie w r. 1820, miał syna Jana, rejenta w Warszawie, który umarł bezpotomnie i Józefa, obrońcę prokuratoryi w Płocku.

Józef Jasiński, drugi syn Hyacyntego (Jacka), zostawił dwóch synów: 2) Kazimierza Juliana, współczesnego adwokata w Warszawie, literata i poetę i 2) Tadeusza, współczesnego adwokata w Rydze.

Jakób Jasiński, syn Jana, brat stryjeczny Hyacyntego, lekarz w Lipnie, następnie lekarz powiatowy

(fizyk) w Warszawie (od r. 1831), znakomity chirurg, autor kilku rozpraw naukowych, drukowanych w lekarskich pismach polskich i niemieckich, nobilitowany w r. 1823 z herbem *Złotowąż*, zostawił dwóch synów: Stanisława i Leona i córkę Bolesławową Krzywoszewską.

Stanisław, rejent w Warszawie, miał trzech synów: 1) Romana, lekarza w Warszawie, zmarłego w roku 1896, autora szeregu rozpraw naukowych («Dzisiejsze stanowisko ortopedyi», «Dzieje i znaczenie przeciwpasożytnego leczenia choroby Patta» i t. d), 2) Feliksa, znakomitego inżyniera, zmarłego w r. 1899, profesora mechaniki w Akademii dróg i komunikacyi w Petersburgu, autora «Teoryi wytrzymałości prętów na zgięcia podłużne» i i. i 3) Stanisława.

Drugi syn dr. Jakóba, Leon Jasiński, żyjący obecnie w Warszawie, obywatel, ma trzy córki: Krzymuską, żonę profesora uniwersytetu Krakowskiego, Franciszkową Nowodworską, żonę adwokata i b. redaktora «Kuryera Warszawskiego», Kazimierzową Olszowską, żonę adwokata w Warszawie, i syna Jakóba, elektrotechnika w Warszawie.

Adam Jasiński, syn Jana, brat dr. Jakóba, adyutant generała Dwernickiego, właściciel Babic, sędzia pokoju, miał dwóch synów: 1) Józefa, który zmarł bezpotomnie i 2) Jana, który mieszka w Petersburgu.

Z tego samego domu pochodzi Filip Jasiński, znakomity prawnik, mecenas przy sądzie kasacyjnym Królestwa Polskiego, tłómacz francuskiego «Kodeksu postępowania sądowego kryminalnego» (1810 i 1811 roku) i «Kodeksu przestępstw i kar» (1811 r.).

Jeleniowscy. Chrzcił się we Lwowie Franciszek

Jeleniowski z żoną Katarzyną i czteroletnią córką Wiktoryą.

Jeziorańscy. Pochodzą z Jezierzan, Buska i Kamieńca Podolskiego. Nazwisko wzięli od Jezierzan. Pisali się pierwotnie «Jezierzański». Chrzcili się we Lwowie i w Kamieńcu Podolskim. We Lwowie: Jeziorański Józef z Buska z żoną Ewą i z synem Dominikiem — Jeziorański Ignacy, poprzednio Symcha, syn Chaima, z siostrą Maryą, — Jeziorańska Magdalena, żona Icka, z dwuletnim synem Mateuszem, poprzednio Chaskielem. W Kamieńcu Podolskim chrzcił się Michał Jeziorański, syn Adama i Agnieszki.

Ignacy Jeziorański, syn Józefa z Buska i jego żony Ewy, zaślubił w r. 1781 Maryannę Lanckorońską. Tychże syn, Aleksander Jan, dzierżawca Dłużniewa, w powiecie płockim, zaślubił w r. 1829 Joannę Aleksandrę Teresę Wołowską, córkę Stanisława Eljasza Wołowskiego i Elżbiety Steinbrych.

Drugi syn Józefa z Buska, Michał Jeziorański, zaślubił w r. 1793 Agatę Wołowską, córkę Józefa. Tegoż córka Ludwika Marya, wyszła w r. 1827 za Anastazego Woyciechowskiego.

Najwybitniejszym przedstawicielem tego domu był Feliks Ignacy Paweł Jeziorański, syn Michała i Karoliny Wołowskiej, ur. w r. 1820, zmarły w r. 1896 w Warszawie, sędzia apelacyjny, założyciel (w r. 1879) warszawskiej «Gazety Sądowej», autor bardzo cennych rozpraw prawniczych («Ustawy hipoteczne i przepisy o zatwierdzaniu aktów notaryalnych», «W obronie praktyki sądowej», «O celu i znaczeniu przepisów, o zatwierdzeniu aktów notaryalnych», «Podręcznik dla sędziów pokoju Królestwa Polskiego» i i.). W r. 1858

poślubił Maryę Władysławę Królikowską z Kalisza. Jego siostra, Emilia Jadwiga, wyszła w roku 1848 za Feliksa Piotra Władysława Filipeckiego, obywatela miasta Warszawy.

Kamienieccy z Rohatyna.

Kamińscy. Byli przy Franku w Offenbachu.

Kaplińscy. Pierwszym chrześcianinem tego domu był Jakób Kapliński. Z żony Maryanny, miał córkę Teresę i syna Eliasza Adama, urodzonego już w Warszawie, w r. 1777. Eliasz Adam Kapliński zaślubił w r. 1800 Salomeę Naimską, 1-o voto Słonczynę. Ich dzieci: 1) Jan, urodzony w r. 1801. 2) Paweł Marcin Juliusz, ur. w r. 1818, 3) Leon Józef ur. w r. 1820, 4) Józef Jakób ur. w r. 1821.

Kapliński Józef w r. 1821 obywatel miasta Warszawy.

Karzmińscy (Karmińscy) z Buska.

Kasperscy. Spis pierwszych frankistów podaje Antoniego Kasperskiego z Żórawna, syna Moszka i Lizyi.

Kopyczynieccy z Kopyczyniec. Chrzcili się we Lwowie, Szymon Kopyczyniecki z żoną Anną i synem Mateuszem i Paweł Kopyczyniecki, poprzednio Chaim.

Kopyczyńscy (Kopczyńscy) z Kopyczyniec, Szymon Tadeusz (Szloma) Kopyczyński z żoną Anną (Zytlą) i z córkami Barbarą i Salomeą. — Kopyczyński Franciszek, lat 12,—Kopyczyński Andrzej (Haskiel) syn Chaima i Gitli, lat 3.

Koralewscy (Korolewscy) z Korolówki. Chrzcili się we Lwowie: Jakób Koralewski, lat 40, — Rafał lat 38 z córką Maryanną — Józef lat 15, syn Jaskiera i Ryfki — Mikołaj Piotr Koralewski z żoną Teresą

i z córkami: Salomeą, Teklą, Maryanną — Feliks, lat 6, — Jan z Malty, lat 5. Koralewski Jan zaślubił w r. 1780 Wiktoryę Piotrowską — Koralewski Jakób zaślubił w r. 1781 Cecylię Piotrowską. Koralewski Jan zaślubił w r. 1804 Ewę Jakubowską. Koralewski Karol, w r. 1834 muzyk w Warszawie.

Jaskier i Franciszek Koralewscy należeli do najżarliwszych zwolenników i agitatorów Franka.

Korzeniccy ze Lwowa. Łukasz Damian Korzenicki, syn Anczela Jakubowicza, lat 23.

Korczeńscy (Korczyńscy). Jan, syn Jana i Ewy, chrzcił się w r. 1761 w Kamieńcu Podolskim.

Kozłowscy z Minkowiec. Chrzciła się we Lwowie Anna Kozłowska, żona Icka z Minkowiec z sześcioletnią córką Urszulą i czteroletnim synem Wojciechem.

Krajewscy. Krajewski Jakób z żoną Magdaleną. Tychże syn Jan, urodzony w Warszawie w r. 1778.

Kraśniewicze z Buska. Chrzcili się we Lwowie: Franciszek i Jan Baptysta Kraśniewicze. Należeli w Offenbachu do dworu Franka i byli bardzo czynnymi agitatorami frankizmu.

Kratowscy. Byli z Frankiem w Offenbachu.

Krępowieccy. Chrzcił się we Lwowie Adam Krępowicki.

Krysińscy. Są dwie linie tego zasłużonego dla frankizmu, a następnie w polskiej palestrze i medycynie, domu. Jedni pochodzą z Podola (z Nadworny i Rohatyna), drudzy z Węgier. Założycielem linii podolskiej był głośny w dziejach frankizmu, Dominik Antoni Krysiński z Nadwornej, poprzednio Jehuda Lejb Notowicz Krysa, najwymowniejszy, najobrotniej-

szy z całej «kompanii», razem ze starym Wołowskim pełnomocnik i poseł Franka przed władzami. Wszędzie, gdzie trzeba było przemawiać, bronić frankistów, odpierać zaczepki talmudystów, posyłał Frank jego i Wołowskiego. Nazwisko Krysiński utworzył sobie Dominik Antoni, dodawszy do «Krysy» końcówkę polską. Razem z Dominikiem Antonim chrzcili się we Lwowie: Jan Dominik Krysiński z żoną Anną Teresą z Rohatyna — Walenty Krysiński. W Warszawie chrzcił się Józef Krysiński, lat 25, z Nadworny, przedtem Herszko Lejbowicz.

Krysińscy, aczkolwiek nie opuścili Franka, posyłając mu pieniądze do Częstochowy i Offenbachu, spolszczyli się pierwsi z całej «kompanii». Nie było ich na dworze «pana» w Offenbachu. Osiedliwszy się w Warszawie, posyłali dzieci swoje do szkół pijarskich. Jedni budowali fortunę domu, bogacąc się na browarach, drudzy wstąpili do wojska.

Krysiński Adam zaślubił w r. 1778 Elżbietę Karpińską — Krysiński Maciej (żona Franciszka) między rokiem 1800 a 1820 znany piwowar warszawski. Tegoż syn Teofil, urzędnik w komisyi skarbu, zaślubił 1-o voto Maryannę Troczewską, 2-o voto w r. 1839 Aleksandrę Orłowską, córkę piwowara Józefa Orłowskiego i Ewy Wołowskiej — Krysiński Józef był w roku 1839 profesorem w Warszawie.

Najznakomitszym przedstawicielem tego domu był Dominik Krysiński, ur. w r. 1786 um. 1853 w Warszawie, deputowany na sejm z miasta Warszawy w roku 1818, profesor ekonomii politycznej w uniwersytecie warszawskim, członek warszawskiego Towarzystwa przyjaciół nauk, autor rozpraw naukowych: „O e-

konomii politycznej" (1812), „O arytmetyce politycznej", „Niektóre myśli o nauce gospodarstwa krajowego" (1829). Zaślubił w roku 1813 Eleonorę Józefowicz, córkę Michała.

Krysiński Leon (ur. w r. 1844 um. 1893), prawnik, znany obrońca warszawski, był z tego domu pierwszym, który przełamał tradycyę wyłączności frankistowskiej i zaślubił katoliczkę pochodzenia aryjskiego, Maryę Przyłuską. Tegoż syn, także Leon i adwokat, zaślubił w r. 1902 Felicyę Rzewuską, 1-o voto Rembielińską.

Krysiński Stanisław, brat Leona (starszego), lekarz w Warszawie (ur. w r. 1846 um. 1897), napisał szereg rozpraw z zakresu medycyny i „Słownik terminologii anatomicznej".

Wybitnym członkiem tego domu był także Ksawery Krysiński, wojskowy, audytor generalny b. wojsk polskich. Przełożył on z francuzkiego dwa dzieła: „Prawa karzące wojskowe" (1824) i napoleońskie „Artykuły wojenne" (*Le guide des juges militaires*).

Krysiński Ildefons był lekarzem powiatowym (fizykiem) w Radomiu. Zaślubił w r. 1819 Urszulę Józefę Jasińską. Krysińscy nobilitowani z herbem Leliwa.

Krysińscy z Węgier. Chrzciła się we Lwowie Anna Teresa Krysińska z dziećmi, żona Berka Krysińskiego z Węgier.

Krzywiccy z Krzywczy. Chrzcili się we Lwowie: Krzywicki Franciszek Antoni, lat 25, syn Szulima Szlomowicza i Krzywicki Jan z żoną Maryanną i córką Klarą.

Krzywińscy. Chrzcił się we Lwowie Kazimierz Krzywiński z Dawidowa.

Krzyżanowscy z Buska. Chrzcili się we Lwowie: Franciszek Krzyżanowski z żoną Barbarą — Ludwik Krzyżanowski — Walenty Wiktor Karol Krzyżanowski, lat 30, poprzednio Falk Lejbowicz, syn Lejby, z żoną Teresą Józefą Zofią (Esterą).

Krzyżewscy. Chrzcił się w Warszawie Piotr Krzyżewski, lat 36.

Lanckorońscy z Lanckorony. We Lwowie chrzcił się Józef Lanckoroński, poprzednio Icek Lejbowicz, lat 25, z żoną Klarą, córką Arona i Liby, lat 23. Tegoż Józefa syn Jakób Michał, ur. w Warszawie roku 1775. Tegoż Jakóba Michała syn Adam, zaślubił Elżbietę Tatarkiewiczównę. Tegoż Adama syn, Jakób Józef, artysta muzyczny w Warszawie, zaślubił w roku 1859 Karolinę Fröhlich, córkę stelmacha Karola Fröhlicha i Karoliny z Guttmeisterów. Tegoż Jakóba Józefa córka, Stanisława Józefa, ur. w r. 1863.

Drugi syn protoplasty domu, Józef, i jego żony Klary, Ignacy, zaślubił w r. 1778, Ewę Dębowską, córkę Jędrzeja (Jeruchima Lipmanowicza).

Córka Józefa i Klary, Maryanna, wyszła w roku 1781 za Ignacego Jeziorańskiego, syna Józefa.

Lewińscy. We Lwowie chrzcił się Wojciech Jerzy Lewiński.

Librowicze ze Zbrzezia. Anna Librowicz, żona Matisa Librowicza, chrzciła się z córką Rozalią.

Lipińscy. We Lwowie chrzcił się Józef Lipiński z żoną Różą. Inny Józef Lipiński zaślubił w Warszawie w r. 1777 Maryannę Koralewską.

Łabęccy z Podhajec. Niektórzy członkowie tego domu oderwali się najwcześniej od Franka razem z kilku przedstawicielami Krysińskich, Wołowskich, Pio-

trowskich i Jasińskich. Już pod koniec XVIII stulecia spolszczyli się i przyswoili sobie wyższą kulturę owego czasu, a w pierwszej połowie XIX stulecia nabyli majątki ziemskie (Okęcie, Raków, Trębki) i złączyli się małżeństwem z domami polskiemi.

Założycielem tego domu, zasłużonego w palestrze warszawskiej i w górnictwie polskiem, był Tomasz Eleazaryusz Łabęcki z Podhajec, poprzednio Moszko, który przyjął chrzest święty we Lwowie razem z żoną Maryanną i z pięcioletnim synem Kazimierzem Szymonem. Szymon Łabęcki zaślubił Annę (nazwisko nieznane) i miał z nią syna Tomasza Adama, urodz. w Warszawie w r. 1779.

Najwierniejszym z tego domu towarzyszem Franka był Józef Bonawentura Łabęcki, którego córka Tekla, ur. w Warszawie r. 1774, głośna w dziejach frankizmu, wytrwała przy córce Franka, Ewie, w Offenbachu aż do jej śmierci jako jej «dama dworu». Wyszedłszy później zamąż za Jakóba Piotrowskiego, deputowanego na sejm, zmarła Tekla Łabęcka w Warszawie r. 1831.

Łabęcki Antoni, prawnik, ur. w Warszawie roku 1773 (um. 1854 r.), obrońca przy Sądzie kasacyjnym Księstwa Warszawskiego, deputowany na sejm w roku 1818, nobilitowany z herbem Łabędziogrot, napisał kilka dzieł naukowych z zakresu prawa: „Kodeks postępowania sądowego cywilnego sądu francuzkiego” (1807 i 1809), „Krótki rys procesu, stosowanego do postępowania cywilnego i sądowego” (1811). Żonaty był z Ewą Wołowską. Miał dwóch synów: Hieronima Hilarego Aleksandra, urodzonego w roku 1809 w Warszawie (um. 1862) i Władysława Edwarda.

Pierwszy z nich, Hieronim Łabęcki, jest najznakomitszym przedstawicielem tego domu. Z początku prawnik, następnie w r. 1830, żołnierz, w końcu inżynier-górnik. Był pod koniec życia wice-dyrektorem górnictwa w Królestwie Polskiem. Zajmował się dziejami górnictwa polskiego i ustalił słownictwo górnicze polskie. Wydał w Warszawie „Górnictwo polskie" (1841), „Początki kopalnictwa" (1843), przekład Bendanta „Wykład mineralogii i geologii" (1848), „Pogadanki o żelazie" (1856) i i. Był właścicielem Rakowa. Zaślubił w r. 1840 Felicyę Maryę Karolinę Trzetrzewińską.

Drugi z synów Antoniego Łabęckiego i Ewy Wołowskiej, Władysław Edward Łabęcki, właściciel Okęcia pod Warszawą, poświęcił się rolnictwu. Tegoż syn Władysław, także właściciel Okęcia, zaślubił Martę Łempicką. Jedna z sióstr Władysława (juniora), Lucyna, wyszła za Trepkę, druga, Emilia, za włoskiego księcia Fitalia, mieszkającego w Palermo.

Antoni Łabęcki miał jeszcze z Ewy Wołowskiej dwie córki: Zofię, zaślubioną Felicyanowi Hubemu, właścicielowi Falencina i Olszan w powiecie warszawskim (jej synowie: Stanisław i Mieczysław Hubowie) i Helenę, zaślubioną Szwajcerowi (jej synowie: Michał i Bronisław Szwajcerowie i córki: Helena Stanisławowa Olszowska, Zofia Bagniewska, Jadwiga Czermińska. Jedna z córek Stanisławowej Olszowskiej, Helena Agnieszka Aleksandra, zaślubiła w r. 1881, Aleksandra Janasza).

Oprócz linii okęckiej i rakowskiej, jest druga linia Łabęckich frankistów, siedzących na roli. Tej linii pierwszym znanym przedstawicielem był Józef Łabęc-

ki, prefekt miasta Maryampola za Księstwa Warszawskiego, następnie właściciel Trębek w powiecie gostyńskim, brat stryjeczny Antoniego Łabęckiego, mecenasa. Z żony, Barbary Wołowskiej, siostry stryjecznej zasłużonego wielce Jana Kantego Wołowskiego, miał synów: Włodzimierza, żonatego z Pauliną Brzezińską (bezpotomny) i Antoniego. Antoni Łabęcki, syn Józefa, właściciel Trębek, zaślubił Maryę Suchorzewską, córkę Franciszka, pułkownika wojsk napoleońskich, wnuczkę Jana, posła na sejm czteroletni. Dzieci Antoniego, żyjące obecnie: Bronisław, żonaty z Maryą Ordężanką, rolnik, obywatel ziemski; Zakrzewska, inżynierowa Hussowa; Natalia Szczyttowa i Woyciechowska (żona b. dyrektora fabryki Rudzkiego).

Oprócz Łabęckich frankistów, istnieje jeszcze druga rodzina neoficka Łabęckich, pochodząca od Tomasza Józefa, który się z żoną i dziećmi ochrzcił w Warszawie w r. 1789. Jest to prawdopodobnie ten sam dom, co Łabęckich z Podhajec, w metryce bowiem Tomasza Józefa w warszawskim kościele św. Krzyża zaznaczono wyraźnie, iż jest synem Łabęckiego, ochrzczonego dawniej.

Wiadomo, że nie wszyscy członkowie tych samych rodzin poddali się odrazu rozkazowi Franka. Wielu z nich zmieniało wiarę później, idąc za przykładem krewnych.

Łakomscy. Byli na dworze Franka w Offenbachu.

Łazarscy z Rohatyna. We Lwowie chrzcił się Stanisław Łazarski, lat 30.

Maciejowscy z Jezierzan. Chrzcili się we Lwowie: Maciejowski Szymon z żoną Barbarą Urszulą,

z córkami Maryanną i Ewą i z synem Mateuszem Maciejowski Józef z żoną Teklą.

Majewscy z Zbrzezia. Majewski Michał, lat 8, syn Moszka i Beli.

Majewscy z Rohatyna. Majewski Dominik z żoną Anną Maryanną i córką Katarzyną.

Majewscy z Turcyi. Majewski Hilel z żoną Anną.

Majorkiewicze.

Markiewicze z Buska. Chrzcili się we Lwowie Markiewicz Dominik, należący do sztabu Franka — Markiewicz Hyacynt — Markiewicz Jan — Markiewicz Marcin.

Markowscy. Markowski Marcin z żoną Zofią i córką Różą. Markowski Błażej w Warszawie w roku 1775.

Martynowscy z Rohatyna. Klara Felicya Martynowska, wdowa, z dziećmi.

Maryjewscy (Maryewscy).

Matuszewscy z Warszawy. Matuszewski Mateusz przedtem Chaim, należał do najgorliwszych krzewicielów frankizmu. Był razem z synem, Józefem, (tegoż żona Maryanna Brzezińska) w Offenbachu na dworze Franka i jego córki Ewy, u której Józef Matuszewski pełnił urząd szafarza.

Matuszewski Leon, obywatel ziemski, właściciel

Mąkolina, żonaty z Jadwigą Jasińską. Tegoż córka za Kazimierzem Julianem Jasińskim, współczesnym adwokatem w Warszawie. Druga córka za Burchartem, trzecia ze Sękowskim, czwarta za Sękowskim, i synowie: Józef i Franciszek.

Matuszewscy z Kopyczyniec. Chrzcili się we Lwowie: Mateusz Matuszewski z żoną Anną (Gitlą), z córką Anną i z synem Teodorem Onufrym. Mateusz Matuszewski (Matyszewski), przedtem Szloma.

Matuszewski Michał żonaty z Anną Jasińską, był w r. 1820 profesorem liceum w Warszawie.

Matysiewicze. Matys Matysiewicz z żoną Anną, z córką Teodorą i z dwuletnim synem Józefem Michałem.

Michałowscy. Chrzcił się we Lwowie Gotlib (Deogratus) Józef Michał Michałowski, lat 24, z żoną Rozalią i synem Dominikiem.

Mikulińscy.

Minkowieccy z Minkowiec. Minkowiecki Michał zaślubił w roku 1778 w Warszawie Annę Jabłońską.

Minkowscy z Minkowiec. Chrzcili się we Lwowie: Minkowski Andrzej z żoną Barbarą i z synem Michałem — Minkowski Marcin Józef, lat 15, — Minkowski Wojciech.

Moszczyńscy (Moszczeńscy). Chrzcili się we Lwowie: Moszczyński Dominik — Bartłomiej — Szymon,

dzieci Anczela Moszkowicza i Ryfki — Jan Moszczyński z synem Szymonem Joachimem, lat 6.

Moszyńscy z Dawidowa. Moszyński Jan z żoną Anną z córkami Maryanną Katarzyną z synami Natalisem Dominikiem i Joachimem. — Moszyński Józef z córką Maryanną. — Moszyński Klemens zaślubił w roku 1778 w Warszawie Teresę Maryewską. — Moszyński Ignacy w r. 1777 w Warszawie, jego żona Magdalena, córka Magdalena Anna.

Nakulnicki Józef był kuchcikiem Franka w Offenbachu.

Niedzielscy z Buska. We Lwowie chrzcił się Józef Niedzielski (Szmujłowicz) z żoną Eleonorą Klarą (Michlą) i córką Maryanną, (żoną Jakóba Podoskiego) — Niedzielski Józef Stanisław, syn Klemensa i Salomei, urodzony w Warszawie w r. 1776.

Niemirowscy (Niemierowscy) z Niemirowa. We Lwowie chrzcił się Józef Tadeusz Niemirowski (Mendel z Niemirowa) z żoną Teresą. — Niemirowski Stanisław zaślubił w r. 1778 w Warszawie Teresę Ornowską.—Niemirowski Tomasz, syn Wojciecha, zaślubił w r. 1799 Katarzynę Markiewiczównę, córkę Dominika.—Niemirowski Jan w r. 1820 w Warszawie.— Niemirowska Franciszka, córka Józefa, zaślubiona w r. 1824 Ludwikowi Jasińskiemu.

Niemierowski Andrzej Kazimierz, powieściopisarz, ur. w r. 1840 w Warszawie. Kształcił się w warszawskich szkołach realnych, od r. 1864, pracował

w zarządzie administracyjnym m. Warszawy, następnie, od roku 1875 do 1892, w Banku Polskim w Warszawie i Kaliszu. Jako literat posługuje się pseudonimami: Ramestan, Janusz Pełka, Niemir i (w pismach humorystycznych) Szczur.

Działalność literacką rozpoczął Kazimierz Niemierowski w r. 1864 w «Kuryerze Świątecznym» satyrą p. t. «Filozof i Człowiek». Napisał powieści: «W matni», «Chłopskie dziecię», «Gdzie szukać prawdy», «Dramaty rodzinne», «Szatański pomysł», «Demonitka», «Zawiła sprawa», «Ofiary występku», «Palec Boży», «Kolosalny spadek», «Handlarze», «Tajemnica bankiera», «Straszna noc», «Moja kokoszka». «Przypadek czy zbrodnia», «Pierwszy pacyent», «Tajemnica dziadunia», «Czarne motyle», «Podsądna», «Anioł rodzinny», drukowane w «Dzienniku dla wszystkich», w «Kuryerze Codziennym», w »Kuryerze Porannym», w «Niwie», w «Roli», w «Romansie i powieści», w «Sporcie», w «Wieku», w «Wędrowcu», w «Ziarnie» i wydane w osobnych odbitkach.

Oprócz powieści napisał Kazimierz Niemierowski nowelle: «Z deszczu pod rynnę», «Fatalny wypadek», historyę książąt Słubickich na Rusi p. t. «Z wycieczek po świecie» i umieszczał w «Kaliszaninie», w «Ognisku domowem», w «Kolcach» i «Kuryerze Świątecznym» artykuły społeczne, ekonomiczne i poezye.

Nowiccy z Buska. We Lwowie chrzcili się: wdowa Maryanna Nowicka.—Wawrzyniec Nowicki i dwie

córki Icka z Buska, ochrzczonego w Kamieńcu Podolskim, Rozalia Anna i Rozalia Marjanna.

Olewscy. Franciszek Olewski z córkami Urszulą i Wiktoryą.

Orliccy z Czołhan. Józef Łukasz Orlicki.

Oronowscy (Oranowscy) z Podhajec. Franciszek Benedykt Oronowski (Icek Pejsakowicz). — Oranowska Teresa zaślubiła w r. 1778 Stanisława Niemirowskiego.

Otworowscy z Minkowiec. Tak pisali się także niektórzy Maciejowscy.

Pawłowscy. Należeli do sztabu Franka i dochowali wierności jego córce Ewie. Ewa Pawłowska była jeszcze w r. 1816 «frejliną» Ewy Frank w Offenbachu. We Lwowie chrzcił się Paweł Pawłowski (Chaim) z Anną Pawłowską. — Łukasz Pawłowski w r. 1804 w Warszawie.

Piaseccy z Podhajec, Rohatyna i Korolówki. Głową tego domu był Józef Piasecki (Moszek Pejsak) z Podhajec. Nazwisko utworzył sobie od swojego imienia żydowskiego «Pejsak» (Pejsacki, Pejsecki, Piasecki). Przyjął on chrzest św. z synem Ludwikiem Franciszkiem (Dawidem), z córkami Różą (Dwojrą) i Salomeą Anną. Oprócz niego ochrzcili się we Lwowie Piaseccy, Ignacy Stanisław — Stanisław (Berek syn Arona i Gitli) i Jan Nepomucen z Rohatyna. Z Korolówki pochodzili Jan Wojciech Piasecki i Maryanna, córka Jona i Tauby.

Piasecki Mateusz, syn Ludwika i Wiktoryi, ur. w Warszawie 1775 r. — Piasecka Magdalena Tekla, córka Franciszka i Tekli ur. w Warszawie w r. 1782. Piasecka Franciszka w r. 1815 za Mikołajem Gra-

bowskim. — Piasecki Kazimierz, Piasecka Ludwika, Piasecka Ewa w r. 1815 w Warszawie. — Piasecka Prakseda, córka Jana i Magdaleny Brzezińskiej, zaślubiła w r. 1831 Jakóba Piotrowskiego.

Piątkowscy z Buska. Chrzcili się we Lwowie: Józef Michał Piątkowski i Barbara Maryanna.

Piotrowicze. Chrzcili się we Lwowie: Mateusz Józef Piotrowicz, lat 60. — Franciszek Piotrowicz, lat 4. Anna Piotrowicz. — Katarzyna Piotrowicz.

Piotrowscy. Piotrowskich frankistów jest kilka domów, pochodzących z różnych miejscowości.

Są Piotrowscy ze Lwowa, których protoplastą był Józef Mikołaj Piotrowski, zwany poprzednio Moszko Kotlarz, lat 34.

Piotrowscy z Korolówki. Założycielem tej linii był Mikołaj Piotrowski, lat 42, syn Majorka i Maryi, zwany poprzednio Srul Majorkiewicz. Przyjął on chrzest św. we Lwowie z żoną Teresą (Bajlą) i z 5 córkami: Różą (Frejną), Teklą (Masią), Maryanną, Wiktoryą i Salomeą.

Są Piotrowscy z Żółkwi, z których ochrzcił się pierwszy Maciej (Lejb) z żoną Anną i synem Michałem Józefem.

Są w końcu Piotrowscy z Buska. Chrzcili się we Lwowie: Franciszek Mateusz, syn Moszka i Józefy, i Elżbieta Piotrowska z synem Kajetanem Dominikiem, żona Lejzora, ochrzczonego w Kamieńcu Podolskim.

Oprócz Piotrowskich frankistów, są jeszcze Piotrowscy z Warszawy. Tych protoplastą był Wincenty Piotrowski, chrzczony w Warszawie w r. 1766.

Piotrowscy więcej znani są ci, którzy osiedlili się

w Warszawie, oderwali się wcześnie od Franka i spolszczyli się już przy końcu XVIII stulecia. Tych Piotrowskich protoplastą był Mateusz Piotrowski, który zaślubił około r. 1780 Elżbietę Piasecką. Tego Mateusza synem był Jakób Piotrowski (ur. 1785), obywatel miasta Warszawy, 1-o voto mąż słynnej w dziejach frankizmu Tekli Łabęckiej, 2- voto mąż Praksedy Maryanny Magdaleny Zielińskiej, córki Jana i Magdaleny Brzezińskiej. — Walenty Jan Piotrowski, syn Jakóba, w r. 1826 urzędnik w Warszawie, żonaty z Teofilą Rydecką, nobilitowany z herbem Tęczyc. Jego syn Konstanty Jan, urodzony w roku 1826, obywatel ziemski, fundował w r. 1861 Tekli z Łabęckich Piotrowskiej, babce swojej, tablicę pamiątkową na cmentarzu Powązkowskim.

Drugi syn Mateusza Piotrowskiego i Elżbiety Piaseckiej, Michał Piotrowski (ur. 1787 um. 1855), żonaty z Julią Zawadzką, obywatel ziemski, był radcą województwa mazowieckiego. Tegoż syn Jakób Stanisław zaślubił w Warszawie w r. 1838 Ludwikę Annę Orłowską, córkę piwowara Józefa Orłowskiego i Ewy Wołowskiej. Świadczył mu przy ślubie Teofil Piotrowski, obywatel ziemski,

Jakób Piotrowski (ur. 1833 um. 1887) obywatel ziemski, był prezesem dyrekcyi szczegółowej Towarz. Kred. Ziemsk.

Podhajeccy z Podhajec. Bonawentura Podhajecki (Joś) z córkami: Maryanną (Małką) i Franciszką. Tego nazwiska używali także pierwotni Łabęccy.

Podoscy z Tyśmienicy. Trzymał ich do chrztu podkomorzy Tymoteusz Podoski, od którego wzięli nazwisko. Nazwali się początkowo Tyśmienickimi.

Chrzcił się Jakób Podoski, lat 40, z żoną Maryanną i z synem Maciejem. Ten Maciej Podoski w Warszawie w r. 1804.

Przybyłowicze. Przybyłowicz Piotr w Warszawie w r. 1772. Przybyłowicz Józef, syn Franciszka, ur. w Warszawie w r. 1780.

Przybyłowscy. Przybyłowski Józef. Tegoż syn Tomasz, ur. w Warszawie w r. 1777.

Przyznańscy z Czortkowa. Chrzcił się we Lwowie Przyznański Stefan.

Rabinowicze.

Reminowscy. Reminowski Mateusz był na dworze Franka w Offenbachu.

Rohatyńscy z Rohatyna. Głową tego domu był Marcin Jacek Rohatyński z Rohatyna, lat 64, który ochrzcił się we Lwowie z żoną Klarą (Itą) z córkami: Maryanną i Katarzyną i z synami: Kajetanem, Józefem, Wincentym i Pawłem.

Rozencweig. Rozencweig Ignacy wyjechał z Frankiem do Brna Morawskiego w r. 1773, zaliczony w pasporcie «pana» do jego służby.

Rudniccy z Buska. Chrzcili się we Lwowie: Paweł Rudnicki (Chaim) z żoną Maryanną, z synem Łukaszem i z córką Anną Gertrudą. — Michał Rudnicki z żoną Katarzyną i z synem Franciszkiem.

Rudnicka Maryanna Ludwika, córka Michała i Katarzyny, ur. w Warszawie w r. 1778. Rudnicki Adam zaślubił w r. 1811 Elżbietę Rydecką. Rudnicki Mikołaj w r. 1816 kupiec w Warszawie.

Rudnicki Mikołaj, mecenas w Warszawie, obywatel ziemski, właściciel Krzyżanowa w powiecie kutnowskim, żonaty z Brzezińską; tegoż córka Józefa była za

Józefem Naimskim, jego syn, Jakób, znany mecenas warszawski; tegoż synowie: Władysław i Leonard i córki: Greftkowiczowa, Władysławowa Gołembowska i Zofia François.

Rydeccy. Pisali się pierwotnie Redeccy, Radeccy, w końcu Rydeccy; należeli do wybitniejszych towarzyszów Franka. Chrzcił się we Lwowie Rydecki Ignacy z żoną Anną. Ich córka Maryanna Barbara ur. w Warszawie w r. 1778.

Rydecki Wojciech zaślubił w r. 1794 Rozalię Piotrowską. Rydecki Michał w r. 1810 w Warszawie; tegoż syn Adam w r. 1837 obywatel miasta Warszawy. Rydecki Józef w r. 1815 w Warszawie. Rydecka Eleonora zaślubiła w r. 1815 Franciszka Kaczorowskiego, jej córka Laura Kaczorowska wyszła w roku 1837 za Ludwika Tassillon Tripplina, wydawcę «Gazety Warszawskiej».

Samuelowicze z Węgier. We Lwowie chrzcił się Rafał Samuelowicz z siostrą Heleną, dzieci Samuela i Estery.

Satanowscy z Satanowa. We Lwowie chrzcił się Józef Satanowski.

Schönfeld. W roku 1783 był przy boku Franka w Brnie Morawskiem, Schönfeld, prawdopodobnie zwolennik frankizmu z Moraw.

Sidorowscy z Sidorowa. We Lwowie chrzcił się Bartłomiej Sidorowski, syn Icka i Liby z Sidorowa.

Słomowscy z Buska. Michał Słomowski, syn Izraela i Katarzyny.

Sobolewscy. We Lwowie chrzciła się Magdalena (Sobla Lejbowa) Sobolewska z Korolówki z dziećmi.

Nazwisko «Sobolewski» powstało z imienia żydowskiego neofitki «Sobol».

Sobotniccy z Jezierzan. Chrzcił się we Lwowie Józef Sobotnicki, lat 25, syn Lejzora i Elii, z żoną Ewą Gertrudą, córką Mordki i Chai, z synami: Józefem Ignacym i z córkami: Magdaleną Maryanną i Anną.

Średniccy. Średnicki Jan z żoną Zofią i z synem Bartłomiejem.

Szaińscy.

Szostakowscy z Kamieńca Podolskiego. Chrzcił się w Kamieńcu Wacław Szostakowski z żoną Maryanną i córką Magdaleną. Franciszek Szostakowski w r. 1790 w Warszawie.

Szymonowicze z Lanckorony. Chrzcił się we Lwowie Jakób Szymonowicz z żoną Rozalią i z córkami Rozalią i Teresą.

Stanisławscy. Chrzcił się w Warszawie Alojzy Stanisław Stanisławski. Nazwisko «Stanisławski» powstało z imienia «Stanisław». Stanisławski Jan w Warszawie w r. 1777.

Steinbock. W spisie pierwszych frankistów nie ma tego nazwiska. Występuje ono dopiero w Warszawie, w «kompanii». Steinbock Sebastyan zaślubił w r. 1774 Barbarę Jasińską. Steinbock Godfryd Barbarę Wołowską; tenże, owdowiawszy, ożenił się w roku 1793 z Teresą Wołowską, córką Józefa. Steinbock Jakób zaślubił w r. 1810 Ewę Moszyńską. Steinbock Michał Adam w r. 1813 Eleonorę Zielińską.

Steinbrych (Steinbruch). I tego nazwiska nie ma w spisie pierwszych frankistów, lecz występuje ono później ciągle w Warszawie w «kompanii» frankistow-

skiej. Steinbrych Jan zaślubił w r. 1814 w Warszawie Teofilę Rydecką, Siostrę Adama.

Turscy z Turcyi. Turscy Jakób i Wojciech w Warszawie w r. 1780. Drugi z nich zaślubił w r. 1775 Annę Sobolewską.

Ulanowscy z Minkowiec. Chrzcił się we Lwowie Franciszek Ulanowski z żoną Katarzyną.

Uranowscy z Kamieńca Podolskiego. W Kamieńcu chrzcił się Jan Uranowski z żoną Anną, z córką Barbarą i synem Jakóbem.

Węgierscy. Chrzcił się Franciszek Węgierski z córką Anną i synem Tadeuszem.

Wiernieccy. Wierniecki Andrzej.

Wierzchowscy (Zwierzchowscy) z Lanckorony, i z Satanowa. Chrzcili się we Lwowie: Józef Wierzchowski z Lanckorony (Lewek Abrahamowicz) z żoną Klarą, z córkami: Teresą, Józefą i Teklą, i z synem Józefem Ignacym Benedyktem; Józef Wierzchowski z żoną Anną Teresą i synem Adamem; Józef Bartłomiej Wierzchowski z Satanowa z żoną Anną. Nazwisko «Wierzchowski» (Zwierzchowski — pisownia podwójna) wzięli od rodziców chrzestnych.

Wilkowscy. Wilkowski Jan i Wilkowski Andrzej. Należeli do sztabu Franka. Wilkowski Jan był jako starzec razem z Jędrzejem Dębowskim i Franciszkiem Wołowskim przybocznym doradcą Ewy Frank w Offenbachu po śmierci jej ojca i profesorem frankizmu. Wtajemniczali oni nowych członków «kompanii» w zasady «wiary».

Wolańscy. Chrzcili się we Lwowie Jan Wolański z żoną i z córkami: Klarą, Joanną, Maryanną, Różą; Kajetan Wolański, syn Maryanny; Franciszek

Wolański z synem Józefem; Szymon Wolański z córką Urszulą Reginą.

Woliccy z Satanowa. Piotr Wolicki, syn Lejbki Daniełowicza z żoną Anną Maryanną.

Wolscy z Buska. Maciej Wolski z żoną Rozalią i córką Klarą.

Wołowscy. Ten znakomity dom frankistowski pochodzi z Rohatyna i Satanowa. Założycielem jego był stary Łukasz Franciszek Wołowski (Salomon ben Eljasz, zwany Szlomą z Rohatyna), który przystąpił razem z synami swoimi: Franciszkiem, Józefem, Andrzejem i Łukaszem Franciszkiem jeden z pierwszych do frankizmu. Był on z Dominikiem Krysińskim najzdolniejszym z całej «kompanii»; obaj przemawiali w imieniu kontratalmudystów, reprezentowali ich wobec władzy, prowadzili bój polemiczny z przeciwnikami. Krysiński, osiadłszy w Warszawie. służył Frankowi dalej tylko pośrednio, dostarczając mu pieniędzy, Wołowski zaś z synami poszedł za mistrzem do Częstochowy, następnie do Brna i Offenbachu, gdzie służył jeszcze jego córce. Doczekał się lat bardzo sędziwych.

Oprócz starego «Szlomy z Rohatyna» z synami ochrzcili się we Lwowie: Wołowscy Józef, Jan, Feliks, Michał, Ludwik, Henryk, Tomasz z żonami i dziećmi i Wołowski Jan Kanty Rafał z Satanowa, syn Henryka Selwichowicza i Sury.

Wołowscy byli najwięcej rozrodzonym domem frankistowskim. W początkach XIX stulecia liczyli kilkadziesiąt głów męzkich. I byli najzdolniejsi z całej «kompanii». Szereg mężów, zasłużonych na różnych polach, wyszedł z ich krwi. Nawet kobiety tej

utalentowanej rodziny odznaczały się niepospolitemi zdolnościami i cnotami obywatelskiemi. Wszystkie domy frankistowskie, w które weszła Wołowska jako żona i matka, wydały ludzi zdolnych.

Wołowski Franciszek, deputowany na sejm z m. Płocka w r. 1818.

Wołowski Jan Kanty (ur. 1803 um. 1864), zasłużony prawnik. Nasamprzód obrońca, potem prokurator senatu, członek komisyi, ustanowionej do przejrzenia projektu kodeksu cywilnego dla Królestwa Polskiego, w r. 1861 dyrektor główny sprawiedliwości, w r. 1862 profesor prawa i dziekan wydziału prawnego w b. Szkole głównej w Warszawie, współredaktor «Biblioteki Warszawskiej», autor dzieła naukowego p. t.: «Wykład kodeksu cywilnego», wydanego po jego śmierci w r. 1866. Był mężem wielkiej nauki i wysokich cnót obywatelskich, naturą tak hojną i bezinteresowną, iż swoją pensyę profesorską oddawał ubogim studentom.

Wołowski Bronisław, bratanek Jana Kantego, publicysta, literat, autor dzieła francuskiego p. t.: «*Dombrowski et Versaille*», polskiego p. t.: «Z pamiętnika tułacza» (1873), był przez pewien czas w Wiedniu redaktorem czasopisma, poświęconego sprawom wschodnim p. t.: «*Méssager de Vienne*».

Wołowski Ludwik Franciszek Michał Rajmund, znakomity ekonomista, syn Franciszka, deputowanego na sejm z miasta Płocka (ur. 1810 um. 1876, w roku 1831 kapitan artyleryi i wice referendarz Rady Stanu. Wysłany do Paryża jako sekretarz legacyi, zamieszkał we Francyi na stałe. W r. 1834 zaczął razem z Faucher'em wydawać w Paryżu czasopismo

p. t.: «*Revue de la législation et de la jurisprudence*». W r. 1839 mianował go rząd francuski profesorem prawa w szkole sztuk i rzemiosł, w r. 1848 wybrał go Paryż do Zgromadzenia konstytucyjnego. On to był twórcą francuskiego kredytu gruntowego (*Crédit foncier*). W r. 1875 wszedł do senatu francuskiego i był prezesem centralnego towarzystwa rolniczego dla Francyi. Napisał cały szereg rozpraw ekonomicznych w języku francuskim.

Wołowski Michał Kazimierz, syn Tomasza i Józefy z Maleszewskich (ur. w 1851 um. 1900), literat, powieściopisarz, komedyopisarz i dyrektor teatru w Łodzi. Napisał nowele i powieści: «Dziwni», «U swoich na obczyznie», «W drodze za chlebem», «Cyganiątko», «Był Żydem», «Piekiełko», «Dzieci Warszawy», «Ostatni piorun».—Dramaty i komedye: «Dyabeł wenecki», «Genialni ludzie», «Mamgo», «Nie wypada», «Trefniś i lutnista», «Alcybiades» i i. Był założycielem tygodnika «Głos». Zaślubił w r. 1888 Maryę Dobiecką, córkę Napoleona i Pauliny Bełdowskej.

Wołowska Marya, zamężna Szymanowska (zmarła 1832), znakomita fortepianistka.

Wołowski Adam (um. 1865) dyrektor mennicy warszawskiej.

Adam Wołowski, żonaty z Barbarą Maryewską, bankier, wspólnik bankiera Salwiana Jakubowskiego, miał synów: Władysława, Stanisława, Franciszka i córkę Felicyę, która wyszła w r. 1850 za hr. Bronisława Lasockiego, prezesa rady nadzorczej banku dla handlu i przemysłu w Krakowie, obywatela ziemskiego.

Dzieci Władysława, syna Adama i Józefy z Szymanowskich: 1) Adam, obywatel ziemski, właściciel Or-

szewic w powiecie łęczyckim, żonaty 1-o voto z Maryą Koziełło-Poklewską, 2-o voto z księżniczką Stefanią Woroniecką. 2) Władysław, właściciel Wilczogóry w powiecie grójeckim, żonaty z Krzywoszewską. 3) Leon, były wspólnik bankiera Rawicza, żonaty z Joanną Wolff, córką księgarza petersburskiego. 4) Laura Leonowa Grabowska. 5) Józefowa Wielogłowska z Rudy Malenieckiej.

Córka Stanisława (drugiego syna Adama), żonatego z Rawiczówną, Jadwiga, zaślubiła hr. Antoniego Potulickiego.

Wołowski Stanisław, właściciel dóbr Kaski, mecenas, sędzia najwyższej instancyi Królestwa Polskiego, poseł na sejm, nobilitowany w roku 1823 z herbem Czerwony («Na Kaskach»).

Wołowscy Jan i Teodor, nobilitowani w r. 1839 z herbem Bawół z dewizą: *Deum cole regem serva.*

Wołowski Wojciech był adwokatem w Warszawie. Jego syn Kz rysińskiej, Józef, adwokat w Lublinie, żonaty 1-o voto z Gerliczówną, 2-o voto z Błeszczyńską (um. w r. 1899).

Wołowska Jadwiga, córka Feliksa, zamężna Zdzisławowa Jasieńska. Tejże syn Feliks Jasieński, współczesny estetyk, autor dzieła francuskiego p. t. «*Manggha*» protektor malarstwa japońskiego.

Zagórscy (Zagurscy) z Buska. We Lwowie chrzcili się: Jan Kajetan Zagórski, Marcin Zagórski, Józef Zagórski.

Zalescy (Zalewscy) z Dawidowa. We Lwowie chrzcił się Stanisław Gabryel Józef Zaleski, lat 20. Zalewski Stanisław, syn Kazimierza, ur. w Warszawie

w r. 1780. Zalewski Franciszek Wiktor, sekretarz Ewy Frank w Offenbachu.

Zaleszczyccy z Zaleszczyk. Zaleszczycki Franciszek zaślubił w roku 1781 Magdalenę Jeziorańską.

Zawadzcy. We Lwowie chrzcili się: Dawid Zawadzki — Antoni Zawadzki z żoną Anną i córką Maryanną.

Zawotowscy z Zawoťowa. Adam Klemens Zawotowski.

Zelikowscy z Korolówki. Jakób Zelikowski, syn Zelika. Mateusz Zelikowski.

Zielińscy z Buska i Sidorowa. Chrzcili się we Lwowie: Józef Zieliński z Buska z żoną Magdaleną Brygidą i z synem Ignacym — Józef Mikołaj Zieliński, lat 18 — Anna Zielińska z Buska — Franciszek Zieliński z Buska z żoną Teresą i synem Piotrem — Klara Zielińska z Sidorowa z dziećmi.

Zieliński Józef zaślubił w r. 1802 Wiktoryę Markiewiczównę, córkę Dominika. Zieliński Józef, syn Marcina, zaślubił w r. 1813 Juliannę Krysińską, córkę Józefa; w roku 1820 był profesorem liceum w Warszawie.

Zieliński August Andrzej w r. 1826 sekretarz Komisyi spraw wewnętrznych; jego żona Józefa Naimska; ich syn Aleksander Marcin Jan, ur. w r. 1826.

Zieliński Tadeusz, w r. 1826 kupiec w Warszawie; jego żona Wiktorya Naimska; ich syn Dominik ur. w r. 1826.

Zielińscy byli tak samo rozrodzeni, jak Wołowscy, i tak samo, jak oni, rozproszyli się po świecie.

Jedna gałąź tego domu mieszka w Galicyi (w Austryi). W Warszawie mieszkają obecnie: Franciszek Zieliński, adwokat, żonaty z Karoliną Wolffówną, syn

znanego niegdyś mecenasa Dominika i jego żony Brzezińskiej i Maurycy Zieliński, rejent, syn rejenta Marcelego. Siostry rejenta Maurycego: Stefania Edwardowa Leo — Henryetta Zdzisławowa Scipionowa — Aleksandra Stanisławowa Scipionowa.

Zieliński Ludwik, syn adwokata Franciszka Zielińskiego i Karoliny z Wolffów, dyrektor handlowy zakładów mechanicznych pod firmą «Rohn i Zieliński», zaślubił w r. 1904 Jadwigę Czaplicką, córkę dr. Aleksandra Czaplickiego z Kielc.

Zieliński Stanisław Józef, adwokat, syn rejenta Maurycego Zielińskiego i Maryi z Wolffów, zaślubił w r. 1904 Eugenię Bentkowską, córkę Wiktora Bentkowskiego i Maryi z Wyleżyńskich.

Zilkiewicze. We Lwowie chrzcili się: Franciszek Zilkiewicz z córką Maryanną — Jakób Zilkiewicz z żoną Maryanną i córką Teklą.

Żółtonowscy z Żółkwi. Paweł Żółtonowski, lat 39.

Żulińscy z Buska. Józef Żuliński, szewc z Buska z synem Janem.

Zulkiewicz z Korolówki. Jakób Zulkiewicz z żoną Maryanną i córką Anną.

Żwanieccy ze Żwańca. Rafał Żwaniecki z siostrą Anną, dzieci Dawida i Frajdy.

Zwierzchowscy — zobacz Wierzchowski.

Oto nazwiska frankistowskie, utrwalone w spisach, chrzczonych we Lwowie, Warszawie i Kamieńcu Podolskim kontratalmudystów, w pasporcie, wydanym Frankowi na wyjazd z Polski, i w korespondencyach władz offenbachskich z Ewą Frank. Jest ich znacznie więcej, powstałych później. Znaleźć ich jednak nie można.

Nazwiska frankistowskie mają taki sam początek, jak wszystkie nazwiska w ogóle. Jedne utworzyli neofici z nazw swoich wiosek i miasteczek rodzinnych. I tak: Bracławscy z Bracławia, Czerniewscy, Czerniowscy z Czerniowiec, Chołojowscy z Chołojowa, Czuchanowscy z Czuchan, Iwańscy z Iwania, Jeziorańscy z Jezierzan, Koralewscy, Korolewscy z Korolówki, Krzywiccy z Krzywczy, Kamińscy, Kamienieccy z Kamieńca, Kopyczyńscy, Kopczyńscy, Kopyczynieccy z Kopyczyniec, Lanckorońscy z Lanckorony, Minkowscy, Minkowieccy z Minkowic, Niemirowscy z Niemirowa, Podhajeccy z Podhajec, Rohatyńscy z Rohatyna, Sidorowscy z Sidorowa, Turscy z Turcyi, Satanowscy z Satanowa, Zaleszczyccy z Zaleszczyk. Są to wszystko miejscowości, rozrzucone wzdłuż pogranicza dzisiejszej Galicyi austryackiej i Bukowiny, które było gniazdem frankizmu.

Inni frankiści utworzyli sobie nazwisko rodzinne od przyjętych imion chrześciańskich, jak: Matuszewscy od Mateusza, Pawłowscy od Pawła, Piotrowscy od Piotra, Jakubowscy od Jakuba, lub od imion dawniejszych: Dawidowicze od Dawida, Eliaszewicze od Eljasza, Berkowicze od Berka, Moszyńscy, Moszczyńscy od Moszka, Zelkowicze i Zelikowscy od Zelika (Zelka), Piaseccy od Pejsaka. Byli także, którzy wzięli nazwiska od rodziców chrzestnych: Dębowscy, Podoscy, Wierzchowscy (Zwierzchowscy).

Frankiści, tworzący z początku zamkniętą w sobie gromadę, rozproszyli się później po wszystkich ziemiach byłej Rzeczypospolitej polskiej. Wielu z nich wróciło do swoich stron rodzinnych na Podole (galicyjskie) i Bukowinę, niektórzy poszli na Litwę, inni

w końcu osiedlili się w dzisiejszem Królestwie Polskiem, głównie w Warszawie, zkąd część ich rozeszła się po wsiach.

Tylko frankiści, osiedleni w Warszawie, zasłynęli później zdolnościami i zasługami obywatelskiemi. Z wielkiego mnóstwa nazwisk frankistowskich błysnęły blaskiem jaśniejszym tylko nazwiska: Jeziorańskich, Krysińskich, Łabęckich, Piotrowskich i Wołowskich. Głównie Wołowscy wyróżnili się z całej «kompanii». Wszystkie te domy są z sobą spokrewnione, skoligacone po kilka razy. Tworzą one jedną rodzinę.

Posłuszni wskazówkom Franka, nie mieszali się frankiści przez sto lat z rasą aryjską. Albo żenili się pomiędzy sobą albo z neofitami i neofitkami świeższej daty. Dopiero około r. 1850 zaczęli niektórzy frankiści łamać tradycye «kompanii». Pierwszy przykład w tym kierunku dali: Wołowscy, Łabęccy i Krysińscy. Później uczynili to samo inni.

Frankiści, odtrąceni od łona narodu żydowskiego, a przygarnięci życzliwie przez chrześcian, prześladowani, wyklinani przez talmudystów, nie byli nigdy mimo swej wyłączności «filosemitami», nie uważali się za Żydów, co bardzo naturalne, odznaczali się raczej wrogiem dla Żydów usposobieniem. Ich żony i córki są dobremi katoliczkami.

IV.

Neofici XIX stulecia wyznania rzymsko-katolickiego.

Pod koniec XVIII stulecia zaczynają się zmieniać warunki, w jakich się Żydzi polscy rozwijali.

W żadnem państwie chrześciańskiem nie było Żydom przez szereg wieków tak dobrze, tak wygodnie, jak w Polsce. Byli oni tu u siebie, w swoim własnym domu, rządzili się sami, posiadali pełną autonomię, tworzyli rzeczywiste państwo w państwie.

Począwszy od Bolesława Pobożnego (w r. 1264) aż do Stanisława Augusta Poniatowskiego, opiekowali się wszyscy książęta i królowie polscy narodem «wybranym», zasłaniając go przywilejami i dekretami przeciw rasowej i religijnej nienawiści ludności rdzennej. Nietylko udzielili mu prawa wolnego handlu w całem państwie z wyjątkiem miast, opartych na prawie magdeburskiem, lecz zgodzili się także bez oporu na jego samorząd.

Żydzi, rozlawszy się po Europie, zatrzymali swój ustrój społeczny z eksilarchatów babilońskich. Jak

w Babilonii, tworzyli wszędzie, gdzie się osiedlili, zwartą grupę, odgrodzoną od reszty ludności wysokim murem odrębności rasowo-narodowo-religijnej, — państwo, zorganizowane doskonale, sklejone mocnym cementem rządu despotycznego. Na czele każdej gminy stał kahał, którego członkowie nie różnili się niczem od «tyranów» miast greckich lub kacyków murzyńskich. Będąc nietylko bezpodzielnymi rządcami gminy, ale równocześnie jej sądem i policyą, rzucili do stóp swoich za pomocą małej i wielkiej klątwy (cherem) wszystkich prawowiernych talmudystów. Zygmunt I próbował narzucić Żydom jakąś kontrolę rządową. W tym celu ustanowił w r. 1541 tak zwanych seniorów, w których ręce złożył administracyę polityczną, cywilną, ekonomiczną i duchowną ludu żydowskiego. Ale seniorowie, mianowani przez rząd polski, zwykle mężowie, cieszący się zaufaniem władzy, nie przypadli do gustu narodowi «wybranemu», który nie życzył sobie wcale nad sobą czujnego oka ludzi, zestosunkowanych z ludnością chrześciańską. Bo «naród wybrany» chciał zostać obcym wśród obcych, chciał żyć w Polsce, jak żył w Palestynie i w Babilonii, chciał ruszać się swobodnie tylko wśród swoich, nie podglądany przez nikogo. Przeto bojkotował, jakbyśmy się dziś wyrazili, seniorów nieposłuszeństwem dopóty, dopóki rząd polski, nie mając żadnego praktycznego pożytku z swoich reprezentantów, nie zniósł niewygodnych dla Żydów dozorców i nie wrócił kahałom ich władzy dawniejszej. Stało się to już w r. 1571.

I znów rządziły się w Polsce kahały, jak szare gęsi, tem potężniejsze, groźniejsze, że do atrybucyi

dawniejszych dodano im jeszcze prawo miecza (*jus gladii*), prawo karania śmiercią heretyków, odszczepieńców od zakonu mojżeszowego.

Żydom było jeszcze mało tej autonomii, jakiej nie mieli w żadnem innem państwie europejskiem. Zachciało im się potężnego państwa w państwie, zszeregowania wszystkich Żydów polskich i litewskich, — centralnego rządu nad całą Judeą, mieszkającą na ziemiach polskich, litewskich i ruskich. W tym celu stworzyli instytucyę, zwaną synodami, czyli zjazdy delegatów z Krakowa, Poznania, Lublina, Lwowa i sześciu przez owych delegatów powolanych rabinów.

Synody były najwyższą władzą prawodawczą Żydów, rozproszynych na całym obszarze ziemi b. Rzeczypospolitej polskiej. Rozstrzygały one w ostatniej instancyi, bez apelacyi wszelkie spory między rabinami, kahałami a stronami prywatnemi, rozciągały nadzór nad handlem i przemysłem, ustanawiały miary i wagi — słowem, były rządem absolutnym ludu żydowskiego.

A ten lud żydowski był przez kahały tak doskonale przygotowany do bezwarunkowego posłuszeństwa, iż nie myślał wcale o zrzuceniu z siebie okrutnego jarzma.

Żaden Żyd, choćby najwięcej skrzywdzony, nie byłby się był ośmielił odwołać przeciw absolutyzmowi synodów do sprawiedliwości władz chrześciańskich. Ukamienowaliby go jego współwyznawcy, obrzydziliby mu życie, zdeptaliby go, jak robaka. Jedyną ucieczką przed tyranią kahałów i synodów było przejście na łono wiary chrześciańskiej, ale i ten środek nie bronił zawsze skutecznie, Żydzi bowiem umieli

chwytać swoich odstępców i uczynić ich potajemnie nieszkodliwymi. Tem się tłumaczy, że neofici wybierali sobie zwykle na rodziców chrzestnych panów możnych, którzyby ich w razie potrzeby mogli zasłonić przed fanatyzmem talmudystów. W całej historyi Żydów polskich odważyli się na bunt jawny jedyni tylko frankiści, ale i oni, zdruzgotani zaraz na początku swojej działalności wielką klątwą, nie chcąc zgnić w więzieniach kahalnych, lub dać gardło, byli zmuszeni schronić się pod opiekuńcze skrzydła krzyża.

Żydom było w Polsce, jak «u Pana Boga za piecem». Nie czuli tu wcale niewoli, wygnania, braku «świątyni». Jak za dawnych dobrych czasów eksilarchatów babilońskich, komentowali i dopełniali talmud, wydawali: eksegezy, komentarze, suplementy, traktaty rabiniczne, zasypując niemi całą Europę.

Dziś trudno poprostu zrozumieć, jak rząd polski mógł przez szereg wieków znosić tak dobrze zorganizowane, tak świadomie odrębne państwo w państwie; jak mógł cierpieć obok siebie drugą władzę, silniejszą od niego samego. Dopiero król Stanisław August pojął dziwactwo takich stosunków. On to zniósł w roku 1764 synody generalne.

Na niewiele jednak zdała się przenikliwość Stanisława Augusta, miejsce bowiem zniesionych synodów zajęły kahały, tak samo despotyczne, jak zjazdy generalne. I nie wiele zaszkodziła samorządowi Żydów polskich surowość rządów pruskich w Warszawie (od 1796—1807), która wytrąciła z rąk rabinów sądownictwo i zakazała im stosować do prawowiernych talmudystów wielką i małą klątwę, publiczne i tajemne kary kościelne. Rządy robiły swoje a kahały swo-

je. Rządy ogłaszały dekrety, kahały zaś przyjmowały te dekrety do wiadomości z uśmiechem ironicznym. Bo jakąż siłę mogły mieć rozporządzenia wobec narodu, który uważał wszelkie rozkazy i zakazy, wychodzące od innowierców, za niemocne pogróżki? Dopóki lud żydowski chciał ulegać tylko swoim kahałom, były wszelkie dekrety martwą literą. A lud żydowski ufał swojemu «rządowi» bezwzględnie mniej więcej aż do r. 1830.

Nie dekrety rządów chrześciańskich podkopały powagę kahałów. Niebezpieczeństwo szło z innej strony.

W Europie środkowej i zachodniej, głównie w Niemczech, rozłamywał się naród żydowski na dwie części. Jedna z nich, znacznie większa, stała wiernie przy talmudzie i wszystkich tradycyach żydowskich, druga, bardzo nieliczna, domagała się reformy zmurszałej synagogi. Filozof Mojżesz Mendelsohn dał, jak wiadomo, hasło do tego przewrotu.

Razem z urzędnikami pruskimi przybyła do Warszawy gromadka Żydów niemieckich z Brandeburgii, z Holsztynu, z Prus Wschodnich i Zachodnich, z W. Księstwa Paznańskiego i ze Szląska, którzy przynieśli z sobą nowe wyobrażenia i pojęcia. Z biegiem lat napływało coraz więcej tych «Niemców», jak ich Żydzi polscy nazywali. Najwięcej dostarczyły ich: Królewiec, Berlin, Kurlandya, Czechy, Szląsk i miasta poznańskie. Byli oni w istocie Niemcami, mówili bowiem między sobą po niemiecku i odłączyli się od Żydów polskich innemi zwyczajami, obyczajami i inną, własną synagogą, w której językiem urzędowym był język niemiecki.

Żydzi niemieccy, oświeceńsi, wykształceńsi od polskich, nie pozwolili się okiełznać kahałowi, przygotowywali dla siebie powoli synagogę postępową, reformowaną, która uderzyła z czasem taranem w bóźnicę prawowierną, odrywając od niej wyznawców śmielszej natury i pełniejszej szkatuły. Przykład «Niemców» oddziaływał tu i owdzie, głównie w większych miastach. Żydzi zamożniejsi zaczęli chować dzieci staranniej, posyłać je do szkół publicznych, — oddalali się z każdym rokiem więcej od talmudu i kahału.

Zrozumieli w końcu i niektórzy Żydzi polscy, że trzeba zdjąć z siebie starą, zużytą skórę i przywdziać nową, odpowiadającą lepiej zmienionym warunkom życia. Z łona tych to Żydów oświeceńszych, samodzielniejszych, wyszła «Szkoła rabinów», założona w Warszawie w r. 1826, która uczyła oprócz talmudu i języka hebrajskiego, przedmiotów, wykładanych w gimnazyach chrześciańskich i dawała uczniom te same prawa, jakie dawały gimnazya rządowe. Otwierała ona wstęp do Akademii medycznej.

Rozumie się, że Judea prawowierna robiła wszystko, aby zniszczyć robotę Żydów postępowych. Dyrektor «Szkoły rabinów», Antoni Eizenbaum, musiał przez czas dłuższy walczyć z przemożnym oporem talmudystów. By zapełnić szkołę, zwabiał do niej chłopców z proletaryatu żydowskiego, ze sfer najuboższych, dla których oświata była doskonałym «interesem», szkoła rabinów bowiem dawała swoim niezamożnym wychowańcom w alumnacie rządowym pięcioletnie bezpłatne utrzymanie. Powoli jednak przekonywali się do szkoły i bogatsi Żydzi. Z niej wy-

szli pierwsi pionierowie cywilizacyi, pierwsi uświadomieni przeciwnicy zaśniedziałych tradycyi żydowskich, jak: Izaak Fruchtman, Izaak Kramsztyk, Hilary Nussbaum, Jakób Rotwand, Henryk Szmideberg i inni.

I bunt frankistów przyczynił się niewątpliwie dużo do stopniowej przemiany pojęć w pewnych sferach żydowskich.

Przewrót, jaki odbywał się w pierwszej połowie XIX stulecia wśród ludności żydowskiej, okazał się w skutkach pożyteczniejszym dla wiary chrześciańskiej, niż dla zakonu mojżeszowego. Bo Żydzi postępowi mimo rosnącego ciągle ich zastępu, tworzyli w porównaniu z prawowiernymi zachowawcami stronnictwo tak nieliczne, iż trzeźwiejsi z pomiędzy nich zrozumieli wkrótce bezowocność walki z talmudystami. Otoczeni zewsząd nieufnością i nienawiścią swoich współwyznawców, stali się bezsilnymi wobec szerokich mas, stracili wpływ i znaczenie we własnym narodzie. Te szerokie masy nie chciały się ruszyć z miejsca, nie chciały otworzyć okien swoich bóżnic dla świeżych powiewów, idących z Zachodu. Na usiłowania gromadki postępowców odpowiadały pogardliwem milczeniem.

Zrażeni, osamotnieni, odrywali się postępowcy po pewnym czasie zupełnie od swojego ludu, przecinali gwałtownie nić tradycyi, łączącą ich ze starym zakonem, — przechodzili do wyznań chrześciańskich. Pewna część neofitów XIX stulecia rekrutuje się z byłych reformatorów i marzycielów żydowskich.

Nie wszystkich jednak neofitów rzuciło w objęcia krzyża rozczarowanie natury szlachetniejszej. Wielu

zmieniło wiarę ze względów praktycznych, czego dowodem wzmagający się zawsze wtedy ruch neoficki, kiedy prawodawstwo ścisnęło Żydów ograniczeniami. Największy procent neofitów przypada na lata ostatnie, od r. 1888 począwszy, kiedy Żydom zaczęto utrudniać przystęp do szkół, do uniwersytetów, do adwokatury i urzędów. I prawo, zabraniające Żydom obcym stałego pobytu w granicach państwa rosyjskiego, stworzyło mnóstwo neofitów. Najmniej nowych wyznawców przybyło chrześciaństwu w epoce, przyjaznej dla Żydów, od r. 1862 do 1885.

W pierwszej połowie XIX wieku, od r. 1825 począwszy, chrzcili się wszyscy urzędnicy monopolu tabacznego, metryka bowiem chrztu była im potrzebna do awansu w służbie. Później, za panowania cesarza Mikołaja I, chrzcili się młodzi popisowi, broniąc się w ten sposób przed tornistrem i karabinem. Sprzeniewierzali się także staremu zakonowi ze względów praktycznych lekarze i dentyści, zmuszeni do ciągłego ocierania się o ludność chrześciańską, niechętną doktorom żydowskim.

Oprócz walki o byt, o stanowisko, o znaczenie, była także bardzo czynnym i szczęśliwym misyonarzem miłość przy pomocy Hymenu. Świadectwem wielka ilość ochrzczonych Żydówek, zaślubiających albo chrześcian z pochodzenia, albo dawniejszych neofitów, że skrzydlaty Amor przekonywa skuteczniej od najrozumniejszego argumentu.

I nędza pracowała dla chrześciaństwa. Przeglądając podania przyszłych neofitów i neofitek, butwie-

jące w archiwach konsystorzów, spotyka się bardzo często prośby o wsparcie, o zasiłek pieniężny. Wiadomo, że władze kościelne utrzymywały przez czas pewien katechumenów a po dokonanym chrzcie opiekowały się nimi, powierzając ich dalsze losy dobremu sercu możnych dobrodziejów. Katechumenki umieszczano zwykle dla ich osobistego bezpieczeństwa w klasztorach żeńskich, katechumenów zaś u dawniejszych neofitów, płacąc za ich utrzymanie.

Bardzo znaczny procent neofitów XIX stulecia wyszedł z najniższych warstw żydowskich, z bezdomnego proletaryatu, który szukał w nowem wyznaniu obfitego chleba, wygodniejszego bytu, czego też chrześciaństwo swoim świeżym wyznawcom nigdy nie odmawiało. Każdy neofita pracowity, uczciwy, rządny, dorabiał się zwykle szybko niezależności materyalnej, popierany przez swoich rodziców chrzestnych. Byli jednak między nowochrzceńcami także ludzie niesumienni, zmieniający wiarę jedynie w nadziei uzyskania jakichś nadzwyczajnych beneficyów. Tacy, rozczarowani wkrótce, wracali dość często cichaczem, chyłkiem do porzuconej wiary przodków. Byli i znakomici kupcy, handlujący swojem sumieniem, jak handlowali zapałkami, pieprzem, gorzałką, chrzcący się za pieniądze po kilka razy, zawsze w innych miejscowościach.

W ostatnich latach dziesięciu przybyło do wymienionych źródeł neofitów jeszcze jedno, mianowicie tak zwane uspołecznienie. Żydzi oświeceńsi, zbliżeni stosunkami osobistemi do chrześcian, oderwani już właściwie innemi zwyczajami, obyczajami i pojęciami

od swoich współplemieńców, zrozumieli, że tylko wspólna wiara i wspólne tradycye «asymilują». Tych neofitów, zmieniających wyznanie dla idei, należy postawić obok nowochrzceńców, pochodzących od pierwszych postępowców żydowskich. Stanowią oni arystokracyę duchową neofitów XIX w., bo są chrześcianami z przekonania.

Kościół rzymsko-katolicki nie miał aż do czasów najnowszych szczęścia do Żydów bogatszych i oświeceńszych. Wykazuje spis neofitów katolików, że katolicyzm przyjmowali głównie Żydzi, należący do sfer ubogich. Od r. 1800 do 1850 ochrzciło się w Warszawie i w miastach prowincyonalnych Królestwa Polskiego w kościołach katolickich tylko trzech lekarzów: Homberg, Szlezygier i Rozenfeld, trzech nauczycielów: Cetnarowicz, Dukliński, Horowicz, jeden uczeń gimnazyalny, Blum, dwóch urzędników: Bloch i Braufmann, sześć zamożniejszych rodzin kupieckich: Fraenkel, Laski, Lewiński, Flatow, Jakubowski, Estreicher. Trochę to mały procent na kilkuset neofitów. Inteligencya żydowska garnie się do kościoła katolickiego większą gromadą dopiero od r. 1885 mniej więcej.

Neofici katoliccy, pochodzący przeważnie ze sfer najuboższych, byli niewątpliwie Żydami polskimi z dziada i pradziada, czego dowodem, że, korzystając z prawa, które dozwalało nowochrzceńcom przyodziewać się razem z chrztem w nowe nazwiska, przyjmowali prawie wszyscy, z bardzo nielicznemi wyjątkami, nazwiska polskie.

Metryki neofitów aż do r. 1826 są tak samo niedokładne, jak metryki XVI, XVII i XVIII wieku,

z tą tylko różnicą, że podają teraz już zawsze nazwiska. Notują one imię i nazwisko neofity, rzadko jego wiek, zajęcie i miejsce pochodzenia. Tu i owdzie spotyka się nawet jeszcze w pierwszej połowie XIX w. metrykę z samem tylko na chrzcie przyjętem imieniem.

Jak w stuleciach poprzednich, wybierają sobie neofici katoliccy aż do r. 1850 tylko możnych rodziców chrzestnych, których opieka ułatwiała im dalsze życie wpośród nowych współwyznawców. Chętną do tej służby chrześciańskiej okazała się przedewszystkiem rodzina Poniatowskich, naśladując przykład króla Stanisława Augusta, jego ojca i braci. Trzyma Żydów do chrztu aż do roku 1811 książę Józef Poniatowski z siostrzenicą Aleksandrą z Tyszkiewiczów Potocką, trzymał ich cały legion od r. 1820 minister St. hr. Grabowski, syn króla Stanisława Augusta i pani Grabowskiej, z siostrą, wojewodziną Izabelą Sobolewską i z siostrzenicą, hrabianką Maryą Kwilecką, dalej: książęta Lubomirscy, Sapiehowie, hrabiowie: Zamojscy, Zabiełłowie, Potoccy, Tyszkiewicze, Małachowscy, Łubieńscy, Chodkiewicze, Gutakowscy, Platerowie. Najwięcej jednak synów i córek chrzestnych posiadał książę namiestnik Paszkiewicz, który stawał albo sam w kościele, albo posyłał w swojem zastępstwie którego z wyższych urzędników. Czasami zapisały księgi kościelne nazwisko ks. Paszkiewicza jako ojca chrzestnego kilka razy tego samego dnia. Księżna Joanna Łowicka nie odmawiała także neofitom swej łaski. Minister Grabowski posunął do tego stopnia gorliwość chrześciańską, że nadał jednemu z swoich synów chrzestnych,

Lichtenbaumowi z Rawy, własne nazwisko, nazwał go Grabowskim.

Zakryci możną opieką rodziców chrzestnych, nie obawiali się neofici kahału i torowali sobie łatwo wygodną drogę przez trudności życia. Wielu też z nich wydostawało się szybko z błota proletaryatu i wypływało na jasne wody dobrobytu.

Spis neofitów, którzy przyjęli wyznanie rzymsko-katolickie od r. 1800—1903, w Warszawie [1].

Abramowicz Tomasz Jan (Josek) lat 24, żołnierz, syn Abrahama i Sury z Płocka, w r. 1832.

Achard Józef lat 46, w r. 1806.

Adamkiewicz Kazimiera z Reichmanów, lat 27, córka Henryka Reichmana i Róży Bernstein z Warszawy, w r. 1887.

Adamkiewicz Albert, lat 38, mąż poprzedniej, profesor uniwersytetu krakowskiego, syn Adolfa Adamkiewicza i Zuzanny Jacobson z Żerkowa w W. K. Poznańskiem, w r. 1888.

Adamowska Tekla, lat 19, w r. 1821.

Antoniewicz Józef, w r. 1823.

Antonowicz Jan Nepomucen (Chaim Benjaminowicz), lat 24, w r. 1822.

Antońska Anna (Liba Feltowa, lat 21, córka Peltera Lejzorowicza), w r. 1823.

---

[1]) Lata, podane obok nazwiska neofity, są jego latami w chwili przyjęcia chrztu; imię i nazwisko, umieszczone w nawiasie obok nazwiska chrześciańskiego, były jego imieniem i nazwiskiem przed zmianą wiary.

Assur Julian Marcin, lat 23, w r. 1822.

Augustowski Józef, krawiec w Warszawie, syn Jankla z Krakopola w gub. Augustowskiej, lat 28, w roku 1840. W r. 1845 zaślubił Maryannę Juliannę Salomeę Sierpińską, córkę Lazerkoszera i Ryczy Koszerówny z Kleczewa w gub. Kaliskiej, neofitkę, ochrzczoną w r. 1844.

Babiacka Marya (Ryfka), córka Zelka Babiackiego i Racheli Madalińskiej, w r. 1901.

Baczyński Józef ze Lwowa, lat 29, w r. 1829.

Balsamowski Marcin Piotr (Jakób Balsam lat 16), syn Jakóba i Sury Balsamów z Częstochowy, w październiku r. 1833.

Baranowski Józef (Icek Baran), lat 40, syn Ajzyka i Sury Baranów z Zamościa, w r. 1837.

Barun (Baron) Franciszek (Jakób Welner), lat 17 syn Wigdora i Małki Welnerów z Twardej Góry, w r. 1838.

Batawia Julian (Izrael), tokarz, lat 19, syn Icka i Ity Batawiów z Końskich w gubernii Radomskiej, w r. 1862.

Baumgarten Józef Karol, lat 56, syn Michała Baumgartena i Eugenii Kohn z Warszawy, w r. 1896.

Baumgarten Władysław (Ignacy), syn Józefa Karola i Julii Thalgörn w r. 1896.

Baumgarten Marya Zofia, lat 25, siostra poprzedniej, w r. 1897.

Baumgarten Jadwiga Rozalia, lat 28, siostra poprzedniego, w r. 1897.

Dwoje dzieci Józefa Karola Baumgartena zmieniło wiarę przed ojcem.

Baumgarten Mieczysław, lat 15, w r. 1888.

Baumgarten Eugenia (Regina), lat 24, w roku 1890.

Bąkiewicz Aleksander (z Bremy), lat 23, w roku 1815.

Behrman Anna Katarzyna, lat 18, w r. 1810.

Ben Maryanna Gabryela Róża (Hana), lat 16, córka Szmula i Felki Benów z Warszawy, w r. 1854.

Berensztad Józefa (Dwojra), lat 18, córka Mordki i Krangli z Plejmanów z Brzeźnicy, w gubernii Warszawskiej, w r. 1854.

Berkowska Emilia Anna (Hana Berkówna), córka Berka i Perli, lat 28, w r. 1840.

Berliński Stanisław (Rafał Mordkiewicz Dobres) kupiec, lat 22, syn Mordki Dobresa i Gołdy z Pejsaków z Makowa, gubernii Płockiej, w r. 1838.

Bernfeld Marya (Sura), lat 22, córka Dawida Bernfelda i Chai Lustberg, w r. 1888.

Betier Aniela Józefa, lat 20, w r. 1837.

Białecka Ludwika Franciszka (Pepa Lewkowa), lat 18, córka Szulima i Tauby z Puław, w r. 1832.

Białecka Marya (Pepa Markówna), lat 17, córka Marka i Geruny z Kalisza. w r. 1838.

Binenthal Henryka Sabina Anna (Sura Hana), lat 27, córka Salomona Binenthala i Gołdy Szpiro z Gór Mokrych w powiecie końskim, w r. 1895.

Birembaum Józef Mateusz, lat 25, syn Abrahama Chai Mordkówny, w r. 1824.

Bloch Jan, lat 20, aplikant w magistracie radomskim, syn Selima Blocha, farbiarza i Fryderyki Gdali Neumark, w r. 1838.

Blum Maurycy, lat 20, w r. 1825.

Blum Józef, uczeń klasy V, lat 14, w r. 1833.

Bławacki Ludwik (Lewek), lat 32, lokaj, syn Szymona i Estery Bławackich z Sochocina w gubernii Płockiej, w r. 1851.

Boczkowski Antoni (Berek Boczkowiak), lat 57, służący, syn Lejzora i Racheli Boczkowiaków z Grabowa, w gubernii Warszawskiej, w r. 1850.

Bogdańska Marya Anna, lat 18, w r. 1836.

Bogusławska Barbara Magdalena z Warszawy, w r. 1817.

Bogusławska Anna Katarzyna (Żysla Hinda Nasperg), lat 12, córka Abrahama (Władysława) i Rojzy Naspergów z Warszawy, w r. 1836.

Bogusławski Feliks Ignacy (Wolf Nasperg), lat 16, brat poprzedniej, w r. 1836.

Bogusławski Aleksander (Herszek Ber), pisarz prywatny, lat 35, syn Mendla i Sławy z Wissy, w powiecie łomżyńskim, w r. 1841.

Borzęcki Antoni (Herszk Cukier), lat 18, syn karczmarza Lajbusia i Frajndli ze wsi Leśna w powiecie Sandomierskim w r. 1830.

Böttcher Antonina Paulina (Blima Janklówna), lat 20, córka Jankla i Ruchli Janklowiczów z Drzewicy, w gubernii Warszawskiej, w r. 1842.

Brabander Adam (Abraham), lat 37, rękawicznik w Warszawie, syn Mośka i Łaty z Jakobów, w r. 1853. Tego samego roku zaślubił Feliksę Jesionowicz.

Braufmann Ignacy, lat 20, pisarz fabryk skarbowych, syn Moryca i Anny Braufmannów, w r. 1844; zaślubił w r. 1856 Maryannę Dąbrowską.

Braun Aleksander (Abraham Bornstein), lat 31,

syn Mośka i Małki Bornsteinów z Warszawy, w roku 1843.

Brüner Izydor Aleksander, kupiec w Warszawie, syn Nuchima Salomona Brünera i Amelii z Lewich, w r. 1859.

Buchner Józef, lat 24, syn Abrahama Buchnera, nauczyciela szkoły rabinów w Warszawie, autora żydowskiego i Gitli z Cwajerów, w r. 1842.

Buchner Józef Michał, syn Franciszka Salezego, pozłotnika i Felicyi Lande, wnuk Abrahama, urodzony w Anglii 1857, ochrzczony w Warszawie, r. 1858.

Cetnarowicz Józef (Centnerszwer), lat 22, nauczyciel, syn Jakóba Centnerszwera i Racheli z Filipów z Warszawy, w czerwcu r. 1842.

Charsam Juliusz (Jojlik), lat 32, kupiec, zamieszkały w Moskwie, syn Izaaka Szmula i Małki Charsamów z Odesy, w r. 1895.

Chelman Marya Józefa (Estera), lat 17, córka Icka Chelmana i Ryfki Szlesyngier z Nowego Dworu, w r. 1890.

Chłopicka Rozalia z Warszawy, lat 12, w roku 1846.

Chmielnicka Józefa Marya (Gitla), lat 19, córka Symli i Szajny Jossel z Parożowa, w gubernii Grodz. w r. 1890.

Chrzanowska Jadwiga Maryanna (Himda), lat 8, córka Lejzora i Perli Chrzanowskich z Przedborza w gubernii Lubelskiej, w r. 1850.

Chrzanowski Jan (Bornstein), syn Zelka Bornsteina i Sury z Konar w gubernii Warszawskiej, w roku 1835. Zaślubił w r. 1836 neofitkę Maryę Niszkowską, szwaczkę, córkę Hamandego i Ketli z Pyzdr.

Chwalibóg Stanisław, krawiec w Warszawie, syn Abrahama i Ewy z Koprownicy, w r. 1834. W roku 1835 zaślubił Wiktoryę Zamoyską, służącą w Warszawie.

Cichocka Maryanna w r. 1864.

Cichocki (Cichodzki) Józef w maju r. 1811.

Ciżewski Józef w r. 1820.

Conrad czytaj «Konrad» Józef Szymon Tadeusz (Michałowicz), lat 16, syn Helii Michałowicza Conrada, w r. 1819.

Cukermann Jan, lat 22, syn Mordki Cukermanna i Dyny Nuzbant z Radomia, w r. 1888.

Cybulski Michał Wojciech (Hirsz), lat 26, syn Michała Cybulskiego i Hany z Żychlińskich z Kutna, w r. 1858.

Cymes Hipolit, lat 14, syn Ajzyka Izraela Cymesa i Barbary z Ostrowa w gubernii Łomżyńskiej, w r. 1888.

Czarnecki Antoni (Mosiek Szwartzholz), krawiec, lat 24, syn Zelmana Szwarzholtza i Fajgi z Soboty, w r. 1830.

Czarnowski Antoni, w r. 1865.

Czerwińska Franciszka Alojza, lat 18, w czerwcu, r. 1825.

Czerwiński Aleksander (Herszek Berkowicz Parkanowicz), lat 20, szklarz, syn Berka Herszkowicza Parkanowicza i Ruchli ze Szmulowiczów z Żelechowa w gubernii Lubelskiej, w czerwcu r. 1846.

Czyżewska Rozalia, lat 17, żona Józefa Czyżewskiego, w r. 1820.

Czyżewski Józef, mąż poprzedniej, w r. 1820.

Dąbrowska Franciszka, lat 18, w r. 1820.

Dąbrowska Maryanna Józefa, w r. 1845.

Dąbrowski Franciszek (Lejbuś Michelewicz z Ryk pod Lublinem), lat 20, w r. 1822. Zaślubił Józefę Majewską.

Dalberg Zofia (Liba), lat 19, córka Michała Dalberga i Szajny Gitli Jakubowskiej z Izbicy, w powiecie Kolskim, w r. 1889.

Daun Adela Katarzyna, lat 23, córka Jakóba Dauna i Zofii Metz-Pomańskiej, w r. 1892.

Dawidson Stanisław, lat 33, kupiec, syn Ignacego Dawidsona i Salomei Konitz z Warszawy, w r. 1895.

Dawidson Paulina z Rattenbergów, lat 30, żona poprzedniego, córka Leopolda Rattenberga i Rozalii Fraenkel z Warszawy w roku 1895.

Dobrowolska Julianna Bogumiła, lat 20, w roku 1812.

Dobrowolska Gabryela Aniela, lat 16, w r. 1822.

Dobrowolska Maryanna Teresa (Dyna Berkówna Rotenberg), lat 16, córka Berka i Szandli Rotenbergów z Warszawy, w r. 1845.

Dobrowolski Stanisław (Lejb Fiszkowicz), lat 25, syn Fiszka Jabłonki i Anny Lejbówny z Modzele-Starawieś w powiecie Augustowskim, w r. 1832.

Dobrowolski Jan Baptysta z Biały, lat 20, w roku 1820.

Dobrowolski Józef, lat 28, syn Dawida Wolfowicza i Suchny Herszkowiczówny w r. 1822.

Dobielański Józef (Josek Mośkowicz Dakczyński), krawiec w Warszawie, syn Mośka i Bajli Dakczyńskich, w r. 1844.

Drewnicka Barbara, lat 18, w r. 1820.

Drużyński Jan (Jankiel Grynberg), służący, lat 19, syn Szyi i Łai Grynbergów z Pacanowa w r. 1841.

Drzewiecki Józef Jan (Mordko Hayman), lat 25, syn Izraela i Rojzy Haymanów ze Słońska w gubernii Płockiej, w r. 1844.

Dukliński Józef Marcin (Herszek Krubiner) nauczyciel, lat 20, syn Hila i Hajdy Krubinerów z Ciechanowa w gubernii Płockiej, w r. 1842.

Dutlinger Jan Maksymilian, agent handlowy, lat 40, syn Wolfa Dutlingera i Zysli Abraham, w r. 1902. Przed przyjęciem wyznania rzymsko-katolickiego był przez pewien czas anglikaninem.

Dwernicki Jakób (Jakób Dwornik), płóciennik z Kuźnicy w powiecie wieluńskim, lat 31, syn Joachima Dwornika i Maryi z Chaimów, w r. 1846. Tego samego roku jego żona:

Dwernicka Ewa Walerya (Ewa Dwornik) lat 22, córka Gerszona Peldt'a i Rozalii z Mojżeszów.

Eborowicz Michał Kazimierz (Mendel Gelbtrunk), szynkarz w Warszawie, lat 21, syn Lewka i Sury Gelbtrunków, w r. 1846.

Eizenberg Ludwik, lat 41, garbarz, syn Jakóba Eizenberga i Liby Papier z Woli Boglewskiej w powiecie grójeckim, w r. 1890.

Ekerman Balbina (Bajla), lat 14, córka Lejzora i Maji Ekermanów z Radomia, w r. 1854.

Epstein. Założycielem tego domu bankierskiego był Jakób Epstein, kupiec z Pilicy, który, osiedliwszy się w Warszawie, rzucił podwaliny pod znaczną później fortunę swojego rodu. Z jego czterech synów zmie-

nił tylko jeden, Jan, wiarę. Dopiero jego wnukowie, synowie Adama i Hermana, przeszli do chrześcian.

Wyznanie rzymsko-katolickie przyjęli:

Epstein Mieczysław, lat 35, bankier warszawski, konsul belgijski, żonaty z Leonidą Lambert, syn Hermanna Epsteina i Eleonory Glücksberg (nobilitowany w r. 1869), chrzcił się w Paryżu w kościele św. Filipa d. 9 września 1865 roku razem z dziećmi:

Epstein Alicyą, lat 10 (ur. w r. 1855), zaślubioną Zygmuntowi hr. Rzyszczewskiemu.

Epstein Jerzym (lat 9), ur. w r. 1856.

Epstein Gabryelą, lat 3, ur. w r. 1862.

Brat Mieczysława Epsteina:

Epstein Leon Józef, lat 31, bankier warszawski, syn Hermana Epsteina i Eleonory Glücksberg (nobilitowany w roku 1869), ochrzcił się w Warszawie dnia 22 grudnia r. 1865 razem z żoną:

Epstein Konstancyą Maryą z Janaszów.

Synów swoich:

Epsteina Stefana Ludwika ur. w r. 1861 i

Epsteina Eugeniusza Juliusza, ur. w r. 1860, obecnie adwokata w Moskwie, ochrzcił rok przedtem, w r. 1864 w Paryżu w kościele św. Magdaleny.

Epstein Leon, zmarły w r. 1903 w Krakowie, był żonaty po raz wtóry z Maryą Skarzyńską, córką Rajmunda i Wiktoryi Cieleckiej.

I trzeci syn Hermana Epsteina, Mikołaj, zmienił wiarę; zaślubił Frankowską; umarł we Lwowie.

Oprócz synów Hermana Epsteina, ochrzcili się

synowie Adama: Władysław, żonaty z Anatolią Boreyszanką, i Edward.

Epstein Edward Władysław, lat 25, właściciel cukrowni, syn Adama Epsteina i Ernestyny Glücksberg, ochrzcił się w Warszawie w roku 1867. Zaślubił Teresę Pinińską. Jego córka, Marya, zaślubiona w r. 1890 ks. Włodzimierzowi Woronieckiemu.

Jego siostra Stefania, zaślubiona w r. 1863 Stanisławowi Hertzowi, kupcowi w Wrocławiu, przyjęła w r. 1863 wyznanie augsb.-ewang.

Epstein Anna (Chana), w r. 1894.

Estreicher Rozalia Konstancya Józefa, lat 22, w czerwcu, r. 1825.

Estreicher Maryanna, Barbara, Bona, lat 45, w październiku, r. 1825.

Estreicher Emilia Atalia, lat 10, w październiku r. 1825.

Estreicher Ludwik Józef, lat 15, w październiku r. 1825.

Estreicher Aleksander Maurycy, lat 12, w październiku r. 1825.

Estreicher (Oestreicher) Samuel Ludwik, lat 22, fabrykant perkalów w Warszawie, syn Ludwika Estreichera i Maryi Bonn, w r. 1826.

Fajans Emilia Karolina (Bajla Fajans) lat 16, córka właściciela statków na Wiśle, Efroima i Ruchli Fajansów z Warszawy, w r. 1854.

Falek Franciszek Antoni, w r. 1806.

Feinberg (Fejnberg) Józef (Abraham), lat 21, syn Moszka Feinberga i Amalii z Matysów z Warszawy,

w r. 1856. Zaślubił w tym samym roku Zofię Domicellę Szatkowską.

Feinberg (Fejnberg) Jakób, kamieniarz w Warszawie, syn Lewka Fejnberga, w r. 1851; zaślubił w roku 1852 Paulinę Emilię Surnicką.

Filipson Marya Józefa (Rozalia), lat 14, córka Wolfa i Gitli Filipsonów z Warszawy, w r. 1853.

Finkelhaus Alfred, student uniwersytetu warszawskiego, lat 17, syn Adolfa Finkelhausa i Róży Kamioner, w r. 1902.

Fiszel — zobacz Wołecki.

Fiszman Franciszka (Sura), lat 40, córka Nisena i Czarny Fiszmanów z Gniewoszowa w gubernii Radomskiej, w r. 1851.

Flatau Aleksander, właściciel domu w Warszawie, kawaler austryackiego orderu żelaznej korony, lat 50, syn Szymona Flatau'a i Karoliny Bernstein, w r. 1886. Tegoż żona:

> *Flatau* Joanna, lat 42, córka Zygmunta Tejtelbauma i Eleonory z Sichermanów, w roku 1886.

Flatow Stanisław, lat 22, w r. 1824.

Fogler Władysława Karolina (Fajga), lat 21, córka Jonasza Foglera i Estery Dawidsohn z Warszawy, w r. 1896.

Fraenkel. Założycielem tego domu bankierskiego był Samuel Leopold Antoni Fraenkel, który zmienił wiarę w 33 roku życia, dnia 31 grudnia r. 1806. Tego samego dnia i roku ochrzciła się jego żona:

> *Fraenkel* Atalja Teresa Józefa z Jakubowiczów 1-o voto Laska.
>
> Dzieci swoje:

Fraenkel Franciszkę Maryannę, lat 5, zaślubioną następnie bankierowi berlińskiemu Magnusowi.

Fraenkel Joannę Adelajdę Ludwikę lat 3, zaślubioną następnie Karolowi Gustawowi Wolffowi, właścicielowi Głuchowa.

Fraenkel Alfonsa Józefa, liczącego 11 miesięcy, ochrzcił Samuel Fraenkel w tydzień później dn. 6 stycznia 1807 roku. Równocześnie ochrzcił swoich pasierbów, Laskich, synów swojej żony z jej pierwszego małżeństwa.

Drugi syn neofity Samuela, bankier warszawski, Antoni Edward Fraenkel (ur. 1809 um 1883) był nobilitowany w r. 1839, a baronizowany w roku 1854. Zaślubił Aleksandrę von Essen i zostawił syna Mikołaja Jana Edwarda, ur. w r. 1839, mieszkającego obecnie w Dreznie.

Frost Maryanna (Etla), lat 15, córka Szai Frosta i Maryi Glanz z Biłgoraja, w r. 1891.

Fuchs (Fuks, Fux) Maryanna Michalina, córka Michela Fuksa, w r. 1812.

Fuchs Marya Rozalia z Najfeldów (Neufeldów) lat 28, córka Abrahama Najfelda i Sury z Urbachów z Pajęczna, w r. 1856.

Fuchs August Adolf (Abraham), lat 12, syn Daniela Fuchsa i Rozalii z Najfeldów z Kalisza, w roku 1856.

Funkenstein Anna Rozalia, lat 36, żona Abrahama Dawida Funkensteina, lekarza w Zgierzu, córka Nuchima i Rozy Raszewskiej z Prus, w r. 1833, ra-

zem z pięcioletnim synem Anastazym Antonim Franciszkiem.

Furmanowicz Helena (Ryfka), lat 17, córka Szmula Furmanowicza i Sury Frajdy Barkowskiej z Kolna w gubernii Łomżyńskiej, w r. 1891.

Gabryelska Małgorzata (Estera Dzięcioł), służąca, lat 21, córka Abrahama Dzięcioła i Ruchli z Tarchomina, w gubernii Warszawskiej, w r. 1848.

Gąsiorski Józef, lat 22, w r. 1811. Nazwisko Gąsiorski wziął od swojego ojca chrzestnego, Ludwika Gąsiorskiego.

Gelwan Julia (Nechma), lat 33. córka Icka Gelwana i Jenty z Padwów (Padwa), z Kaplina w gubernii Mohylewskiej, w r. 1899.

Gelwan Weronika (Frajda), lat 24, siostra poprzedniej, w r. 1899.

Geszwind Anna Gabryela, lat 17. córka Izraela Geszwinda i Anny Zajntman z Warszawy, w r. 1855.

Gębicki Jan, r. 1821.

Gnatkowska Joanna, lat 23, w r. 1823. Nazwisko «Gnatkowska» przyjęła od matki chrzestnej, Gnatkowskiej.

Gnębicki Jan, rękawicznik w Warszawie, syn Abrahama i Pessy z Norenbergów w r. 1845, zaślubił w roku 1853 Apolonię Maćkiewicz.

Goldberg Józef Adam (Abraham Icek Mydło), lat 20, syn Mordki i Ryfki Mydło z Warszawy, w roku 1841.

Goldberg Włodzimierz Józef, lat 23, obywatel ziemski, syn Juliana Goldberga i Rozalii Markusfeld z Warszawy, w r. 1887.

Goldfeder Stefania, w r. 1899; zaślubiona w tym samym roku Jerzemu Skarbkowi.

Goldfeld Anna (Hana Goldfeld), lat 18. córka Abrahama i Cypry Goldfeldów z Sielc w gubernii Lubelskiej, w r. 1854.

Goldhaus lat 18, córka Siabusia i Sury Goldhausów z Warszawy, w maju r. 1850.

Goldstand. Założycielem tego domu bankierskiego był Leon Goldstand, kupiec w Warszawie, żonaty z Felicyą z Salingerów. Z jego dzieci pierwszy zmienił wiarę:

> *Goldstand* Aleksander, kupiec w Warszawie, lat 30 (następnie bankier, sędzia trybunału handlowego, radca handlowy b. Banku Polskiego, członek komitetu giełdowego, wiceprezes rady warszawskiego Banku Dyskontowego, prezes Towarzystwa zakładów górniczych starachowickich, prezes cukrowni «Józefów» i t. d. ur. 1838 zm. 1903), ochrzcił się w sierpniu roku 1868, W tym tamym miesiącu i roku przyjęła wyznanie rzymsko-katolickie jego żona:
>
> *Goldstand* Marya z Gutmanów, lat 27, córka Mikołaja Gutmana i Józefy z Rosenów.
>
> Dwie córki swoje:
>
> *Goldstand* Józefę lat 4.
>
> *Goldstand* Izabellę Ludwikę, lat 2.
>
> ochrzcił Aleksander Goldstand w dwa miesiące później, w październiku r. 1868.

Oprócz Aleksandra Goldstanda, przyjął wyznanie rzymsko-katolickie jego brat Jan z synem Leonem, Leon Goldstand, syn Jana, zaślubił w r. 1901 Zofię Karnkowską, córkę Gustawa i Ludwiki z Gerliczów.

Górska Helena, lat 17, w r. 1822.

Górska (Gurska) Józefa Katarzyna (Sara Lewkowicz), lat 18, w r. 1826. Zaślubiona w r. 1830 Mi-

chałowi Maciejowi Rucińskiemu, ślusarzowi w Warszawie.

Górska Antonina, w r. 1833.

Górski (Gurski) Stanisław (Wolf Bierman), lat 16, syn Matela i Małki Biermanów z Radomia, w roku 1845.

Górski (Gurski) Jan, lat 17, brat poprzedniego, syn Matela i Małki Biermanów, w r. 1846.

Grabowski Jan z Krotoszyna, lat 18, służący w Warszawie, w r. 1820; zaślubił w r. 1832 Ludwikę Łapińską.

Grabowski Karol Aleksander (Lichtenbaum z Rawy), lat 28, w r. 1823. Nazwisko «Grabowski» przyjął od ojca chrzestnego, ministra hr. Stanisława Grabowskiego.

Gradenwic Władysław, obywatel ziemski gubernii Kieleckiej, lat 65, syna Adolfa Gradenwica i Reginy Bernstein, w r. 1902.

Grosse Jan z Warszawy, w r. 1828.

Grudzińska Petronela, w grudniu r. 1817.

Grudzińska Anna z Płocka, lat 18, w grudniu r. 1822.

Grudzińska Maryanna (Zysla Aronowicz), lat 20, służąca, córka Joska i Małki z Nowego Miasta, w grudniu r. 1840.

Grudziński Mikołaj (Herszek Zacharyasiewicz) w grudniu r. 1822.

Grudziński Mikołaj, lat 17, syn Herszka Wolfowicza i Szajgli, w grudniu r. 1823.

Grudziński Józef (Szloma Józefowicz Nettheim), w r. 1826; zaślubił 1-o voto Ewę Zalewską, 2-o voto Annę Karp.

Grudziński Paweł (Pinkus Harenfeld) kamieniarz, w Warszawie, lat 26, w r. 1837; zaślubił w tym samym roku Franciszkę Bąkowską.

Grudziński Józef (Jankiel), lat 19, syn Owsieja i Estery Grudzińskich z Władysławowa, w r. 1844.

Grudziński Jakób (Tarczel Sztajnowicz), lat 32, służący, syn Froima i Hindy Sztajnowiczów z Jastrzębia w gubernii Radomskiej, w grudniu r. 1845.

Gruszecka Józefa Salomea, lat 24, w r. 1824.

Gryszpanowicz Feliks (Lewek) syn Fajbusia i Fajgi z Dobrzynia, w r. 1831.

Grzybowska Maryanna Magdalena (Łaja Dębińska) córka Joska i Sury Dębińskich z Kozłówki, w gubernii Płockiej, w r. 1837.

Grzybowski Józef, lat 19, w r. 1824.

Gwiazdowska Maryanna (Cynka Fryberg), lat 15, córka Lewka Fryberga i Tauby Zelkówny, w roku 1825.

Halpern Melania Helena, lat 18, córka Ludwika Halperna i Zofii Słomnickiej z Warszawy, w r. 1893.

Handelsman Józef (Maksymilian), lat 25, obrońca sądowy, syn Józefa Handelsmana i Eleonory Kohn z Warszawy, w r. 1890.

Harde Anna Michalina, lat 21, córka Majera Harde i Gitli z Okęcia w powiecie Warszawskim, w roku 1851.

Hartoch Aleksandra Dorota, Żydówka szwedzka w r. 1820.

Heymanowa Eufrozyna, lat 50, w r. 1806, razem z Fraenklami.

Heflich Aleksander, lat 29, syn Maurycego Heflicha i Anny Ajbuszyc z Warszawy, w r. 1895.

Heller Marya Józefa, lat 23, w 1822.

Herman Józef, lat 17, syn Lewka (Leona) Hermana i Ruchli Mendlówny z Sakowa, w gubernii Radomskiej, w r. 1853.

Herrisch Joanna, lat 30, żona Zygmunta Herrischa, w r. 1823.

Hertz Józef, lat 21, syn Augusta Hertza i Salomei Rojewskiej z Częstochowy, w r. 1856.

Heryng Zygmunt, urzędnik, lat 44, syn Edwarda Herynga i Emilii ze Szletyńskich, w r. 1898.

Herszkowicz Rozalia (Ruchla), lat 35, córka Berka i Łai Jakób, w r. 1888.

Heymann Maksymilian Antoni (Feliks), syn Stanisława i Flory, w r. 1900.

Hochman Stanisław (Herszek), lat 19, syn Moszka i Kajli z Poczekajec w gubernii Holmskiej, w r. 1893.

Hoge Ezechiel Stanisław, lat 34, w r. 1825.

Hoge Anna, lat 23, żona poprzedniego.

Hoge Julia, lat 7,

Hoge Antonina, lat 5,

dzieci Ezechiela Stanisława i Anny, w roku 1825.

Hohenberg Adolf Antoni, fabrykant w Warszawie, lat 24, syn Henryka Hohenberga i Róży Konitz z Stulweissenburga na Węgrzech, w r. 1888.

Holcenberg Jan (Icek Majer), lat 26, syn Joska Holcenberga i Gendli Prowizor z Zakroczymia, w r. 1886.

Homberg Leon z Tryestu, magister medycyny, lekarz, lat 47, syn Henryka Homberga i Julii z Morpurgów, w r. 1834.

Honigmann Rozalia Józefa, lat 19, córka Moszka Honigmanna i Sury z Hantowerów, w r. 1856.

Hoppenfeld Adam, lat 31, syn Dawida Hoppenfelda i Ludwiki Handke, ochrzczony w r. 1890 w Chotomowie.

Horowicz Wincenty à Paulo, Adolf Włodzimierz (Hersz Majer Szwajcer), nauczyciel, lat 24, syn Benjamina i Bajli Szwejcerów z Łęczycy, w r. 1849.

Horowicz Paweł, lat 24, syn Mordki Horowicza i Ryfki z Ferenców z Chęcin, w gubernii Radomskiej, w r. 1851.

Horowicz Kazimiera Anna (Hana Estera), lat 18, córka Jankla Horowicza i Machli z Fraenklów z Wodzisławia w gubernii Radomskiej, w r. 1853.

Humiliński Jan (Nachman Szwarc), tkacz, lat 18, syn Icka i Ruchli Szwarców z Częstochowy, w r. 1842.

Jabłońska Agnieszka, lat 19, w r. 1826.

Jabłoński Józef (Dawid Zelkowicz Jabłonowicz), lat 22, służący, syn Icka i Jenty Jabłonowiczów z Jabłonny, w r. 1841.

Jakobson (Jakobsohn) Konstanty (Maks), lat 23), syn Szymona Jakobsona i Emmy z Amlerów z Mitawy, w r. 1898.

Jakubowicz Anna, lat 24, córka Samuela Jakubowicza i Judyty z Warszawy, w r. 1813.

Jakubowicz Jakób, kapitalista, lat 30, syn Szymona i Rozalii Jakubowiczów z Częstochowy, w r. 1847.

Jakubowska Anna Rozalia, lat 20, w r. 1825.

Jakubowski Salwjan, lat 18, w r. 1825; późniejszy bankier warszawski, nobilitowany w r. 1836 z herbem Rokowiec.

Janiszewska Felicyana Aniela (Fajga), lat 16, córka Berka i Chai z Warszawy, w r. 1830. Nazwisko

«Janiszewska» przyjęła od ojca chrzestnego, Sebastyana Janiszewskiego.

Jankowska Emilia Kunegunda, lat 18, w r. 1827.

Jarnocki Jan (Lejb Zelkowicz), lat 17, syn Joska Zelkowicza i Sury z Gitlów z Woli Górzyńskiej w powiecie radomskim, w 1835.

Jasińska Józefa (Ryfka Szpagat), lat 20, córka Markusa Szpagata i Chawy z Gerszonów z Warszawy, w r. 1835.

Jasiński Mikołaj Jakób (Mojżesz), lat 20, syn Ajzyka Szmulowicza i Estery z Warszawy, w r. 1822.

Jasiński Marcin, «muzykus» w Warszawie, lat 28, syn Mośka i Rojzy Berkowiczów, w r. 1834. Zaślubił w r. 1835 neofitkę Józefę Jasińską (Ryfkę Szpagat), córkę Markusa Szpagata i Chawy z Gerszonów.

Jastrzębski Leopold (Szmul Szpik Holz), lat 21, uczeń gimnazyum, syn Markusa i Fajgi Holzów z Warszawy, w r. 1845.

Jeziorkowska Rozalia Marya, lat 19, w r. 1821.

Jerzmanowska Anna Antonina, lat 20, w r. 1825.

Józefowicz Leon, krawiec, pochodzący z W. Ks. Poznańskiego, w r. 1827. W r. 1834 zaślubił Józefę Stępniewską.

Józefowicz Jakób, syn Abrahama Izaka z Warszawy, w r. 1835.

Józefowiczowa Józefa Rozalia, lat 30, w r. 1823.

Kacperska Ludwika Józefa, w r. 1824.

Kaczyński Henryk (Haskiel Silberberg), lat 16, syn Abrahama Silberberga i Frajdy Rozenfeldów z Warszawy, w r. 1845.

Kadysz Zofia Aniela (Szyfra Zelda), lat 21, służąca,

córka Szymka Kadysza i Chai Amperz z Piątnicy w powiecie łomżyńskim, w r. 1890.

Kaftal Felicya (Fela) z Jollesów, lat 49, córka Bernarda Jollesa i Teresy Blumberg, w r. 1893.

Kaftal Marya Małgorzata Kazimiera Gustawa, lat 20, córka poprzedniej, artystka śpiewaczka, córka Izydora Kaftala i Felicyi z Jollesów z Warszawy, w r. 1893.

Kagan Kazimierz Wit (Dawid) syn Wolfa Kagana i Chai Bejlich, ze wsi Sawoleńsk w gubernii płockiej, w r. 1900.

Kahan Herman, agent handlowy w Warszawie, lat 22, syn Arona Kahana i Jetty Lippe z Rygi, w roku 1898.

Kalinowska Józefa (Cyna Kelter), lat 15, córka Joska Szymka, w r. 1824.

Kalinowski Antoni (Aron Szlamowicz), lat 26, w roku 1823.

Kamińska Maryanna Ewa Tekla (Ryfka Wejsberg), lat 22, córka Herszka i Ruchli Wajsbergów z Garwolina w gubernii Lubelskiej, w r. 1849.

Kamiński Józef (Herszek Mordkowicz), w roku 1823.

Kamiński Stanisław Michał, lat 27, w r. 1827.

Karczewska Józefa Barbara, lat 15, w r. 1845.

Karp Anna, służąca, córka Uszera i Bajli z Warszawy, w r. 1837. W r. 1838 zaślubiła neofitę Józefa Grudzińskiego.

Kinderfreund (Kinderfrejnd) Julia, lat 54, córka Ludwika Kinderfeunda i Rebeki Tennenbaum z Warszawy, 1888.

Kinderfreund Stefan Wincenty, lat 17, Sen Her-

mana Kinderfreunda i Julii Ehrlich z Żarek w powiecie olkuskim, w r. 1886.

Kinderfreund Józef, lat 72, naczelny lekarz szpitala żydowskiego w Warszawie, syn Abrahama Kinderfreunda i Małki z Herszów (córki Hersza) z Zamościa, w r. 1897.

Kipman Adela, lat 20, córka Zdzisława Kipmana i Pauliny Srebrnej z Warszawy, w r. 1893.

Klarwein Maksymilian (Szmul Melech), syn Mendla Klarweina i Ruchli z Centnerszwerów, w r. 1898.

Kleinadel Henryk, lat 46, kupiec, syn Ludwika Kleinadla i Ludwiki Bernstein z Warszawy, w r, 1893.

Kleinadel Flora z Rajchmanów, lat 34, żona *K*oprzedniego, córka Adolfa Rajchmana i Ludwiki Brunner, w r. 1893.

Klinger Jan, lat 20, syn Kopla Klingera i Perli z Piaseczna w gubernii Warszawskiej, w r. 1893.

Klingsland Matylda, modystka, lat 27, córka Bernarda i Maryi z Bironów, w r. 1897.

Kochanowski Stanisław, lat 26, w r. 1825.

Komalson Jan, Żyd angielski, lat 68, w r. 1811.

Komaniewski Edward (Samson Kirszner) cyrulik, lat 21, syn Pereca i Symy z Uchań w gubernii Lubelskiej, w r. 1844.

Koniarski Maksymilian (Manheim Cohen), litograf, lat 21, syn Natana Cohena i Miryam (Maryi) z Lewków z Poznania, w r. 1843.

Korabiowska Franciszka, lat 17, w r. 1821.

Korytowska Fellicissima, lat 23, córka Lewiego Korytowskiego, w r. 1824.

Kozłowski Karol (Uszer Brunner), szynkarz, lat 23, syn Herszka i Łai Brunnerów z Klementowic, w r. 1839

Kozłowski vel *Szlak* Ludwik, krawiec, lat 17, syn Dawida i Ruchli Szlaków z Warszawy, w r. 1858.

Körner Czesława (Cypera), lat 15, córka Abrahama Körnera i Franciszki Maibaum z Warszawy, w roku 1888.

Krajewski Józef (Izrael Herszkowicz), krawiec, lat 17, syn Herszka Dzigata i Chai z Brochowa, w roku 1832.

Krajewski Ludwik (Litman Goldberg), lat 22, służący, syn Wołka i Judy Goldbergów z Tuczyna, w roku 1849.

Krakowski Władysław (Dawid), lat 32, syn Icka Krakowskiego i Beny Koczorkowskiej z miasta Warty w r. 1857.

Kramsztyk Marceli, lat 45, adwokat przysięgły w Warszawie, syn Izaaka Kramsztyka i Ewy Frühling z Warszawy, w r. 1893.

Kramsztyk Tadeusz, pomocnik adwokata w Warszawie, lat 24, syn Marcelego Kramsztyka i Eleonory Luxenburg, w r. 1901.

Kramsztyk Stefan, lekarz w Warszawie, lat 26, syn Stanisława Kramsztyka i Heleny Levy, w r. 1903.

Kramsztyk Ewa, lat 24, córka Jakóba Kramsztyka i Idalii Apte z Sokołówki, w gubernii Podolskiej, w roku 1903. Zaślubiona tego samego roku dr. Franciszkowi Bujakowi w Krakowie.

Krantz (Kranc) Henryk (Mosiek), kupiec, lat 21, syn Icka i Hany Krantzów z Międzyrzecza, w r. 1837.

Krawczyk Rozalia (Ruchla), lat 23, córka Icka i Cyrli Krawczyków z Broku w guberni Płockiej, w roku 1854.

Kroczak Augusta (Gela) z Piltzów, lat 31, córka

Szymila i Ryfki Ruchli Piltzów z Nowego Miasta Korczyna w powiecie stopnickim, w r. 1887. Tejże dzieci i jej męża Mordki Kroczaka:

Kroczak Bronisława (Brandla), lat 8, w roku 1887.

Kroczak Rozalia (Ruchla), lat 6, w r. 1887.

Krom Aleksander (Abraham), introligator, lat 40, syn Fabiana i Róży Kromów z Kalisza, w r. 1850.

Krom Rozalia, (Fale z Goldmanów) lat 44, córka Samuela i Ruchli z Konina, żona poprzedniego, w r. 1850.

Krom Anna (Hana), lat 17.

Krom Ludwik (Moryc), lat 12.

Krom Emilia, lat 12.

Krom Henryk, lat 9.

Krom Ewa, lat 6.

Krom Józef, lat 4.

Krom Jan, rok 1.

dzieci Aleksandra i Rozalii, w r. 1850.

Krukowski Bernard, adwokat w Łodzi, lat 37, syn Leona Krukowskiego i Eweliny Owsiejew, w r. 1902.

Kruświcki Wilhelm Rudolf z Kruświcy, lat 24, w r. 1806.

Krygier Antonina, lat 15, w r. 1823; zaślubiona w r. 1828 Franciszkowi Grottowi.

Krzyżanowska Eleonora Małgorzata (Łaja Blutstein) córka Jonasza i Mindli Blutsteinów z Warszawy, w roku 1831.

Krzyżanowska Anna (Anna Würtzhaüser, rozwiedziona Brauman), lat 25, córka Dawida i Dwojry Würtzhaüserów, w r. 1832; zaślubiona w tym samym roku Antoniemu Wyrzykowskiemu, b. of. wojsk polskich.

Krzyżanowski Józef, lat 19, syn Lejbka Judkowicza i Ajdli Szymanower, w r. 1823.

Krzyżanowski Walenty Władysław, lat 18, w roku 1825.

Kuciński Adam, lat 46, w r. 1823

Kuczyński Czesław Wojciech, lat 26, w r. 1822.

Kutner Jan Henryk, lat 23, w 1826.

Kwiatkiewicz Sebastyan Józef (Szymsia Pinkowicz), lat 18, syn Pinkusa Mośkowicza i Blimy, w r. 1820.

Kwiatkowska Józefa, lat 21, w kwietniu w r. 1819.

Kwiatkowska Józefa Julianna, lat 20, w r. 1817.

Kwiatkowska Wiktorya Józefa Alojza, lat 19, w kwietniu r. 1819.

Kwiatkowska Anna, w r. 1824.

Kwiatkowska Aniela Kunegunda (Salomea Janasz), lat 17, córka Markusa i Rozalii Janaszów z Warszawy, w r. 1836.

Kwiatkowski Wincenty Jan, lat 30, w kwietniu roku 1817.

Kwiatkowski Jakób, lat 20, w r. 1825.

Kwiatkowski Antoni (Josek Szmulowicz), lat 22, syn Jakóba Szmulowicza i Racheli z Rzeszowa, w powiecie wieluńskim; w r. 1826; zaślubił w roku 1827 Juliannę Franciszkę Wojakowską.

Kwiatkowski Franciszek, Stanisław, w r. 1827.

Kwiatkowski Ambroży (Mojżesz Rozenberg) z Konstantynowa podlaskiego, w r. 1828.

Kwiatkowski Mateusz (Matys Dawidowicz), lat 22, syn Dawida i Ryfki z Seliwa w powiecie mazowieckim, w 1829.

Kwiatkowski Karol (Jankiel Reinsilber), syn Mordki

Reinsilbera i ,Frajdy Boruch z Zalesia Podolskiego w r. 1830.

Kwiatkowski Józef, szynkarz w Warszawie, syn Symchowicza i Miryam z Sochaczewa, w r. 1835. W roku 1836 zaślubił neofitkę Karolinę Majewską, córkę Jankla i Estery z Kałuszyna.

Kwiatkowski Jan Jakób (Hersz Cwajghorn), lat 30, syn Majera i Hindy Cwajghornów z Goworczewa w gubernii Radomskiej, w r. 1844.

Kwiecińska Adelajda, lat 18, w r. 1818.

Kwiecińska Eleonora, lat 20, w kwietniu, r. 1823.

Kwiecińska Katarzyna z Warszawy, lat 18, w roku 1824.

Kwicińska Franciszka Karolina, lat 17, w roku 1826.

Kwiecińska Józefa (Łaja Ickówna), lat 16, córka Icka i Rytki z Małoczyc w powiecie warszawskim, w r. 1827.

Kwiecińska Józefa, córka Icka i Chai z Radomia, zaślubiła w r. 1845 Wawrzyńca Dybka.

Kwieciński Piotr, mularz, w r. 1827; w r. 1830 zaślubił Maryannę Syskowską.

Kwieciński Jakób (Izrael Topaz), lat 32, syn Lewka i Gitli Topazów z Łodziej w powiecie augustowskim, w r. 1832.

Kwieciński Józef (Mosiek Spiro), markier, lat 19, syn Gabryela i Rojzy Spiro z Warszawy, w r. 1838.

Kwieciński Aleksander (Jakób Handvogel), lat 18, syn Abrahama i Gitli Handvogelów z Warszawy, w r. 1841.

Kwieciński Józef (Izrael Ciepłowicz, lat 21, syn Eljasza i Łai Ciepłowiczów z Pęcic, w r. 1842.

Kwietniewski Karol, w r. 1823.

Kwietniewski Juliusz (Michel Scheerstein), lat 30, syn Lewka i Łai Scheersteinów z Warszawy, w roku 1835.

Lajfer Filomena (Sura), służąca, lat 18, z Cyganowa w gubernii Warszawskiej, w r. 1851.

Landau Józef (Josel), lat 25, syn Izraela i Racheli Landau z Krakowa, w r. 1835.

Landau Władysław Józef, lat 40, urzędnik banku handlowego w Warszawie, syn Gustawa Landau i Rozalii Kohn z Warszawy, w r. 1890.

Landau Estella Marya z Landauów, lat 39, córka Henryka Landaua i Maryi Brüner z Warszawy w r. 1899.

Landau Rozalia z Kohenów, lat 78, córka Szymona Kohena i Maryi Mendelsohn z Warszawy, w r. 1900.

Landau Melania z Braumanów, lat 37, córka Maurycego Braumanna i Gustawy Bauerertz, w r. 1903.

Landau Szymon Józef, lat 60, kupiec, syn Gustawa Landaua i Rozalii Kohn z Warszawy, w roku 1903.

Landowski Jan Paweł, lat 8, syn adwokata Maryana Landowskiego i Eweliny Lautenberg, r. 1890.

Landowski Maryan, lat 45, adwokat w Warszawie, syn Joela Landowskiego i Michli Koenigsberger z Mławy, w r. 1892.

Landowska Ewelina z Lautenbergów, lat 34, żona poprzedniego, córka Hermana Lautenberga i Zofii Lilienstern z Łodzi, w r. 1893.

Landowska Wanda Aleksandra, lat 14, cór-

ka poprzednich, obecnie kompozytorka, mieszkająca w Paryżu, w r. 1893.

Langert Aniela Kazimiera, lat 20, córka Benjamina i Ides z Kijowa w Rosyi, w r. 1887.

Laski. Założycielką tego domu bankierskiego była Atalia z Jakubowiczów pierwszego ślubu Laska (żona Żyda z miasta Łasku), 2-o ślubu Fraenkel (żona Samuela Antoniego), ur. w r. 1776 um. 1850, która, zmieniwszy wiarę w grudniu r. 1806, ochrzciła w tydzień potem, dnia 6 stycznia 1807 r. swoich synów z pierwszego małżeństwa:

1) *Laskiego* Józefa Ludwika, lat 13.

2) *Laskiego* Aleksandra Karola Bernarda, lat 10.

Drugi syn Fraenklowej, Aleksander Laski (ur. 1796 um. 1850), dyrektor domu handlowego w Warszawie pod firmą «Fraenkel et Comp.» zaślubił w r. 1819 Zofię Bertę Tischler (Tyszler), córkę Łazarza Tischlera i Anny Jakubowicz, neofitkę, ochrzczoną tego samego roku (zobacz: Tischler).

Władysław Laski (ur. 1831 um. 1889), dyrektor banku międzynarodowego w Petersburgu, zaślubił hrabiankę Stefanię Ilińską, córkę hr. Janusza Ilińskiego i Oktawii z Morawskich.

Tegoż Władysława Laskiego córka, Marya Laska, zaślubiła w roku 1885 hr. Zygmunta Wielopolskiego.

Tegoż Władysława Laskiego syn, Aleksander Antoni Władysław, ur. 1870 r.

Laska Zofia zaślubiła Stefana Jundziłła.

Laskowska Anna Maryanna, w r. 1822.

Laudański Józef z Nowogródka, krawiec, lat 22, w r. 1807.

Lawendowski Marcin, lat 13, w r. 1823.

Lebel Róża z Heryngów (Hering), wdowa, lat 33, córka Edwarda Herynga i Emilii Szletyńskiej, w roku 1888.

Tejże dzieci i jej męża Artura Lebela:

Lebel Janina, lat 6.

Lebel Karol Juliusz, lat 5.

Lebel Jerzy Jan, lat 4,

Lejchter Jan (Icek), felczer, lat 21, syn Lewka i Racheli Leichter, w r. 1861.

Leszczyński Ludwik, lat 36, syn Herszka Srulowicza i Nechy z Warszawy, w r. 1823.

Leszczyński Jakób, pisarz prywatny, syn Jakóba i Mindli z Warszawy, w r. 1836. W r. 1837 zaślubił Gertrudę Gilewską, córkę Marcina i Barbary Gilewskich z Prus.

Lewandowska Anna, lat 18, w r. 1823.

Lewandowski Józef, w r. 1820.

Lewandowski Ryszard Stanisław Samuel, lat 28, syn Józefa Lewandowskiego i Heleny Koszykowskiej z Warszawy, w r. 1855.

Lewenberg Henryk, krawiec, w Warszawie, syn Haspila Lewenberga i Hanny z Brzezia w gubernii Warszawskiej, w r. 1842. W r. 1848 zaślubił neofitkę Anastazyę Joannę Lewenberg, służącą, córkę Icka i Frendli.

Lewiński Józef Stanisław (Lewi), lat 58, w r. 1806. Tegoż żona:

Lewińska Eufrozyna Aleksandra, lat 34, w roku 1806.

Ich dzieci, chrzczone razem z rodzicami:
Lewiński Jakób Walenty, lat 14.
Lewiński Michał Aleksander, lat 12.
Lewiński Ludwik Jan, lat 8.
Lewińska Maryanna Karolina, lat 17.
Lewińska Izabella Maryanna, lat 15.

Lewiński Krystyan Jan, w r. 1824.

Lewkowicz Stanisław (Lewek), lat 21, syn Mendla Lewkowicza i Justyny z Wysokiennic w gubernii Warszawskiej, w r. 1855.

Lewkowicz Adolf (Mordka), lat 16, szewc, (obecnie mieszkający w Londynie), syn Majera Lewkowicza i Łai Igel, w r. 1891.

Liciński Franciszek (Jankiel Hilboruch), lat 14, syn Hilka i Odesy z Serciów na Litwie, w r. 1830.

Lijendolski Julian (Julian Lilienthal), lat 18, syn kapitalisty Izaaka i Rebeki Lilienthal z Warszawy, w r. 1850.

Lipczyńska Anna (Dwojra Dytelman), lat 19, służąca, córka Joska i Hanny Dytelmanów z Warszawy, w r. 1836.

Lipiecka Wiktorya, zaślubiona w r. 1834 Wojciechowi Łukaszewskiemu, obywatelowi miasta Warszawy.

Lipińska Anna Maryanna, lat 28, w r. 1825.

Lipińska Salomea, lat 21, córka Ajzyka Grünsznabla z Pragi warszawskiej, w r. 1824.

Lipińska Izabela Józefa, lat 23, w lipcu r. 1800.

Lipińska Petronella, lat 16, w r. 1810.

Lipińska Teofila (Tauba Augenlicht), lat 16, córka Wigdora i Bajli Augenlichtów, w r. 1836. Zaślu-

biona w r. 1838 Józefowi Wieczorkowskiemu, furmanowi w Warszawie.

Lipińska Maryanna Felicyana (Fajga Mittelmann), służąca, lat 17, córka Joska i Sendli z Warszawy, w r. 1836.

Lipińska Anna Magdalena (Chana Berger), lat 21, córka Szmula i Hany z Białobrzegów w gubernii Radomskiej, w r. 1846. Zaślubiła w r. 1848 Alojzego Boguszewskiego, mularza w Warszawie.

Lipiński Jan, chirurg w Warszawie, w r. 1821. W r. 1831 zaślubił Agnieszkę Biernacką.

Lipiński Adam, lat 19, w r. 1824.

Lipiński Jakób, muzykant, lat 16, syn Ajzyka Gicelsona i Pesy z Warszawy, w r. 1833.

Lipiński Jakób Jan (Eliasz Lejbowicz), lat 22, w r. 1822.

Listowski Stanisław (Abraham Szragier) z Lubnik Samogilce, syn Arona i Racheli, w r. 1822.

Loewenfeld Franciszka Marya z Kempnerów, 1-o ślubu Perlmutter, 2-o ślubu Loewenfeld, żona właściciela Chrzanowa w Galicyi, Henryka Loewenfelda, lat 40, córka Edwarda Kempnera i Natalii z Aszertów, w r. 1899.

Loretańska Marya Alojza (Sura Gitla Turkieltaub) lat 16, w r. 1843.

Lubieniecka Franciszka (Frajda), lat 26, córka Icka i Hendli Lubienieckich z Zakroczymia, w r. 1890.

Lubiński Józef, (Josek Lewkowicz), lat 24. chirurg (felczer) z Łaska w powiecie kaliskim, w r. 1817.

Lubiński (Lubyński), lat 23. (Judka Lebel Piramidka), w r. 1829.

Lutnicka Karolina, lat 18, w lutym r. 1822.

Lutomski Józef, w lutym r. 1823.

Lwów Marya, lat 19, córka Szai Lwowa i Zanetty Goldberg z Nieświeża w gubernii Grodzieńskiej, w r. 1888.

Łaski Wincenty (Izaak), kupiec (obecnie w Odessie), lat 46, syn Abrahama Łaskiego i Tekli Rejchert z Poddębic w powiecie Łęczyckim, w r. 1888. Tego samego roku zmieniła wiarę jego żona z dziećmi.

Łaska Sabina, lat 36, córka Henryka Glücksohna i Felicyi Kornfeld z Warszawy.

Łaski Gustaw Władysław, lat 13.

Łaski Zygmunt Józef, lat 7.

Łubieńska Julia Kazimiera (Fajga Brodacz), lat 20, córka Kelmana i Sury Brodaczów z Lipna w gubernii Płockiej, w r. 1847. Nazwisko «Łubieńska» przyjęła od ojca chrzestnego, Henryka hr. Łubieńskiego.

Łuczyński Jan z Warszawy, lat 20, w r. 1824.

Majewska Józefa, lat 18, w r. 1804.

Majewska Fryderyka, lat 22, w r. 1818.

Majewska Józefa Maryanna, lat 20, w r. 1819.

Majewska Józefa Franciszka, lat 18, w r. 1819.

Majewska Józefa Maryanna (Michla Dawidówna), lat 15, w maju r. 1824.

Majewska Zofia, lat 21, w maju r. 1827.

Majewska Rozalia (Ruchla Gottfarb), mężatka, lat 26, córka Icka i Hany Gottfarbów z Obory w roku 1834.

Majewski Jan, syn poprzedniej, Rozalii i Abrahama, w r. 1834.

Majewska Ludwika (Sura Klug), służąca, lat 15, córka Mordki i Miryam Klugów z Warszawy, w roku 1837.

Majewska Elżbieta (Ita Szafirtuch), lat 17, córka Szai Szafirtucha z Lublina, w r. 1844.

Majewska Anna Felicissima, w r. 1845,

Majewski Franciszek Borgia, lat 24, w r. 1805.

Majewski Feliks (Mendel Isonowicz), ze wsi Pulkowa pod Warszawą, lat 12, w r. 1816.

Majewski Piotr, lat 15, syn Jakóba Dawidowicza i Fajgi z Białej, w maju r. 1822.

Majewski Leon, w maju r. 1823.

Majewski Antoni, obywatel miasta Warszawy, pochodzący z Mohylewa, w r. 1831. W r. 1840 zaślubił Karolinę Ucicką pierwszego ślubu Grotkowską, córkę Stanisława i Barbary Ucickich.

Majewski Jan (Abraham Herszkowicz Olszeniecki) wyrobnik, lat 25, syn Herszka i Dobry z Miastkowa w gubernii Podlaskiej, w r. 1840. W tym samym roku zaślubił Juliannę Nowacką, służącą, córkę Piotra Nowackiego i Krystyny z Kwiatkowskich.

Majewski Wincenty (Icek Stager), lat 30, syn Machoła i Perli Stagerów z Warszawy, w maju r. 1843.

Majewski Józef Franciszek (Nussem Rothschnur), lat 27, dorożkarz, syn Dawida i Małki Rothschnurów, w maju 1845.

Majewski Józef (Boruch Silberbaum), krawiec, lat 23, syn Dawida i Zeldy Silberbaumów z Parczewa w gubernii Lubelskiej, w r. 1849.

Makowiecki Józef, (Majer Heyman), lat 32, pochodzący z Nadarzyna, w r. 1825.

Marcinkiewicz Wojciech (Abraham Lejzor), służący, lat 23, syn Kalmy i Łai ze Szreńska, w r. 1842.

Marcińska vel Rotberg, Marya, (Łaja z Rothber-

gów Guthmehl), lat 33, córka Icka i Sury Ryfki Rotbergów, w r. 1856.

Marczewska Józefa, lat 18, w marcu r. 1815.

Marczewska Krystyna (Ruchla Wolfówna) z Głuchowa, lat 20, w marcu r. 1825.

Marczewski Ignacy (Mosiek Weintraub), dorożkarz, lat 22, syn Jankla i Małki Weintraubów z Pragi warszawskiej, w marcu r. 1846.

Marczyński Józef z Czerska, lat 26, w marcu roku 1824.

Markowski Józef, lat 22, syn Aleksa Pisingera i Chai, w r. 1812.

Markowski Jan z Kocka, lat 27, w marcu roku 1817.

Markowski Stanisław Franciszek (Zelman), lat 32, syn Jakóba Mordki i Gitli z Warszawy, w marcu roku 1822; w roku następnym ochrzcił żonę swoją i dzieci:

> *Markowska* Maryanna (Chaja), lat 32, córka Jakóba Joska i Brandli, żona Stanisława Franciszka, w r. 1823.
>
> *Markowski* Jan (Szmul), lat 11.
>
> *Markowska* Dorota, lat 9.
>
> *Markowska* Rozalia, lat 6.
>
> *Markowska* Małgorzata, lat 4.
>
> *Markowska* Julianna, rok jeden.

Markowski Michał, lat 16, w r. 1823.

Markowski Józef (Mosiek Lewkowicz Juda), lat 18, syn Lewka Judy i Sosi z Pragi warszawskiej, w roku 1830.

Markowski Józef Franciszek (Mosiek Lewin), lat 28, szewc, syn Lewina i Fajgi, w r. 1834.

Markowski Ludwik (Zelek Szykie), krawiec, lat 24, syn Lewka i Estery z Golina w gubernii Kaliskiej, w marcu 1839.

Maryańska Marya, w r. 1830.

Maryańska Anna (Henryeta Polner, wdowa po Jakóbie Polnerze) z Mołdawii, lat 35, w r. 1831.

Równocześnie ochrzciła swoje dzieci:

Maryański Józef, lat 13.

Maryański Jan, lat 9.

Maryańska Helena, lat 19.

Maryańska Rozalia, lat 4, zaślubiona następnie Stanisławowi Basztowiczowi, mularzowi w Warszawie.

Maryańska Rozalia (Szande Dykes), lat 17, córka Berka i Sary Dykesów z Warszawy, w r. 1830.

Marzecki Antoni, w marcu r. 1825.

Masłowski Konstanty Edward (Edward Buttermilch) z Leszna w W. Ks. Poznańskiem, lat 26, w roku 1823.

Mermursztein Marya Józefa Anna, lat 17, córka Szymsia i Ruchli Mermursztein z Warszawy, w roku 1854.

Miastkowska Rozalia Józefa, lat 21, w r. 1826.

Michalska Józefa Wiktorya, lat 24, mężatka, w dniu św. Michała r. 1817.

Michalska Anna, lat 16, w dniu św. Michała roku 1817.

Michalska Paulina (Dorota Goldberg), lat 22, córka Daniela i Berty Goldbergów z Torunia, w r. 1846.

Milewski Wincenty (Salomon), wyrobnik, lat 24, syn Jakóba i Estery z Kuczewa w gubernii Kaliskiej, w r. 1839.

Milewski Józef Feliks (Izaak Ickowicz), lat 26, syn Abrahama, w r. 1823.

Miller (Salomea Grünfeld), mężatka, lat 24, córka Chila z Warszawy, w r. 1840.

Miller Adam Stanisław (Abraham), lat 18, syn Icka Millera z Skierczowa w gubernii Warszawskiej, w r. 1855.

Milsztejn Weronika, lat 22, córka Fiszera Milsztejna i Ryfki Lewińskiej z Tomaszowa Rawskiego w roku 1887.

Miniewski Aleksander (Lejbko Szlamowicz), lat 20, syn Szlamy i Ryfki z Wysokiego Mazowieckiego, w r. 1843.

Młodzianowska Ludwika, lat 16, w r. 1825.

Molski Jan Feliks (Szlama Jonaszowicz Freyman), cyrulik, lat 19, syn Jonasza i Chai Freymanów z Maryampola, w r. 1842.

Morytz Helena (Estera Abrahamówna Morytz), służąca, lat 22, córka Abrahama i Barbary Morytzów, w r. 1839.

Mosier Antoni (Mosiek Aron), lat 14, syn Lejbusia Mosiera i Ginedli Minc, w r. 1891.

Mrozińska Anna, lat 16, w r. 1817.

Mrożyńska Kazimiera, lat 19, w r. 1818.

Müller Leon (Lewi Mewe), kupiec, lat 24, syn Hersza i Rozalii, w r. 1840.

Müller Teofila, w r. 1843.

Munk Aleksander, w r. 1825.

Münchheimer Aleksander Wojciech (Adolf), lat 16, syn Samuela i Rozalii z Warszawy, w r. 1825.

Nagel Leon Benedykt Wiktor, Żyd czeski z Łukawic w Czechach, lat 36, w r. 1820.

Nagórska Anna Kordula ze Swiniar, lat 18, w roku 1811.

Najman Wincenty à Paulo (Abraham Najman), krawiec w Warszawie, lat 21, syn Moryca i Ides Najmanów z Ozorkowa, w r. 1846.

Natanson Władysław Szeliga, lat 36, profesor uniwersytetu Krakowskiego, syn lekarza Ludwika Natansona i Natalii Epstein, w grudniu 1900 r. Zaślubił Elżbietę Teklę Baranowską, córkę lekarza i profesora uniwersytetu Warszawskiego, Ignacego Baranowskiego. Jego córka: Julia Natalia Scholastyka urodz. w r. 1902.

Natanson (Natansohn) Feliks (Fajwel), lat 15, syn Mendla Icka Natansona i Fanny Kamińskiej z Wiewierzan, w powiecie rosińskim, w gubernii Wołyńskiej, w r. 1903.

Nawarska Paulina Kazimiera (Brandla Mięta), lat 22, szwaczka, córka Lejzora i Hany z Warszawy, w r. 1849.

Nawrocki Michał (Aron Lewkowicz Messerstein) z Łukowic, lat 24, w r. 1830.

Nawrocki Józef (Izraeł Judkowicz) z Jabłonny, syn Judka Izraelewicza i Tauby Jankiel, z Radziwiłłowa augustowskiego w roku 1832.

Nebenger Albin (Izaak), lat 14, syn Abrahama Nebengera i Pesy Pelt z Warszawy, w r. 1854.

Najburg Leokadya (Ryfka), lat 26, córka Dawida i Sury Nejburg z Tarczyna, w r. 1890.

Neufeld Melania Janina, lat 24, córka Karola Neufelda i Cecylii Neumark, w r. 1889.

Neumann Józef Wojciech z Poznania, l. 47, w r. 1821.

Neumark Ludwik z Sandomierza, lat 56, w roku 1823 z żoną i dziećmi:

Neumark Berta, żona poprzedniego, lat 55, w r. 1823.

Neumark Wincenty, lat 24.

Neumark Leon, lat 19.

Neumark Ignacy, syn Ludwika i Berty, mieszkający w Warszawie, lat 33, w r. 1823 z żoną i dziećmi:

Neumark Maryanna z Baruchów, żona poprzedniego, w r. 1823.

Neumark Berta, lat 3.

Neumark Fryderyk, lat 2.

Neumark Paulina, rok 1.

Neumark Zofia Franciszka, urodzona po przyjęciu chrztu św. przez rodziców, zaślubiona w r. 1856 Janowi Czaplińskiemu, obywatelowi miasta Warszawy.

Niebieski Józef (Josek Himmelweiss), lat 25, w roku 1827.

Niedzielecki Antoni (Szlama Kuczyński), syn Jakóba i Rojzy Kuczyńskich z Soboty, lat 14, w roku 1833.

Niedzielska Salomea z Warszawy, lat 22, w roku 1823.

Niedzielska Emilia Józefa (Mindla Brawan), lat 20, córka karczmarza Jakóba Brawana i Małki z Szajów, w r. 1830.

Niemoiński Jakób (Hirsz Niemoiński), lat 43, syn Mowszy i Tauby Niemoińskich z Łodziej w gubernii Augustowskiej, w r. 1854.

Niemoiński Jan Józef (Josek), syn poprzedniego i Szajny z Nirelów, urodzony w Liszkowie w gubernii Augustowskiej, w r. 1854.

Niemojewska Maryanna Barbara, lat 23, w roku 1819.

Niewiński Jan (Berkowicz), lat 21, szynkarz, syn Berka Przemyślera i Ruchli Berkówny, w r. 1825, zaślubił w r. 1826 Annę Jasielską z Warszawy.

Niszkowska Marya, szwaczka, córka Hamandego i Ketli z Pyzdr, w r. 1835. Zaślubiła w r. 1836 neofitę Jana Chrzanowskiego.

Notus Karol Stanisław (Paweł), lat 17, student, syn Abrahama Notusa i Pauliny Syterman, r. 1895.

Nowakowska Maryanna Agnieszka, w r. 1804.

Nowakowska Zofia, lat 22, w r. 1827.

Nowicki Andrzej, lat 21, syn Icka Starkowicza i Miryam z Dębnej Woli pod Grójcem, w r. 1814.

Nowicki Andrzej, lat 21, w r. 1817.

Nowik Jan (Szlama), lat 19, syn Szai Nowika i Hojki z Oleksina w powiecie mazowieckim w roku 1890.

Nowomiejski Józef (Neumark), lat 25, w r. 1811. Do chrztu trzymał go książę Józef Poniatowski z Aleksandrą z Tyszkiewiczów Potocką.

Obłokowska Marcyanna Józefa, lat 16, w r. 1824.

Obrębski Antoni Piotr z Parzęczyna w powiecie łęczyckim, lat 55, służący, w r. 1847.

Okoniewska Anna, lat 12, w r. 1822.

Olszewska Weronika z Sochaczewa, lat 19, w roku 1823.

Olszewski Michał (Szlama Aronson), lat 20, syn Lejzora i Estery z Zabraszczycy w powiecie mazowieckim, w r. 1838.

Olszewski Jakób (Manasse), wyrobnik, lat 40, syn

Herszka i Dobry Olszewskich z Garwolina, w r. 1845 z żoną i dziećmi:

Olszewska Felicissima (Bajla Gitla z Lachmanów), lat 30, żona poprzedniego.

Olszewski Kazimierz Edward, lat 12.

Olszewska Maryanna Zuzanna, lat 18.

Olszewska Stanisława Hortensya, lat 6.

Olszewski Antoni, lat 4.

Olszewski Ludwik Ksawery, rok jeden.

Orłowska Maryanna lat 18, w r. 1822.

Orłowski Jan (Mosiek Lewkowicz), lat 15, syn Lewka Ickowicza i Małki, w r. 1832.

Orzechowska Apolonia Magdalena, lat 17, w roku 1818.

Orzechowska Aniela Maryanna, lat 15, w r. 1818.

Orzechowski Franciszek Karol (Nachman Ehrlich), lat 18, wyrobnik, syn Jakóba i Rytki Ehrlichów z Mokotowa pod Warszawą, w r. 1840.

Orzeł Rozalia (Rajzla), lat 20, córka Salomona Orła i Estery z Jędrzejowa, w powiecie jędrzejowskim, w r. 1891.

Osser Edward, lat 37, kupiec w Warszawie, syn Hermana (Hersza) Ossera i Heleny Roppel, w r. 1889.

Ostrowska Rozalia Maryanna, lat 18, w r. 1819.

Ostrowska Róża Maryanna (Hajzura Abramówna), lat 28, w r. 1827.

Ostrowski Kazimierz, lat 33, kupiec, syn Zygmunta Ostrowskiego i Tekli Jakubowicz, z Warszawy, w roku 1891.

Palusiak Maryanna Franciszka, służąca, lat 20, córka Icka Palusiaka i Frajdy Ludomirskiej z Lubienia w gubernii Warszawskiej, w r. 1852.

Patkiewicz Jan (Szloma Berkowicz), lat 38, syn Pejsaka i Rojzy, w r. 1832.

Pawłowicz Rozalia Regina, lat 28, córka Kielmanna Szulima z Pragi pod Warszawą, w r. 1819.

Pawłowski Józef (Icek Berkowicz Zachwiejewski), lat 22, syn Berka i Jochy Zachwiejewskich z Saposzek w gubernii Augustowskiej, w r. 1848.

Paździerska Józefa (Miryam Markówna), lat 30, córka Lewka Markowicza i Ajdyli z Rawy, w r. 1830.

Perlmutter Edward, student w r. 1899.

Perlmutter Franciszka — zobacz Loewenfeld.

Platenstein Kazimierz Józef z Nowego Miasta, lat 24, w r. 1825.

Piątkowska Eleonora, lat 20, w r. 1827.

Pik Seweryn, optyk w Warszawie, lat 51, syn Jakóba Pika i Miny Rosenau, w r. 1900.

Pik Kamilla z Polaków, lat 24, córka Mauryce-go Polaka i Emilii Pik, w r. 1900.

Piotrowski Jakób (Wolfowicz), lat 31, syn Wolfa Berkowicza, w r. 1822.

Piotrowski Józef, lat 17, w r. 1827.

Popławska Eleonora, (Łaja Szer), lat 18, córka Icka i Hindy Szerów, z Krzemieńca w gubernii Żytomierskiej, w r. 1850.

Powołański (Powodański) Stanisław, lat 17, w roku 1818.

Poznańska Rozalia Marja (Ruchla Łaja Rubinowicz), lat 18, służąca, córka Rubina i Rojzy Cieświckich z Karczewa w gubernii Warszawskiej, w r. 1845.

Poznański Czesław, lat 17, student, syn Maksymiliana Poznańskiego i Doroty Konitz z Warszawy, w roku 1903.

Pruszak Zofia z Sochaczewa, lat 21, w r. 1823. Nazwisko «Pruszak» przyjęła od matki chrzestnej, Pruszakowej. W r. 1823 zaślubiła Ferdynanda Bindera z Warszawy.

Przybylska Rozalia (Rebeka Ickówna), lat 21, córka Seele Samelowicza, w r. 1824.

Pszczółkowska Rozalia Regina (Toba Jukla z Suchodół), służąca, w r. 1831.

Raciborska Anna (Elka Markusowa), lat 32, mężatka, w r. 1832.

Raciborski Mikołaj, mydlarz w Warszawie, następnie w Odolanach, pochodzący z Raciborza na Szlązku Pruskim, w r. 1826. W r. 1827 zaślubił neofitkę Józefę Kalinowską, ochrzczoną w r. 1824.

Raczkowski Karol Jan Teofil (Srul Raczkie), lat 14, syn Herszka Raczkie i Fajgi Judelówny z Warszawy, w r. 1831.

Raczyński Franciszek, lat 23, w r. 1827.

Radomski Wincenty à Paulo (Izaak Szmulowicz), syn Samuela i Naty Szmulowej z Piotrkowa, w roku, 1843.

Rafałowska Franciszka (Frajda), lat 22, służąca, córka Lejby Rafałowskiego i Ruchli z Zabłotców w powiecie białostockim, w r. 1891.

Rafałowski Wincenty (Szmul Hekier), lat 20, służący, syn Icka i Perli z Sochaczewa, w r. 1845.

Rajchman Franciszka, lat 15, w r. 1825.

Rajchman Rozalia, lat 14, w r. 1825.

Rajchman Aleksander, w r. 1875.

Rattenberg Rozalia, (Ruchla z Fraenklów), córka Dawida Fraenkla i Julii z Libasów z Tykocina, w roku 1898.

Reichmann Kazimiera — zobacz Adamkiewicz.

Reichmann Józefa, lat 24, córka finansisty Henryka Reichmanna i Róży Bernstajn z Warszawy, w roku 1888, zaślubiona Hansowi Pfyffer von Altishofen w Lucernie.

Reichmann Marya, siostra poprzedniej, zaślubiona Bronisławowi hr. Morsztynowi.

Reichmann Eugenia, siostra poprzedniej, zaślubiona Henrykowi Dziewulskiemu.

Rolsznur Adam (Abraham Rolsznur), mosiężnik w Warszawie, lat 19, syn Dawida Nysona i Liby z Moszków, w r. 1850.

Roman Michał (Jankiel Ramer), sukiennik, lat 23, syn Judki Ramera i Hindy z Abrahamów z Opoczna, w 1833.

Rosenbach (Rozenbach) Mieczysław Leon, lat 25, nauczyciel prywatny, syn Józefa Rosenbacha i Salomei Potołowskiej z Koła w gubernii Kaliskiej, w roku 1890.

Rosenberg Jakób z Preszburga na Węgrzech, lat 45, w r. 1811.

Rosenberg Ignacy Maksymilian z Poznania, lat 30, w r. 1818.

Rosenfeld Marcin Tomasz, kandydat medycyny, lekarz, lat 25, syn Samuela Rosenfelda i Karoliny, w r. 1844.

Rosochacka Maryanna (Ryfka Łaja), lat 15, córka Joska Rosochackiego i Lejby Szajny Stolinkiewicz z Mord, w powiecie siedleckim, w r. 1870.

Rosse Jan (Jonasz Eljaszkiewicz), wyrobnik, lat 19, syn Joska i Racheli z Warszawy, w r. 1844.

Rotenberg Michał Rafał (Abraham), służący,

syn Herszka Rotenberga i Gitli ze Szczygla w gubernii Sandomierskiej, w r. 1842.

Roterman Henryk, lat 18, syn Lejbusia Rotermana i Miryam ze Stamonów z Maciejowic w gubernii Lubelskiej, w r. 1854.

Rozalimski Jan (Wolf Majer), lat 23, syn Majera i Sury, w r. 1831.

Rożańska Anna (Ryfka Izraelówna), lat 17, w roku 1826.

Rożański Michał Jan Władysław (Michał Rosenberg), szklarz, lat 20, syn Herszka i Sury Rosenbergów z Łęczycy, w r. 1842.

Rożański Jan Aleksander (Jarma Rosenbach), lat 25, syn Beera Rosenbacha i Gołdy z Rothenbergów z Mościsk w Galicyi, w r. 1843.

Rubinstein Adam Józef (Abraham), lat 20, syn Haskiela Rubinsteina i Elki Rosenfryd, w r. 1900.

Rudowicz Bernard, lat 28, w r. 1825.

Rudowska Joanna Wiktorya (Dwojra), lat 14, córka Habusia i Cypry z Piaseczna, w r. 1835.

Rutkowska Maryanna Elżbieta, lat 16, córka Lewiego i Feli z Janocina, w r. 1816.

Rychłowski Julian (Izaak Reichman), felczer, lat 26, syn Lewka i Netty Reichmanów z Pławna w gubernii Radomskiej, w r. 1850.

Rytterstein (Ryttersztein) Józef, lat 21, w r. 1825.

Rzewuska Anastazya Katarzyna (Frajdla Zyskind), lat 14, w r. 1830.

Salinger Franciszek, lat 20, w r. 1825.

Salinger Ludwik, (Mendel), lat 31, syn Zelika i Anny z Lewków, w r. 1854.

Samitowski Józef (Josek Samet), kapitalista, lat 29,

syn Michela Fajwlowicza i Tauby z Fajestów z Warszawy, w r. 1849.

Samitowska Emilia (Mindla z Londowiczów), żona poprzedniego, córka Berka i Małki Londowiczów, w r. 1849.

Samitowski Jakób, lat 2, syn Józefa i Emilii, w r. 1849.

Samitowski Jan Wincenty, lat 17, syn Józefa Samitowskiego (neofity) i Krendli z Jungwitzów (Żydówki), w r. 1851.

Schwartz Helena Józefa (Chaja Sura), lat 21, służąca, córka Jakóba Szwartza i Fajgli z Góry Kalwaryi, w r. 1891.

Sieniarska Teresa, lat 18, w r. 1820.

Sierpińska Rozalia, lat 20, w sierpniu r. 1816.

Sierpińska Józefa Franciszka, w sierpniu r. 1822.

Sierpińska Ludwika z Pyzdr, w r. 1840; zaślubiła w tym samym roku Gabryela Poleszota, felczera w Warszawie.

Sierpińska Marya Julianna w sierpniu roku 1844.

Silberówna Maryanna Konstancya, lat 18, w roku 1823.

Skrzymowski Marcin (Mosiek Andelsmann), lat 27, syn Lejbusia Andelsmana i Rajzli z Lajbusiów z Radzynia, w 1831.

Skulski Jan, lat 18, w r. 1824.

Śliwkowski Józef (Hersz Schultz), krawiec, lat 36, syn Lejzora Schultza i Estery z Lewków z Dobrzynia nad Drwęcą, w r. 1835.

Sławianowska Maryanna, lat 20, w r. 1821.

Sławińska Emilia (Kajla Cymmermann), 19, córka Najlicha i Małki Cymmermann z Żarnowca, 1841.

Smarzewski Adam, lat 45, w roku 1822 z żoną i dziećmi:

Smarzewska Eleonora, żona poprzedniego, lat 33, w r. 1822.

Smarzewski Piotr, lat 16.

Smarzewski Jan, lat 10.

Smarzewska Maryanna Józefa, lat 14.

Smarzewska Anna Felicissima, lat 5.

Smarzewska Teofila, 5 miesięcy.

Smoliński Adam Józef, (Abraham Himmelau), introligator, lat 30, syn Mojżesza Himmelau i Brandli Ryfki z Warszawy, w r. 1842.

Sommerfeld Anna Agnieszka, lat 24, w r. 1820.

Spodek Marya Feliksa (Fajga), lat 20, córka Zenocha Zeitszpiner i Chai z Warszawy, w r. 1855.

Spokorny Maurycy, lat 43, urzędnik tramwajów w Warszawie, syn Izaaka Spokornego i Estery Bornstein, w r. 1902.

Sonnenberg Maurycy, student uniwersytetu, lat 26, syn Szymona Sonnenberga i Karoliny Neumark z Warszawy, w r. 1902.

Sonnenberg Józef, student uniwersytetu, lat 22, brat poprzedniego, w r. 1902.

Steinbuch Józefa (Hana), lat 17, szwaczka, córka Fejwla Steinbucha i Fajwli Ruchli Leizerowicz z Bobrownik pod Iwangrodem, w r. 1890.

Stępkowski Jakób (Szlama Szmulowicz), syn Dawida i Rytki z Opatowa, w r. 1832.

Stolcmann Antonina Józefa, lat 19, w r. 1820.

Styczyńska Anna Agnieszka, l. 23, w styczniu r. 1820.

Styczyński Piotr, w styczniu r. 1822.

Styczyński Jakób, w styczniu r. 1823.

Stypułkowska Rozalia Katarzyna (Szaja Wołkowiczówna) z Mszczonowa, lat 16, w r. 1823.

Szafran Salomea, lat 20, córka Siaja i Hany z Jabłonny w gubernii Warszawskiej, w r. 1854.

Szaj Józef, w r. 1840.

Szancer Wiktor Michał, lat 29, w r. 1827.

1) *Szancer* Jan Gabryel, lat 8.

2) *Szancer* Stanisław Rafał, lat 5, synowie Wiktora Michała, w r. 1827.

S*zaniawski* (Szaniewski) Józef (Chaim Poznański), krawiec, lat 23, syn Rubina Poznańskiego i Ryfki z Kowalskich z Brześcia Kujawskiego, w r. 1843.

Szapira Zofia, lat 19, córka Michała Szapiry i Ludwiki Reinberg z Grodna, w r. 1897.

Szczerbecki (Szczerbuski) Józef (Mojżesz), lat 66, żonaty, w r. 1841,

Szczepanowski Stanisław Kostka Szymon, lat 17, w r. 1827.

Szczepański Wincenty (Lajbuś Dinte), lat 16, syn Chaima i Rojzy Dinte z Warszawy, w r. 1836.

Szenhak Władysław, lat 25, oficyalista, syn Samuela Szenhaka i Elżbiety Cylkow z Warszawy, w roku 1892.

Szlajen Cecylia z Serebrenników, lat 22, córka Józefa Szlajena i Zofii Weisburg, w r. 1875.

Szletyński Ludwik Józef, lat 17, w r. 1818.

Szlezygier (Szlezyngier, Schlesinger) Maurycy Andrzej, lat 26, lekarz, syn Józefa Translator Szlezyngiera i Beaty Kantor z Wrocławia, w r. 1832.

S*ztebler* Anna Maryanna z Warszawy, lat 16,

w r. 1836. Nazwisko «Sztebler» przyjęła od ojca chrzestnego Szteblera.

Szteimann Tekla Marya (Itta), lat 18, córka Lewka Szteimana i Chawy Wattner z Mszczonowa, w roku 1887.

Szteinhändler Zofia Ludwika (Gitla), lat 19, córka Jukla Szteinhändlera i Szejby Reutham z Garwolina, 1891.

Sztubert Józef (Herszek), lat 15, syn Abrahama i Łai ze wsi Roślinki Małe, w powiecie rawskim, w roku 1887.

Szulc Franciszka z Lublina, w r. 1823.

Szymański Antoni (Jankiel Borensztein), wyrobnik, lat 22, syn Berka i Ity z Bykowca w gubernii Kaliskiej, w r. 1841.

Szymanowski Tadeusz, lat 29, w październiku 1815.

S*zweitz* Michał Józef z Kalisza, lat 24, w r. 1819.

Świeżewska Karolina Józefa (Funkenstein z Sochaczewa), lat 18, w r. 1826.

Taubwurcel Jadwiga z Weisblumów, lat 27, córka Jakóba Weissbluma i Matyldy Rappaport z Uściłucza, w r. 1891. Tego samego roku jej dzieci i jej męża Stanisława:

Taubwurcel Eugenia, lat 12, w r. 1891.

Taubwurcel Wanda, lat 7, w r 1891.

Taubwurcel Józef, lat 4, w r. 1891.

Taubwurcel Bronisława Ewelina, lat 13, córka Stanisława i Jadwigi Julii, w 1892.

Taubwurcel Anna Stefania, lat 21, córka Zygmunta Taubwurcla i Leontyny Sumenson z Warszawy, w r. 1896.

Taubwurcel Janina, lat 23, siostra poprzedniej, w r. 1901.

Taubwurcel Stanisława Salomea, lat 35, siostra poprzedniej, w r. 1903.

Toeplitz Józef Leopold, technik w Warszawie, lat 24, syn Bonawentury Toeplitza i Reginy Konitz, w roku 1890.

Tischler (Tyszler) Zofia Berta, lat 17, córka Łazarza Tischlera i Anny Jakubowicz, w kwietniu 1819 roku. Zaślubiona w tym samym roku neoficie Aleksandrowi Laskiemu.

Trankmann Rozalia Marya, lat 18, w r. 1843.

Traumann Jadwiga (Blima), córka Icka Tobiasza i Chai, w r. 1902.

Trzcina Marya (Brucha), lat 17, córka Arona Trzciny i Łai Certner, w r. 1896.

Tugenhold Ludwik, farmaceuta, lat 21, syn lekarza Samuela Tugenholda i Doroty Poznańskiej z Łodzi, w r. 1886.

Waltenberg Magdalena Maryanna (Łaja Kermann), służąca, lat 22, córka Dawida i Hadesy Kermanów z Obory, w r. 1834.

Waciarski Walenty (Herszek), lat 15, syn Moszka i Miryam Waciarskich z Łowicza, w r. 1853.

Warszawczyk Cecylia, lat 51, córka Moszka Warszawczyka i Ryfki Kaufmann z Magnuszewa, w powiecie kozienickim, w r. 1891.

Warszawer Józef Wincenty, piekarz, lat 58, syn Joska i Fajgi z Warszawy, w r. 1851.

Weinkrantz Ewelina Zofia Augusta (Ryfka), lat 31, córka Symchy Weinkrantza i Chai Abraham, w roku 1887.

Weinkrantz Bolesław, lat 20, grawer, syn Zygmunta Weinkrantza i Heleny Schweig z Warszawy, w r. 1890.

Weinkrantz Stanisław, lat 20, grawer, brat poprzedniego, w r. 1890.

Weinkrantz Adam, lat 20, grawer, brat poprzedniego, w r. 1892.

Wermond Józef, lat 36, kapitalista, syn Icka Wermonda i Szpryncy z Koniecpola, w r. 1851.

Wesołowska Wiktorya, lat 18, w r. 1824.

Wesołowski Ignacy Jan (Icek Czerwiński), lat 23, krawiec, syn Jospy i Pełty Czerwińskich z Karczocic, w r, 1844.

Węglewski Józef (Hentzel Flotzsturtz), lat 27, w roku 1832.

Widelec Józef (Szmul), lat 25, syn Lejby i Ruchli Widelców z Warszawy, w r. 1890.

Wiernicki Wincenty, szewc, syn Szai Semelkowicza i Berkówny z Warszawy, w r. 1840. W r. 1841 zaślubił Rozalię Grochowską, służącą, córkę Michała i Franciszki Grochowskich ze wsi Szaniawy Matysy na Podlasiu.

Wiktorski Aleksander, lat 22, z żoną Wiktorską Rozalią, lat 17, w r. 1827.

Wilczyński Ignacy (Izaak Erdwurm), lat 19, syn Joska i Sury Erdwurmów z Krzeszowa w gubernii Lubelskiej, w r. 1840.

Wiłoska (Wiłuska) Emilia Eliza, w r. 1840.

Winiarska Franciszka, lat 30, w r. 1820.

Wiśniewski Tomasz Franciszek (Jakób Eisfeld), lat 19, syn Kelmana i Bajny Eisfeldów z Biłgoraja, w r. 1829.

Witemberg (Wittenberg) Józef (Josek), wyrobnik, lat 23, syn Zelka i Bajny z Moszków z Wilczej Budy, w r. 1840.

Witemberg (Wittenberg) Józef Jakób (Szmul Zelkowicz), lat 15, syn Zelka i Reginy, w r. 1844.

Wołecki Józef (Izrael Fiszel Wołecki), lat 23, syn Moszka Fiszla Wołeckiego i Estery ze Szmulów z Szadku, w r. 1856.

Wolf Piotr z Frankfurtu w Niemczech, lat 55, w r. 1805.

Wojciechowska Aniela Julianna (Sura Rafałówna), lat 14, córka Funa i Łai Rafałów, w r. 1836.

Wortman Maurycy, w r. 1894. Tegoż syn i jego żony, Aleksandry z Rotwandów, Jan Wortman, zaślubił w r. 1901 Maryę Wolff, córkę Józefa Wolffa i Zofii z Wolffów. Tegoż córka, Zofia, zaślubiła w roku 1900 Czesława Urbanowskiego, syna Napoleona z Poznania.

Wrocińska Franciszka (Anna Glücksohn), lat 25, córka Lewka Glücksohna i Gety, w r. 1818.

Wrzesińska Antonina Barbara (Estera Abramowiczówna), wdowa, służąca, córka Abrahama i Ity, we wrześniu r. 1837.

Wrzesiński Aleksander, we wrześniu r. 1822.

Wrześniewska Zuzanna Maryanna, lat 20, we wrześniu r. 1820.

Wrześniewska Maryanna, zaślubiona w r. 1839 Ignacemu Dąbrowskiemu.

Wybranowska Józefa Anna (Towa Dawidówna), lat 21, córka Dawida Majerowicza i Hindy Abuszówny z Końskich, w r. 1825.

Wysocka Katarzyna (Łaja Abramówna, lat 17, w 1826.

Wyszczyński Józef, lat 24, w r. 1822.

Zabierzyński Grzegórz, lat 21, kupiec, zamieszkały w Moskwie, syn Lejby i Rejzy Zabierzyńskich ze Smoleńska, w r. 1897.

Zabierzynski Michał (Mowsza), lat 19, brat poprzedniego, w r. 1897.

Zaborowski Karol (Dawid Goldberg), lat 31, syn Moszka Goldberga i Mendli z Icków z Makowa, w roku 1838.

Zakrzewski Paweł (Manes Abramowicz Eisenfisch), lat 20, syn Abrahama Eisenfisza i Hany z Krupy, w r. 1842.

Zaleska Florentyna Józefa, lat 20, w r. 1822.

Zaleski Adam (Herszek Frosch), krawiec, lat 38, syn Moszka Froscha i Liby z Nasielska w gubernii płockiej, w r. 1846.

Zaleska Maryanna (Ryfka Jakubowicz), żona poprzedniego, lat 32, córka Abrahama i Sury Jakubowiczów z Lubomirza w gubernii płockiej, w roku 1846.

Zaleska Maryanna (Małka), lat 7, córka Adama i Maryanny, w r. 1846.

Zamoyski Jan, rękodzielnik, w r. 1839.

Zamoyski Ludwik Jan (Ludwik Rosenfeld), chirurg, lat 26, syn Markusa i Małki Rosenfeldów, w roku 1841.

Zamoyskiewicz (Zamojskiewicz) Bronisław, lat 21, syn Srula Zamojskiewicza i Lei z Czyżaków z Mławy, w r. 1856.

Zawadzki Józef lat 22, w 1825.

Zenopolski Kazimierz Jakób, lat 18, w r. 1800. Chrzcił go Jan Albertrandy, biskup Zenopolitański i nadał mu nazwisko «Zenopolski», utworzywszy je z nazwiska swojego biskupstwa *in partibus infidelium* («Zenopolitańskie»).

Zeydler Wiktorya (Ita Gotlib). lat 18, służąca, córka Lejbusia i Małki Gotlibów, w r. 1834.

Ziegelbaum Anna Maryanna, w r. 1856.

Ziemiński Józef, lat 19, syn Józefa i Ryłki Ziemińskich ze Służewa pod Warszawą, 1823.

Zielińska Anna„ lat 16, córka Aleksandra Bieńkowicza, w r. 1810.

Zielińska Felicissima, żona Lewka Aronowicza z Warszawy, lat 22, w r. 1811.

Zielińska Felicissima Agata, w r. 1813.

Zielinska Anna Zuzanna z Kalisza, lat 19, w roku 1817.

Ziółkowska Anna Rachela z Cybulic w powiecie sochaczewskim, lat 24, w r. 1807.

Zofijowska Julianna Józefa, w r. 1822.

W Nieszawie.

Dąbrowski Antoni, lat 46, syn Lewka Mośkowicza i Sury Szmul, w r. 1809. W tym samym roku zaślubił Maryannę Wesołowską z Warszawy.

Józefowicz Józef (Hertz), lat 22, w r. 1843. W roku 1844 zaślubił Maryannę Jarzębińską. Jego syn Kacper, ur. w Nieszawie r. 1845.

Mijewski (Miejski) Aleksander (Siwczak), lat 25, syn Markusa i Ewy Siwczaków z Osięcia, w r. 1837. Zaślubił w r. 1839 Maryannę Raczyńską. Jego dzieci,

urodzone w Nieszawie: 1) Wincenty, ur. w r. 1843. 2) Karol Konstanty, ur. w r. 1848. 3) Florentyna ur. w r. 1849.

Różycki (Rużycki) Kacper Antoni, w r. 1842. Zaślubił w tym samym roku Józefę Chylińską. Jego dzieci, urodzone w Nieszawie: 1) i 2) Szymon Juda i Karol, bliźnięta, ur. w r. 1842. 3) Agnieszka, urodz. w r. 1845. 4) Jan ur. w r. 1846. Paulina, ur. w roku 1850.

Trapowski Jan (Szmul Mendelowicz), lat 22, syn Mendla i Dworki Judel Adelson z Władysławowa w powiecie maryampolskim, w r. 1862.

W Poddębicach.

(*Osada w powiecie łęczyckim*).

Berko Franciszek Abraham, lat 16, syn Salomona i Gołdy z Dobry, w r. 1895.

W Wartkowicach.

(*wieś w gminie Gostków, powiat łęczycki*).

Holcman Helena Józefa (Haja), córka pachciarza Szymy Holcmana i Sury z Drozdowa, w gminie świnnickiej (Świnnica), w r. 1893. Zaślubiła w roku 1894 Szczepana Grzelewskiego, właściciela kolonii w Starzynach.

Pulvermacher vel Kwiatkowski Józef, felczer w Gostkowie, w powiecie łęczyckim, lat 24, syn Majera Szmula i Frajdy Pulvermacherów z Lutomierska, w roku 1852. Zawierał trzy razy śluby małżeńskie: 1)

z Magdaleną Zielińską, 2) z Anielą Bentkowską, 3) z Ludwiką Gumowską. Jego dzieci: a) Adam urodz. 1854, b) Maryanna ur. 1857, c) Franciszek ur. 1866.

W Łęczycy.

Piotrowska Tekla, lat 19, w r. 1807.

Zawadzki Antoni Józef, lat 12, w październiku roku 1808.

We Włocławku.

Koźmiński Józef, lat 23, syn Jakóba i Ruchli Lejbowiczów z Jarosławia, w r. 1802.

Różewski Tadeusz, lat 14, w r. 1810. Jego ojciec, także Tadeusz Różewski, chrzcił się pięć lat przedtem, w r. 1805 w Andrzejowie, w dyecezyi krakowskiej.

Świątecka Maryanna, lat 15, córka Izraela Jakubowskiego i Hindy z Łęczycy, w r. 1812.

Neofici XIX stulecia wyznania ewangielickiego i kalwińskiego.

Nie kościół rzymsko-katolicki pociągał Żydów postępowych. Którzy byli w istocie oświeconymi lub uważali się za oświeconych, garnęli się przeważnie do wyznań protestanckich, do augsbursko-ewangelickiego i augsbursko-reformowanego. Ci wszyscy: Adelsteinowie, Bambergowie, Berensy, Bondyowie, Brühlowie, Brunerowie, Ehrlichowie, Fabianowie, Frankensteiny, Flammowie, Grassowie, Grünbergi, Ginsowie, Hirszendorfy, Hirszbergi, Hertzowie, Hirszfeldy, Janaszowie, Kantorowie, Klaczki, Kürsty, Leowie, Lewandowscy, Liviusowie, Lubelscy, Markusfeldy, Neumanny, Neumarki, Olszewscy, Płońscy, Philippy, Rotwandy, Rosenfeldy, Rosengartenowie, Rosenowie, Seltmanowie, Salingery, Sandbankowie, Schoenfeldy, Tausigowie, Wolffsohny, Welische, Wertheimowie, Wigdorowie, (ewangelicy) i: Arztowie, Baumgarteny, Bergerowie, Betcherowie, Bernhardtowie, Bernsteinowie, Blochowie, Blumy, Blumbergi, Blumfeldy, Buchnery, Cederbaumy, Chwatowie, Cohnowie, Conradiowie, Ehrenfriedy, Ehr-

lichy, Engelhardty, Fleszowie, Freundowie, Freudensohny, Giwartowscy, Glücksbergowie, Goldbergi, Gordony, Hirszbandowie, Hirszenfeldtowie, Kronenbergi, Landyowie, Levy'owie, Librowicze, Littauerowie, Loeve'owie, Loewensteiny, Masłowscy, Mejery, Neumanny, Neumarki, Okręty, Olszewicze, Payzery, Rappaporty, Regelmany, Reichmany, Rosenfeldy, Rosenthale, Rosenzweigi, Schiffowie, Seemany, Seifmany, Sonnenfeldy, Steinmanny, Sternowie, Sunderlandy, Szlejfszteiny, Wolfowie (kalwini) — ci wszyscy, którzy wynieśli się ponad kapotowy motłoch żydowski, czy wyższą kulturą, czy urzędem, czy majątkiem, stanowiący inteligencyę żydowską, odrywając się od swojego narodu, spieszyli w objęcia Lutra albo Kalwina.

Złożyły się na to różne powody.

Na wytworzenie sympatyi do protestantyzmu wpłynęła nasamprzód ta okoliczność, że do wyznań protestanckich należeli w Królestwie Polskiem przeważnie Niemcy, a pierwsi postępowi Żydzi XIX stulecia byli Żydami niemieckimi.

Zarzewie buntu przeciw kahałom przyniósł do Warszawy pod sam koniec XVIII stulecia zamożny Żyd niemiecki, Izaak Flatau. Nie chcąc się bratać z miejscową ludnością żydowską, założył dla siebie i dla swojej rodziny osobny dom modlitwy przy ulicy Daniłowiczowskiej. Z tego prywatnego domu modlitwy wyszła później synagoga postępowa.

Pomiędzy r. 1820 a 1830 napłynęło do Królestwa Polskiego, głównie do Warszawy, wielkie mnóstwo Żydów niemieckich. Wszyscy ci przybysze gromadzili się dokoła domu modlitwy Flatau'a, podtrzy-

mywanego dalej przez jego następców. Z przybyszami łączyli się Żydzi polscy, którzy rozbierali się z jakichkolwiek powodów z hałatów i zrywali z obyczajami swoich przodków. Dla tego zastępu buntowników, chociaż nie byli właściwie buntownikami, bo trzymali się ściśle dawnego prawowiernego rytuału, zbudowano w r. 1843 synagogę, zwaną «niemiecką». Zasługiwała ona rzeczywiście na tę nazwę, językiem bowiem kazalnicy i kancelaryi był w niej język niemiecki. W zamiarze osłabienia wpływów niemieckich, które groziły zgermanizowaniem wszystkich postępowych Żydów polskich, stworzyło kilku wychowańców szkoły rabinów (Fruchtman, Kramsztyk, Nussbaum, Rotwand, Szmideberg) w r. 1852 drugą synagogę postępową, zwaną polską [1]).

Wszyscy Żydzi postępowi, niemieccy i polscy, przyjęli później język ludności rdzennej za swój. Do r. 1850 jednak nie można ich było uważać za «zasymilowanych». Zachwycała ich kultura niemiecka, ich językiem ulubionym był niemiecki, czego dowodem, że w księgach kościelnych podpisywali się do tego czasu zawsze po niemiecku. Przeto gdy który z nich uważał, czy za właściwe czy za potrzebne, rozstać się z zakonem mojżeszowym, przyjmował jedno z wyznań protestanckich, czyli «niemieckich», jak ludność polska nazywa dotąd protestantyzm.

Najwyraźniejszym dowodem, że Żydzi postępowi kochali się aż do r. 1850 w niemczyznie, jest fakt, iż bardzo niewielu neofitów-protestantów korzystało

---

[1]) Szczegóły odnoszące się do żydów postępowych, zaczerpnąłem ze «Szkiców historycznych» Hilarego Nussbauma.

z prawa, pozwalającego nowochrzceńcom zmieniać nazwiska. Na kilkuset neofitów-ewangelików przyjęło tylko trzech nazwiska polskie: Kwieciński, Płoński i Zbrojewski. Reszta zatrzymała swoje nazwiska niemieckie, albo zadowolniła się drobnemi zmianami w pisowni. np.: Kahn zamiast Kohn, Stokviss, zamiast Stokfisz, Bruner zamiast Brüner. Byli nawet tacy, którzy, przystępując do chrztu z nazwiskami polskiemi, zmieniali je na niemieckie, jak: Dorembus na Ehrlich, Cieciura na Neuman, Śpiewak na Kantor.

Niemczyzna, wprowadzona do Polski przez obcych przybyszów, była modna w gromadzie postępowych Żydów warszawskich, co jest niewątpliwie pierwszą przyczyną, dla której neofici oświeceńsi przyjmowali chętniej wyznania protestanckie, niż rzymsko-katolickie.

A potem wydawał się prawdopodobnie postępowcom żydowskim protestantyzm postępowszym, odpowiadającym lepiej ich «oświeceniu» od wiary katolickiej. I większe trudności, stawiane kandydatom na chrześcian przez duchowieństwo katolickie (dłuższe przygotowanie w zasadach wiary, kontrola nad prywatnem życiem katechumenów, ściślejszy egzamin przed dopełnieniem chrztu) odstraszały niezawodnie odszczepieńców żydowskich, obałamuconych kulturą połowiczną.

Potrzeba było nieraz Żydowi metryki chrztu do jakiegoś interesu, albo urzędu, do którego tylko chrześcianin miał przystęp, ale zaraz, natychmiast, a tu żądał ksiądz katolicki kilkutygodniowego przygotowania. Więc szło się do pastorów, mniej wymagających pod tym względem.

Lecz nie sama tylko inteligencya żydowska wzmaźniała nieliczne gminy protestanckie w Królestwie Polskiem. Ewangelicyzm i kalwinizm przyjmowali także neofici z proletaryatu. Tych nawracali głównie misyonarze angielscy, którzy pracowali w Warszawie między r. 1840 a 1856 bardzo gorliwie. Pastorowie: Jan Krystyan Reichardt, Jan Krystyan Henryk Wett, Fryderyk Jerzy Kleinhenn, Ferdynand Wilhelm Becker i i. wprowadzili do owczarni chrześciańskiej kilkuset Żydów. Zabrali się oni do roboty bardzo zręcznie. Upatrzywszy sobie kilku zdolniejszych, wymowniejszych neofitów, wychowali ich na misyonarzów i puszczali między Żydów. Żyd trafiał zawsze łatwiej, prędzej do Żyda, umiał do niego przemówić, przekonać go, nawrócić. Wielkie zasługi położyli dla wyznań protestanckich w Królestwie Polskiem misyonarze pochodzenia żydowskiego: Cukertort, Rozenfeld, Goldberg i Rappaport.

Prawie wszyscy neofici-protestanci chrzcili się w Warszawie, dokąd przybywali na naukę i chrzest z różnych miast i miasteczek Królestwa Polskiego. Przyjęło w Warszawie w stuleciu XIX wyznanie protestanckie: trzydziestu lekarzów, dwudziestu sześciu prawników, szesnastu techników, trzech chemików, pięciu weterynarzów, jeden doktor filozofii, dwunastu studentów uniwersytetu, jedenastu nauczycieli, dwóch dziennikarzów, jedenastu artystów, dwóch aptekarzów, jeden geometra, siedmiu księgarzów, jeden klasyfikator owczarń, dwóch optyków, dwóch dentystów, dwudziestu urzędników, piętnastu typografów, dwóch fotografów i około siedmdziesięciu bankierów, przemysłowców, fabrykantów, buchalterów, zamożniejszych

kupców. Reszta neofitów-protestantów wyszła z proletaryatu żydowskiego. Najchętniej chrzcili się introligatorzy i krawcy, nawracani głównie przez misyonarzów angielskich.

Tylko neofici z proletaryatu podawali do metryk swoje i swoich rodziców imiona żydowskie. Inteligentni i półinteligentni tłumaczyli zwykle imiona żydowskie na chrześciańskie. I tak nazywał się: Chaim albo Josek Józefem, Salomon Zygmuntem, Hiler Hilarym, Lewi, Lewin, Lewek Leonem, Szmul Samuelem, Rachmil Romualdem albo Aleksandrem, Lajbuś Leopoldem, Ruwin Romanem, Izrael Julianem, Jankiel Jakubem, Fajwel Fabianem, Markus Maksymilianem, Icek Ignacym, Nusyn Nikodemem albo Hipolitem, Rebeka Barbarą, Dwojra Dorotą, Hana Fryderyką, Szaja i Cerka Cecylią, Bluma i Brucha Bertą, Rasza i Ruchla Różą, Fajga Felicyą, Frajda Franciszką, Fajga Emmą, Kacha Heleną, Sara Salomeą, Mindla Minną, Lea Leokadyą i t. d. Głównie Żydzi niemieccy dyktowali do metryk imiona chrześciańskie.

W trudnem położeniu znalazło się wielu neofitów. kiedy urzędnicy stanu cywilnego zaczęli się domagać dokładnych dat i nazwisk (od r. 1826). Wprawdzie nakazał sąd pruski w r. 1797 wszystkim Żydom tak zwanych Prus Południowych przyjmować nazwiska rodowe, nie wszyscy jednak poddali się temu rozkazowi. Żydzi, siedzący po małych miasteczkach, nie uważali za potrzebne stosować się do rozporządzenia Prusaków. Jeszcze w lat kilkadziesiąt po dekrecie z roku 1797 posługiwało się wielu tylko imionami, dodając do nich dla bliższego określenia albo nazwę miejscowości, z której pochodzili, np. Zelman Posner

— z Poznania, Michele Rawer — z Rawy, Szmul Wiener — z Wiednia i t. p. albo imiona żon, np. Majer Cyreles — mąż Cyrli, Boruch Fajges — Boruch mąż Fajgi i t. p. Nazwiska Żydów polskich ustaliły się właściwie dopiero na dobre około r. 1850.

Stawał neofita do protokułu chrztu i pytano go o nazwisko rodowe i o nazwisko rodziców. Bardzo często nie znał ani jednego ani drugiego. Więc urabiał sobie nazwisko swoje od imienia ojca, syn Abrahama — Abramowicz. Dawida — Dawidowicz; jako zaś nazwisko matki podawał imię jej ojca. Ztąd spotyka się bardzo często w metrykach: Rozalię z Icygów, z Icków — Rozalia, córka Icka — Teklę z Lewków — córka Lewka, — Cecylię z Salomonów, Boruchów, Izraelów, Rachmilów, Herszów, Fajwelów i t. p. Nie wszyscy neofici-protestanci dochowali wiary przyjętemu pierwotnie wyznaniu. Wielu kalwinów przeszło później na ewangelicyzm i odwrotnie albo na katolicyzm. Bardzo często chrzcili rodzice nasamprzód dzieci a dopiero później siebie samych. Zdarzało się także, iż jedna i ta sama rodzina rozproszyła się na kilka wyznań. Jeden brat zostawał ewangelikiem, drugi kalwinem, trzeci katolikiem. Chrzcąc się, zmieniał jeden brat nazwisko, drugi zatrzymywał dawniejsze.

Spis neofitów którzy przyjęli wyznanie augsbursko-ewangielickie w Warszawie, od r. 1800—1903.

Abraham Maryanna Julianna Ludwika, lat 26, przedtem Lea, w r. 1821.

Adelstein Karol Daniel, syn Jana Adelsteina, komisanta fabryki tabacznej w Warszawie i jego żony Anny, lat 13, w sierpniu r. 1832. Zaślubił w roku 1848 Izabelę Kochanowską.

Adelstein Salwian Mikołaj (Salomon), syn Jana, lat 17, w lutym r. 1838. Zaślubił Maryę Rachelę Benni. Jego dzieci: 1) Marya Izabela Helena ur. roku 1870. 2) Wiwa Franciszka Józefa White ur. roku 1877.

Adelstein Jan, ojciec poprzednich, syn Izaaka Adelsteina i Zofii, pochodzący z miasta Georgenburg, komisant fabryki tabacznej w Warszawie, żonaty z Heleną ze Sletyńskich (Szletyńskich), lat 44, w sierpniu r. 1838.

Adelstein Leon, lat 11, w r. 1843.

Adelstein Franciszka, lat 16, w r. 1847.

Adelstein Leon, lat 9, w r. 1847.

Adelstein Helena ze Sletyńskich (Szletyńskich),

córka Salomona Szletyńskiego i Henryka z Friedlaenderów z Łomży, żona Jana Adelsteina, lat 46, w roku 1847.

Adelstein Teodor, lat 9, w r. 1847.

Anszer Florentyna Marya Henryetta, rozwiedziona Weinthal, córka Władysława Anszera i Franciszki (Frajdy) z Goldbergów, lat 22, w r. 1844.

Ascher Jan Henryk Adolf, lat 26, subjekt handlowy, w r. 1825.

Azierski Eugeniusz, kupiec w Warszawie, syn Izajasza Azierskiego z Ufy, lat 28, w r. 1900.

Bachmann Mateusz Otton, optyk w Warszawie, syn Mojżesza Szymona i Heleny Bachmanów, właścicieli dystylarni w Mitawie, w Kurlandyi, w r. 1829.

Bachmann Jenny, rozwiedziona Hakkels, córka poprzedniego i Fryderyki z Jacobsonów, lat 25, w styczniu 1843.

Bachner Edward (Eljasz), kupiec w Warszawie, syn kupca Dawida Bachnera i Hanny Hendli Hersz z Warszawy, w r. 1897.

Bamberg Dawid Ludwik, inspektor tabaczny w Warszawie, w r. 1825. Jego żona:

Bamberg Joanna Wilhelmina, córka Izaaka Salomona i Wilhelminy z Borkumów, kupców z Rygi, w r. 1828.

Tychże dzieci: 1) Teodor Izaak Franciszek, ur. w r. 1827, 2) Marya Augusta, ur. w roku 1828, zaślubiona dr. med. Henrykowi Brühlowi, 3) Emma Teresa, ur. w r. 1829, zaślubiona Ludwikowi Brühlowi.

Behrens Rafał Herman, fabrykant w Warszawie,

lat 30, syn kupca Hermana Behrensa i Teresy z Hirszów z Hamburga, w maju r. 1889. Jego żona:

Behrens Joanna z Löwensteinów, córka kupca Alberta Löwensteina i Weroniki Trier, tego samego dnia i roku.

Tychże dzieci: 1) *Behrens* Herman Albert lat 5 i 2) Behrens Erwin Zygmunt, lat 2, tego samego dnia i roku, 3) Emilia Elza, urodzona w r. 1889, po przyjęciu chrztu przez rodziców.

Berkowicz Teodor (Grzegorz Fiszel Berk), lat 20. syn blacharza Szymona Berkowicza i Rajzli z Icigów z Brzezin w powiecie rawskim, w r. 1854.

Berliński Jan Marek, lekarz w Kocku, syn Bogumiła i Anny Berlińskich, kupców z Kalisza, lat 30, w sierpniu r. 1840. Tegoż żona:

Berlińska Ernestyna Marya z Liviusów, ośm lat później, w grudniu r. 1848.

Tychże dzieci:

1) *Berlińska* Malwina, ur. r. 1838, ochrzczona w r. 1842.

2) *Berliński* Jerzy Grzegorz, ur. r. 1839, ochrzczony 1842; zaślubił w r. 1862 Maksymilianę Malinowską. Jego syn:

a) Maksymilian Franciszek, ur. w r. 1866.

3) *Berlińska* Teodora Antonina, zaślubiona w r. 1869 Adolfowi Oppmanowi, pastorowi ewangelickiemu w Łowiczu.

4) *Berlińska* Natalia Anna, zaślubiona w roku 1873 (lat 25) Michałowi Cezaremu Osuchowskiemu, obywatelowi ziemskiemu gubernii Grodzieńskiej.

Bernstein Marya, zamężna Hirszendorff, w listopadzie r. 1831.

Bibergeil Henryk, lekarz w Wieluniu, następnie w Warszawie, syn Abrahama Bibergeila i Henryetty z Jakobów z Inowrocławia, lat 43, dnia 12 kwietnia r. 1849. Tego samego dnia zmieniły wiarę jego żona i dzieci:

Bibergeil Berta z Kühlbrandów, żona poprzedniego, lat 28.

1) *Bibergeil* Eugeniusz, lat 10.

2) *Bibergeil* Aleksander, lat 7.

3) *Bibergeil* Marya, lat 5.

Bienenthal Emanuel, buchalter w Warszawie, lat 27, syn buchaltera Izraela Lejby Bienenthala i Hany Glückson z Tur Mokrych, w powiecie końskim gubernii Radomskiej, w r. 1894. Zaślubił w r. 1895 Zofię Matyldę Welter.

Bienenthal Bronisława Wanda, modystka w Warszawie, lat 40, córka Emanuela Bienenthala, w styczniu r. 1898.

Blum Edward Leopold, syn kapelmistrza Marcina Edwarda Bluma i Ernestyny z Lewich, lat 14, w r. 1848,

Blumental Walenty, buchalter w Warszawie, syn Adama i Rebeki Rozalii z Branickich Blumentalów, lat 15, w r, r. 1849. Zaślubił w r. 1865 Emilię Karolinę Gębicką.

Bogusławski Bernard, student fizyko-matematycznego wydziału uniwersytetu warszawskiego, syn kupca Maksyma Bogusławskiego i Itty Flatau, lat 22, w listopadzie r. 1890.

Bondy Edward, syn kupca Ignacego Bondy i Eleonory z Eksteinów, lat 18, w maju r. 1849.

Borchardt Feliks Artur, kupiec w Warszawie, syn kupca Cezarego Borchardta i Franciszki Michaelis z Berlina, lat 22, w lutym r. 1896. Zaślubił w roku 1901 Mieczysławę Alicyę Radziejowską, neofitkę, ochrzczoną tego samego roku.

Brauer Emma z Weissblumów, żona Maksa Brauera, córka Izraela Weissbluma i Hindy Dwojry Ganckopf vel Berens, lat 28, w r. 1881.

Tejże dzieci: 1) *Brauer* Dora lat 3.

1) *Brauer* Aniela rok jeden.

Braumann Henryetta, córka kupca Adolfa Braumana i Justyny z Wolffów z Warszawy, lat 24, w listopadzie 1865 r. Zaślubiona w lipcu 1866 baronowi Godfrydowi Arnoldowi Senfft von Pilsach, doktorowi praw, synowi naczelnego prezydenta Pomeranii, barona Ernesta Karola Fryderyka Senfft von Pilsach i Idy Elżbiety Henryetty von Oertzen.

Brenner Teodor (Naftal), kupiec w Warszawie, syn Joela Chaskiela Brennera i Roche Hirschson z Libawy w Kurlandyi, lat 43, w sierpniu 1892 r. Tego samego dnia jego żona:

Brenner Helena (Rebeka) z domu Loewenberg, córka kupca Meira Loewenberga i Racheli Friedmann, lat 23. Tego samego dnia ich syn:

Brenner Maks, lat 4.

Brinckenhof Samuel, terminator w fabryce broni w Warszawie, syn Daniela Brinckendorfa i Hanny ze Schmähmannów z miasta Tukun w Kurlandyi, lat 10, w r. 1848.

Brinckenhof Jan Daniel, brat poprzedniego, lat 28, w r. 1848.

Bruner. Założycielem tego domu był doktór medycyny Ignacy Brüner (na chrzcie św. zmienił nazwisko «Brüner» na «Bruner»), lekarz w Warszawie, syn Jakóba i Teresy Brünerów, który przyjął razem z żoną Wilhelminą z Kohenów wyznanie ewangelickie dnia 14 lipca 1842 r. Dzieci swoje, urodzone przed chrztem rodziców: 1) Mikołaja Ludwika Brunera, obecnie naczelnego lekarza szpitala św. Ducha w Warszawie, ur. w r. 1840 i 2) Paulinę Julię ur. w r. 1841, zaślubioną w r. 1872 Janowi Stanisławowi Adolfowi Strzelbickiemu, ochrzcił w r. 1843.

Jego dzieci, urodzone po przyjęciu chrztu św. przez rodziców: 3) Stefania, ur. r. 1843, zaślubiona w roku 1870 Ludwikowi Adolfowi Roszkowskiemu. 4) Kazimierz, urodzony roku 1845. 5) Natalia, ur. r. 1847, zaślubiona w roku 1875 Józefowi Chełmickiemu, obyw. ziemsk. z powiatu mławskiego. 6) Józef Waleryan ur. r. 1849. 7) Wanda Aurelia Luiza ur. r. 1853.

Brüner Paulina Emma, córka kupca Stanisława Brünera i Rozalii z Kempnerów, lat 20, w r. 1856; tego samego roku zaślubiona Edwardowi Leo, adwokatowi, późniejszemu redaktorowi warszawskiej «Gazety Polskiej».

Brüner Franciszka Amelia, siostra poprzedniej, lat 19, w roku 1862, zaślubiona w r. 1863 Karolowi Jerzemu Henrykowi Rose, kupcowi z Petersburga.

Brühl. Założycielem tego domu był Jan Brühl, kupiec w Warszawie. Wiarę zmienili jego synowie:

Brühl Bogumił, lat 16, w r. 1833.

Brühl Jakób Ludwik, późniejszy fabrykant powozów w Warszawie, lat 14, w r. 1835; w r. 1849 zaślubił Emmę Teressę Bamberg. Jego dzieci: 1) Juliusz Wilhelm, ur. 1850, 2) Aureli Edward ur. 1851, 3) Aleksandra Joanna ur. 1853, 4) Zofia Emma ur. 1854, 5) Dawid Ludwik, ur. 1857.

Brühl Henryk, lekarz na Pradze pod Warszawą, następnie w Sochaczewie i Łęczycy, lat 26, w r. 1838. W r. 1849 zaślubił Augustę Maryę Bamberg. Dzieci: 1) Amelia Anna ur. 1851 w Sochaczewie. 2) Alfons Aleksander ur. 1859 w Łęczycy.

Brzostowska Cecylia (Cerka) z Włocławka, lat 27, w r. 1854. Zaślubiona tego samego roku Karolowi Fryderykowi Jungdahlowi, szewcowi w Warszawie.

Cwij Adolf (Abraham), krawiec, syn krawca Jankla Cwija i Małki Tauby Gerecht z Żelechowa, lat 22, w r. 1893. Tego samego roku zaślubił Józefę Neumann: Jego dzieci: 1) Ferdynand Henryk ur. r. 1896. 2) Rajmund Karol ur. 1899. 3) Eugenia Emilia, ur. r. 1891.

Dellinger Karol Fryderyk, mydlarz w Warszawie, pochodzący z miasta Furth w Niemczech, lat 38, w grudniu r. 1828. Zaślubił w r. 1829 Ludwikę Kretschmann z Warszawy.

Eckstein Walenty Leopold, syn kupca Abrahama i Karoliny z Forchheimerów z Pilzna, w Czechach, klasyfikator owczarń rządowych w Królestwie Polskiem, lat 28, w r. 1833. Zaślubił tego samego roku Wilhelminę Pogrebicką.

Eckstein Maurycy, brat poprzedniego, lat 23, w roku 1841.

Ehrlich Jan Piotr (Izaak Izrael Dorembus), syn rzezaka w Wyszogrodzie, w gubernii Płockiej, Samuela Dorembusa i Cypery, lat 22, w r. 1849. Nazwisko «Dorembus» zmienił przy chrzcie świętym na «Ehrlich».

Ehrlich Jakób Ludwik, kupiec, syn Ludwika Ehrlicha i Rebeki z Terenbaumów, lat 30, w listopadzie r. 1871. Zaślubił w r. 1872 Zofię Maryę Rosen, córkę bankiera Szymona Leopolda Rosena i Amelii Józefy Leo. Jego dzieci: 1) Jan Feliks, ur. 1872. 2) Edward Leopold ur. 1875. 3) Marta Anna ur 1877. 4) Aniela Helena Janina ur. 1886.

Eisenring Józef (Salomon), syn faktora Icka i Szpryncy na Pradze pod Warszawą, lat 20, w marcu r. 1848.

Epstein Stefania, córka bankiera Adama Epsteina i Ernestyny z Glücksbergów z Warszawy, lat 18, w czerwcu 1863.

Fabian Karol Teodor Szymon, aptekarz w Nowym Dworze, lat 21, pochodzący z Poznania, w roku 1822. W sierpniu r. 1833 zaślubił Augustę Ludwikę Bertę Jakobi, córkę doktora medycyny Karola Bogumiła Jakobiego i Augusty z Simpsonów, pochodzących z Gdańska. Jego syn August Tomasz Aleksander Fabian, urodzony w Nowym Dworze w r. 1847, lekarz, autor dzieł lekarsklch, zaślubił w r. 1872 Annę Maryę Stockmann, córkę superintendenta zboru ewangelickiego Stockmana i Anny Lühe.

Falkowicz Julian (Joel), lat 43, urzędnik admini-

stracyi tabacznej w Warszawie, syn Filipa i Tauby z Falkowiczów z Dubna, w r. 1846.

Fingerhut Alfred Paweł, kupiec, syn Samuela Fingerhuta i Tauby Lange, lat 32, w r. 1891.

Finkelstein Barbara, córka Dawida i Myrli z Schönbaumów z Warszawy, lat 24, w r. 1889. Zaślubiła w roku 1889 piekarza, Henryka Fryderyka Burggrafa z Warszawy.

Finkenstein Wilhelmina Rozalia z Rozengartów, rozwódka, córka Rachmila Rozengarta i Debory z Warszawy, lat 26, w r. 1851.

Flamm Dawid, lekarz w Kaliszu i w Warszawie, syn Michała Flamma i Heleny z Icyków (Itzig) z Piotrkowa, lat 48, w kwietniu r. 1845.

Tego samego dnia jego żona:

Flamm Zofia, córka Henryka Josephy i Racheli z Meyerów z Szwerynu (Schwerin) w W. Księstwie Meklemburskiem, lat 47; tego samego dnia ich dwie córki:

Flamm Dorota Rozalia, urodzona w Kaliszu, lat 23, zaślubiona Juliuszowi Zygfrydowi Seltmanowi.

Flamm Filipina Klotylda, urodzona w Kaliszu, lat 17.

Przed rodzicami, doktorem medycyny Dawidem Flammem i Zofią z Josephych, ochrzciły się ich dzieci:

Flamm Joanna Dorota, lat 20, w r. 1840.

Flamm Alfred, lat 10, w r. 1842.

Flamm Filip, lat 16, w r. 1842.

Fraenkel Adolf, syn maklera wekslowego Dawida Fraenkla i Julii z Libasów z Warszawy, lat 16, w roku 1849.

Fraenkel Erwin Włodzimierz, syn inżyniera Dawida Fraenkla i Gertrudy z Hagemanów, lat 6, w roku 1900.

Równocześnie tegoż rodzeństwo:

Zofia Klara, Wiera, lat 4.

Erna Adelajda Nadieżda, lat 3.

Gerhard Aleksander Józef, rok 1.

Frankenstein. Założycielem tego domu był Aleksander Leon Frankenstein, «oficyalista konsumpcyjny w Warszawie» (taki urząd podał do metryki chrztu), pochodzący z Kutna, który przyjął wyznanie augsbursko-ewangelickie w 26 roku życia dnia 27 grudnia roku 1825. Jego żona:

Frankenstein Tekla Józefina, córka Arona i Rebeki Kleinów (Kleynów) z miasta Góry, zmieniła wiarę dopiero w pięć lat później, we wrześniu r. 1830.

Dzieci ich, urodzone przed zmianą wiary obojga rodziców:

Frankenstein Adolf ur. w 1826, urzędnik komory celnej w Warszawie.

Frankenstein Edward ur. w r. 1827.

Frankenstein Emilia, ur. w r. 1829; ochrzczone w r. 1833.

Dzieci ich, urodzone po przyjęciu chrztu św. przez obojga rodziców:

Ludwika ur. r. 1831, zaślubiona w r. 1854 Augustowi Frydery kowi Kürst (Kirszt).

Roman ur. r. 1834.

Helena, ur. 1836.

Julia, ur. r. 1838.

Celina, ur. r. 1840.

Leon, ur. r. 1842.

Władysław, ur. r. 1844, inżynier w Warszawie.

Eugeniusz, ur. roku 1850, doktor medycyny w Warszawie.

Frankenstein Henryetta (Jetta), córka lekarza obwodowego w Łęczycy, Samuela Frankensteina i Sury z Lewinów, lat 40, w 1840.

Front Józef, subjekt handlowy, syn kupca Abrahama Fronta i Seldy z Witzingów z Pragi warszawskiej, lat 20, w r. 1853.

Fruchtman Aleksander (Rachmil), lekarz w Warszawie, syn kupca Zygmunta Fruchtmana i Anny Gantzwohl, lat 28, w r. 1889.

Frühling Rozalia Cecylia (poprzednio Róża Bimstein), córka kupca Jankla i Ryfki Bimsteinów z Warszawy, lat 19, kwietniu r. 1843. Zmieniając wiarę w kwietniu, w miesiącu wiosennym, przezwała się «Frühling» (wiosna). W r. 1847 zaślubiona Wilhelmowi Greulichowi.

Frühling Mieczysław, buchalter, syn Ludwika Frühlinga i Heleny z Mühlradów z Warszawy, lat 28, w roku 1902.

Fryling Józef, kandydat praw, syn Michała Frylinga i Cecylii Frajdensohn z Warszawy, lat 26, w roku 1892.

Gantzwohl Aleksander Hubert, lat 20, student, syn kolektora loteryi Ignacego Gantzwohla i Anny Szwarcenberg z Warszawy, w r. 1900.

Gantzwohl Lucyan Hubert, lat 28, brat poprzedniego, inżynier, w r. 1900.

Gantzwohl (Gancwol) Justyna Stefania, lat 32, rozwiedziona żona kupca Szmerela Orłowskiego, w r. 1900.

Gefühlhaus Filip (Pinkus), pisarz prywatny, w War-

szawie, syn szynkarza Wigdora Gefühlhaus i Etli z Ansów z Warszawy, w r. 1853.

Gincburg Krystyan Dawid, czeladnik szpinerski, syn Borucha i Ejgi, lat 21, w r. 1846.

Gittler Jan Maurycy (Izaak Moryc), optyk w Warszawie, pochodzący z Mitawy w Kurlandyi, lat 17 w roku 1832.

Goldenberg Aarkadyusz (Aron), student medycyny, syn Gdala Goldenberga i Racheli z Miletyńskich, lat 23, w r. 1893.

Goldlust Józef, kupiec w Warszawie, syn Jakóba Goldlusta i Szarlotty z Geislerów z Tarnowa w Galicyi, lat 37, dnia 9 grudnia r. 1862. Tego samego dnia i roku jego żona:

Goldlust Emilia z Janaszów, córka Marka i Rozalii Janaszów z Warszawy, lat 27. Tego dnia i roku ich syn:

Goldlust Henryk, lat 8.

Goldman Józef, lat 19, student uniwersytetu, syn Leona Goldmana i Hindy Rosenbaum z Warszawy, w r. 1901.

Goldszmidt Ludwik (Lejzor), syn lekarza Hirsza Goldschmidta i Anny z Hrubieszowa, lat 18, w roku 1849.

Goldstein Ludwik Ryszard, buchalter w Warszawie, syn Lewka Goldsteina i Heleny z Remiszów, lat 29, w r. 1888.

Gothardt Joanna, córka urzędnika banku Zygmunta Gothardta i Julii z Anfängerów z Warszawy, lat 22, w r. 1898 w kwietniu.

Gothardt Leon, brat poprzedniej, kupiec w Warszawie, w r. 1898 w maju.

Grass Hieronim Jan, urzędnik policyi w Warszawie, od r. 1849 naczelnik powiatu warszawskiego, lat 23, w r. 1839. Jego druga żona:

Grass Anna z Bauerertzów, w r. 1846.

Grass Wincenty, syn Jana Hieronima Grassa i tegoż pierwszej żony, Maryi Modié, lat 11, w r. 1848.

Po przyjęciu chrztu przez rodziców, urodził się Grass Józef (w r. 1848), syn Jana Hieronima i Anny z Bauerertzów.

Grossman Jakób, buchalter w Warszawie, syn Izaaka i Maryi z Gdalów, lat 42, w r. 1887.

Grünberg Józef Maksymilian, syn lekarza w Charkowie Leona Grünberga i Rebeki z Rosenbergów, lat 17, w r. 1840. Tegoż matka:

Grünberg Rebeka Barbara z Rosenbergów, córka lekarza w Dubnie Godfryda Rosenberga i Cecylii z Gerszonów, lat 36, w r. 1841.

Tego samego roku jej córki:

Grünberg Izabella Marya, lat 9.

Grünberg Julianna Klara, lat 14.

Grünfeld Joanna, w r. 1898.

Guttmann Bronisława, córka Henryka Guttmanna i Salomei Redlich z Warszawy, lat 31, w r. 1897.

Haller Izydor Ferdynand, syn kapitalisty Chaima i Gitli Hallerów z Warszawy, lat 18, w r. 1852.

Hamburger Mikołaj Robert (Natan Riel Hamburger) kupiec w Warszawie, syn Michała i Bajli z Izraelów, lat 26, w r. 1831.

Handelsmann Izabella, córka Adama Handelsmanna i Emilii z Handków, lat 28, w r. 1897.

Handelsmann Zygmunt Jerzy, lat 23, kupiec, syn Szymona Handelsmanna i Balbiny z Lesmanów w roku 1901.

Hanes Józef Wilhelm (Berek Lejbowicz Hanes), syn rabina Lejby Hanesa i Temny ze Śniadowa w powiecie łomżyńskim, lat 22, w r. 1852.

Hantower Gustaw Paweł, buchalter w Warszawie, syn Izydora Hantowera i Justyny z Lichten z Warszawy, lat 19, w r. 1888.

Hantower Helena, siostra poprzedniego, lat 29, w r. 1890.

Harff Jakób (Izrael König), szewc w Warszawie, syn Hilera i Racheli Königów z Końskich, w gubernii Radomskiej, lat 22, w r. 1848. Nazwisko «König» zmienił przy zmianie wyznania na «Harff».

Heimann Henryk August (Benjamin), furman żydowski, syn handlarza Chaima i Hindy z Worny, w gubernii Kowieńskiej lat 29, w r. 1858.

Heimann Hieronim, pomocnik adwokata, syn Gierszona Heimanna i Augusty z Sachsów, lat 32, w r. 1896.

Hejfic Julian, kandydat praw, syn Jakóba i Maryi z Winawerów, lat 22, w r. 1901.

Hering Hipolit Edward, kupiec w Warszawie, syn Edwarda i Emilii ze Sztetyńskich, lat 39, w r. 1884.

Hertz Teodor, urzędnik w Warszawie, syn lekarza z Działoszyna i Rebeki z Neumarków około r. 1830. Zaślubił Annę z Neumarków. Tegoż dzieci:

Adam, ur. w r. 1840.

Natalia, ur. w r. 1841.

Michał, kompozytor muzyczny, dyrektor opery warszawskiej, ur. w r. 1844.

Henryk, ur. w r. 1847.

Edward, ur. w r. 1849.

Konstancya, ur. w r. 1850.

Emil, ur. w r. 1852.

Hertz Stanisław, syn lekarza w Działoszynie, Marka Hertza i Rebeki z Neumarków, lat 21, w r. 1843.

Hertz Jakób, syn kupca Piotra Hertza i Anny z Singerów z Działoszyna, lat 16, w r. 1853.

Hertz Adolf, maszynista, syn Benedykta Hertza i Rozalii z Tannenbaumów z Warszawy, lat 38, w roku 1882.

Hertz Emma z Landauów, żona Hermana Hertza, córka dysponenta domu bankierskiego, Gustawa Landaua i Rozalii z Kohenów, lat 40, dnia 21 stycznia roku 1889.

Tego samego dnia i roku jej dzieci:

Edmund, lat 12.

Ryszard, lat 8.

Hertz Józef, syn Michała Hertza i Estery z Dankowiczów, lat 30, w r. 1900.

Herzberg Adolf (Salomon), kupiec w Warszawie, syn Adolfa Herzberga i Berty z Itzigów, lat 68, w w r. 1885.

Hertzberg Leokadya (Frymeta), córka Moszka Bera Hertzberga i Tauby z Makowskich, lat 16, w r. 1899.

Hirsch Rozalia z Ginsów, lat 47, zamieszkała w Rakowcu pod Warszawą, córka kupca Leopolda Ludwika Ginsa i Fryderyki z Holtzów z Kalisza, żona piwowara Jakóba Hirsza, w r. 1864. Jej syn:

Adolf, urodzony we Wrześni, w W. K. Poznańskiem, lat 10, w r. 1864.

Hirschberg Karol Samuel, kontroler tabaczny, nasam-

przód w Lublinie, następnie w Warszawie, lat 22, syn Elkana i Zofii Hirszbergów z Humania, w 1827.

Hirschendorff (Hirszendorff) Leon Krystyan, lat 39, kupiec w Warszawie, pochodzący z miasta Swarzędza w W. K. Poznańskiem, w r. 1831. Jego żona:

Hirschendorff Marya z Bernsteinów, w r. 1831.

Hirschendorff Emilia, córka Leona Krystyana i Maryi z Bernsteinów, lat 7, w r. 1831.

Hirschendorff Szymon August, lat 36, w r. 1831.

Hirszfeld Henryk, lat 26, lekarz w Warszawie, syn Adolfa Hirszfelda i Rozalii z Brünerów, w r. 1897.

Idelson Weronika Marya Zofia, z domu Remisz, żona kupca Abrahama Idelsona z Warszawy, córka Mojżesza Remisza i Tatiany z Goldsteinów z Mohylowa, lat 21, w r. 1892.

Izraelson Wilhelm (Wulf Markus), buchalter, lat 40, syn Markusa Izraelsona i Fryderyki z Kleinów w z Mitawy w Kurlandyi, w r. 1892. Tego samego roku jego żona:

Izraelson Wilhelmina z domu Zodikof.

Izraelowicz Fryderyk Jan, lat 56, urzędnik dworu Jego Cesarzewiczowskiej Mości, Wielkiego Księcia Konstantego, syn Izraela i Chany, kupców z Łucka w gubernii Wołyńskiej, w r. 1828.

Jakubowicz Julia (Małka Mendel), córka felczera Jakóba Jakubowicza i Liby z Jakubowiczów, lat 26, w r. 1890.

Janasz. Założycielem tego domu był Janasz Adolf, kupiec drzewa w Warszawie, następnie od roku 1850, właściciel dóbr Płochocin w powiecie błońskim, w gubernii Warszawskiej, syn Józefa i Barbary, który zmie-

nił wiarę w r. 1846. Tegoż dzieci z jego żony Anny Zofii z Rosenfeldów:

1) *Aleksander Jan*, ur. r. 1850, obecnie właściciel Dankowa pod Mogilnicą w powiecie grójeckim, w gubernii Warszawskiej. Zaślubił w roku 1881 Helenę Agnieszkę Aleksandrę Olszowską, córkę Stanisława Olszowskiego i Heleny z Szwajcerów. — Ich dzieci: *a*) Stanisław, ur. r. 1882. *b*) Helena Marya Dorota, ur. r. 1883. *c*) Gustaw Adolf, ur. r. 1885. *d*) Anna *e*) Aleksandra, *f*) Aleksander, *g*) Marya.

2) *Daniel Józef*, ur. r. 1855, obecnie właściciel Wolicy w gminie radzikowskiej, w powiecie błońskim, w gubernii Warszawskiej; zaślubił Angielkę Edytę Vicars. — Ich dzieci: a) Robert Adolf Jerzy, b) Jerzy Kazimierz Artur.

3) *Dorota Ida*, ur. r. 1859.

4) *Jadwiga Anna Adolfina*, ur. r. 1861, zaślubiona w r. 1885 Anglikowi, lekarzowi w West-Haddon, Neil Mac Gillieudy'emu.

5) *Józef Adolf Leon Henryk* ur. r. 1863.

Jospe Emanuel (Mordka), handlarz z gubernii Mińskiej, syn Mojżesza i Sary, lat 60, w r. 1887.

Tegoż żona:

Jospe Marya (Szejna), z domu Mindel, w r. 1887.

Ich dzieci:

1) *Jospe* Aleksander Ryszard, w r. 1887.

2) Józefa Lidya, w r. 1887.

Ich dzieci urodzone po przyjęciu chrztu przez rodziców:

3) Marta, ur. r. 1888.

4) Alwina, ur. w r. 1890.

5) Emma, ur. r. 1892.

Kahn Michał (Michał Cohen), majster cygar w fabryce tabaki w Sielcach pod Warszawą, lat 32, syn Mojżesza Cohena i Hanny z Meyerów z Altony w Niemczech, w roku 1846. Nazwisko «Cohen» zmienił na «Kahn».

Kantor Adolf (Icyk Hersz Śpiewak), płóciennik z Tomaszowa, urodzony w Dobrzyniu nad Wisłą, lat 22, syn Lewka Śpiewaka, kantora gminy żydowskiej w Tomaszowie i Raszy, w r. 1845. Nazwisko «Śpiewak» zmienił przy chrzcie św. na «Kantor». Osiedliwszy się w Warszawie, został typografem (drukarzem). W roku 1851 zaślubił Karolinę Ang. — Jego dzieci: 1) Rudolf Ludwik, ur. r. 1852; 2) Emilia Adolfina Godfryda, ur. r. 1855; 3) Emanuel Rudolf Traugott, ur. r. 1857; 4) Walerya Teodora Gotliba, ur. r. 1860, zaślubiona w roku 1884 Józefowi Edwardowi Littenowi.

Kantor Jan Krystyan (Mojżesz Śpiewak), lat 15, zecer drukarni, brat poprzedniego, w r. 1846. W roku 1860 zaślubił Maryannę Kornelię Sabinę Cwudzińską. Jego dzieci: 1) Kazimiera Krystyna Maryanna, ur. roku 1861; 2) Teodora Bogumiła Godfryda, ur. r. 1863. 3) Michalina Marya, ur. r. 1865; 4) Olga Adolfina Godfryda, ur. r. 1868.

Kantor Henryk Ferdynand (Fajwel Śpiewak), brat poprzedniego, lat 17, w r. 1847.

Kantorowicz Teofil Wiktor, oficyalista prywatny, lat 26, syn Anastazego Kantorowicza i Barbary z Hand-te'ów, w r. 1876.

Karto Marya (Małka), lat 24, córka kupca Jankla Karto i Ity Lei Gerwar, w r. 1896.

Kazański Jakób (Jankiel), lat 44, nauczyciel, syn Jo-

sela Kazańskiego i Fajgi z Banków z Janowa w guberni Kowieńskiej, w r. 1892.

Tego samego roku jego żona i dzieci:

Kazańska Bronisława (Blima), córka Izaaka Friedländera i Tony Sary Natan.

Ich dzieci:

1) *Kazański* Mateusz, lat 5; 2) *Kazański* Władysław, lat 3; 3) Wanda, rok; 4) Jan, ur. 1893 w rok po zmianie wiary przez rodziców.

Keller Jan (Dawid), lat 24, syn rabina z Przyrowa pod Częstochową, Abrahama Kellera i Hindy z Lewich, w r. 1841.

Kempner Stefan, lat 21, literat, syn kupca Dawida Kempnera i Emmy z Grünfeldów z Kalisza, w r. 1899.

Kinderfreund Benedykt, lat 22, subiekt w kantorze bankierskim, syn Jana Kinderfreunda i Zofii z Poznańskich z Warszawy, w r. 1895.

Kirszt (Kürst) August Fryderyk, późniejszy urzędnik biura transportów w Warszawie, lat 16, syn Abrahama i Szarlotty Kirsztów z Nowego Sącza w Galicyi,, w r. 1843.

Jego dzieci z Ludwiki Frankenstein: 1) Emilia. ur. w r. 1855. 2) Edward, ur. w r. 1857. 3) Adolf Maryan, ur. 1864.

Klaczko Filip, lat 36, kupiec w Moskwie, pochodzący z Wilna, chrzest przyjął w Królewcu, w r. 1892 Jego żona:

Klaczko Zofia z Koretzów.

Klarfeld Jan Maurycy (Mojżesz), lat 18, syn kupca drzewa, Leona Klarfelda z Warszawy, w r. 1851.

Koch Wilhelm (Wolf), rękawicznik z Warszawy,

lat 30, syn rękawicznika w Łodzi Abrahama Kocha i Małki, w r. 1851.

Kohn Felicya, lat 18. córka kupca Józefa Kohna i Emilii z Rajchmanów z Warszawy, w r. 1895.

Kolas (Leib Kolas), korespondent handlowy w Warszawie, lat 29, syn Jossela Kolasa i Chany z Fridrichstadt w Kurlandyi, w r. 1895.

Kornfeld Michalina Kazimiera, lat 32, córka fabrykanta Karola Kornfelda i Salomei z Gliksonów, z Warszawy, w r. 1893.

Kremser Karol Julian, doktór filozofii, lat 29, syn Fryderyka Wilhelma, urzędnika Komisyi prowianckiej w Warszawie i Fryderyki z Fischerów, urodzony w mieście Zültz na Śląsku, w r. 1834.

Kraus Maurycy, lat 32, syn Joska Krausa i Rebeki z Szelserów z Podgórza pod Krakowem, w roku 1851.

Kronenblech Marya Stefania, lat 19, córka Edwarda Kronenblecha i Rozalii Justman, w r. 1899.

Küster Rozalia z domu Ziller, lat 70, córka Abrahama Zillera i Racheli Goldberg ze Lwowa, w roku 1896.

Kwiatkowska Zofia Matylda (Fajga Kornblum), córka handlarza Menacha Kornbluma z Warszawy, lat 17, w r. 1861.

Kwieciński Maurycy (Maurycy Abramowicz), nauczyciel, syn Izaaka i Frajdy Abramowiczów z Warszawy, lat 19, w r. 1850. Na chrzcie św. przyjął nazwisko «Kwieciński» od miesiąca, w którym się chrzcił (27 kwietnia).

Landau Siemion, lat 31, kandydat praw, syn Mi-

chała Landaua i Ryfki Czarny Szenwitz z Warszawy, w r. 1897.

Lande Anna, owdowiała Reiner, lat 60, córka Samuela i Maryi Lande z Warszawy, w r. 1877.

Landsberg Mieczysław, lat 22, syn kupca Seliga Landsberga i Emmy (Fajgi) Lichtenberg, w r. 1888.

Leo. Założycielem tego domu był Leopold August Leo, lekarz, pochodzący z Królewca, żonaty z Julianną Lewi, pochodzącą z Leszna w W. Ks. Poznańskiem. Zmienił on wiarę razem z żoną w Warszawie dnia 11 października r. 1831, w 31 roku życia. Czworo dzieci swoich chrzcił dwa dni później, dnia 13 października:

1) *Leo* Józefę Amalię, ur. 1824, zaślubioną w r. 1841 Stanisławowi Kronenbergowi, lekarzowi, a po tegoż śmierci w r. 1851 Szymonowi Rosenowi, bankierowi warszawskiemu.

2) *Leo* Ernestynę Rozalię, ur. r. 1826, zaślubioną w r. 1845 Leopoldowi Kronenbergowi, ówczesnemu administratorowi dochodów tabacznych w Warszawie, późniejszemu bankierowi i przemysłowcowi, wydawcy «Gazety Polskiej».

3) *Leo* Edwarda, ur. wr. 1828, późniejszego mecenasa warszawskiego, od r. 1874 — 1897, redaktora «Gazety Polskiej» w Warszawie.

Leo Edward zaślubił 1-o Paulinę Brüner, ochrzczoną w r. 1856, 2-o Stefanię Zielińską, frankistkę; umarł w roku 1891. — Jego dzieci z pierwszej żony: a) Aleksandryna Leopoldyna ur. 1857, zaślubiona Piotrowi Wertheimowi, obecnemu konsulowi perskiemu w Warszawie.

b) Edward Paulin, ur. 1862, umarł w r. 1899 w Zakopanem. c) Stefania Julia, ur. w r. 1860, zaślubiona Józefowi Lipińskiemu. — Jego dzieci z drugiej żony: d) Helena, e) Henrykowa Wolfowa, f) Karolina Rose.

4) *Leo* Filip Ludwik, ur. 11 lipca 1831.

Lesman Aleksander Stanisław, lat 39, inżynier, naczelnik oddziału mechanicznego południowo-zachodnich dróg, syn Bernarda Lesmana i Reginy Eisenbaum z Warszawy, w r. 1890. W r. 1893 zaślubił Michalinę Kornfeld (zobacz Kornfeld).

Lesner Klementyna (Rebeka Sillmann), z Zamojskiewiczów, lat 18, córka Szaula Zamojskiewicza z Mławy, w r. 1848. Nazwisko męża swojego «Sillmann» zmieniła na «Lesner».

Lesser Jan Krystyan z Opoczna, lat 17, w r. 1821.

Lesser Izydor Józef Leopold, lat 27, artysta muzyk, syn Leviego Lessera, kupca w Warszawie i Rozalii z Loewensteinów, w r. 1853.

Lesser Zofia, lat 19, córka kupca Floryana Lessera i Łucyi Szulińskiej, w r. 1867. Zaślubiła Alfonsa Karola Stelmasiewicza z Warszawy.

Lesser Anna, lat 17, siostra poprzedniej, w roku 1867.

Brat Zofii i Anny Lesser, August Samuel Lesser, artysta dramatyczny, przyjął w r. 1862 wyznanie kalwińskie. To samo wyznanie przyjęła w r. 1875 matka ich, Łucya Marya Lesser z Szulińskich.

Levi Helena, lat 23, córka Dawida Leviego i Adelajdy z Glaserów z Krotoszyna w W. Ks. Poznańskiem, w r. 1863. W tym samym roku zaślubiona Augustowi Ferdynandowi Adolfowi Gotzel.

Levi (Lewi) Łucya Emilia, córka Srula Lewiego i Rozalii z Rosengartów z Warszawy, w r. 1868.

Levi Gabryela Jadwiga, lat 19, siostra poprzedniej, w r. 1868.

Levi Herminia Matylda, lat 17, siostra poprzedniej, w r. 1868.

Lewandowski Filip Jakób, syn Leona i Anny Lewandowskich, kupców z Warszawy, lat 41, weterynarz w mieście Góra Kalwarya, w r. 1835.

Lewandowski Jakób Henryk, syn kupca Józefa i Heleny Lewandowskich, weterynarz, nasamprzód we Włodawie, następnie w Warszawie, gdzie był pomocnikiem dyrektora szkoły weterynaryi, w końcu weterynarzem warszawskiego dywizyonu żandarmów, autor licznych dzieł i rozpraw z dziedziny weterynaryi, zmienił wiarę w roku, 1840, w 30 roku życia. Jego żona Rozalia Leontyna z Wolffsohnów, przyjęła chrzest św. dopiero w r. 1852. Umarł w r. 1882. Trzech synów swoich ochrzcił w maju r. 1842:

1) *Lewandowski* Leopold urodzony w r. 1833, muzyk, kompozytor, znany mazurzysta, dyrektor orkiestry warszawskiego teatru Rozmaitości, umarł w Warszawie r. 1896.

2) *Lewandowski* Wiktor Ferdynand, ur. roku 1838.

3) *Lewandowski* Aleksander Fryderyk, urodz. r. 1840.

4) *Lewandowski* Mikołaj Waleryan, urodzony r. 1852.

Lewiński Maurycy (Moritz Lewi Hinerkan), lat 22, kupiec w Żytomierzu, w gubernii Wołyńskiej, syn Józe-

fa Lewiego i Anny Hinerkan z Warszawy, w r. 1836. Nazwisko «Lewi» zmienił na «Lewiński».

Liban Rozalia Helena, lat 23, córka Józefa Libana i Babetly z Kastenów z Krakowa, dnia 1 kwietnia r. 1871.

Liban Roman Eugeniusz, lat 22, brat poprzedniej. tego samego dnia.

Liban Aleksander, lat 21, brat poprzedniego, tego samego dnia.

Liban Regina, lat 14, siostra poprzedniego, tego samego dnia.

Liban Emma Marya, lat 9, siostra poprzedniej, tego samego dnia.

Liban Barbara z Kastenów, lat 70, córka Izraela Kastena i Brajndli Atlas z Tarnowa, w r. 1896.

Liebreich Wilhelm Adolf, (Wolf Ascher Liebreich), lat 39, dentysta w Warszawie, syn dentysty Lewina Aschera Liebreicha i Bajli z Kwidzyny w Prusiech, w r. 1836.

Ljachowski Jakób (Jankiel), lat 39, kupiec, syn Simsona Ljachowskiego i Tai Berkowicz, w r. 1892.

Lipszyc Stanisław Jerzy, lat 25, pomocnik adwokata, syn Józefa Lipszyca i Eleonory Uriasch, w roku 1891.

Livius Jerzy, lat 14, syn kupca Jakóba Liviusa i Henryetty z Borchardtów z Mitawy w Kurlandyi, 9 grudnia r. 1835.

Livius Aleksander, lat 13, brat poprzedniego, tego samego dnia.

Livius Edward, lat 2, brat poprzedniego, tego samego dnia.

Matka Jerzego, Aleksandra i Edwarda Liviusów.

Livius Henryetta Anna z Borchardt'ów, żona Jakóba Henryka Liwiusa, pochodząca ze Stargardtu, w Prusach, lat 36, zmieniła wiarę 2 lata później, dnia 10 maja 1837 r. Tego samego dnia ochrzciła trzy córki swoje:

1) *Livius* Gertrudę Izabellę, lat 17.

2) *Livius* Annę Elżbietę, lat 11.

3) *Livius* Wilhelminę Dorotę, lat 6.

Po przyjęciu chrztu św. przez matkę, urodziła się:

4) *Livius* Cecylia, w lipcu r. 1837.

Później ochrzciła się najstarsza córka Anny Henryety Livius, Ernestyna Marya, zamężna Berlińska, żona dr. Marka Berlińskiego, bo dopiero w r. 1848.

Löbenstein Zofia, lat 22, córka Szewe Löbensteina i Sary z Kaufmanów z Brodów pod Lwowem, w r. 1853.

Loewenhard Maurycy, pochodzący z Angermünde w Brandenburgii, nasamprzód kupiec w Warszawie, następnie dzierżawca dóbr kałuszyńskich, w końcu właściciel Korotnicy w gubernii Podolskiej, zaślubił w r. 1833 Franciszkę (Fanny) Reichman, neofitkę-katoliczkę, córkę kupca warszawskiego, Jana Karola Reichmanna, neofity-ewangelika, chrzczonego w roku 1831. Ich dzieci: 1) Karol Zygmunt, ur. r. 1834. 2) Stanisław Henryk, ur. r. 1838. 3) Maurycy Julian, urodz. w r. 1842.

Loewenstimm Ludwik Fryderyk (Stühmer), lat 25, lekarz w Warszawie, syn kupca Salomona Stühmera i Beaty z Wulfów z Mitawy w Kurlandyi, w r. 1828.

Londyńska Ludwika Anna, rozwiedziona żona Rudolfa Schönwitz, lat 25, córka kupca Zacharyasza

i Racheli Londyńskich z Płocka, w r. 1873. W tym samym roku zaślubiła Adama Dąbrowskiego, lekarza wojskowego, radcę stanu.

Lotrynger Alfred, lat 19, buchalter, syn kupca Ignacego Lotryngera i Henryetty Selbsman, w roku 1900.

Lubelski Wilhelm Szymon, lat 28, lekarz w Warszawie, syn lekarza Filipa Lubelskiego i Wilhelminy z Frankensteinów z Płocka, w r. 1860.

Luksenburg Maksymilian, lat 25, buchalter, syn Ignacego Luksenburga i Anny Eidelszain, w r. 1890.

Luxenburg Teodor Cezar (Tobiasz), lat 39, buchalter, syn Aleksandra Luxenburga i Amalii z Loewensteinów, w r. 1892. Zaślubił Augustę Annę Emilię Wenk. Jego córka: 1) Alicya Augusta, w r. 1893.

Majerans Henryk Adolf, lat 21, sukiennik z Aleksandrowa w powiecie Łęczyckim, syn Jonasza Majeransa i Hindy z Breitstejnów, w r. 1845.

Mallenson Józef (Dawid Josek), lat 23, służący w sklepie kupieckim w Raczkach, w gubernii Augustowskiej, syn Mojżesza Mallensona i Łai z Dawidów, w r. 1858.

Mamelok Aleksander Jerzy, lat 30, dyrektor fabryki, syn właściciela młyna Bolesława Mameloka i Eleonory z Kempińskich, w r. 1899. Zaślubił w roku 1900 Wandę Justynę Boquet, córkę kupca warszawskiego Aleksandra Boqueta i Aleksandry z Müllerów.

Manowska Wanda — zobacz *Menkes*.

Markusow Edward Bogumił, lat 55, kasyer w banku Fraenkla w Warszawie, w r. 1831.

Markusfeld Maurycy Ignacy, lat 24, kandydat

praw, syn lekarza Stanisława Markusfelda i Emilii Loewensteinów z Kutna, w r. 1873.

Mayzel Antoni, lat 31, kupiec z Odessy, syn Piotra Mayzela i Teresy z Lewitów z Warszawy, w roku 1897. W tym samym roku zaślubił Izabelę Handelsman, ochrzczoną w r. 1897.

Meizel (Meyzel) Adam, lat 19, aplikant sądowy w Warszawie, syn Anzelma i Tekli, dzierżawców Morawicy w gubernii Radomskiej, w r. 1847.

Menkes Wanda (Kajle), lat 34, artystka operetki warszawskiej, znana pod przybranem nazwiskiem «Manowska», córka Meira Menkesa i Czarny Cheche z Reinów, w r. 1889.

Menkus Marya, lat 24, córka handlarza Jakóba Menkusa z Krotoszyna w W. Ks. Poznańskiem, w roku 1840. Zaślubiła w tym samym roku Karola Funka.

Moldauer Emilia Szarlotta, lat 28, rozwiedziona żona Londyńskiego, córka kupca Fabiana Moldauera i Rozalii z Warszawy, w r. 1840.

Muszkatblat Salomea, lat 25, w r. 1875, Zaślubiona w tym samym roku Karolowi Lodbrokowi Holmbergowi.

Natanson Sydonia Luiza, lat 18, córka felczera Naftala Natansona i Maryi z Binsteinów, w r. 1864. Zaślubiona w tym samym roku Feliksowi Weberowi z Modrzejewa w powiecie olkuskim.

Nasberg Natalia, lat 26, córka Hermana Nasberga i Felicyi z Szenfeldów z Warszawy, w r. 1895.

Neumann Jan Henryk Mojżesz (Cieciura), lat 20, stolarz w Warszawie, syn Judki i Szpryncy Cieciurów z Przedborza w powiecie opoczyńskim, w gubernii

Radomskiej, w r. 1845. Nazwisko «Cieciura» zamienił przy chrzcie św. na «Neumann».

Neumann Leonard Ryszard, lat 30, lekarz w Warszawie, syn lekarza Jakóba Neumanna i Elżbiety z Grossmannów ze Zduńskiej Woli, w r. 1877.

Neumann Marya Teresa, lat 18, siostra poprzedniego. w r. 1877.

Neumark Gustaw Jan, lat 32, kupiec w Warszawie, syn kupca Gabryela i Maryi z Taubwurclów z Łomży, w r. 1882.

Neumark Ignacy, lat 38, brat poprzedniego, w roku 1890.

Neumark Henryk, lat 40, brat poprzedniego, w r. 1895.

Niewiadomska Anna, w r. 1897.

Oksner Karol (Saul Kelman), lat 32, buchalter, syn Abusia vel Adama Oksnera i Cypy z Datynerów z Warszawy, w r. 1900.

Olszewiec Jakób Juliusz, lat 48, prokurent kantoru bankierskiego w Warszawie, syn Isera (Uszera) i Sury Olszewców z Płocka, w r. 1891. W r. 1892 zaślubił Stefanię Helenę Sikorską, córkę woźnego Tow. Kred. Ziemsk. Tomasza Sikorskiego i Anieli z Marczaków. — Jego córka, Janina, ur. r. 1896.

Pincas Klara z Pintusów, żona Hermana Alfreda Pincasa, kupca w Warszawie, córka Zygmunta Pintusa i Joanny z Gersonów (Gerszonów), w r. 1888. — Jej syn: Pincas Walter, ur. r. 1890.

Philipp Krystyan Józef, lat 34, technik, pochodzący z Dessawy (Dessau w Niemczech), w r. 1824.

Płoński Juliusz Bernard (Płońsker), lat 36, dentysta w Warszawie, syn dozorcy bóżniczego w Płocku,

Salomona Płońskiera i Brejny, w r. 1842. Nazwisko «Płonskier» zamienił na «Płoński». Córkę swoją z Minny z Rozenów Amalię Józefę, lat 3, ochrzcił w tym samym roku. W r. 1844 zaślubił Wiktoryę Kowalewską, córkę warszawskiego zegarmistrza, Wojciecha Kowalewskiego i Agnieszki z Rafałowiczów.

Posen Bogumił Michał, lat 23, optyk w Warszawie, syn kupca Izraela Posena i Racheli z Pabianic, w r. 1840.

Radziejewska Mieczysława Alicya, lat 18, córka Samuela Radziejewskiego i Emilii z Peretzów, w roku 1901.

Rawicz Aleksander Jan, kupiec warszawski, lat 31, w czerwcu r. 1831.

Rechner Aleksander, lat 20, syn Jonasza Rechnera i Sary z Komorowa w gubernii lubelskiej, w roku 1851.

Reichmann Jan Karol, lat 70, kupiec warszawski, pochodzący z Leszna w W. Ks. Poznańskiem, w roku 1831.—Jego córka Franciszka (Fanny), zaślubiona Maurycemu Loewenhardowi, właścicielowi Korotnicy podlaskiej, przyjęła wyznanie rzymsko-katolickie.

Reichman Izydor, lat 24, inżynier, syn Adolfa Reichmana i Ludwiki z Brünnerów z Warszawy w roku 1883.

Reiff Adolf (Samuel), syn Gerszona Reiffa i Tauby z Hrubieszowa, w r. 1851.

Remisz — zobacz *Idelson.*

Rosen Szymon Leopold, lat 32, wspólnik domu handlowego Rosenów w Warszawie, syn Bermana Rosena i Rozalii z Rosenów, w r. 1850. W r. 1851 zaślubił Amalię Józefę Leo, 1-o ślubu Stanisławowę Kro-

nenberg, córkę dr. Leopolda Augusta Leo i Julianny Levi (Lion). Dzieci: 1) Zofia Marya, ur. 1851 r., zaślubiona w r. 1872 kupcowi Jakóbowi Ludwikowi Ehrlichowi, 2) Jan Bogumił, urodzony r. 1854, artysta malarz, batalista.

Rosen Edmund, lat 28, agent handlowy w Warszawie, syn Henryka Rosena i Julii z Silberbergów, w r. 1895.

Rosenberg Daniel, lat 25, syn lekarza Godfryda Rosenberga i Cecylii (Szai) z Gersonów (Gerszonów) z Dubna, w r. 1848.

Rosenfeld Mikołaj, lat 13, syn Jakóba i Olgi Rosenfeldów z Kamieńca Podolskiego, wnuk Marka Freyberga, sekretarza kolegialnego w kancelaryi namiestnika w Warszawie; przez tegoż dziadka Freyberga przyjęty za syna, ochrzczony w r. 1837. Przypuszczony do szlachectwa przybranego ojca, nobilitowanego w r. 1839.

Rasenfeld Wojciech, lat 23, fabrykant cygar w Sielcach pod Warszawą, syn Majera Rosenfelda i Hany z Webershoffów z Westfalii, w r. 1847.

Rosenblum Jakób, lat 32, syn Jakóba i Felicyi Rosenblumów z Warszawy, w r. 1850. Tego samego roku zaślubił Felicyę z Wertheimów. — Dzieci: 1) Helena ur. w r. 1851. 2) Aleksandra Filipina, ur. roku 1854. 3) Michalina, ur. r. 1856, zaślubiona w roku 1876 inżynierewi Feliksowi Józefowi Tadeuszowi Kucharzewskiemu, synowi Wawrzyńca Kucharzewskiego i Eufemii z Baczyńskich. 4) Juliusz ur. r. 1860. 5) Emilia, ur. r. 1864, zaślubiona w r. 1889 dr. med. Adamowi Kazimierzowi Przyborowskiemu. 6) Roman, ur. r. 1869.

Rosenblum Stanisław, lat 17, syn lekarza Benjamina Rosenbluma i Rozalii z Simonów z Warszawy, w r. 1864.

Rosengart Rudolf, lat 35, kupiec w Warszawie, syn Maurycego Rosengarta i Felicyi z Liberandów, w r. 1876. Tego samego dnia (29 stycznia) i roku jego żona:

Rosengart Felicya z Bauererców, córka Dawida Bauererca. Tego samego dnia i roku ich dzieci:

1) *Rosengart* Maurycy Teodor, lat 5.

2) *Rosengart* Włodzimierz, lat 4.

3) *Rosengart* Natalja, rok.

Rosengart — zobacz *Finkelstein*.

Rosengarten Walenty (Wolff), lat 19, rządca domu w Warszawie, syn Rachmila (Romualda) Rosengartena i Dwojry (Doroty) z Grassów, w r. 1842. Umarł w r. 1901.

Rosengarten Adolf, lat 23, brat poprzedniego, w r. 1847.

Rosengarten Michał, lat 20, syn kupca Maurycego Rosengartena i Salomei z Wartskich, w r. 1874.

Rosengarten Leon, lat 22, brat poprzedniego, w r. 1881.

Rosengarten Julian, lat 29, kupiec w Warszawie, syn Maurycego Rosengartena i Felicyi (Fajgi) z Liberandów, w r. 1878.

Rosengarten Adolf Józef, lat 30, brat poprzedniego, urzęknik w Warszawskim banku handlowym, w roku 1878.

Rosenthal Matylda, lat 19, córka lekarza Dawida Rosenthala i Doroty z Giwartowskich, w r. 1865.

Rotholtz Teodor (Fridman), lat 30, kapelmistrz

wojskowy, syn Judela Rotholtza i Chawy, w roku 1901.

Rotwand Stanisław, lat 16, uczeń gimnazyum gubernialnego, syn lekarza w Łęczycy, Mateusza Rotwanda i Barbary z Weinbergów, w r. 1855. Obecnie adwokat warszawski, przemysłowiec, prezes komitetu muzeum rolnictwa i przemysłu w Warszawie, wspólnik domu bankierskiego «Wawelberg i Sp.». — Zaślubił w roku 1875 Maryę Annę z Wawelbergów Rotwandową, córkę Henryka Wawelberga i Felicyi z Chojnackich, ochrzczoną w 28 roku życia w r. 1875. Dzieci: 1) Andrzej Leon, ur. w r. 1878. 2) Zofia Anna, ur. w r. 1879, zaślubiona w r. 1901 Michałowi Stefanowi Tabęckiemu, adwokatowi warszawskiemu. 3) Leonia Stanisława, ur. w r. 1882.

Rotwand Felicya, lat 19, córka kupca warszawskiego, Leona Rotwanda i Maryi Anny z Wawelbergów, w r. 1884 (ochrzczona w Courtrai, w Belgii); zaślubiona w r. 1887 Ignacemu Ludwikowi Szebeko.

Rotwand Leon Alojzy, lat 55, adwokat warszawski, syn buchaltera Mikołaja Rotwanda i Emilii z Rubinsteinów z Warszawy, dnia 20 stycznia r. 1902. Tego samego dnia i roku jego żona:

Rotwand Eugenia z Glücksonów, lat 48, córka Henryka Glücksohna i Felicyi z Kornfeldów. Tego samego dnia i roku ich córka:

Rotwand Stefania Jadwiga, lat 20.

Rubinstein Wiktor, lat 29, syn Aleksandra Rubinsteina i Franciszki Rabinowicz, w r. 1878.

Rundo Henryk (Haskiel), lat 35, właściciel drukarni w Warszawie, syn Dawida Rundo i Cecylii z Hol-

ców z Woli, dnia 7 listopada 1893 r. Tego samego dnia i roku jego żona:

Rundo Teofila z Silbermanów, lat 30, córka Samuela Silbermana i Józefy z Mojżeszów.

Tego samego dnia i roku ich dzieci:

1) *Rundo* Stanisław, lat 11.

2) *Rundo* Wanda, lat 7.

Rundo Alfred, lat 18, student uniwersytetu w Warszawie, syn Maurycego Rundo i Anny Rozalii z Zylberlastów, w r. 1896.

Sack Eugeniusz, lat 14, syn Sawelii Sacka i Adeliny z Kronenblechów z Mogilna, w gubernii Podolskiej, w r. 1898.

Salberg Marya, lat 27, córka kupca Henryka Salberga i Natalii z Jungherców z Warszawy. w r. 1891.

Salberg Zofia, lat 25, siostra poprzedniej, w roku 1891.

Salberg Justyna Janina, lat 36, siostra poprzedniej, w r. 1898.

Salinger Stanisław Gotlib Ludwik z Warszawy, lat 17, w r. 1825.

Salinger Ludwik Antoni, lat 54, w r. 1831.

Salinger Jakób Artur, lat 49, syn Lewiego Lewina i Fryderyki z Flatau'ów, w r. 1855.
W tym samym roku zaślubił Katarzynę Barbarę z Salzmannów, córkę siodlarza Józefa Saltzmanna i Ewy z Grzegorzewskich. Jego dzieci: 1) *Salinger* Bronisława Ludwika. 2) *Salinger* Jan Franciszek. 3) *Salinger* Paweł Władysław; zaślubił w r. 1883 Ludwikę Dorotę Tock z Warszawy. Tegoż dzieci: a) Jerzy Ludwik, ur. 1884; b) Edward Paweł, ur. 1886; c) Zofia Natalia ur. 1887; 4) Helena Emilia ur. 1890; 5) *Sa-*

linger Emil Piotr; zaślubił w r. 1888 Stanisławę Józefę Tock, siostrę swojej bratowej. Jego syn: a) Emil Stanisław, ur. r. 1889. 6) *Salinger* Julian. 7) *Salinger* Felicya. 8) *Salinger* Helena. 9) *Salinger* Wanda Fryderyka.

Samuelsohn Paulina, z domu Studencka, córka lekarza Mateusza Studenckiego i Rozalii ze Szletyńskich, lat 45, dnia 28 grudnia r. 1888. Tego samego dnia i roku jej dzieci:

1) *Samuelsohn* Józef.

2) *Samuelsohn* Mateusz.

3) *Samuelsohn* Jan Gotlib.

4) *Samuelsohn* Władysław.

Saulsohn Ewa Rebeka ze Striemów, lat 27, wdowa po Maksymilianie Saulsohnie, fabrykancie w Warszawie, w r. 1865.

Sattel Leon, lat 48, nauczyciel muzyki w Warszawie, syn Izydora i Ryfki z Turków, w r. 1892. W tym samym roku jego żona:

Sattel Tekla z Szleifsteinów, córka Szmula Szleifsteina i Anny z Braumanów.

Tego samego roku ich córka:

Sattel Teofila Emilia, lat 22.

Sax (Sachs, Sachse) Leon, lat 30, syn Hirsza Saxa i Bajli z Juwelów z Radziwiłłowa, w gubernii Wołyńskiej, w r. 1850. Zaślubił w r. 1855 Annę Natalię Rau, córkę Jana Józefa Raua i Eleonory z Bielawskich. Jego syn: 1) Wilhelm Herman, ur. r. 1855.

Sandbank (Zandbang) Alojzy Teodor (Tobiasz), lat 35, dzierżawca propinacyi w Wilanowie, następnie właściciel domu w Warszawie, syn kupca Jakóba Abrahamowicza i Rozalii (Ruchli) z miasta Końskich,

w r. 1835. W tym samym roku zaślubił Annę Ponierską, rozwiedzioną Wiśniewską vel Maciakową, szynkarkę z Makowa w gubernii Płockiej, córkę Kazimierza i Anny Ponierskich. Powtórnie wszedł w śluby małżeńskie z Pauliną Ludwiką Machowską, córką Walentego i Maryanny z Ponierskich, w r. 1866. Jego syn: Henryk Alojzy, ur. r. 1871.

Schönfeld Leon, lat 36, kapitalista, syn Teofila Schönfelda i Godli z Warszawy, w r. 1846.

Schoenfeld Henryk, lat 45, kupiec w Warszawie, syn Zygmunta Schoenfelda i Anny z Aleksandrów, w r. 1875. Jego żona:

Schoenfeld Róża z Reinerów (Rejnerów), córka Antoniego Rejnera i Anny Lande, w r. 1875. Tego samego roku ich dzieci:

1) *Schoenfeld* Stanisław Artur, lat 14.

2) *Schoenfeld* Stefania Krystyna, rok.

Schwambaum Felicya Zofia, lat 23, córka Maurycego Szwambauma i Mirandy z Kamenerów z Warszawy, w r. 1901.

Segall Augusta z Lotto, lat 30, żona Juliusza Segalla, dyrektora zarządu elektrycznego w Baku, córka Icka Jankiela Lotto i Rozalii z Rosenthalów z Łodzi, w r. 1900. W tym samym roku jej dzieci:

Segall Betty, lat 9.

Segall Eugenia, lat 6.

Segał Ludwik, lat 21, introligator w Warszawie, syn Hersza Segała i Gołdy z Gudermanów, w roku 1898.

Segel Salomon Henryk, lat 24, weterynarz w Warszawie, syn nauczyciela w szkole rabinów w Żytomierzu, pochodzący z Równa, w r. 1853.

Seltman Zygfryd Juliusz (Josek Seligmann), lat 31, buchalter w fabryce tabacznej na Powązkach pod Warszawą, pochodzący z Mitawy w Kurlandyi, w r. 1824. Jego dzieci z Heleny z Schönemanów: 1) Jan Wolfgang, ur. r. 1830; 2) Emilia Teresa. ur. r. 1832. W r. 1845 wszedł w powtórne śluby małżeńskie z Dorotą Rozalią z Flammów (zobacz Flamm). Jego dzieci z drugiego małżeństwa: 3) Oktawia Henryetta Michalina, urodz. r. 1847; 4) Marya Józefa Klotylda, ur. r. 1848; 5) Paweł Albert, ur. r. 1855.

Senator Henryk, lat 35, syn lekarza w Łasku Adama Senatora i Balbiny, w r. 1875.

Silbermann (Zylberman) Izydor, lat 39, syn Jojny Silbermanna i Wity z Wolfów, w r. 1889. Tego samego roku jego żona:

Silbermann Emilia z Landauów, córka Pawła Filipa Landaua i Heleny Kachy z Gerstenzweigów.

Tego samego roku ich dzieci:

1) Zofia Helena, lat 9.

2) Władysław, lat 7.

Silberstein Maurycy (Mojżesz), lat 24, syn szynkarza Dawida Silbersteina i Cipy z Siedlec, nauczyciel, w r. 1851.

Silberstein Józef (Mordka), lat 19, syn Jankla Silbersteina i Chai Sury z Lachów, w r. 1875. Zaślubił w r. 1897 Franciszkę Kopkównę (Kopka), córkę włościanina Józefa Kopki i Maryanny z Koperskich z Nowej wsi Sładowskiej, w powiecie sochaczewskim. Jego dzieci: 1) Karol Jakób, ur. r. 1898; 2) Eugeniusz Alfons, ur. w r. 1900.

Skopik Jakób, lat 29, weterynarz w Warszawie, syn weterynarza Józefa Skopika i Tekli, w r. 1847.

Słomnicka Marya z Rauhe, lat 27, córka Johena Ranke i Hindy z Eisfeldów z Wolbroma w gubernii Radomskiej, w r. 1852.

Sokal Emanuel Emil, lat 37, syn Dawida Sokala i Cecylii z Kornfeldów, w r. 1888. Tego samego roku jego żona:

Sokal Amalia z Loewenthalów, córka doktora filozofii Maurycego Loewenthala i Fanny z Kornfeldów.

Tego samego roku ich dzieci:

Sokal Marya.

Sokal Franciszek.

Sokal Henryk.

Sonntag Wilhelm, lat 31, fotograf, syn Gerszona Sonntaga i Teresy z Bornsteinów, w r. 1862.

Starkman Maurycy, chemik-technolog w Warszawie, lat 34, syn agenta handlowego Wincentego Starkmana i Pauliny z Lewińskich, w r. 1894. Tego samego roku jego żona:

Starkman Wanda Anna z Rotwandów, córka Alojzego Rotwanda i Eugenii z Glücksohnów.

Steimann Maksymilian, lat 54, naczelnik buchalteryi i kasyer zarządu warszawsko-terespolskiej drogi żelaznej w Warszawie, syn kupca Icka Steimana i Gołdy z Tomaszowa piotrkowskiego, w r. 1890.

Stein Leon Leopold, lat 37, syn Ludwika Steina i Augusty z Thalgrünów z Warszawy, w r. 1883. Tego samego roku jego żona:

Stein Julia z Heimanów.

Tego samego roku ich dzieci:

1) *Stein* Marya.

2) *Stein* Leonia.

3) *Stein* Ludwik Aleksander.

4) *Stein* Stanisław Alfons.

Stern (Sztern) Stanisław Krystyan (Szmul), lat 24, drukarz, syn Henryka Mośkiewicza Sterna i Ety z Lewkowiczów z Pułtuska, w r. 1847.

Stockviss Mikołaj Kazimierz (Stokfisz), lat 19, syn komisanta handlowego Bera Stokfisza i Estery z Łucka w gubernii wołyńskiej, w r. 1850. Nazwisko «Stokfisz» zamienił na «Stockviss».

Strauch Helena, lat 12, córka Fajwela (Fabiana) Straucha i Bliny z Friedländerkw, w r. 1892.

Strauch Regina, lat 9, siostra poprzedniej, w roku 1892.

Matka ich, wyszedłszy poraz drugi za mąż, za Kazańskiego (zobacz Kazański) i zmieniwszy wiarę, przyjęła imię «Bronisława».

Strumpf Józef (Izaak), lat 18, syn Samuela Strumpfa i Rebeki z Warszawy, w r. 1853.

Szancer Krystyan Bogumił, lat 18, siodlarz w Warszawie, syn lekarza Jakóba Szancera i Salomei z Simlerów z Pinczowa, urodzony w Ćmielowie, w roku 1845.

Szwarcblau Emilia Hanna, lat 19, córka meklera Joska Szwarcblaua i Szajli, w r. 1846.

Szymiawicz Adolf (Abraham), lat 41, krawiec, syn Ewsza Szymiawicza i Sury z Bolmańskich, w roku 1892. Tego samego roku jego żona:

Szymiawicz Elżbieta (Hinda Estera), lat 30, córka Judy Natelsona.

Tego samego roku ich dzieci:

1) *Szymiawicz* Anna, lat 11.

2) *Szymiawicz* Jerzy, lat 8.

3) *Szymiawicz* Helena, lat 6.

Taubeles Amalia, lat 35, córka kupca Hermana Taubelesa z Warszawy, w r. 1890.

Taubwurcel Kazimierz Edward (Chaim), lat 37, kupiec, syn Joela Chaimowicza Taubwurcla i Sary z Nutków (Nutka) z Pragi warszawskiej, w r. 1883.

Taubwurcel Adam, lat 21, urzędnik banku, syn komisanta Jakóba Taubwurcla i Teresy z Bergsonów z Warszawy, w r. 1893.

Tausig Alojzy Zygmunt, lat 22, artysta muzyk w Warszawie, syn Zygmunta Tausiga, kupca w mieście Solopisk w Czechach, w r. 1840. W tym samym roku zaślubił Joannę Dorotę Flamm, z którą się rozwiódł w roku 1845. Jego dzieci: 1) Karol Fryderyk Wilhelm, ur. w r. 1842; 2) Wilhelm Zygfryd, ur. w roku 1843.

Tausig Anna, lat 18, córka Salomona i Karoliny Tausigów ze wsi Solopisk w Czechach, w r. 1843.

Toeplitz Franciszka Fanny, lat 21, córka Henryka Toeplitza i Annety z Rafałowiczów z Warszawy, w r. 1870.

Violonczelist Zygmunt (Jakób), lat 16, syn muzykanta Hermana Violonczelista i Racheli z Warszawy, w r. 1853.

Waldenberg Leon, lat 47, kupiec, syn kupca Filipa Waldenberga i Judyty ze Starkmanów z Warszawy, w r. 1890. Tego samego roku jego żona:

Waldenberg Jadwiga ze Starkmanów, córka kupca Henryka Starkmanna i Salomei z Faustów.

Tego samego roku ich dzieci:

Waldenberg Jan Filip, lat 11.

Waldenberg Henryk, lat 8.

Wawelberg Marya Anna, owdowiała Rotwand, lat 28, córka Henryka Wawelberga i Felicyi Chojnackiej, w r. 1875 (zobacz Rotwand).

Weinberg Krystyan Leon (Mojżesz Icek), lat 27, stolarz, syn Herszka Weinberga i Sury ze wsi Talkowe w powiecie warszawskim, w r. 1853.

Weintraub Stanisław, lat 37, «antreprener» w Lublinie, syn Mendla Weintrauba i Hadassy z Goldzweigów z Lublina, w r. 1857.

Wellisch Wilhelm, lat 34, prokurent banku w Warszawie, syn Leonarda Wellischa i Rozalii z Wechselerów z Morawii (Austrya), w r. 1887. Tego samego roku jego żona:

Wellisch Anna Franciszka z Toeplitzów, lat 25, córka Bonawentury Toeplitza i Reginy z Konitzów.

Tego samego roku ich dzieci:

1) *Wellisch* Leonard, lat 3.

2) *Wellisch* Rozalia Franciszka, lat 2.

Dzieci ich urodzone po zmianie religii przez rodziców:

3) Karol Henryk, ur. w r. 1887.

4) Zofia Regina, ur. w r. 1889.

Wertheim Juliusz (Jakób), lat 24, agent banku Polskiego w Warszawie, syn kolektora loteryi Aleksandra i Filipiny Wertheimów, w r. 1844. Zaślubił Joannę Flamm, córkę Dawida Flamma. Jego dzieci: 1) Aleksandra Julia, ur. w r. 1847, zaślubiona w roku 1870 Edwardowi Adolfowi Strasburgerowi, profesoro-

wi uniwersytetu w Jenie, zmarła w r. 1902. 2) Piotr Aleksander Juliusz, ur. w r, 1850, obecny konsul perski w Warszawie, zaślubił Aleksandrę Klementynę Leo, córkę neofity Edwarda Leo i neofitki Pauliny z Brünerów. Jego dzieci: a) Juliusz Edward Leonard, ur. w r. 1880. b) Paulina Joanna, ur. w r. 1881, zaślubiona w r. 1902 Zygmuntowi Radwanowi. c) Joanna Eugenia, ur. w r. 1884. 3) Zofia Klementyna, urodz. w r. 1852. 4) Helena Michalina Eleonora, urodzona w r. 1857, zaślubiona w r. 1881 Konstantemu Rudolfowi Małkowskiemu. 5) Julia Filipina Eleonora, ur. w r. 1857.

Wertheim Gustaw, lat 19, syn kolektora loteryi w Warszawie Aleksandra Wertheima i Doroty z Flammów, w r. 1847.

Wertheim Felicya, lat 24, córka Aleksandra i Filipiny z Flammów, w r. 1850. W tym samym roku zaślubiona Jakóbowi Rosenblumowi (zobacz Rosenblum).

Wertheim Emilia, córka Aleksandra i Filipiny z Flammów, wdowa po Jakóbie Juliuszu Loewenstein, w r. 1876.

Wertheim Stanisław, lat 18, syn Aleksandra i Doroty z Flammów, w r. 1851. W 1872 zaślubił Oktawię Henryettę Michalinę Seltmann, córkę neofity Juliusza Seltmanna. Jego dzieci: 1) Michał Juliusz, ur. w r. 1873. 2) Alfons Stanisław, ur. w r. 1875. 3) Edward Wiktor ur. w r. 1876.

Wiener (Winer) Józef, lat 29, kupiec w Warszawie, syn Heimana Wienera, fabrykanta sukna w Przedborzu, w gubernii Sandomierskiej, w r. 1843. W roku 1844 zaślubił Wiktoryę Klemowicz.

Wiener (Winer) Leon (Icyk Lajzor), lat 18, syn

Heimana Wienera i Blumy (Berty) z Trebiczów z Przedborza pod Opocznem, w r. 1848.

Wigdor Jan Marcin (Icyk), lat 36, pochodzący z Märkisch-Friedland w Prusach Zachodnich, w roku 1824.

Wiślicki Gustaw (Gerszon), lat 28, kupiec w Warszawie, syn nauczyciela w Częstochowie, Lejby Wiślickiego i Debory, w r 1843.

Tego samego roku jego żona:

Wiślicka Apolonia (Mattel) z Braunów, lat 22, córka Chila Jonasza Brauna i Fajgi.

Wolerowicz Adolf, lat 27, syn Morducha Wolerowicza i Tauby, w r. 1890.

Wolff Ferdynand Marcin Ernest Teodor, lat 19, syn kupca Józefa Wolffa i Minny z Ascherów z Berlina, w r. 1842.

Wolfowicz Bronisław Józef, lat 30, inżynier, syn Samuela Hersza Wolfowicza i Brandli Bornstein, z Warszawy, w r. 1901.

Wolpert Ewelina Marya, lat 34, rozwiedziona żona Apfelbauma, córka lekarza Markusa (Maksa) Wolperta i Rozalii z Handelsmanów, w r. 1895.

Wolffsohn Filip August, lat 23, dentysta w Warszawie, syn Samuela Wolffsohna, dentysty w Berlinie, i Zofii z Levich, w r. 1839.

Zajdner Alfred, lat 10, syn Hieronima Zajdnera i Sary (Salomei) Loewenglick z Warszawy, w roku 1896.

Zajdner Rudolf, lat 8, brat poprzedniego, w roku 1896.

Zandbang — zobacz *Sandbank*.

Zbrojewski (Hernisch) Ludwik Jan, lat 27, kupiec w Moskwie, syn Gustawa Hernischa i Karoliny z Warszawy, w r. 1840. Nazwisko «Hernisch» zmienił na «Zbrojewski».

Zysman Jakób (Szulim), lat 28, syn Hersza Bera Zysmana i Łai z Przysucherów, w r. 1889.

Spis neofitów, którzy przyjęli wyznanie augsbursko-reformowane (kalwińskie) od r. 1800 — 1904 w Warszawie [1]).

Ajzenberg Szymon Stanisław (Szmul Szymon Ajzenberg vel Eisenberg), obywatel ziemski i kupiec, lat 55, syn Moszka Ajzenberga i Pessy Liby Benjamin z Woli Boglewskiej, w gubernii Warszawskiej, w roku 1894.

Ajzenberg Balbina Stanisława z Laufmanów, żona poprzedniego, lat 24, córka Moszka Kaufmanna i Ryfki Dawid z Magnuszewa w powiecie radomskim, w r. 1894.

Apfelbaum Aleksander (Izrael), introligator, lat 20, syn Majera i Lei Apfelbaum z Rudna, w powiecie mińskim, w gubernii Warszawskiej, w r. 1844.

Arzt (Arct) Michał (Mojżesz), lekarz w Lublinie, lat 73, syn Fiszla i Hindy Arzt z Zamościa w gubernii Lubelskiej, w r. 1857.

Ascher Paweł Juliusz, nauczyciel krawiectwa w

---

[1]) Jak niektórzy neofici-ewangelicy, tak zamienili później i niektórzy neofici-reformowani kalwinizm na wyznanie rzymsko-katolickie.

Warszawie, lat 42, syn Herszla Aschera i Pauliny Jakób z Festenberga na Śląsku pruskim, w r. 1849.

Bauerertz (Bauererc) Feliks Antoni, student uniwersytetu (późniejszy adwokat przysięgły w Warszawie), lat 21, syn fabrykanta Izydora Bauerertza i Maryanny Cederbaum, w r. 1887. Zaślubił Maryę Franciszkę Rotwand, neofitkę, ochrzczoną w r. 1896: Jego dzieci: Jan Arnold, ur. r. 1897. 2) Wanda Marya, ur. r. 1900.

Baumgarten Adolf, kupiec w Warszawie, lat 33, syn Izraela Baumgartena i Doroty Laufer z Gross-Neuendorf w Prusach, w r. 1889.

Bein Zygmunt Wacław, adwokat w Warszawie, syn kupca Jakóba Beina i Karoliny Merzbach, w roku 1898.

Berger Stanisława (Salomea), lat 31, córka «entreprenera» Mojżesza Bergera i Rozalii Schönfeld, w r. 1889.

Berger Teodor Aleksander, lat 21, syn Mojżesza Bergera i Rozalii Schönfeld z Warszawy, w r. 1886.

Berger Zygmunt Emil, lat 28. brat poprzedniego, w r. 1891.

Berson Zygmunt Aleksander, lat 17, syn kupca Markusa Bersona i Cecylii Regelmann z Warszawy, w r. 1888.

Berson Cecylia Konstancya, matka poprzedniego, lat 40, córka Icka vel Izaaka Regelmanna i Sury Ity Jakób vel Jankiel, w r. 1888.

Betcher (Bötcher) Wilhelm, krawiec, lat 18, syn Sane i Chai z Mszczonowa, w r. 1831.

Betcher (Bötcher) Jan Karol, brat poprzedniego, drukarz. w r. 1831. Zaślubił w roku 1838 neofitkę

Anielę Kunegundę Kwiatkowską, córkę Markusa i Rozalii Janaszów, ochrzczoną, w r. 1836.

Berkowitsch Jonasz, krawiec w Warszawie, lat 43, syn krawca Leona i Rozalii Berkowitschów ze Smyrny w Turcyi, w r. 1889.

Berkowitsch Fanny, żona poprzedniego, lat 37, córka muzyka Izaaka Blumberga i Rebeki Epstein z Suliny w Turcyi, w r. 1889.

Ich dzieci, ochrzczone tego samego roku:

Berkowitsch Ludwika, lat 16.

Berkowitsch Jakób, lat 11.

Berkowitsch Michał, lat 7.

Berkowitsch Maks, lat 2.

Berkowitsch Adolf, rok 1.

Berlach Godfryd, tkacz, lat 21, syn Mośka Berlacha i Miryam Nüssen z Sulmierzyc w powiecie wieluńskim, w r. 1845.

Bermański Ludwik, obywatel, lat 38, syn literata Michała Bermańskiego i Ludwiki Jakobi z Włocławka, w r. 1890. Jego żona:

Bermańska Marya Zofia z Handelsmannów, lat 37, córka Adama Handelsmanna i Emilii Hantke, zmieniła wiarę dopiero w lat cztery później, w r. 1894.

Dzieci swoje ochrzcił Ludwik Bermański w roku 1888 i 1889.

Bermański Wacław, lat 5, w r. 1888.

Bermański Kazimierz Alfred, lat 8, w r. 1889.

Bermański Jan Aleksander, lat 3, w r. 1889.

Bermańska Irena Czesława, pół roku, w roku 1889.

Bernhardt Edward Adolf, lekarz w Warszawie, na-

stępnie w Łęczycy, lat 37, syn Adolfa Bernhardta i Brygidy Mayzel, w r. 1877.

Bernstein Wilhelm, krawiec, lat 16, syn Szymona i Chai z Terespola, w r. 1830.

Bernstein Helena Anna, lat 21, córka Benjamina Bernsteina i Ludwiki Land z Ostrołęki, w r. 1897.

Bienenthal Zofia Seweryna, krawcowa, lat 22, córka pisarza prywatnego Izydora Lejby Bienenthala i Chany z Glücksohnów z Gór Mokrych w powiecie końskim, r. 1890.

Binowitsch Leon, buchalter w Warszawie, lat 21, syn Marcina Binowitscha i Racheli Feinberg z Petersburga, w r. 1902.

Blaustein Ignacy Henryk, dziennikarz, lat 30, syn felczera Izera Henocha Blausteina i Etty Łai Oryng z Warszawy, w r. 1902.

Bloch. Założycielem tego domu bankierskiego był Selim Bloch, żonaty z Fryderyką Neumark, pochodzący z Leszna w W. Ks. Poznańskiem, który, przeniósłszy się do Królestwa Polsk., zamieszkał w Radomiu, gdzie trudnił się farbowaniem wyrobów bawełnianych. Z jego synów przyjął wyznanie augsbursko reformowane pierwszy:

Bloch Ferdynand Adolf, lat 17, w r. 1842. Był później kupcem i przedsiębiorcą kolei żelaznych; zaślubił Jessy Helenę Gerhardt. Jego dzieci:

1) Fryderyka Hilda, ur. w r. 1877.

2) Stanisław Jan, ur. r. 1881.

Bloch Jan Bogumił (Gotlib), najznakomitszy przedstawiciel tego domu (przemysłowiec, bankier, prezes kolei żelaznej fabryczno-łódzkiej, rzeczywisty radca stanu, literat, nobilitowany

w roku 1883, z herbem Ogończyk odmienny) ochrzcił się w 15 roku życia, dnia 27 września 1851 r.; umarł w styczniu 1902 r. Zaślubił Emilię Kronenberg, córkę neofity. Jego dzieci: 1) Marya, zaślubiona Józefowi Kościelskiemu; 2) Henryk, ożeniony z Izabellą Wodzyńską; 3) Aleksandra, zaślubiona Józefowi Weyssenhoffowi; 4) Emilia, zaślubiona Hołyńskiemu; 5) Janina, zaślubiona Kazimierzowi Kostaneckiemu.

Bloch Emilia Janina, córka Gustawa Blocha, wnuczka Selima, zamężna Schiff, lat 27, ochrzciła się w r. 1902, wraz z mężem i dziećmi.

Blum (Bluhm) August (Haskiel), malarz, lat 22, syn Majera i Pajli z Sercy w gubernii Augustowskiej, w r. 1830.

Blumberg Krystyan Jakób (Dawid Szmulowicz), lat 16, syn Szmula i Raszki z Łomży, w r. 1834.

Blumberg Adolf Wilhelm (Pejsak Dawidowicz), złotnik jubiler, lat 22, syn Dawida i Gołdy Lejbowicz z Różanny, w r. 1840; zaślubił neofitkę Elżbietę Tłuczek, ochrzczoną w r. 1842. Jego dzieci: 1) Julia Maryanna, ur. r. 1859; 2) Jan Cypryan, ur. r. 1861.

Blumfeld Paulina, żona kupca w Warszawie, lat 46, córka Haskiela Szuksteina i Chany Bajli Kawan z Wilna, w r. 1895.

Tego samego roku ochrzciła dzieci swoje:

Blumfeld Wiera, lat 18.

Blumfeld Józef, lat 13.

Blumfeld Benjamin, lat 11.

Blumfeld Naum, lat 9.

Blumfeld Aleksander, lat 8.

Blumfeld Anna, lat 6.

Blumfeld Henryk, lat 2.

Bobrowski Józef, (Izaak Lewin), służący, lat 30, z Białegostoku, w r. 1824.

Bodenstein Jan Paweł, lat 38, syn Hirsza i Gitli z Tomaszowa lubelskiego, w r. 1824.

Bogen Adolf, buchalter w Warszawie, lat 29, syn kupca Józefa Bogena i Regi Straus z Obor-Stepano na Węgrzech, w r. 1889. Zaślubił Cecylię Fried, neofitkę, ochrzczoną w r. 1888. — Jego syn: Jerzy Adolf, ur. w r. 1895.

Bogusławski Edward (Josek Grossman), czapnik, lat 29, syn Abrahama Grossmana i Blumy Gernstein z Radomia, w r. 1842. Zaślubił Urszulę Łapińską. — Jego córka: Matylda, ur. w r. 1852.

Bonfort Marcin Filip, nauczyciel języka francuzkiego, lat 39, syn wekslarza Filipa Salomona Benjamina i Gebory Schlesinger z Hamburga, w r. 1827.

Borman Ludwik Edward, lat 31, syn kupca Michała Bormana i Rozalii Rodajt, w r. 1889.

Bortstein Józef Karol, zegarmistrz, lat 22, syn Moryca Bortsteina i Amelii Berlińskiej, w r. 1848.

Bortstein Józef Krystyan Edward, krawiec, lat 25, syn Lipmana Pukacza (Pukatza) i Bajli z Częstochowy, w r. 1838.

Bortstein Ludwika z Lampmanów, żona poprzedniego, lat 23, córka Abrahama Lampmana i Bajli, w r. 1838.

Ich córka *Apolonia* ur. w r. 1842.

Bratman Ferdynand, inżynier w Warszawie, lat 26, syn Jana Bratmana i Pauliny Warszawskiej z Łowicza, w r. 1899.

Breslauer Gustaw Józef, lekarz w Warszawie, lat 33, syn kupca Samuela Breslauera i Cecylii Auszpitz, w r. 1891.

Brunner Jerzy, lat 21, syn adwokata w Warszawie, Henryka Brunnera i Flory Landau, w r. 1889.

Brunner Tedor Konrad, lat 18, brat poprzedniego, w r. 1893.

Brunner Zygmunt Leopold, lat 20, brat poprzedniego, w r. 1898.

Brünner Jan Henryk, adwokat w Warszawie, lat 32, syn kupca Józefa Brünnera i Doroty Feilchenfeld (Fajlchenfeld), w r. 1893.

Brünner Teresa *z* Landy, żona poprzedniego, lat 28, córka kupca Adama Landy i Szarlotty Wolfson, w r. 1893.

Ich dzieci:

1) Stefan Adam, ur. r. 1896; 2) Wacław Karol, ur. r. 1898; 3) Wanda Aniela ur. w r. 1901.

Brünner Ignacy, adwokat w Warszawie, lat 27, syn Józefa Brünnera i Doroty Feilchenfeld, w roku 1898.

Brühl. Neofity Emanuela Brühla, kontrolera administracyi tabacznej w Warszawie, urzędnika górnictwa krajowego, w końcu właściciela folwarku Targówek pod Pragą warszawską, który przyjął wyznanie rzymsko-katolickie, dzieci z jego drugiej żony Ulryki Rozalii Loewe, neofitki, ochrzczonej w r. 1841, są chrzczone w kościele augsbursko-reformowanym: 1) Robert Ignacy, ur. w r. 1841; 2) Emil Ludwik, ur. w roku 1842 w Targówku; 3) Melania Joanna Emma, ur. w r. 1855.

Bryczkowski Marcin Teofil, passamończyk, lat 19, syn Arona Bryczkowskiego i Róży z Lubrańca pod Płockiem, w r. 1828.

Bryczkowski Jakób Godfryd, pisarz w magistracie w Lubrańcu, lat 22, brat poprzedniego, w roku 1831.

Buchner Franciszek Salezy, fabrykant ram złoconych w Warszawie, lat 35; syn nauczyciela w szkole podrabinów, Abrahama Szmula Buchnera i Gitli Jonas, w r. 1861.

Buchner Felicya Franciszka, żona poprzedniego, lat 32, córka kupca Szmula Lande i Maryi Horowitz, w r. 1861.

Ich dzieci, ochrzczone w r. 1863 w Warszawie:

Buchner Stanisław, lat 10.

Buchner Klara, lat 9, urodzona w Liwerpoolu, w Anglii.

Buchner Władysław, urodzony w r. 1860, w mieście Birkenhead w Anglii.

Buchner Jadwiga, rok jeden.

Franciszka Ludwika Buchner, ur. w r. 1867, po zmianie wiary przez rodziców.

Bursztyn Balbina (Bluma), lat 19, córka Berka Bursztyna i Rebeki ze Szlamów ze Stawisk w powiecie łomżyńskim, w r. 1857.

Buttermilch Adolf (Abraham Izaak), kuśnierz, lat 25, syn Mojżesza Buttermilcha i Estery z Leszna w W. Ks. Poznańskiem, w r. 1828.

Buttermilch — zobacz *Masłowski*.

Cahen (Kahen) Regina z Kaftalów, wdowa, lat 49, córka Szela Kaftala i Rejzli Icek z Warszawy ur. r. 1891.

Cahen (Kahen) Janina (Jeanette), lat 24, córka kupca Teodora Cahena i Reginy Kaftal z Hamburga.

Cederbaum Henryk Stanisław, adwokat w Warsza-

wie, syn buchaltera Adolfa Cederbaumu i Doroty Hapfenblum, w r. 1890.

Cederbaum Florentyna Marya z Cohnów, żona poprzedniego, lat 21, córka przedsiębiorcy Józefa Cohna i Emilii Rajchmann, w r. 1890.

Ich dzieci: 1) Marya Zofia Matylda, ur. roku 1891; 2) Kazimierz, ur. r. 1893; 3) Stanisław ur. 1895.

Chachamowicz Juliusz (Jozue), kupiec w Warszawie, lat 63, syn Hirsza Dawida Chachamowicza i Ruchli Maj z Wrocławia, w r. 1888.

Chachamowicz Anna Helena z Poznańskich, żona poprzedniego, lat 53, córka Salomona Poznańskiego i Rebeki z Poznańskich z Kalisza, w r. 1889.

Chachamowicz Maks Dagobert Karol, kupiec w Warszawie, lat 27, syn Juliusza i Anny Heleny z Poznańskich, w r. 1888. Tegoż żona Helena Anna z Poznańskich, lat 23, córka lekarza Dawida Poznańskiego i Zuzanny Deutscher, zmieniła wiarę równocześnie z mężem w r. 1888.—Ich syn: Jerzy Maksymilian, urodz. w r. 1889.

Chachamowicz Stanisław August, student med. w Warszawie, lat 25, syn Juliusza i Anny Heleny z Poznańskich, w r. 1889.

Chachamowicz Henryk Kazimierz, lat 16, brat poprzedniego, w r. 1888.

Chachamowicz Regina Zofia, lat 21, siostra poprzedniego, w r. 1889.

Chojnacki Stanisław Samuel, tkacz, lat 35, syn Filipa Konstantego Chojnackiego, byłego wojskowego i Cypryanny z Nowakowskich, w r. 1855.

Chwat Stanisław Ernest, lat 20, syn optyka Ale-

ksandra Chwata i Szarlotty Behrens z Warszawy, w r. 1887.

Chwat Gustaw Jerzy, nauczyciel buchalteryi, obecnie dyrektor szkoły handlowej w Warszawie, lat 23, brat poprzedniego, w r. 1888. Zaślubił Fryderykę Amalię Waldenberg. — Jego syn: Edward Aleksander (Chwat Czyński), ur. w r. 1898.

Cohn (czyta się «Kohn») Jakób Stanisław, subiekt handlowy, lat 18, syn kupca Wincentego Cohna i Kunegundy Neumark, w r. 1847.

Cohn Berta Anna, lat 20, siostra poprzedniego, w r. 1860.

Cohn Juliusz Gustaw, lat 15, syn handlarza koni, Wincentego Jakóbowicza Cohna i Gołdy Gdali, w roku 1852.

Cohn Aleksander Gabryel, lat 10, brat poprzedniego, w r. 1856.

Cohn Stanisław, kupiec w Warszawie, lat 49, syn Matyasa Cohna i Szarlotty Lubelskiej, w r. 1886.

Cohn Izabella, żona poprzedniego, lat 42, córka Wolfa Taubwurcla i Teofili Endler, w roku 1886.

Cohn Regina Marya z Kipmanów, nazywająca się «Harczyk», żona Kupca, lat 28, córka kupca Berka Kipmana i Łaji vel Eleonory Wortman, w r. 1890. Jej dzieci, ochrzczone w r. 1890: *Cohn* Janina, nazywająca się «Harczyk», lat 5; *Cohn* Juliusz, nazywający się «Harczyk», lat 4; *Cohn* Marya Alicya, nazywająca się «Harczyk», ur. r. 1892.

Cohn (Kohn) Stanisław (Zamel) adwokat w Warszawie, lat 30, syn Józefa Cohna i Eleonory Lewinson, w r. 1891.

Cohn Henryk Apolinary, lat 16, syn buchaltera Feliksa Cohna i Heleny Mendelsohn z Warszawy, w roku 1901.

Cohnstadt (czyta się «Kohnsztat») Henryk Robert Heymann, kupiec w Warszawie, lat 29, syn Heymana Cohnstadta i Franciszki Bernstein, w 1887.

Conradi (Konradi) Józef Rudolf (Josek Ruben Kohen), kupiec w Warszawie, następnie utrzymujący pensyę żeńską, lat 32, syn Joska Rubena Kohena i Buny Salomon z Królewca w Prusach, w r. 1827. Zaślubił Ludwikę Górecką. — Jego dzieci: 1) Zuzanna Józefa, ur. w r. 1834; 2) Rudolf Wincenty, ur. w roku 1835; 3) Robert Ludwik, ur. w r. 1840 w Podzamczu pod Maciejowicami w gubernii Podlaskiej.

Cyprowicz August Otton, złotnik, lat 20, syn Nisona Hersza Cyprowicza i Fajgi z Kalwaryi Augustowskiej, w r. 1839.

Damrosch Jakób Adolf Tomasz, komisant handlowy w Warszawie, lat 53, syn kupca Adolfa Damroscha i Malwiny Hantke, w r. 1858.

Damrosch Fryderyka Wilhelmina z Trzcińskich, żona poprzedniego, lat 43, córka Szymona Trzcińskiego i Maryi Neumark, w roku 1858. — Ich dzieci: *Damrosch* Marya Rozalia, lat 23; *Damrosch* Dorota Helena, lat 18; *Damrosch* Leon Henryk, lat 16; *Damrosch* Ludwika Teresa, lat 15.

Damrosch Karol Stanisław, uczeń księgarski, lat 16, syn Jakóba Adolfa Tomasza, ochrzczony w r. 1854.

Dattelbaum Wilhelm Aleksander, introligator, lat

20, syn Judy i Benlaki z Krasiłowa na Wołyniu, w roku 1826.

Dawison (Dawidsohn) Józef Henryk, siodlarz, posłaniec publiczny, w końcu oficyalista prywatny, lat 21, syn buchaltera Izaaka Dawisona i Rozalii Natan, w r. 1847. Zaślubił Apolonię Maryannę Brahnik. Jego dzieci: 1) Józefa Maryanna w r. 1872; 2) Jan Bogumił, w r. 1874; 3) Emil Władysław; ur. w r. 1874. 4) Bronisław Ludwik, ur. w r. 1881; 5) Aleksandra Filomena, ur. w r. 1886.

Dawison (Dawidsohn) Edward Jerzy, kupiec w Warszawie, lat 21, syn Ignacego Dawisona i Salomei Konitz, w r. 1887.

Dawison (Dawidsohn) Henryka Jadwiga, lat 23, córka obywatela ziemskiego, Ignacego Dawisona i Salomei Konitz z Rozszczepin, w powiecie warszawskim. w r. 1898.

Dawison Stefania (Salomea) z Konitzów, wdowa po Ignacym Dawisonie, lat 58, córka Józefa Konitza i Rozalii Reinberg, w r. 1901.

Dikstein Władysław Stanisław, lat 15, syn kupca Joska Szmula Diksteina i Chany Fenigstein z Warszawy, w r. 1901.

Demontagne Jan Karol (Kellman Hirschberg), nauczyciel, lat 21, syn Hirsza i Brandli, w r. 1833.

Dobrzyński Marceli, Lekarz w Warszawie, lat 26, syn kupca Jakóba Dobrzyńskiego i Amalii Lewinson z Płocka, w r. 1903.

Dombrowski Aleksander (Naftali Kaplan), krawiec, lat 23, syn Zuchena Kaplana i Rozalii Bendel z Ciechanowa w gubernii Augustowskiej, w r. 1846.

Drakochrust Leon (Lejba), kupiec w Warszawie,

lat 48, syn Zelmana Drakochrusta i Pessy Herberg z Odessy, w r. 1896.

Drakochrust Róża z Lewinsohnów, żona poprzedniego, lat 38, córka krawca Lejby Lewinsohna i Bajli z Libawy, w r. 1896.

Drakochrust Paula, lat 6, córka Leona i Róży, w r. 1896.

Drangel Godfryd Wilhelm, lat 22, syn Markusa Drangel i Estery Lejzor Gelbhardt z Brzezia w powiecie rawskim, w r. 1840.

Działoszyński Edward Jan (Szymon Lejzor), garbarz, lat 24, syn Joachima Działoszyńskiego i Ryfki Lejzor z Brzezin, w r. 1847.

Eckersdorff Józef Teodor Aleksander, kupiec w Warszawie, lat 20, syn Lebela i Maryi Anc z Brzegu na Szląsku Pruskim, w r. 1836. Zaślubił Annę Amelię Goldfeder, neofitkę, ochrzczoną w r. 1841. — Jego dzieci: 1) Maryanna Ernestyna, ur, r. 1843; 2) Leopold Jakób, żonaty z Anną Graff, urzędnik pocztowy, radca dworu. Tegoż dzieci: a) Zofia, ur. w roku 1881; b) Wacław, ur. w r. 1892.

Ehrenfried Henryk Emanuel Edward, fabrykant cygar w Warszawie. lat 29, syn Emanuela Ehrenfrieda i Ewy Stern, w r. 1887.

Ehrenfried Ernestyna Estella z Poznańskich, żona poprzedniego, lat 28, córka kupca Izydora Poznańskiego i Balbiny Stern, w r. 1887.

Ehrenfried Julian, rok jeden, syn poprzedniego, w r. 1887.

Ehrenfried Edward Emanuel, brat poprzedniego, ur. w r. 1891.

Ehrenfried Ignacy Karol, kupiec, lat 25, syn Emanuela Ehrenfrieda i Ewy Stern, w r. 1891.

Ehrlich Ferdynand Edward (Mannes), subiekt handlowy, lat 21, syn Henryka Ehrlicha i Rebeki Bergmann z Wieruszowa, w r. 1843.

Ehrlich Jan Józef, czeladnik papierni w Soczewce, lat 18, syn kupca Ludwika Ehrlicha i Rebeki Tannenbaum, w r. 1851.

Ehrlich Adam Teodor, lat 17, brat poprzedniego, w r. 1854.

Ehrlich Jan Edward, lekarz, brat poprzedniego, w r. 1873.

Ehrlich Henryk Teodor, urzędnik łódzkiej kolei żelaznej, lat 28, brat poprzedniego, w r. 1873.

Ehrlich Antoni Karol, lat 26, brat poprzedniego, w r. 1873.

Eisinger Róża Małgorzata, artystka śpiewaczka w Warszawie, lat 27, córka Zygmunta Eisingera, kupca z Kostel w Niższej Austryi, w r. 1896.

Eizenberg Feliks Karol, licencyat nauk handlowych w Warszawie, lat 28, syn kupca Szymona Eizenberga i Balbiny Kaufman, w r. 1890.

Engelhardt Edward (Rubin Dorfgeier), introligator, lat 22 (późniejszy kupiec i właściciel domu), syn Sane Dorfgeiera i Fryneit ze Szczebrzeszyna w gubernii Lubelskiej, w r. 1842. Zaślubił 1-o voto Barbarę Berlińską, 2-o voto Julię Annę Frank, neofitkę, ochrzczoną w r. 1862. — Jego dzieci: 1) Katarzyna, zaślubiona szynkarzowi Bernardowi Lewkowiczowi; 2) Jan, urzędnik kolei żelaznej w Libawie, żonaty z Pauliną Hermann, tegoż córka: a) Wanda Zofia, ur. w r. 1891. 3) Cecylia Joanna, ur. w r. 1865; 4) Zofia Amelia, urodz.

r. 1867; 5) Sabina Julia, ur. r. 1868; 6) Wiktor, ur. r. 1869; 7) Piotr Wacław, ur. r. 1870; późniejszy adwokat w Łodzi, żonaty z Ernestyną Hayberger; tegoż córka: Marya Felicya; 8) Stanisława Joanna, ur. roku 1872.

Epstein Jan, obywatel poczesny miasta Warszawy, radca handlowy, żonaty z Elizą Kleber, ochrzcił dzieci swoje w wyznaniu augsbursko-reformowanem: 1) Stanisław Józef Benedykt Epstein, ur. r. 1842; 2) Zofia Marya Henryetta, ur r. 1844; 3) Wiktorya Marya Elżbieta, ur. r. 1845; 4) Jakób Ignacy Hektor, ur. roku 1847.

Epstein Tomasz — zobacz Prenier.

Ettinger Konstancya (Hinda) z Warszawy, lat 22, córka kupca Józefa Ettingera i Jetty, w r. 1824.

Ettinger Markus, drukarz, brat poprzedniej, lat 20, w r. 1830.

Fajtelson Michał Ferdynand, ajent ubezpieczeń w Warszawie, lat 24, syn Szewela Fajtelsona i Dwojry z Fajtelsonów z Głuska w powiecie bobryńskim, w gubernii mińskiej, w r. 1896,

Fidler Jan, pomocnik adwokata w Warszawie, lat 27, syn Maurycego Fidlera i Anny Łaszczewskiej z Radomia, w r. 1898.

Finkelstein Krystyan (Lejzor Fuchs), szynkarz i kolonista w Cieślewicach, w powiecie warszawskim, lat 22, syn Nuty Fuchsa i Sary Lejzor z Staszowa w gubernii Radomskiej, w r. 1845. — Zaślubił 1-o voto Krystynę Ambrożat, 2-o voto Zuzannę Kajzer. Jego dzieci: 1) Katarzyna Elżbieta, ur. r. 1856; 2) Jan Wilhelm, ur. r. 1858; 3) Anna Elżbieta, ur. r. 1859, zaślubiona Adamowi Hermanowi z Miłosny, w gminie

Wawer; 4) Henryk, ur. r. 1871; 5) Michał, ur. roku 1871; 6) Emil, ur. r. 1874; 7) Zygfryd, ur. r. 1876; 8) Marcin Ignacy, ur. r. 1868; późniejszy gospodarz rolny w Rakowie, w gminie Pruszków, w gubernii Warszawskiej; zaślubił Katarzynę Otto. — Jego dzieci: a) Karolina, ur. r. 1895; b) Emil, ur. r. 1897; c) Marya, ur. r. 1900.

Finkelstein (Finkielstein) Rozalia Wilhelmina, lat 23, córka Henryka Finkelsteina i Rozalii Salomon, w r. 1861.

Finkenstein Jan Józef, kupiec, lat 20, syn fabrykanta szkła, Henryka Finkensteina i Zofii Starkmann, w r. 1852.

Finkenstein Teodor Ludwik, litograf, lat 19, brat poprzedniego, w r. 1854.

Finkenstein Jan Wilhelm, uczeń handlowy w Warszawie, lat 17, syn Henryka Finkensteina i Rozalii Friedländer, w r. 1853.

Flesch Zygmunt Henryk, lat 31, syn Abrahama i Reginy z Budapestu na Węgrzech, w r. 1826.

Fliegel Samuel Leopold, lekarz w Lublinie, lat 34, syn Tobiasza i Chany Fliegel, w r. 1845.

Fliegel Aleksandra z Katzów, żona Samuela Leopolda, lat 43, córka Majera Katza i Lei, w r. 1848. Ich dzieci:

Fliegel Helena, lat 12.

Fliegel Teofila, lat 7.

Fliegel Mateusz, lat 5.

Fliegel Juliusz Emil, rok jeden.

Frank Joanna Helena, lat 26, córka Lejzora Mowszowicza Franka i Ryfki Berel, w r. 1860.

Frank Anna Julia (Eleonora), lat 23, córka kupca Ludwika Franka i Rebeki Kamioner z Suwałk, w r. 1862. Zaślubiła neofitę, Edwarda Engelhardta, ochrzczonego w r. 1842.

Frankenstein Elżbieta Helena z Gabrielów, kupcowa, lat 57, córka Gabryela i Chai z Krzepic, w powiecie wieluńskim, w r. 1844.

Frenkel Antoni Konrad, urzędnik kolei żelaznej, lat 20, syn felczera Jakóba Frenkel i Henryetty Kopińskiej, w r. 1888. Zaślubił Franciszkę Lange, neofitkę, ochrzczoną w r. 1897. — Jego syn: Henryk Kazimierz, ur. w r. 1900.

Freudensohn Józef Niemir, kupiec w Warszawie, lat 35, syn Mojżesza Freudensohna i Maryi Wasserberg, w r. 1889. — W tym samym roku jego żona: *Freudensohn* Flora Marya z Levych, lat 28, córka Fabiana Levy'ego i Józefy Rozengarten z Warszawy. — Ich dzieci: *Freudensohn* Zofia, lat 5; *Freudensohn* Janina, lat 5; *Freudensohn* Emil Bolesław Niemir, ur. w r. 1889.

Freudensohn Marya Józefina Letycya, urodz. roku 1902.

Freudensohn Klara Marya, lat 27, córka inspektora ubezpieczeń Klemensa Freudensohna, w r. 1896.

Freund Franciszek August (Freynd) lat 18, syn Szlomy Freunda i Lei, w r. 1835.

Freund Jan, piekarz w Warszawie, lat 30, syn Abrahama Freunda i Blumy Pakulskiej z Brzezia, w roku 1845.

Freymund (Freymond) Adolf (Aron), farbiarz, lat 22, syn Abrahama i Rozy, w r. 1831. — Zaślubił tego samego roku Wilhelminę Mittelbach.

Fried Marek Paweł, krawiec w Warszawie, lat 60, syn Jonasza Frieda i Rasi Hermann z Ungawar na Węgrzech, w r. 1888.

Fried Teresa Irena z Hirschów, żona poprzedniego, lat 42, córka krawca Jakóba Hirsza i Rozalii Oppenheim, w r. 1888. — Ich dzieci: *Fried* Maksymilian Juliusz, lat 18; *Fried* Irena Cecylia, lat 23, zaślubiona neoficie, Adolfowi Bogen, ochrzczonemu w r. 1889; *Fried* Maryanna Wilhelmina, lat 8.

Fried Juliusz Fryderyk, kupiec, lat 22, syn Markusa Frieda i Teresy Hirszel z Wiednia, w roku 1890.

Friede Gustaw (Tebel Procel), introligator w Warszawie, lat 22, syn Herszla Procela i Estery Michy z Wieruszowa, w r. 1846. Zaślubił Rozalię Becker. Jego córka Amelia, ur. w r. 1864.

Friedemann Adolf Gotlib, szewc, lat 21, syn Lejby Friedemanna i Frajdy Maryi Mosiek z Kozienic, w r. 1845.

Friedemann Karol (Jankiel Fiszkowicz Cedek), stolarz, syn Fiszka Cedeka, sukiennika i Lei z Andrzejowa w gubernii Płockiej, w r. 1847.

Friedemann Filip, kupiec w Warszawie, lat 32, syn Simona Friedemanna i Róży Zenner z Friesen w Bawaryi, w r. 1889.

Friedländer Teodor Henryk, introligator, lat 15, syn Markusa Friedländera i Rebeki Lewi z Władysławowa w gubernii Augustowskiej, w r. 1843.

Friedländer Cecylia Józefa z Brünnerów, żona kupca, lat 21, córka Nuchima Szmula Brünnera i Malii Dawid, w r. 1888.

Frischmann Benjamin, tkacz, lat 20, syn Majera Frischmanna i Rozalii z Częstochowy, w r. 1844.

Gancwol (Ganzwohl) Adolf Hubert, właściciel zakładu fotograficznego w Siedlcach, lat 33, syn fotografa Hermana Ganzwola, w r. 1903.

Gins Aleksander Ryszard (Abraham), drukarz w Warszawie, lat 18, syn Lewiego (Ludwika) Ginsa i Ryfki (Fryderyki) Holtz z Kalisza, w r. 1839. — Zaślubił Augustę Lichtenstädt, córkę Eliasza Lichtenstädta i Racheli Salomon z Drezna. Córki swoje: 1) Annę Helenę, ur. w r. 1845; 2) Amalię, ur. w r. 1848; 3) Maryę Adelę, ur. w r. 1851; 4) Aleksandrę Paulinę, w r. 1854; Aurelię, ur. w r. 1857, chrzcił w wyznaniu ewangelickiem, synów zaś: 6) Henryka Adolfa, ur. w r. 1846; 7) Aleksandra, ur. w r. 1856, w wyznaniu reformowanem (kalwińskiem).

Gins Henryk Adolf, drukarz w Warszawie, syn Aleksandra Ryszarda, zaślubił Ludwikę Fröhlich. — Jego syn: Stefan Adolf, ur. w r. 1875.

Gins Maurycy Emil, lat 15, syn Ludwika Ginsa i Fryderyki Holc z Kalisza, w r. 1842.

Gins Bernard Władysław, kupiec, lat 21, brat poprzedniego, w r. 1842.

Giwartowski Benedykt, lat 12, syn ajenta Banku Polskiego w Warszawie Antoniego Giwartowskiego i Anny Junghoff (Junkhof), w r. 1838.

Giwartowski Jan Aleksander, lat 18, brat poprzedniego, w r. 1845.

Giwartowska Anna Rozalia, lat 22, siostra poprzednich, w r. 1850.

Glass Teresa z Eichertów (Eychert), córka właści-

ciela domu, Arona Moryca Eycherta i Maryanny Rosenbaum z Warszawy, lat 37, w r. 1862.

Glass Seweryn, lat 17, syn kupca Maurycego Glassa i Teresy Eichert (Eychert) z Warszawy, w roku 1901.

Glassmann Jakób Jan, kupiec w Warszawie, lat 30, syn Pinkusa Salomona Glassmana i Marty, w roku 1888. Zaślubił Idę Teklę Weinhuber. Jego syn: Edmund, ur. w Wiedniu r. 1890.

Gliwitz Hipolit Jan, student uniwersytetu w Odesie, lat 20, syn kupca Bernarda Gliwitza i Flory Selbstmann, w r. 1898.

Glücksberg. Rodzina księgarzów warszawskich. Założycielem tego domu był księgarz Mikołaj Glücksberg, żonaty z Reginą Gottschalk. Wiarę zmieniły jego dzieci:

1) *Glücksberg* Krystyan Teofil, lat 30, w roku 1828.

2) *Glücksberg* Gustaw Leon, lat 21, w roku 1828.

3) *Glücksberg* Emanuel August, lat 26, w roku 1830. — Zaślubił Fanny Julię Emmę Landshutter. Jego dzieci: a) Natalia Paulina, urodz. w r. 1832; b) Leontyna Eugenia, ur. w r. 1835 c) Melania Laura, ur. w r. 1839; d) Matylda Izabella, ur. w r. 1846; e) Alfred Mikołaj, urodz. w r. 1842.

4) *Glücksberg* Anna Emilia, lat 22, w roku 1841; zaślubiła neofitę Adama Adolfa Loewego, ochrzczonego w r. 1830.

Glücksberg Marya Ludwika, lat 23, córka redaktora i wydawcy «Bluszczu» warszawskiego, Michała

Glücksberga i Elżbiety Orgelbrand, w r. 1898.

Godfryd Ludwik, urzędnik towarzystwa ubezpieczeń w Warszawie, lat 37, syn nauczyciela Abrahama Godfryda i Sury Bajli Mienczyn z Bieżunia w powiecie sierpeckim, w r. 1901.

Goldberg Wilhelm (Benzian) drukarczyk, lat 16 (następnie kandydat teologii reformowanej, nauczyciel prywatny, obywatel), syn mydlarza Pinkusa Goldberga ze Mszczonowa, w r. 1828. — Zaślubił Maryannę Styczyńską. Jego dzieci: 1) Edward Jan Wawrzyniec, ur. w r. 1842: 2) Henryk, ur. w r. 1845; 3) Wilhelmina Marya, ur. w r. 1848, 4) Ryszard Juliusz, urodz. w r. 1853. Goldberg Henryk, syn Wilhelma, profesor gimnazyum w Warszawie, zaślubił Fanny Toeplitz, neofitkę. Jego córka: Zofia Marya, ur. w r. 1873. Goldberg Edward, syn Wilhelma, architekt.

Goldberg Zygmunt Henryk, brat Wilhelma (Benziana), drukarczyk, lat 19, w r. 1828.

Goldberg Adolf Edward, student uniwersytetu w Warszawie, lat 24, syn kupca Leona Goldberga i Henryetty Hirschmann z Charkowa, w r. 1888.

Goldberg Juliusz (Judka Hersz), prowizor farmacyi, lat 34, syn kupca Mendla Goldberga i Rudy Litwok z Warszawy, w r. 1894.

Goldberg Daniel, lekarz w Warszawie, lat 32, syn kupca Szlomy Goldberga i Dwojry Fajgin z Lublina, w r. 1896. — Zaślubił Matyldę Fryderykę Hocke. Jego córka: Stefania Eleonora, ur. w r. 1896.

Goldarb Aleksander, syn Hersza i Ity z Mińska, w gubernii Warszawskiej, w r. 1840.

Goldfeder Anna Amalia, lat 14, córka Judy i Anny Tojfisch z Lubartowa, w r. 1841.

Goldhaar Józef Ferdynand, konduktor dró wych, lat 25, syn Szmula i Bajli z Lublina, w r. 1836. Zaślubił Teofilę Haftfeld, neofitkę, ochrzczoną w roku 1840. Jego dzieci: 1) Paweł Wilhelm, ur. w roku 1838; 2) Emilia, ur. w r. 1840; 3) Karolina Bronisława, ur. w r. 1842.

Goldenring Dorota Emilia z Rotwandów, żona kupca Hermana Goldenringa w Warszawie, lat 48, córka kupca Mikołaja Rotwanda i Emilii Rubinstein, w r. 1891. Jej dzieci: *Goldenring* Michał Stanisław, lat 23, *Goldenring* Halina, lat 17.

Goldhirsz Jan (Hirsz), parobek w browarze w Warszawie, lat 41, syn arendarza Icka Goldhirsza i Ryfki ze Żbikowa pod Warszawą, w r. 1829.

Goldhirsz Krystyna (Sara, córka Joska), żona poprzedniego, w r. 1830.

Goldhirsz Dorota.

Goldhirsz Marya, Magdalena, córki Jana i Krystyny, ochrzczone w r. 1830. — Ich dzieci, urodzone po przyjęciu chrztu przez rodziców: Józefa, ur. r. 1830; Anna, ur. r. 1833.

Goldhirsz (Goldhirsch) Teofila Marya, lat 23, córka kupca Efraima Goldhirscha i Rozalii Fassinger z Warszawy, w r. 1850.

Goldhirsz (Goldhirsch) Aleksander Henryk (Chaim), brat poprzedniej, lat 19, w r. 1850.

Goldhirsz (Goldhirsch) Marya Teofila, lat 16, siostra poprzedniego, w r. 1850.

Goldinger Teodor Wilhelm (Tobiasz), jubiler, pomocnik misyonarzów angielskich do nawracania Żydów polskich, lat 36, syn Lewina Bacharacha i Rozalii z Monkina (gmina huczeńska, gubernia Augustow-

ska), w r. 1839. — Jego dzieci: *Goldinger* Amelia Leopoldyna, lat 13; *Goldinder* Marya Wilhelmina, lat 10. *Goldinger* Julianna Elżbieta, lat 3; *Goldinger* Anna Paulina ze Steigmanów, żona Teodora Wilhelma, córka Haskiela Lejbowicza i Estery Ickówny z Monkina, ochrzciła się w r. 1840.

Dzieci ich urodzone po zmianie wiary przez rodziców: Jan Godfryd, ur. r. 1841; Edward Ferdynand, ur. r. 1843; Aleksandra Emilia, ur. w roku 1844.

Goldmann Antoni, lat 21, syn kupca Jerzego Goldmanna i Emilii z Paprockich z Warszawy, w r. 1892.

Goldmüntz Krystyan Michał, jubiler w Warszawie, lat 20, syn pisarza prywatnego Wolffa Goldmüntza i Zysy Jankiel z Warszawy, w r. 1853 — Zaślubił Paulinę Rohr. Jego dzieci: 1) Eleonora, ur. w r. 1863; 2) Ludwika, ur. w r. 1864; 3) Michał, ur. w r. 1867; 4) Marya, ur. w r. 1869; 5) Anna, ur. w r. 1871; 6) Konstanty, ur. w r. 1880.

Goldrobel Stefania, lat 19, córka lekarza wojskowego, Markusa Goldrobla i Bronisławy Rosenbaum, w r. 1892.

Goldstein Mikołaj z Pleszewa w W. K. Poznańskiem, kupiec, syn Gerszona i Beli, w r. 1823.

Gordon Maksymilian Jerzy, kupiec w Warszawie, lat 40, syn kupca Romana Gordona i Rozalii Flatau, w r. 1887.

Gordon Helena Zofia z Reichmannów, żona poprzedniego, lat 32, córka Adolfa Reichmanna i Ludwiki Brünner z Warszawy, w r. 1887. Ich dzieci: *Gordon* Antonina Jadwiga lat 3, *Gordon* Marya Romana, lat 2.

Gordon Rozalia Helena, wdowa po kupcu Roma nie Gordon, lat 67, córka Majera Simona Flattau i Karoliny Bornstein z Warszawy, w r. 1889.

Gottheil Karol, kupiec, lat 60, pochodzący z Leszna w W. K. Poznańskiem, w r. 1831.

Gottlieb Edward, kupiec w Warszawie, lat 36, syn kupca Leopolda Gottlieba i Sary Beck z Miskowic w Czechach, w r. 1895.

Graffstein Jan, kupiec, syn Lejby i Zysli z Rachowa lubelskiego, w r. 1833.

Grojnow Piotr Salomon, kupiec, pierwszej gildyi z Odessy, lat 43, syn Benjamina Grojnowa i Karoliny Salomon, w r. 1885.

Grossmann Gustaw Daniel, lat 16, syn subjekta handlow. Izaaka Grossmanna i Maryanny Neumark, r. 1852.

Grossmann Antoni Leopold, subjekt księgarski w Warszawie, lat 24, brat poprzedniego, w r. 1862.

Grossmann Henryk Bolesław, subjekt handlowy lat 32, brat poprzedniego, w r. 1879.

Grosswald Krystyan (Abraham), introligator, lat 19, syn Berka i Blumy z Kozienic (sandomierskie), w r. 1827. — Zaślubił Józefę Wierzyńską. Jego dzieci: 1) Amelia Henryetta, ur. w r. 1844; 2) Jan Gotlib, ur. w r. 1847.

Grudziński Ludwik (Abraham Ratzker), introligator, lat 19, syn Hirsza Ratzkera i Fajgi, w grudniu r. 1843.

Gründhand Henryk, lat 21, syn Karola vel Kiwy Grundhanda i Gitli Szpiro z Lublina, w r. 1898.

Grünberg Krystyan (Dawid), krawiec, lat 24, syn Lewka i Chai z Szydłowca sandomierskiego, w r. 1832.

Grünberg Samuel, krawiec, lat 21, syn Haskiela i Sury z Sokołowa podlaskiego, w r. 1840.

Grünberg Maurycy Borys, kupiec w Odesie, lat 42, syn Jankla Grünberga i Zeldy Borgowej z Odesy, w r. 1895.

Grünberg Gustawa z Gotthardtów, żona kupca w Moskwie, lat 32, córka Zygmunta Gotthardta i Julii Anfänger z Warszawy, w r. 1902.

Gutman Karol (Szmul Lejba), introligator w Warszawie, lat 14, syn Salomona Gutmana i Cypry Nachman z Brzezia, w r. 1846.

Haftfeld Teofila (Jachad), lat 23, córka malarza Abrahama i Tauby z Warszawy, w r. 1840.

Haftfeld Amalia Dorota (Slate Rachel), lat 18, siostra poprzedniej, w r. 1841.

Halkader Jan Fryderyk (Chaim), szynkarz w Warszawie, lat 36, syn Herszka i Sury, w r. 1833.

Halkader Joanna Dorota (Łaja), żona poprzedniego, lat 34, w r. 1833.

Halkader Ferdynand Fryderyk (Nehemia Majer), syn Jana Fryderyka i Joanny Doroty, urodzony w r. 1832, ochrzczony razem z rodzicami w r. 1833. Był później buchalterem, następnie kupcem w Warszawie. Zaślubił Matyldę Emilię Brühl, córkę Władysława Brüla, emeryta i obywatela miasta Warszawy. Jego dzieci: 1) Władysław, ur. w r. 1866; 2) Kazimierz ur. w r. 1869.

Handelsmann Emilia (Estera z Hantków), wdowa, lat 75, córka buchaltera Adolfa Hantkego i Karoliny Kon (Cohn), z Warszawy, w r. 1903.

Harczyk — zobacz: Cohn Harczyk.

Hauptmann Zygmunt (Abraham), uczeń szkoły ra-

binów, lat 20, syn Joska Hauptmanna i Lei z Warszawy, w r. 1837.

Hayler Marya Elżbieta, rozwódka, lat 21, córka Hersza Szenkera z Radomia, w r. 1842.

Heidenwurzel (Haydenwurzel) Henryk, lat 18, syn kupca Maksymiliana Heidenwurzela i Gustawy Lukrec z Warszawy, w 1901.

Heidenwurzel Maksymilian (Szaja), kupiec w Warszawie, lat 44, syn Hermana Heidenwurzla i Jowety Kupferlaum, w r. 1901.

Heidenwurzel Leonia z Zweigbaumów, żona poprzedniego, lat 27, córka Stanisława Zweigbauma i Tekli Kamioner, w r. 1901. — Dzieci:

Heidenwurzel Stefania, lat 12,

Heidenwurzel Stanisław, lat 4.

Heidenwurzel Edward, lat 3.

Heidenwurzel Marya, ur. w r. 1902.

Hentschel Edward, kupiec w Łodzi, lat 21, syn Maurycego Hentschela i Berty Behm z Łodzi, w r. 1888.

Herzberg Frida Anna, lat 23, córka nauczyciela Edwarda Herzberga i Berty Neumark, w r. 1895.

Herzfeld Wilhelm (Eleazar Weissblech), kotlarz, lat 21, syn Berka Weissblecha i Henki z Węgrowa, r. 1843.

Herszkowicz Jakób Wilhelm (Gutman Herszkowicz) parobek, syn Michała Hersza i Gołdy z Chodnowa w powiecie rawskim, w r. 1837.

Heryng Maksymilian Edward, kupiec w Warszawie, lat 30, syn Edwarda Herynga i Emilii Szletyńskiej, w r. 1893. — Zaślubił Maryę Ludwikę Glücksberg, neofitkę, ochrzczoną w r. 1898. — Jego dzieci: Emil Edward, ur. w r. 1899; 2) Maryan Maksymilian, urodz. w r. 1901.

Hirsch (Hirsz) Bernard, Bertold, Leopold, kupiec w Warszawie, lat 38, syn krawca Jakóba Hirscha i Rozali Oppenheim z Budapesztu na Węgrzech, w roku 1888.

Hirsch Wilhelm Adolf, kupiec w Warszawie, lat 37, syn Izara Hirscha i Rozalii Fiktor z Altofen na Węgrzech, w r. 1889.

Hirsch Antonina Teresa z Hirszów, lat 43, żona poprzedniego, córka Jakóba Hirscha i Rozalii Oppenheim z Budapesztu, w r. 1889.

Hirsch Ida Wilhelmina, lat 22, córka kupca Wilhelma Hirsza i Antoniny Teresy z Hirszów z Budapesztu, w r. 1891.

Hirszband Napoleon Cezary, adwokat w Warszawie, literat, (od r. 1903 redaktor warszawskiego miesięcznika «Ateneum»), lat 33, syn kupca Hermana Hirszbanda i Teofili Stokfisz, w r. 1893.

Hirszband Stanisława Albina z Szafirów, żona poprzedniego, lat 29, córka kupca Edwarda Szafira i Teofili Widerszal, w r. 1893.

Hirszband Alfred Teofil, lat 8, syn Napoleona Cezarego i Stanisławy Albiny, w r. 1893.

Dzieci ich, urodzone po zmianie wiary przez rodziców: 2) Wacław Cezary, ur. w r. 1894; 3) Stefan Orfan Jellenta, ur. w r. 1899.

Hirszband Aleksander Bronisław, sędzia pokoju; zaślubił Amelię Teresę Aleksandrę Rajchmann, neofitkę, ochrzczoną w r. 1895. Jego syn: Robert Juliusz, urodz. w r. 1899.

Hirschberg Juliusz Hermann, kandydat medycyny, lat 25, syn Salomona Abrahama Hirszberga i Lizetty z Nakła w W. K. Poznańskiem, w r. 1843.

Hirszel August Henryk, litograf i kupiec w Warszawie, lat 45, syn Abrahama Hirszela i Karoliny Pach z Kalisza, w r. 1855.

Hirszel Augustyna Justyna z Chojnackich, żona poprzedniego, lat 28, córka Filipa Konstantego Chojnackiego, byłego wojskowego i Cypryanny z Nowakowskich, w r. 1855.

Hirszel Kazimierz, lat 9; *Hirszel* Stefan, Mieczysław, lat 8; *Hirszel* Edward Wiktor, lat 7; synowie Augusta Henryka i Augustyny Justyny, ochrzczone w r. 1857.

Dzieci Hirszelów, urodzone po zmianie wiary przez rodziców: Stanisław, ur. r. 1857; Roman, ur. r. 1860.

Hirszenfeld Godfryd Leopold Robert, fabrykant wyrobów chemicznych, lat 22, syn Teodora Hirszenfelda i Rozalii Ćmielowskiej z Rygi (Inflanty), w roku 1836, razem z braćmi: 1) Zygmuntem Bernardem, lat 16; 2) Edwardem Janem, lat 12 i z siostrami: 3) Amalią Anną, lat 14; 4) Wirginią Katarzyną, lat 13 i 6) Wilhelminą, ochrzczoną dwa lata później, w roku 1838.

Hirszlikowicz Karol Józef, kapelusznik w Warszawie, lat 23, syn gorzelnika Icka Herszlikowicza i Ryfki Herszel z Bielik w powiecie piotrkowskim, w r. 1838. Jego dzieci: 1) Amalia, ur. w r. 1842; 2) Ferdynand Wilhelm, ur. w r. 1845.

Hock Karol Józef, mydlarz, lat 27, syn Izaaka i Sary z Pragi Czeskiej, w r. 1829.

Hoffmann Teofil (Izrael Grünbaum), krawiec w Warszawie, lat 27, syn Icka i Zysy Grünbaum z Przyrowa w powiecie wieluńskim, w r. 1845.

Hurwitz Benno Wilhelm, kupiec w Warszawie, lat 37, syn Mojżesza Hurwitza i Róży Blumberg z Libawy w Kurlandyi, w r. 1891.

Hurwitz Malwina Gabryela, żona poprzedniego, lat 23, córka Bernarda Deklera i Klementyny Baumann, w r. 1891.

Idelson Aleksandra Walentyna, lat 11 i Marya Wanda, lat 6, córki lekarza wojskowego w Brześciu Litewskim i Wandy Steinberg, w r. 1893. Ich brat, Idelson Michał, urodzony i ochrzczony w r. 1896.

Idowicz Aleksander, dozorca robót przy kolei petersburskiej w Rudominie, w powiecie kalwaryjskim, w gubernii Augustowskiej, lat 34, syn Salomona Idowicza i Etty z Rudomina, w r. 1854.

Izraelski Henryk, uczeń szkoły rabinów, lat 20, syn Borucha i Pessy z Sochaczewa, w r. 1837.

Jakobson (Jakobsohn) Fryderyk, drukarz w Warszawie, lat 21, syn Izera Jakobsona i Henryety z Królewca w Prusach, w r. 1829.

Jakobson Maks Wilhelm, kupiec w Warszawie, lat 31, syn Mendla Jakobsona i Lote Szajner z Mitawy, w r. 1895.

Jakobson Barbara Wiktorya, żona poprzedniego, lat 28, córka Abrahama Frygów Codkina i Frajny Salomon z Kromach w gubernii Orłowskiej, w r. 1895.

Jakóbowicz-Bióro Pelagia Marya, lat 43, córka Zalusia vel Jakóbowicza-Bióro i Zabelli vel Izabelli Silberstein, w r. 1890.

Jakubowicz Aleksander Adolf, introligator, lat 18, syn rządcy domu Ludwika Jakubowicza i Hinki Baumann z Warszawy, w r. 1854.

Jakubowski Edward Krystyan (Berek Jakubowicz), felczer, lat 22, syn Jakóba, zwanego Cymbalistą i Małki Berek z Sierpca w gubernii Płockiej, w r. 1844.

Jemiński Julian (Szymel Judełowicz), lat 26, syn Judela Mowszowicza i Estery z Kalwaryi augustowskiej, w r. 1837.

Jungwitz Samuel, introligator, lat 18, syn Zelmana Jungwitza i Diny Lebensblum z Warszawy, w roku 1842. Tegoż brat, Jungwitz Jan, drukarz, lat 18, w r. 1851.

Kaftal Czesław, chemik, lat 21, syn kupca Józefa Kaftala i Karoliny Kleinmann, w r. 1897.

Kalińska Fryderyka z Pyzdr, lat 19, w r. 1846.

Kanel Krystyan; kapitalista, lat 27, syn Hersza Kanela i Ryfki Zelmanowicz z Makowca w gubernii płockiej, w r. 1847.

Karmin Jakób Jan, tkacz w Warszawie, lat 45, syn Józefa Karmina i Rozalii Chmielnickiej z Brodów, w r. 1888.

Kempiński Ignacy Stanisław, technik w Warszawie, lat 38, syn obywatela Adolfa Kempińskiego i Rozalii Glücksohn, w r. 1889. Tego samego roku jego żona:

> *Kempińska* Emma Helena z Konitzów, lat 26, córka kupca Leona Konitza i Doroty Margulis z Warszawy.
>
> Syna swojego, Kazimierza Zygmunta, ochrzciła rok przed tem.
>
> *Kempiński* Stanisław Leon, syn Ignacego i Emmy, urodzony w rokn 1890.

Kierer Bronisław, pomocnik adwokata w Warsza-

wie, lat 39, syn Emanuela Kierera i Udli Lukrecer w r. 1902.

Kinderfreund Adela Balbina Joanna, córka Hermana Kinderfreunda, dzierżawcy folwarku Zawady w powiecie zamojskim, w r. 1878.

Kinderfreund Ignacy Ludwik, kupiec, lat 46, syn Moryca Kinderfreunda i Rozalii Fiszer, w r. 1888.

Kirszrot vel *Kirszrot-Prawnicki*, Leon Władysław, kupiec, lat 40, syn Izraela Kirszrota i Gołdy Asterblum z Warszawy, w r. 1898. Tego samego roku jego żona: *Kirszrot* Alina, lat 31, córka Adolfa Schiffa i Klary Lewinson z Warszawy; i córka: *Kirszrot* Alicya, lat 9.

Koen Teodor, agronom, lat 20, syn Szymona Koena, kolektora loteryi i Maryi Mendelsohn z Warszawy, w r. 1842.

Kohn Władysław Jan, kupiec w Warszawie, lat 21, syn urzędnika kolei Terespolskiej Józefa Kohna i Emilii Rajchman z Mińska w gubernii warszawskiej, w roku 1888.

Kokoszko Henryk, notaryusz przy sądzie pokoju. lat 38, syn kupca Michela Kokoszki i Racheli Hantower z Łomży, w r. 1893. Tego samego roku jego żona: *Kokoszko* Teofila, lat 34, córka kupca Szachny Finkelhausa i Esterki Landau z Pinczowa, i dzieci: *Kokoszko* Aleksandra Marya, lat 9; *Kokoszko* Stefan lat 7.

Kolińska Anna (Adelsohn), lat 20, córka Dawida Adelsona i Adli z Warszawy, w r. 1842.

Kohn (Kohn) Maurycy Jan, lat 18, syn Józefa Kohna i Emilii Rajchman, w r. 1890.

Konradi — zobacz *Conradi*.

Korec Jan, kupiec, lat 34, syn Jakóba Koreca i Temy Ostrowskiej ze Szpola w gubernii kijowskiej, w r. 1900. Jego syn: Włodzimierz, lat 12.

Kornfeld Bronisław Karol, kupiec, lat 27, syn kupca Karola Kornfelda i Salamandy Glücksohn z Warszawy, w r. 1882.

Koenigsberger Herman Józef, kupiec w Warszawie, lat 34, syn Augusta Eliasza Koenigsbergera i Amalii Meyer z miasta Fürth w Bawaryi, w r. 1873. Tego samego roku jego żona: *Koenigsberger* Klotylda Marya, lat 25, córka Sali Koppeln i Matyldy Witgenstein. I dzieci: Oswald, lat 3; Marya rok jeden.

Kramki Adolf Krystyan (Abraham Kramkimmel), kramarz, lat 18, syn handlarza Nehamiisza Kramkimmela i Małki Abraham z Warszawy, w r. 1847.

Kraentzmann Jakób (Jakób Brachmulowicz), introligator w Warszawie, lat 31, syn Jonasza Brachmulowicza, posługacza magistratu w mieście Aleksandrowie i Mendli Szmul, w r. 1845.

Krekau Ferdynand Wilhelm, buchalter, lat 22, syn Józefa Krekaua i Sary Joskowicz z Warszawy, w roku 1847.

Kronenberg. Założycielem tego domu bankierskiego był wekslarz warszawski Samuel Kronenberg, żonaty z Teklą Lewek (Levi). Wyznanie augsbursko-reformowane przyjął w sierpniu r. 1845 jeden z jego synów, który przyjął na chrzcie św. imiona Leopold Stanisław.

Kronenberg Leopold Stanisław, najznakomitszy tego domu przedstawiciel, urodził się w Warszawie 1812 r. Wiarę zmienił w 33 roku życia, jako administrator dochodów tabacznych.

Dorobiwszy się na monopolu tabacznym znacznej fortuny, zajął w kraju wybitne stanowisko jako przemysłowiec, bankier i obywatel. Prezes lub członek zarządu licznych instytucyi przemysłowo-finansowych, wydawał Leopold Kronenberg od r. 1859 «Gazetę Codzienną» (dzisiejszą «Gazetę Polską») a w roku 1875 założył warszawską szkołę handlową. Umarł w Nizzy roku 1878; nobilitowany z herbem Strugi.

Kronenberg Leopold zaślubił w r. 1845 Ernestynę Rozalię Leo, neofitkę, ochrzczoną w roku 1831. Jego dzieci:

1) Stanisław Leopold, umarł bezpotomnie.

2) Władysław Edward, ur. w r. 1848, zaślubił Francuzkę, pannę Chevreau.

3) Leopold Julian, ur. w r. 1849, obecny prezes kolei Warszawsko-wiedeńskiej i kompozytor muzyczny, baronizowany w r. 1897; zaślubił artystkę śpiewaczkę, Józefinę Reszke. Jego dzieci: a) Józefina, b) Leopold.

4) Tekla Julia, ur. r. 1851.

5) Marya Róża, ur. r. 1854.

6) Róża Marya Szarlotta, ur. w r. 1857.

Kronenberg Stanisław Ludwik, kupiec pierwszej gildyi w Warszawie, syn Ajenta giełdy warszawskiej i Zofii May z Warszawy, w r. 1881. — Tego samego roku jego żona: *Kronenberg* Paulina Zofia z Konitzów, lat 31. — I dzieci: 1) Róża Dorota Ludwika, lat 13; 2) Ludwik Mieczysław, lat 10; 3) Michał Szymon Wacław, lat 7; 4) Anna Marya lat 5.

Krotowski Aleksander Adolf, inżynier w Warsza-

wie, lat 30, syn kupca Franciszka vel Efraima Krotowskiego i Balbiny Piszczkowskiej z Piotrkowa w powiecie warszawskim, w r. 1888. — Tego samego roku jego żona: *Krotowska* Zofia Jadwiga, lat 26, córka kupca Zygmunta Ostrowskiego i Tekli Jakubowicz z Warszawy. — Ich dzieci: 1) Zofia Anna, lat 6; 2) Władysław lat 5; Janina Marya, urodzona w r. 1900, po zmianie wiary przez rodziców.

Kruk Szymon, adwokat w Warszawie, lat 32, syn Szlamy Zysia Kruka i Czary Nadzieja, w r. 1894.

Kuczer Mateusz, krawiec w Warszawie, lat 17, syn Benjamina i Gabryeli, w r. 1844.

Kuśnierz Karolina Augusta, służąca, lat 18, córka Jankla i Fajgi Szen z Makowa w gubernii Płockiej, w r. 1854.

Kürst Samuel Fryderyk, magister medycyny, lat 38, syn Jozyasza i Anny z Nogmihal na Węgrzech, w roku 1832.

Kwiecińska Marya (Małka Srulowa Netterzweig), służąca, lat 24, córka Wulfa i Chany Szmulówny z Michałowa w gubernii Lubelskiej, w r. 1848.

Landy Stanisław, buchalter w Warszawie, lat 44, syn Abrahama vel Adama Landy'ego i Szarloty Wolfsohn z Warszawy, w r. 1899.

Laszczower Gustaw Ferdynand, lat 22, syn Mendla Laszczowera i Hany Lei z Dubna w gubernii Żytomirskiej, w r. 1840.

Lauterstein Adolf, tokarz, lat 14, syn mełameda Barucha Lautersteina i Frommet ze Staszowa w gubernii radomskiej, w r. 1849.

Leibowicz (Lejbowicz) Jan Krystyan, introligator w Warszawie, lat 29, syn Lejby Ickowicza i Szyfy

Kaszriel z Kroży w gubernii Kowieńskiej, w roku 1853.

Lesser August Samuel, artysta dramatyczny w Warszawie, lat 22, syn kupca Floryana Lessera i Łucyi Szulińskiej, w r. 1862.

Lesser Łucya Marya z Szulińskich, matka poprzedniego, lat 54, żona kupca Floryana Lessera, córka Heimana Szulińskiego i Barbary Friedländer, w roku 1875. Jej córki: Zofia i Anna przyjęły w r. 1862 wyznanie ewangielickie w Warszawie.

Leszniewski Adam (Judka Wolfowicz Szneiderman), sukiennik, syn Wolfa Szneidermanna i Ruchli Jakóbowny z Nasielska, r. 1848.

Lewicki Daniel Aleksander (Daniel Lewi), kapitalista, syn Michała Lewiego i Ludwiki Betlehem z Radomia, w r. 1846.

Lewin Henryk, artysta muzyk, lat 31, syn kupca Bernarda Lewina i Anny Grynbaum z Płocka, w r. 1899. Zaślubił Reginę Zofię Chachamowicz, neofitkę, ochrzczoną w r. 1899. Jego syn: Stanisław Juliusz, ur. r. 1902.

Lewiński Leon, introligator, lat 17, syn felczera Heimana Lewińskiego z Tomaszowa, w r. 1844.

Lewinson Paweł Lassota, lat 9, urodzony w Płocku, syn adwokata przysięgłego w Warszawie Ludwika Lewinsona i Eleonory vel Lei Peretz, razem z bratem Stanisławem Lassotą, lat 7, w r. 1888.

Lewkowicz Bernard, introligator (następnie szynkarz, w końcu właściciel domu), lat 15, syn mydlarza Lejbusia Lewkowicza i Maszy Bromberg, w r. 1852. — Zaślubił Katarzynę Engelhardt, córkę neofity Edwarda Engelhardta, ochrzczonego w r. 1842. — Jego

dzieci: 1) Marya, urodzona w r. 1870; 2) Ignacy Wawrzyniec, ur. w r. 1871; 3) Piotr, ur. w r. 1873; 4) Wiktorya, ur. w r. 1874; 5) Helena, ur. w r. 1877; 6) Katarzyna, ur. w r. 1879; 7) Stanisław, ur. w roku 1880; 8) Aniela, ur. w r. 1882; 9) Zofia Wanda, ur. w r. 1891: 10) Jadwiga, zaślubiona w r. 1904 Władysławowi Morawskiemu, synowi przemysłowca Benedykta Morawskiego i Matyldy z Ciechanowskich.

Levy nazwany *Lion* Edward Kazimierz, kupiec w Warszawie, lat 72, syn Tobiasza Levy i Michli z Leszna w W. Ks. Poznańskiem, w r. 1888; tego samego roku jego żona: *Levy* Justyna Amalia (Gustela), lat 68, córka Nuchima Salomona Brünera i Amalii Dawid.

Levy-Lion Alfred Czesław, kupiec w Warszawie, lat 39, syn poprzednich, w r. 1888, razem z żoną Rozalią Maryą z Seeligów, lat 29, córką Henryka i Sary Hortogentia z Amsterdamu i dziećmi: Henrykiem Władysławem, lat 10; Michaliną Amalią, lat 8; Edwardem Alfredem lat 16; Emmą Eleonorą, lat 2.

Levy-Lion Wiktor Kazimierz Mieczysław, inspektor Petersburskiego towarzystwa ubezpieczeń, lat 43, syn Edwarda Kazimierza i Justyny Amalii, w r. 1888.

Levy Bertold, inżynier, lat 34, syn Markusa Levy'ego i Nadziei Fonleben, w r. 1900.

Librowicz Mieczysław Eugeniusz, lat 20, syn ekspedytora Adama Librowicza i Reginy Markusfeld z Krakowa, w roku 1888. W tym samym roku jego brat: Zbigniew, technik, lat 21.

Librowicz Henryk Alfred, lat 24, brat poprzednich, w r. 1889.

Liebermann Józef (Zelik Lejbowicz), rolnik, lat 20,

syn Lejzora Lejbowicza i Gitli Całka z Jędrzejowa, w gubernii Płockiej, w r. 1849.

Liebrecht Dina Adela, z Lewych, żona kupca w Warszawie, lat 29, córka Mowszy Lewy i Miny Tamburer z Libawy, w r. 1899.

Lilienstern Leon, kupiec w Petersburgu, lat 24, syn Jakóba Liliensterna i Joanny Rotwand, w roku 1896.

Litauer Jan Jakób, (późniejszy adwokat w Warszawie), lat 19, syn kupca Arona Litauera i Felicyi Boruchsohn z Warszawy, w r. 1887. Zaślubił Anielę Amelię Orgelbrand, neofitkę, ochrzczoną w r, 1896. Jego dzieci: 1) Jan Karol ur. w r. 1896; 2) Eliza, urodzona w r. 1898; 3) Amelia Romana, ur. w r. 1899; 4) Zofia, ur. w r. 1902.

Litwak Józef, syn kupca Hercega Litwaka i Judy z Szydłowca sandomierskiego, w r. 1830.

Litwin Jan Ryszard, lat 29, syn Sary i Ester z Białegostoku, w r. 1838.

Loberstein Ludwik, handlarz w Warszawie, lat 19, syn handlarza Daniela Libersteina i Debory Czeczor z Przedborza radomskiego, w r. 1854.

Loewe. Założycielem tego domu był Goetz Assur Loewe z Hamburga, który przybywszy do Królestwa Polskiego, osiedlił się nasamprzód w Kaliszu, następnie w Warszawie, gdzie był bankierem. Zmienił on ostatni z rodziny swojej wiarę, poprzedzony przez swoje dzieci, urodzone z Emilii Treu. Pierwszy ochrzcił się jego syn:

Loewe Adam Adolf, w lipcu 1830 r., w dziewiętnastym roku życia. Był on później budowniczym powiatu warszawskiego, kontrolerem

izby obrachunkowej w Warszawie, radcą rady budowniczej dla Królestwa Polskiego, członkiem konsystorza augsbursko-reformowanego w Warszawie i t. d. — Zaślubił Annę Emilię Glücksberg, córkę księgarza Mikołaja Glücksberga i Reginy z Gottschalków, neofitkę, ochrzczoną w r. 1841. Jego dzieci: 1) Mikołaj Jan, urodz. w r. 1842; 2) Karol Władysław, ur. w r. 1843; 3) Kazimierz Franciszek, urodz. w r. 1845. 4) Wanda Emilia, ur. w r. 1850; 5) Stanisław Leon, ur. w r. 1852; 6) Regina, ur. w r. 1856.

Loewe Ulryka Rozalia, siostra Adama Adolfa, lat 23, w maju r. 1840; zaślubiona neoficie Emanuelowi Adamowi Brühlowi.

Loewe Gustaw Karol, lat 23, brat poprzedniej, w w r. 1842. — Tego samego roku jej siostra, Joanna Emma, lat 24.

Loewe Gustaw Adolf (Goetz Assur), ojciec poprzednich, lat 63, syn Assura Jakóba Loewego i Beaty Szwertfeger z Homburga, w r. 1842.

Loewenberg Juliusz Mikołaj, kupiec w Warszawie, lat 38, syn kupca Majera Loewenberga i Racheli Friedmann z Libawy w Kurlandyi, w r. 1899.

Loewenstein Leon Władysław, agronom, lat 21, (późniejszy dyrektor fabryki wyrobów tabacznych w Warszawie), syn Jakóba Loewensteina i Doroty Kronenberg z Berlina, w r. 1857. — Zaślubił Maryę Helenę Kronenberg. Jego dzieci: 1) Leon Mieczysław, urodz. w r. 1872; 2) Marya Katarzyna Dorota, urodz. w r. 1873.

Loewenstein Mieczysław Mikołaj, lat 21, brat poprzedniego, w r. 1860.

Loewenstein Seweryn Henryk, lat 31, kupiec w w Warszawie, brat poprzedniego, w 1864.

Loewenstern (Lewensztern) Daniel Edward, kasyer przy administracyi tabacznej w Warszawie, lat 29, syn Ezechiela Loewensterna i Pesi Friedländer, w roku 1828. — Zaślubił w r. 1829 Wiktoryę Niemirowską.

Maj Julia Seweryna z Starkmanów, wdowa po kupcu Maurycym Maj z Berlina, lat 60, córka Zelmana Starkmana i Chany Krekau, w r. 1897.

Majde Ewelina Emilia z Rosenthalów, żona budowniczego, lat 35, córka lekarza Jakóba Rosenthala i Róży Sperman, w r. 1891.

Manasse Rozalia z Ritterbandtów, lat 38, córka kolektora loteryi, Mojżesza Manasse i Łucyi z Włocławka, w r. 1831.

Mandel Karol Krystyan, drukarz, lat 17, syn Chaima Mandela i Ruchli Belnef z Warszawy, w roku 1846.

Mannheimer Mateusz, tkacz, lat 18, syn Szmula i Jetty z Warszawy, w r. 1842. — Dwa lata później jego brat: Mannheimer Jan, introligator, lat 16.

Makow Stanisław Stefan, adwokat w Łodzi, lat 33, syn kupca Jonasza Makowa i Estery Rechensman z Góry Kalwaryi, w r. 1895.

Markus Aleksander, inżynier cywilny w Warszawie, lat 36, syn Jana vel Izraela Markusa i Sabiny Tarkowskiej z Berdyczewa, w r. 1894. — Tego samego roku jego żona: Anna z Brodzkich, lat 31, córka Borysa vel Bera Brodzkiego i Rozalii.

Markusfeld Wiliam, kupiec w Warszawie, lat 56, syn Markusa Markusfelda i Bajli Hirszberg z Pilicy w powiecie olkuskim, w r. 1888. — Tego samego roku jego żona: Marya Zofia z Hirszbergów, lat 41, córka Mojżesza Hirschberga i Frynety Benat z Pilicy, w powiecie olkuskim. — Tego samego roku ich dzieci: Maks, lat 17, Henryk lat 11.

Markusfeld Klara Łucya z Hajmanów, żona kupca Maksymiliana Markusfelda, lat 19, córka Szymona Hajmana i Rozalii Rosenthal z Łodzi, w r. 1889. -- Jego dzieci: Zdzisław Stefan, ur. w r. 1889; Henryka Marya, ur. w r. 1890.

Masłowski Leon Marcin (Lewi Buttermilch), muzykant, lat 28, syn Mojżesza i Estery Ajzyk z Leszna, w W. Ks. Poznańskiem, w r. 1828.

Mayzel Emilia, wdowa, lat 71, córka Józefa Dawidsohna, kolektora loteryi i Rozalii Salomon, w roku 1897.

Mehler Mikołaj, artysta malarz, lat 33, syn kupca Bernarda Mehlera i Mindli, w r. 1887 — razem z żoną: Emmą Rafaelą, córką Borucha Rotmana i Małki Szejder.

Mejer Ludwik Jan, introligator, lat 26, syn Joska Seliga Mejera i Fryderyki Blau z Gdańska, w roku 1838.

Mejer Marceli (Majer Mejer), nauczyciel prywatny, lat 31, syn Szyi Mejera i Hany Racheli Mendelsohn z Lublina, w r. 1861.

Meyer (Majer) Leopold Władysław, kupiec w Warszawie, lat 50, syn kupca Filipa Meyera i Rozalii Kronenberg, w r. 1887 — razem z żoną: Teklą Jadwi-

ga z Konitzów, lat 34, córką Samuela Konitza i Szarloty Kronenberg.

Mendelsohn Wilhelm, introligator w Warszawie, lat 30, syn Saula Mendelsohna i Perli z Brodów w Austryi, w r. 1844.

Methal Józef, nauczyciel żydowski w Warszawie, lat 34, (późniejszy nauczyciel szkoły powiatowej realnej w Piotrkowie), syn Szymona Wolfa, podrabina w Piotrkowie i Ulli Wigdorowicz, w r. 1845 — razem z żoną: Rozalią, lat 33. córką Mojżesza i Estery Weissblum (pisana także Weissbaum) z Kałuszyna i dziećmi: Julianną, lat 8 — Maryanną, lat 6 -- Heleną lat 7 — Anną, rok.

Ich dzieci urodzone po zmianie wiary przez rodziców: 4) Piotr, ur. w r. 1847; 5) 5) Antoni Leonard i Józef Hipolit, bliźnięta, ur. w r. 1849.

Methal Józef, syn Józefa, urzędnik telegrafu w Warszawie, zaślubił Józefę Ciesielską. Jego syn Jan, urodzony w r. 1884.

Morellenbaum Jan Teodor, kupiec w Warszawie, lat 25, syn Mendla i Anny, w r. 1836.

Moritz Barbara, lat 43, córka Eliasza Herszkowicza i Hindy Wolf, w r. 1833.

Mornel Jakób Teodor, kupiec w Warszawie, lat 32, syn Fiszla Mornela i Dwojry Heimann z Łodzi, w r. 1896.

Moszkowski Ernest (Herszlik Moszkowicz Italian), szewc, lat 29, syn Moszka Italiana i Hindy Herszlik z Przedborza, w r. 1848.

Moszkowski Marek Wacław (Mordka), adwokat w Łodzi, lat 30, syn Chaima vel Henryka Moszkowskiego i Estery Słomnickiej z Działoszyc w powiecie pin-

czowskim, w r. 1895. — Zaślubił Zofię Rosenthal. Jego dzieci: 1) Wanda Justyna, ur. w r. 1898, ochrzczona w r. 1902; 2) Tadeusz Edward, ur. w 1901.

Münchheimer (Minhejmer). Rodzina pieczętarzy i guzikarzów warszawskich. Założycielem tego domu był pieczętarz i guzikarz w Warszawie, Salomon Münchheimer. Wiarę zmienił jego syn:

Münchheimer (Minhejmer) Karol Zygmunt w grudniu, r. 1825. Równocześnie ochrzcił żonę swoją: Zofię Maryannę i syna: Stanisława Karola, lat 2.

Jego dzieci, urodzone po zmianie wiary przez rodziców: 1) Aleksander Jakób, ur. w r. 1828; 2) Adam, ur. w r. 1830, późniejszy kompozytor, autor opery p. t. «Mazepa», od r. 1872 dyrektor opery polskiej w Warszawie; 3) Matylda Julia, ur. w r. 1832; 4) Władysław Zygmunt, ur. w r. 1837, ochrzczony w r. 1854.

Nachtigal Jan Godfryd, lat 24, syn Srula Nachtigala i Ruchli z Nowej Woli, w gminie Leśna Wola, w powiecie warszawskim, w r. 1838. Zaślubił w roku 1842 Maryannę Elżbietę Lange.

Nachtstern Edward Jan (Berek Szmulowicz) introligator, lat 34, syn Szmula Ickowicza i Estery, w roku 1839. — Zaślubił Renatę Wilhelminę Kleiber. — Jego dzieci: 1) Marya Ludwika, ur. w r. 1840; 2) Teofila Elżbieta, ur. w r. 1841; 3) Amalia Karolina, ur. w r. 1844; 5) Fryderyk Wilhelm, ur. w r. 1853.

Nasberg Gabryel Edward, introligator, lat 18, syn Abrahama Wolffa Nasberga i Róży Jakób z Warszawy, w r. 1834.

Nawrocławska Karolina Marya, służąca, lat 24,

córka Abrahama Nawrocławkiego i Hindy z Lobkowic w powiecie stopnickim, w gubernii radomskiej, w roku 1850.

Nelken Józef Edward, lat 20, syn Samuela Nelkena i Emilii Neumark z Kalisza, w r. 1870.

Neumann Ludwik Henryk (Lejbe), lat 36, handlarz drzewa, syn handlarza Hirsza Neumanna i Sary Mozes z miasta Szawel w gubernii Kowieńskiej, w r. 1846.

Neumann Bertold Adolf, kapitalista w Warszawie, lat 54, syn kupca Seliga (Zelika) Neumanna i Cecylii Witkowskiej z Włocławka, w r. 1884. — Razem z żoną: Matyldą Anną z Epsteinów, lat 48, córką bankiera Adama Epsteina i Ernestyny Glücksberg, w roku 1884.

Neumark Jerzy Michał (Mendel), subjekt księgarski w Warszawie, lat 19, syn kupca Salomona Neumarka i Doroty Neumark z Chocza w powiecie kaliskim, w r. 1847. — Tego samego roku i jego brat: Ferdynand, piekarz.

Neumark Stanisław, lat 19, syn dentysty Maurycego Neumarka i Maryi Rogozińskiej z Warszawy, w r. 1899.

Neumark Jan Władysław, lat 19, brat poprzedniego, w r. 1901.

Niewolski Godfryd, tkacz, lat 22, syn Arona Niewolskiego i Salomei Taube z Sompolna, w r. 1844.

Nowicki Józef (Dawid Joskowicz), handlarz skór w Warszawie, lat 33, syn Abrahama Joskowicza i Gitli z Mieczyna pod Przedborzem w gubernii Radomskiej, w r. 1845. — Razem z żoną: Maryanną z Lisków, lat 30, córką Hirszlika Liska i Bajli. I z dziećmi: 1) Ro-

zalią, lat 8; 2) Janem Emilem, lat 3; 3) Karoliną rok jeden.

Nowak Stefania Aleksandra. lat 23, córka lekarza Jakóba Nowaka i Cecylii Poznańskiej z Włocławka, w r. 1898.

Oberfeld Henryk, pomocnik adwokata w Warszawie, lat 38, syn Izraela Jakóba Oberfelda i Ruchli Neumark z Płocka, w r. 1902. — Razem z żoną: Bronisławą Bertą Maryą z Poznańskich, lat 30, córką Aleksandra Poznańskiego i Amelii Rotwand — i córką: Maryą Anielą, lat 7.

Okręt Władysław, wydawca «Gazety Handlowej» w Warszawie, syn Rudolfa Okręta i Matyldy Paprockiej z Warszawy, w r. 1901.

Olszewicz Adolf Stefan, kupiec w Warszawie, lat 35, syn kupca Hermana Olszewicza i Rebeki vel Ryfki Ritterbandt z Łęczycy, w r. 1887. — Razem z żoną: Reginą Maryą, lat 27, córka Szapsia Hersza Zweigbauma i Gitli Kamioner z Warszawy. — I dziećmi: 1) Haliną, lat 3; 2) Wandą, rok.

Dzieci, urodzone po zmianie wiary przez rodziców: 3) Wacław Kazimierz, ur. w r. 1888; 4) Bolesław Henryk, u. w r. 1893.

Opatowska Maryanna Krystyna (Ester Apte), lat 18, córka Mordki Apte i Racheli z Warszawy, w roku 1832.

Orgelbrand Amelia Aniela, lat 18, córka księgarza Hipolita Orgelbranda i Anny Weinstein z Warszawy, w r. 1896.

Ortenberg Henryk, nauczyciel języka francuskiego, lat 21, syn kupca Peretza (Pereca) z Berdyczowa, w r. 1828.

Payzer (Peizer, Peyzer) Jan Jakób z Poznania lat 25, asesor trybunału województwa mazowieckiego (później radca prokuratoryi Królestwa Polskiego), członek konsystorza augsbursko-reformowanego w Warszawie, w r. 1824. — Zaślubił Maryę Teresę Hoge. — Jego dzieci: 1) Feliks Mikołaj; 2) Wilhelm.

Perkahl Kazimierz, lat 20, syn lekarza Zygmunta Perkahla i Anny Puryc z Płocka, w r. 1901.

Pertz Julian Adolf, były uczeń szkoły realnej w Lublinie, lat 18, syn Marka Pertza i Małki Neumark z Lublina, w r. 1852.

Pianko Izydor, budowniczy, lat 36, syn nauczyciela Jakóba Pianki i Chai Śpiewak, w r. 1896. — Razem z żoną: Franciszką, lat 33, córką Arona Wittenberga i Bajli Wels, w r. 1896. — Z dziećmi: 1) Eugenią, lat 11; 2) Aleksandrem, lat 9; 3) Michałem lat 5; 4) Izabellą, lat 5; 5) Gabryelą, lat 4.

Pilatus Jan (Moryc Józefowicz), krawiec, lat 19, syn Józefa Pilatusa i Anny Lewek, w r. 1840.

Poznański Stanisław Kazimierz, agent handlowy, lat 19, syn Aleksandra Poznańskiego i Anieli Rotwand, w r. 1894.

Pozner (Posner) Aleksander (Eljasz), sukiennik, lat 23, syn Fajwela Poznera i Gitli Luksenburg z Warszawy, w r. 1848.

Prausnitz Paweł Zygmunt Karol, maszynista w Warszawie, lat 26, syn kupca Juliusza Prausnitza i Berty Wiener z Głogowa na Śląsku Pruskim, w roku 1861.

Prenier (Prenié) Tomasz (Dawid Jakób Epstein), nasamprzód introligator, potem chirurg drugiej klasy (cyrulik), syn Lewiego Epsteina i Mindli Preńskiej z

Białegostoku, w r. 1824 — W r. 1841 zmienił nazwisko swoje «Epstein» dla siebie i swoich potomków na «Prenier» (Prenié — pisownia w dokumentach podwójna). Zaślubił Elżbietę Eleonorę Filipinę Vetter. Jego dzieci: 1) Krystyan, ur. w r. 1836. 2) Edward August, ur. w r. 1839; 3) Krystyan Maurycy Szymon, ur. w r. 1840; 4) Emilia Paulina, ur. w r. 1842; 5) Gotlib Ferdynand, ur. w r. 1853. — Prenier Edward, urzędnik telegrafu w Warszawie, zaślubił Cecylię Zielińską. Jego syn: Wacław, ur. w r. 1884.

Przedecki Leopold Stanisław, buchalter w Warszawie, lat 20, syn Adama Przedeckiego i Zofii Lubliner z Warszawy, w r. 1854.

Puławski Henryk, kupiec w Warszawie, lat 41, syn Seweryna Puławskiego i Felicyi Wolf, ochrzcił się w r. 1901 razem z żoną: Aleksandrą ze Starkmanów, lat 29, córką Ludwika Lewiego Starkmana i Stefanii Starkman z Berlina, — i dziećmi: 1) Wacławem, lat 13; 2) Sewerynem, lat 11.

Rabinowicz Aleksander, kupiec w Odesie, lat 23, syn Szmerela Rabinowicza i Chai Lejb w r. 1888.

Rafałowicz-Dajon Rafał Alfred, buchalter, lat 35, syn księgarza Henryka Rafałowicza i Maryi z Perlów, ochrzcił się w r. 1901 razem z żoną: Michaliną z Cederbaumów, lat 33, córką Eliasza Aleksandra Cederbauma i Bronisławy z Perlów — i córką Maryą Krystyną, lat 7.

Rajchman Maksymilian Jan, kupiec, lat 35, syn Adolfa Reichmana i Ludwiki Brünner (Bryner), w roku 1887 razem z żoną: Adelą Emilią z Davidsohnów lat 23, córką kupca Szymona Dawidsohna i Emilii, Kleinadel — i synem Janem Wacławem, lat 4.

Rajchman Zofia Emilia, córka Maksymiliana, ur. w r. 1888.

Rajchman Henryk Stanisław, technik, lat 26, syn kupca Adolfa Reichmanna i Ludwiki Brünner z Warszawy, w r. 1886,

Rajchman Amalia Teresa Aleksandra, lat 28, córką kupca Adolfa Reichmanna i Ludwiki Brünner z Warszawy, w r. 1895.

Rajchman (Reichmann) Józef, adwokat, lat 24, syn jubilera Izraela Lejzora Reichmanna i Ryfki Żołądź z Bendzina, w r. 1893, razem z żoną: Zofią, córką pisarza prywatnego Dawida Kuratowa i Brandli Samel.

Rajchman (Rejchman) Mikołaj, lekarz w Warszawie, lat 50, syn Edwarda Rejchmana i Justyny Markus vel Janasz, w r. 1901 — razem z żoną: Anną z Chotińskich, z Tomska.

Dzieci swoje: 1) Eugenię, lat 7; 2) Stanisława Adolfa, lat 5; 3) Kazimierza lat 4, ochrzcił dr. Mikołaj w r. 1886.

Raphael Henryk (Seeligmann), nauczyciel prywatny w Warszawie, lat 21, syn kupca Teodora Seeligmanna i Sury Raphael z miasta Bingen nad Renem w W. Ks. Hesko-Darmstadzkiem, w r. 1846.

Rappaport Maurycy, lat 17, syn lekarza Joachima Rappaporta i Amalii Rektor ze Lwową, w r. 1843.

Rappaport Adam Fryderyk, zecer w Warszawie, lat 16, syn złotnika Issera Rappaporta i Perli z Warszawy, w r. 1850.

Rappaport Stanisław, syn inżyniera Feliksa Rappaporta i Justyny Bauerertz, ur. w r. 1877.

Rappel Bolesław Henryk, fabrykant ram złoconych w Warszawie, lat 19, syn kupca Leopolda Rappela i Rojzy Arensberg, w r. 1859.

Rauch Antoni Jan, kupiec, lat 28, syn Jakóba Raucha i Katarzyny Strońskiej z Rataj w Czechach, w r. 1886. — Zaślubił Józefę Katarzynę Rużyczkę (Rużyczka). — Jego dzieci: 1) Robert Rudolf, urodz. w r. 1890; 2) Józef Zygmunt, ur. w r. 1895; 3) Małgorzata, ur. w r. 1893; 4) Elżbieta, ur. w r. 1901.

Rawer Leopold Ernest, urzędnik kolei żelaznej nadwiślańskiej w Warszawie, lat 24, syn Izraela Rawera i Fajgi Margulies z Rawy, w r. 1891.

Regelmann Ludwik Karol (Lewek), inżynier w Warszawie, lat 45, syn kupca Izaaka Regelmanna i Ity Jankiel Goldstern, w r. 1886 z żoną Justyną Alicyą z Ventamów, lat 22, córką Augusta Ventama i Anny Regelmann z Tryestu.

Regelmann Zygmunt Jan (Zelek) obywatel w Warszawie, lat 41, syn kupca Icka Regelmana i Anny Szrajber z Żyrardowa w powiecie błońskim, w r. 1887 z żoną: Heleną Eugenią z Fuhrmannów, lat 30, córką kupca Jerzego Fuhrmanna i Ity Jankiel i z synem Gustawem Aleksandrem, lat 8.

Regelmann Eugenia, córka Zygmunta i Heleny, ur. w r. 1888.

Regelmann Józef Kazimierz, inżynier w Warszawie, lat 37, syn kupca Izaaka Regelmanna i Ity Jankiel vel Jakób, w r. 1888. Zaślubił Helenę Frankenstein. Jego córka: Zofia Konstancya, ur. w r. 1893.

Reichstein Gustaw (Getzel), kupiec w Warszawie, lat 54, syn Lejzora Behra Reichsteina i Feli Posner z Płocka, w roku 1902 razem z żoną: Florą, lat 40,

córką Moryca Brokmanna i Rozalii Lande z Kalisza.

Reimann Karol Gustaw, kupiec w Warszawie, lat 36, syn Joska Reimanna i Teresy z Józefowa, w powiecie zamojskim, w gubernii Lubelskiej, w r. 1854.

Reisfeld Józef, adwokat prywatny, lat 31, syn kupca Mojżesza Reisfelda i Chai z Chełma, w r. 1883.

Rickelsohn Jan Edward (Józef) lat 8, syn Arona i Estery, w r. 1829.

Ripp Aleksander Krystyan (Icek Jakób), introligator, lat 18, syn Lejzora Rippa i Bajli Hirszkowicz (Herszkowicz) z miasta Aleksandrowa, w r. 1847.

Ripp — zobacz: *Ryb.*

Ritterbandt Ludwika, lat 22, córka Mojżesza i Łucyi z Włocławka, w r. 1831.

Robertson Feliks, kupiec, lat 21, syn kupca Samsona Robertsona i Franciszki Bernstein, w r. 1891.

Rogoziński Teofil August (Józef Szlamowicz), krawiec w Warszawie (następnie właściciel domu), lat 19, syn Szlamy Moszkowicza i Cyrety z Łasku w powiecie kaliskim, w r. 1832. Zaślubił Augustę Teresę Maydel. Jego dzieci: 1) Augusta Emma, ur. w roku 1861; 2) Aniela, ur. w r. 1865.

Rogoziński Adam (Hirsz Libermann), introligator, lat 16, syn Jakóba Mendla Libermanna i Rebeki Rogozińskiej z Widawy, w r. 1846.

Rosenbaum Paweł, lat 18, syn kupca Moryca Abrahama Rosenbauma i Fajgi Majer Maas z Warszawy, w r. 1850. — Jego brat Stanisław, lat 17, ochrzcił się w trzy lata później.

Rosenbaum August Gabryel, komisant w Warszawie, lat 19, syn rękawicznika Joska Rosenbauma i Ro-

zalii Gdali Neumark, w r. 1850. — Jego brat, Adolf Gustaw ochrzcił się cztery lata później.

Rosenbaum Maurycy Jan, lekarz w Warszawie, lat 25, syn kupca Izydora Rozenbauma i Emilii Rosenbaum, w r. 1901.

Rosenberg Filip, syn Izaaka Leona Rosenberga i Fanny Żiwii Waimann, urodzony i ochrzczony w roku 1902.

Rosenblum Jan Bogumił Nikodem, lat 30, syn Juliana Rosenbluma i Karoliny Warszawskiej, w r. 1868.

Rosenfeldt Fryderyk Jan (Asriel), lat 22, późniejszy misyonarz angielski do nawracania Żydów w Królestwie Polskiem, syn Lejby Kohena i Asmy z Ostroga pod Berdyczowem, w r. 1828.

Rosenfeld Fryderyk (Abraham Wróbel), krawiec, lat 53, syn Mojżesza Wróbla i Bajli z Nagodowic w powiecie gostyńskim, w r. 1847, z żoną: Antoniną, lat 38, córką Jankla i Racheli z Trembek w powiecie gostyńskim i dziećmi: 1) Wilhelminą, lat 10; 2) Adolfem, lat 6; 3) Amalią, lat 3; 4) Konstantym, rok.

Rosenfeld Malwina Alicya, lat 23, córka urzędnika Stanisława Rosenfelda i Henryetty, w r. 1895.

Rosenmann Zygmunt, krawiec, lat 25, syn Chaima i Racheli z Baranowa Lubelskiego, w r. 1836.

Rosenmann Ludwik (Jankiel Fleiszigier), introligator, lat 18, syn Mojżesza Fleiszigiera i Szajny Abraham z Radomia, w r. 1844.

Rosenschild Henryk Jakób (Iłeł Jankiel), pisarz prywatny w Warszawie, lat 20, syn Gerszona Rosenschilda i Chai Hilel, w r. 1854.

Rosenthal Leopold Henryk (Josek Gostyński), krawiec, lat 17, syn Icka Gostyńskiego i Bajli z Łońska, r. 1846.

Rosenthal Kazimierz (Haskiel), lekarz wojskowy, radca stanu, szlachcic dziedziczny, lat 44, syn lekarza Dawida Rosenthala i Doroty Giwartowskiej z Warszawy, w r. 1890 z żoną: Różą Florentyną z Rajchmanów, lat 38, córką Edwarda Rajchmana i Justyny Markusow vel Janasz i dziećmi; 1) Zofią Emilią, lat 13; 2) Teodorą Dorotą, lat 9.

Rosentuch Jan Wilhelm (Wolf Beczułka), kupiec, lat 18, syn Lewka Beczułki i Sury z Warszawy, w r. 1844.

Rosentuch Ludwik, pisarz kantorowy w Warszawie, lat 18, syn Samsona Aleksandra Rosentucha i Klary Rosenmann z Warszawy, w r. 1844. — Jego brat: Gustaw Izydor, księgarz, ochrzcił się w r. 1848. — Jego drugi brat: Adam Marcin, zecer, i siostry: 1) Emilia Elżbieta; 2) Anna Justyna, ochrzcili się w r. 1851.

Rosenstein Adolf Ludwik (Abraham Lewin), nauczyciel prywatny w Warszawie, lat 39, syn Samuela Lewina Rosensteina i Rebeki, w r. 1841.

Rosenzweig Józef, artysta muzyczny, lat 24, syn kupca Jakoba Rosenzweiga i Cecylii Jakubowicz z Warszawy, w r. 1888.

Rosner Ludwik Henryk (Fiszer Wolf Rosenmann), szewc, lat 17, syn Abrahama Hirsza Rosenmanna i Estery Szmul, w r. 1845.

Rothstein Adolf, rolnik, lat 22, syn Hirsza Rothsteina i Fajgi Maryi Goldbraun, w r. 1848.

Rotwand Bolesław Jerzy, adwokat w Warszawie, lat 27, syn kupca Mikołaja Rotwanda i Emilii Rubinstein, w r. 1889 — z żoną: Maryą Jadwigą z Glücksohnów, lat 23, córką kupca Henryka Glücksohna i Felicyi Kornfeld i synem Tadeuszem Henrykiem, lat 2.

Dzieci Bolesława Jerzego Rotwanda i Maryi Jadwigi, urodzone po zmianie wiary przez rodziców: 2) Jerzy Bolesław Mikołaj Stanisław, ur. w r. 1891; 3) Marya Zofia, ur. r. 1893.

Rotwand Kazimierz Stanisław, uczeń gimnazyum, lat 17, syn adwokata Leona Alojzego i Eugenii Glücksohn z Warszawy, w r. 1894.

Rotwand Marya Franciszka, lat 20, siostra poprzedniego, w r. 1896.

Rodzice ich i siostra, Stefania Jadwiga, przyjęli w r. 1902 wyznanie ewangelickie.

Rotwand Lucyan Władysław, lat 19, syn kupca Juliusza Rotwanda i Maryi Poznańskiej, w r. 1901.

Rudman Godfryd Wilhelm, introligator, lat 18, syn Izraela Szera i Pessy z Białej, w r. 1842.

Rücker Juliusz (Hersz Michaelowski), kupiec w Warszawie, lat 22, syn Szulima Michaelowskiego i Pessy z Krotingen w gubernii Wileńskiej, w r. 1844.

Ryb (Ripp) August (Judka), tasiemkarz, lat 16, późniejszy urzędnik kolei warszawsko-wiedeńskiej i obywatel, syn Lejzora Rippa (Ryba) i Bajli Hirszkowicz, z miasta Aleksandrowa w gubernii Warszawskiej, w roku 1847. — Zaślubił Paulinę Meyer. — Jego dzieci: 1) Helena Marya, ur. w r. 1861; 2) Władysław Henryk w r. 1863; 3) Jadwiga Berta w r. 1865; 4) Ludwik, ur. w r. 1868; Janina Paulina, w w r. 1871.

Sadokierski Fryderyk Wilhelm, sukiennik, lat 22, syn Gutmana Sadokierskiego i Ides z Tomaszowa, w r. 1850.

Salberg Marceli Witold, student uniwersytetu, lat 22, syn Maksymiliana Salberga i Łai vel Eleonory Bauerertz, w r. 1887.

Salberg Maurycy Edward, lekarz w Warszawie, lat 40, syn Malera Salberga i Łai Bauerertz, w r. 1891.

Salmonsohn Julian Gustaw, rządca domu, lat 38, syn kupca Salmonsohna i Tekli Rosenbaum, w roku 1896.

Sammelsohn Teodora Halina, lat 24, córka kupca Zygmunta Sammelsohna i Pauliny Studenckiej, w roku 1897.

Sanzer Teodor Joachim, kandydat medycyny, lat 24, syn kupca Arona i Beli z Berdyczowa, w r. 1840.

Schiff Henryk Władysław, buchalter w Warszawie, lat 27, syn kupca Adolfa Schiffa i Karoliny Lewinsohn, w r. 1890.

Schiff Stanisław Marcyan, kupiec w Warszawie, lat 36, syn kupca Adolfa Schiffa i Klary Lewinsohn, w r. 1892, — z żoną: Emilią Janiną z Blochów, lat 27, córką Gustawa Blocha i Justyny Rosenbaum — i z córką: Maryą Stanisławą, lat 7.

Schiff Adolf Alfred, brat Maryi Stanisławy, ochrzczony przed rodzicami, w r. 1888.

Schoenfeld Bronisław Adam, lat 18, syn kupca Zygmunta Schoenfelda i Anny Aleksander, w r. 1848.

Schoenwaldt Wilhelm, introligator, lat 17, syn Józefa i Tisly, w r. 1829.

Szrajber Izydor Karol, fabrykant w Warszawie, lat 39, syn malarza Adolfa Szrajbera i Berty Baller ze Śniatynia, w r. 1887.

Schottländer Neumann Godfryd, introligator, lat 27, syn Mardochai Schottländera i Rani z Berdyczowa, w r. 1828.

Schwartz Ludwik (Naftali Szwartzmann), krawiec, lat 17, syn Dawida i Lei z Lubrańca, w r. 1846.

Seemann Karolina Helena z Gdańska, lat 49, roku 1824.

Seemann Juliusz August (Salomon Abraham Simonowicz), kapitalista, lat 19, syn Abrahama Seemanna i Doroty z Mendelsohnów-Simonów z Mitawy w Kurlandyi, w r. 1847.

Seifman Szczepan (Wolff Beer), mydlarz w Odolanach pod Warszawą, lat 38, syn mełameda Nehemii i Frajdy z Włodawy podlaskiej, w r. 1828. — Zaślubił Chaję Juttę Haskiel. — Jego syn: Henryk, ochrzczony w r. 1829, w trzecim roku życia.

Seifman (Seiffmann) Adam (Abraham Mordche), szewc, lat 16, brat poprzedniego, w r. 1838. — Zaślubił Annę Czerwińską. Jego dzieci: 1) Franciszek, ur. w r. 1846; 2) Paulina, ur. w r. 1847; 3) Albert, ur. w r. 1850; 4) Wiktor, ur. w r. 1852.

Pisał się później «Zeifman».

Seifman Piotr Stefan (Pinkus), weterynarz, lat 27, syn nauczyciela Tobiasza Seifmana i Gitli Dawid z Warszawy, w r. 1852. Późniejszy weterynarz kwarantanny w Ciechanowcu, asesor weterynaryi w urzędzie lekarskim gubernii Augustowskiej, w r. 1858 referent weterynaryi w zarządzie głównego inspektora lekarskiego dla Królestwa Polskiego i profesor szkoły weterynaryi w Warszawie; w r. 1862 dyrektor szkoły weterynaryi w Warszawie; w r. 1869 uzyskał stopień lekarza; w r. 1874 dyrektor instytutu weterynaryjnego w Kazaniu; w r. 1879 uzyskał stopień doktora medycyny; w r. 1881 powołany na dyrektora szkoły weterynaryi we Lwowie; napisał szereg dzieł z zakresu weterynaryi i medycyny. Umarł w Krakowie, w roku 1903, w ośmdziesiątym roku życia. Zaślubił Emilię

Dzierożyńską. Jego syn, chrzczony w Warszawie: Stanisław Jan, ur. w r. 1860.

Selten Józef Henryk, kupiec w Łodzi, lat 49, syn Hirsza Seltena i Augusty Schaefer z Lublina na Szląsku Pruskim, w r. 1889.

Silberberg Daniel Henryk, lat 18, syn Mauryce-go Silberberga i Rozalii Czamańskiej z Warszawy, w r. 1901.

Silbermann Fryderyk, mełamed, lat 32, syn kotlarza Izaaka Silbermanna i Ryfki Leser z Łomży, w r. 1845.

Silberstein Bernard (Abraham), introligator w Warszawie, lat 19, syn Natana Silbersteina i Rozalii Mayzel z Piotrkowa, w r. 1846.

Silberstein Wilhelm Wincenty, krawiec w Warszawie, lat 18, syn Leona Markusowicza Silbersteina i Doby. Hirszek, w r. 1854.

Silberstein Karol Marek, stolarz, lat 34, syn Dawida Silbersteina i Jetty Reichenberg z Królewca, w r. 1856 — z żoną: Zofią Anną z Koenigerów, lat 26, córką Kiby Koenigera i Jetty Berek, w r. 1856.

Silberstein Marya Eleonora, lat 7, córka Karola Marka Silbersteina i Szajndli Freund, w r. 1856.

Simon Andrzej Arnold, lekarz w Warszawie, lat 28, syn kupca Borysa Simona i Karoliny Klein, w roku 1850 — z żoną: Józefą Rozalią z Toeplitzów, lat 26, córką kupca Leopolda Toeplitza i Karoliny Rosner.

Ich dzieci: 1) Karolina, ur. w r. 1850; 2) Konstanty Adolf, ur. w r. 1852; 3) Natalia Emilia, ur. w r. 1855.

Sittenfeld Adolf Ryszard, drukarz, lat 19, syn

Borucha Sittenfelda z Częstochowy, w r. 1835. — Jego brat Ferdynand, ochrzcił się trzy lata później.

Słodki Róża Olga Fryderyka, lat 22, córka kupca Arona Słodkiego i Fryderyki Bernstein z Konina, w r. 1882.

Smoliński Henryk Leon, pisarz prywatny, lat 18, syn krawca, Szlamy Smolińskiego i Iidki Smolińskiej z Grajewa, w r. 1868.

Sobol Aleksander, szmuklerz, lat 21, syn szynkarza Abrahama Sobola i Goldy z Warszawy, w roku 1849.

Sommerfeld Seweryn Władysław, chemik w Warszawie, lat 23, syn Bernarda Sommerfelda i Salomei Poznańskiej, w r. 1890.

Sonnenfeld Gustaw Adolf, artysta muzyk, dyrektor orkiestry w Warszawie, kompozytor muzyczny, autor muzyki do baletu «Pan Twardowski» i do sztuki Szobera «Podróż po Warszawie», lat 20, syn handlarza skór Hirszla Sonnenfelda i Fryderyki Aron z Wrocławia, w r. 1857. — Zaślubił 1-o voto w r. 1858 Hortensyę Ludwikę Brandt, córkę mosiężnika Henryka Brandta z Warszawy. 2-o voto Ludwikę Konopka. Dzieci swoje ochrzcił w wyznaniu ewangelicko-augsburskiem: 1) Henryk Emanuel, ur. w r. 1859; 2) Aleksandra, ur. w r. 1860; 3) Artur Feliks, ur. w roku 1861; 4) Emil Ludwik, ur. w r. 1864; 5) Marya Augusta, ur. w r. 1867; 6) Julia Fryderyka, ur. w roku 1873; 7) Ryszard Alfred, ur. w r. 1876.

Soskis Ernestyna Estera (Estera Rojzla), lekarzkobieta w Warszawie, lat 36, córka Wolfa Soskisa i Basi Goldfarb z Łucka, w r. 1895.

Sperling Fryderyk (Salomon), krawiec, lat 34, syn Chaima i Hany z Lubrańca, w r. 1832.

Stamberger Berta Anna, lat 27, córka kupca Szymona Stambergera i Róży, w r. 1874.

Starkopf Leopold (Moszek Lewek), introligator w Warszawie, lat 19, syn Smereta Arona i Lei, w roku 1832.

Stegemann Edward Feliks (Hezekiel Hirsz), lat 14, syn Zelika Stegemanna i Munchy Hirsch że Szczebrza w gubernii Augustowskiej, w r. 1844.

Steigeman Krystyan Albert (Fajbe Haskielewizc)' złotnik, lat 18, syn Haskiela Lejbowicza i Estery Ickówny z Monkina w gubernii Augustowskiej, w roku 1840.

Steinberg Michał Aleksander, lekarz, radca kolegialny w Brześciu litewskim, lat 42, syn Jerzego Steinberga i Sary vel Zofii Kowalskiej z Brześcia Litewskiego, w r. 1890.

Steiner Wilhelm Fryderyk, fabrykant, lat 49, syn Mojżesza Steinera i Róży Szlesinger z Węgier, w roku 1887.

Steiner Maks, lat 37, syn kupca Mojżesza Steinera i Rozalii Szlesinger z Kapsulan Toti na Węgrzech, w r. 1890.

Steinmann Krystyan, pieczętarz w Warszawie, lat 33, syn Majera Steinmanna i Chai Pinkus z Kamieńca Podolskiego, w r. 1842. — W rok potem ochrzcił żonę: Zofię, lat 22, córkę Zelika Sachsa i Hudes z Warszawy — i dzieci: 1) Helenę, lat 6; 2) Hermana, lat 3; Karola rok.

Jego dzieci, urodzone po zmianie wiary przez rodziców: 4) Aleksander, ur. w r. 1846; 5) Leo-

pold, ur. w r. 1848; 6) Teodora, ur. w r. 1851; 7) Julian Adolf, ur. w r. 1853.

Steinmann Leopold, syn Krystyana, medalier petersbursko-ryskiej mennicy w Petersburgu.

Steinmann Aleksander, kupiec, zaślubił Joannę Drużbatel. — Jego syn: Władysław Leopold, ur. w r. 1875.

Stern Paweł (Ludwik Bornstein), introligator, lat 21, syn handlarza Arona Bornsteina i Zysy Majer z Grabowa w powiecie łęczyckim, w r. 1845.

Stern Feliks (Dawid Gwiazda), krawiec, lat 15, syn Mojżesza Gwiazdy i Racheli Berek z Warszawy, w r. 1849, z bratem Bernardem (Chaimem Gwiazdą) nauczycielem, lat 26.

Stern Paweł Jakób, lat 18, syn handlarza Izaaka Sterna i Pauliny Oberfeld, w r. 1852.

Stern Adela z Globusów, lat 40, córka Pejsaka Berkowicza Globusa, fabrykanta mebli i Michli Rosenzweig, w r. 1890 i dziećmi: 1) Stanisławem, lat 12; 2) Maryą Cecylią, lat 9; 3) Reginą Pauliną, lat 7; 4) Rozalią Felicyą, lat; 5) Wilhelminą Pauliną, lat 16; 6) Bernardem, lat 16; 7) Wandą Julią, ur. w r. 1892.

Stern Ludwik Leopold, kupiec w Jekaterinburgu, lat 34, syn Ignacego Sterna i Róży Unger, w roku 1895.

Sternberg Jan, nauczyciel, lat 52, syn Majera i Lei z Raczek w powiecie augustowskim, w r. 1830.

Steuermark Jakób Tadeusz, student uniwersytetu w Warszawie, lat 22, syn lekarza Szymona Steurmarka i Reginy Szancer, w r. 1887.

Steuermark Helena Zofia z Liliensternów, wdowa po Aleksandrze Steuermarku, austryackim lekarzu woj-

skowym w Kołomyi, lat 33, córka Jakóba Liliensterna i Joanny Rotwand, w r. 1899. — Jej dzieci: 1) Janina Henryetta, lat 8; 2) Stanisław; 3) Aleksander Henryk.

Storczyk Leon Fryderyk, tokarz, lat 21, syn Mendla i Sury, w r. 1828.

Stolińska Dorota Ludwika, córka Chaima Józefa Stolińskiego i Sury z Łęczycy, w r. 1842.

Strauch Ewa, lat 20, córka nauczyciela Fajwela Straucha i Dwojry Ebersmann z Działoszyc w powiecie miechowskim, r. 1896.

Strumpf Gustaw Stanisław (Gerszon), uczeń księgarski, lat 16, syn pisarza prywatnego Samuela Strumpfa i Rebeki Lubliner z Pragi warszawskiej, w r. 1854. Tego samego roku jego bracia: 1) Adam, pomocnik weterynaryi w Warszawie; 2) Wilhelm, introligator. — Strumpf Adolf Izydor, brat poprzednich, nauczyciel w Warszawie, ochrzcił się w r. 1856.

Sunderland Stanisław Józef, adwokat przysięgły w Siedlcach, lat 44, syn fabrykanta Filipa Sunderlanda i Rozalii Szancer, w r. 1891 — z żoną: Cecylią z Rosengartów, lat 33, córką kupca Maurycego i Salomei Rosengartów — i dziećmi: 1) Maryą Stefanią, lat 11; 2) Zofią Walentyną, lat 10; 3) Janem Maurycym, ur. w r. 1891.

Sunderland Marceli Filip, technik w Radomiu, lat 42, syn fabrykanta Filipa Sunderlanda i Rozalii Szancer, w r. 1894 — z żoną: Franciszką Alicyą z Majów, lat 30, córką kupca Maurycego Maja i Julii Starkmann — i dziećmi: 1) Stefanem Ludwikiem, lat 7; 2) Rozalią Haliną, lat 5; Janiną Alicyą, lat 3.

Szancer Felicya z Hantowerów, żona obywatela

ziemskiego w Wołenczowie w powiecie opatowskim, lat 45, córka kupca Wolfa Hantowera i Maryi Zysli Lipszyc z Warszawy, w r. 1891.

Szerman Maurycy Jakób, krawiec w Warszawie, lat 30, syn krawca Haskiela Szerman i Sary, roku 1862.

Szkółkowski Renatus Neumann (Lejba Sundełowicz), syn Sundeła Lejbowicza Szkółkowskiego i Cipy z Kalwaryi augustowskiej, w r. 1837.

Szleifsztein Dagobert Tadeusz, kupiec, lat 30. syn Aleksandra Szleifszteina i Eleonory Rawskiej z Warszawy, w r. 1899.

Szleifsztein Stanisław Kazimierz Volkmar Donatt, pomocnik adwokata w Warszawie, lat 30, syn Zygmunta Szleifszteina i Tekli Goldhar, w r. 1899.

Szleifsztein Zygmunt August Volkmar Donatt (Szlama), kupiec w Warszawie, lat 63, ojciec poprzedniego, syn Samuela Szleifszteina i Chany Jakób z Warszawy, w r. 1903, razem z żoną: Teklą Teodorą z Goldhar-Rawskich, lat 61, córką Goldhar-Rawskiego i Chai Herszek i synem: Juliuszem Cezarem Volkmar Donatt, lekarzem w Warszawie, lat 30.

Szpiegel Paweł, kupiec w Warszawie, lat 32, syn kupca Leopolda Szpiegela i Anny Kreutzberg, w roku 1891 — z żoną: Fanny z Taubów, lat 25, córką Roberta Taubego i Henryetty Jacobson z Mitawy w Kurlandyi.

Sztybel Adolf Karol, weterynarz w Żyrardowie, w powiecie błońskim, lat 32, syn oficyalisty fabryki w Żyrardowie Jakóba Sztybla i Doroty Brandys, w r. 1894 — razem z żoną: Justyną Ireną z Hassenber-

gów, lat 24, córką kupca Juliusza Hassenberga i Florentyny Tannenbaum z Włocławka i córką Jadwigą, lat 3.

Sztybel Tadeusz Konstanty, syn Adolfa Karola, ur. w r. 1898.

Sztybel Jakób, ojciec poprzedniego, lat 74, syn Ajzyka Sztybla i Sary Rosenkranz, w r. 1898.

Szulińska Ernestyna Barbara z Friedländerów, rozwódka, lat 54, córka lekarza Samuela Friedländera i Anny Sambol z Warszawy, w r. 1862.

Szultz Maurycy (Mosiek Lejba Rosenzweig), siodlarz, lat 27, syn Dawida Rosenzweiga i Kajli Grossmann z Konina, w r. 1849.

Szymanowski Ignacy (Szymon), serwetnik, lat 19, syn Józefa (Joska) i Ewy Sziwy z Brdowa, w powiecie kujawskim, w gubernii warszawskiej, w r. 1845.

Szymański Aleksander (Szymon Hoppenfogel), krawiec, lat 64, syn Jankla Abrahama i Fajgi Baruch, w r. 1843.

Szwajcer (Szwajcar, Schweitzer) Adolf Julian, kupiec, lat 38, syn Samuela Szwajcera i Sary Kopelmann z Zamościa, w r. 1889 — z żoną: Lucyną Józefą Joanną, lat 36, córką Stanisława Zweigbauma i Tekli Kamioner z Warszawy i córką: Jadwigą Pauliną, ur. w r. 1888.

Szwajcar (Szweitzer, Szwajtzar) Ludwik Albert, kupiec w Warszawie, lat 32, syn Samuela Szwajcara i Serafiny Kopelman z Nowego Dworu w powiecie Warszawskim, w 1899 r.

Taubwurcel Maurycy Walery, komisant handlowy w Warszawie, lat 28, syn kupca Wolfa Taubwurcla i Tauby Endler, w r. 1857.

Teodorski Adam (Abraham Natanowicz), guzikarz

w Warszawie, lat 21, syn Natana Chaima, w roku 1829.

Tłuczek Elżbieta Róża, służąca, lat 18, córka Hirsza Tłuczka z Konina, w r. 1842.

Tohar Cecylia Czesława z Kutnerów, lat 27, córka ajenta ubezpieczeń, Jakóba Kutnera i Teofili Landau, w r. 1890 z córką Teofilą Teodorą Maryą, lat 8.

Tohar Józef Wiktor, kupiec w Warszawie, mąż Cecylii Czesławy, lat 43, syn Moszka Tohara i Chany Dobry Szpilrein, w r. 1891.

Tragier Teofil, giser żelaza, lat 20, syn Leviego i Gitli, w r. 1824.

Traustel Stanisław Ignacy, lat 24, syn Seliga Pinkusa i Fajgi, w r. 1842.

Turawer Leon, agent handlowy w Warszawie, lat 41, syn kupca herbaty Wolfa Turawera i Gołdy Jakób, w r. 1897.

Ungerwein Adolf, (Aron Kleper), piekarz, lat 29, syn Eliasza Klepera i Lei Kotek z Konina, w r. 1849.

Urbach Jakób Emanuel (Koppel), rzeźbiarz, lat 38, syn Hirsza i Sary Urbach z Działoszyna w powiecie wieluńskim, w r. 1848.

Uryjasz Szymon Maurycy, kupiec w Warszawie, lat 55, syn Maurycego vel Moszka Uryjasza i Estery Bajli Rajchmann, w r. 1894.

Uryjasz Teodor, kupiec w Warszawie, lat 42, syn Moszka Uryjasza, w r. 1894.

Wagner Gustaw (Markus Majer Palacz), lat 19, syn Jakóba Palacza z Krakowa, w r. 1842.

Warszawski Ludwik, introligator, lat 18, syn Mojżesza i Jetty z Kalisza, w r. 1832.

Waymann Maksymilian, introligator, lat 22, syn

Joska Waymanna i Szachny Seidenmacher z Radomia, w r. 1842.

Wayntraub Jan, subiekt handlowy, lat 28, syn Abrahama Szai Wayntrauba i Maszy z Opoczna radomskiego, w r. 1854.

Wawilewicz Izaak vel Zarachewicz, kupiec, lat 54, syn Abrahama Wawilewicza vel Zarachewicza i Chai Sury Szypuchin z Warszawy, w r. 1901.

Weingrad Aleksander, krawiec, lat 26, syn Dawida Weingrada i Ewy Telec z Radomia, w r. 1847.

Weinmann Jakób, «spekulant», lat 37, syn Lajbusia Szmułowicza i Estery z Szydłowca sandomierskiego, w r. 1830.

Waintrank Karolina, rozwódka, lat 32, córka Daniela Eliewicza z Zamościa lubelskiego, w r. 1828.

Weinsaft Maksymilian, kupiec w Wiedniu, lat 36, syn Efroima Weinsafta i Racheli Stark, w r. 1888.

Weinstock Adolf, buchalter, lat 29, syn kupca Samuela Weinstocka i Gitli Ton z Warszawy, w roku 1900.

Weizenblut Józef, kupiec, lat 31, syn lekarza Leopolda Weizenbluta i Flory Starkman, w r. 1901.

Welt Jan Maurycy, kupiec w Warszawie, lat 27, syn Icka Majera Welta i Ryfki Wigdor, w r. 1896 — z żoną: Maryą Balbiną z Alsteinów, lat 22, córką blacharza Chaima Alsteina i Fajgi Siwobroda, w r. 1896.

Werner Ludwik (Lejba Władoski), tkacz, lat 24, syn Jana Władoskiego i Szypry z Częstochowy, w r. 1844.

Widerszal Adam, kupiec, lat 27, syn Szymona Widerszala i Eleonory Frajder z Warszawy, w roku 1902.

Wiener Adolf, kupiec, lat 25, syn Heimana Wienera i Blumy z Przedborza, w r. 1845.

Wiener Jan Henryk, sukiennik, lat 56, syn Icka Wienera i Bajzli Pukacz, w r. 1849.

Wiernik Kazimiera Antonina, lat 24, córka Izydora Wiernika i Natalii Seidemann, w r. 1896.

Winawer Adolf Edward, adwokat w Warszawie, lat 32, syn obywatela Karola Winawera i Zysli Schönberg (Szenberg), w r. 1891.

Windelbaum Eugeniusz Bernard, plenipotent przedsiębiorcy budowy kolei żelaznej witebsko-orłowskiej, lat 25, syn negocyanta Wełny Moszka Wolfowicza Windelbauma i Chai Boruch z Warszawy, w r. 1866.

Winnik Aleksander, szewc, lat 21, syn Mendla Winnika i Judes Dawidowicz z Kniszyna w gubernii Grodzieńskiej, w r. 1854.

Winter Krystyan Adolf, krawiec, lat 29, syn handlarza Zelika i Maryi Berek z Widaw, w r. 1849.

Wiśniewski Julian (Joel Kirszbaum), introligator, lat 22, syn Mojżesza Kirszbauma i Maryi Hellstein z Lipska, w powiecie opatowskim, w gubernii Radomskiej, w r. 1845.

Wittmann Nikodem Leon, lat 44, syn nauczyciela Leona Wittmanna i Perli Gerszon z Warszawy, w r. 1889.

Wolff Bolesław Maurycy, księgarz w Warszawie, lat 26, syn lekarza Józefa Wolffa i Eleonory Estreicher (Oestreicher), w r. 1856.

Wolff Maksymilian, lekarz w Warszawie, lat 31, syn Józefa Wolffa i Eleonory z Estreicherów z Brodów w Galicyi, w r. 1840.

Wolff Michał, lekarz w Warszawie, lat 28, brat poprzedniego, w r. 1840.

Wolff Jan, introligator, lat 24, syn Filipa Woffa i Julianny, w r. 1838.

Wollenberg Anna Dorota z Rosenblatów, lat 36, córka lekarza Dawida Rosenblata i Doroty Giwartowskiej, w r. 1889.

Wollenberg Sylwester Mieczysław, syn kupca Pawła Wollenberga i Ewy Kempner, w r. 1902.

Zając Fryderyk Jakób (Salomon Azriel), parobek, lat 26, syn Izraela i Estery z Ciechomyc w powiecie gostyńskim, w r. 1837.

Zakrzewski Jan Teodor (Zadok Zakrzewer), krawiec, lat 20, syn Borucha Zakrzewera i Racheli Lejb, w r. 1843. — Zaślubił Henrykę Wahl. — Jego dzieci: 1) Gustaw Adolf, ur. w r. 1849; 2) Juliusz Wilhelm, ur. w r. 1851. 3) Augusta Amalia, ur. w r. 1854; 4). Juliusz Paweł, ur. w r. 1857; 5) Emil Oskar, urodz w r. 1860; 6) Małgorzata Helena, ur. w r. 1865.

Zarachewicz — zobacz *Wawilewicz*.

Ziffer Karol August Jakób, kandydat prawa (następnie urzędnik rządowej fabryki machin na Solcu w Warszawie), lat 27, syn liweranta Ferdynanda Ziffera i Eleonory Lewińskiej z Podgórza pod Krakowem, w r. 1848. — Zaślubił Elżbietę Redgatt. — Jego dzieci: 1) Aleksander Walenty, ur. w r. 1852; 2) Edward Juliusz, ur. w r. 1854; 3) Karolina, ur. w roku 1856; 4) Anna, ur. w r. 1857; 5) Karol Wilhelm, ur. w r. 1860; 6) Stanisław Jerzy, ur. w r. 1862, cukrowar; zaślubił Justynę Wróblewską. Jego syn: a) Karol August, ur. w r. 1887. 7) Elżbieta, ur. w r. 1863; 8) Jan Jakób, ur. w r. 1865; 9) Roman August, ur. w

r. 1866, korespondent handlowy; zaślubił Alicyę Rosenfeld, neofitkę, ochrzczoną w r. 1895. — Jego syn: a) Henryk Karol, ur. w r. 1897.

Zymberg Ludwik Izydor, kupiec w Warszawie, lat 33, syn Abrahama Simsiowicza Zymberga i Gołdy Szapsia, w r. 1859. Zaślubił Ewę Frenkel. — Jego dzieci: 1) Adolf, ur. w r. 1857; 2) Teodozya, ur. w r. 1858.

Zyss Zygmunt, technik, lat 26, syn Herszlika Zyssa i Emilii Bloch z Łowicza, w r. 1882.

Spis alfabetyczny neofitów polskich

Strona

Abraham 181
Abramowicz - Łyżyński herbu Lubicz . . . 23
Abramowicz z Płocka . 120
Abramski 26
Achard 120
Adamkiewicz 120
Adamowska 120
Adamowski. 72
Adelstein 181
Ajzenberg 224
Anszer 182
Antoniewicz 120
Antoniewski 26
Antonowicz. 120
Antońska 120
Apfelbaum 224
Aprilewicz 26
Arzt (Arct) 224
Ascher 182, 224
Assur. 121
Azierski. . . . . . . —

Strona

Augustowski . . 121
Azulewicz 72

Babiacka 121
Babińska 72
Bachmann 182
Bachner 182
Baczyński 121
Balsamowski 121
Bamberg 182
Baranowski 121
Bartoszewicz herbu Nowina 21
Barun (Baron) 121
Batawia 121
Bauerertz 225
Baumgarten . . 121, 225
Bąkiewicz 122
Behrman 122
Bela 26
Bein 225
Ben 122

Strona

Berenbaum . . . . . —
Berens, . . . 26, 182, 183
Berenstadt 122
Bernfeld . . . . . . —
Berger 225
Bergin, nobilitowany . 21
Berko. 172
Berkowicz 72, 183
Berkowitsch 226
Berkowska 122
Berlach 226
Berliński . . . 122, 183
Bermański 226
Bernfeld 122
Bernhardt 225
Bernstein . . . 183, 227
Berson 225
Betcher (Bötcher) . . 225
Betier. 122
Białecka. 122
Bibergeil 184
Bielski I nobilitowany . 21
Bielski II 26
Binenthal . . 122, 184, 225
Binowitsch 227
Birembaum. 122
Blaustein 227
Bloch. 122
Bloch, herbu Ogończyk odmienny . . 227, 228
Blum 123, 184
Blumberg 228
Blumfeld 228
Blumenthal. . . . . —
Bławacki 123
Bobrowski 229

Strona

Boczkowski 123
Boćkowski 126
Bodenstein 229
Bodowski 73
Boessner herbu własnego 39
Bogdańska 26, 123
Bogen 229
Bogochwalski 26
Bogusławski 123, 184, 229
Bondy 185
Bonfort 229
Borchardt 185
Borman 229
Bortstein 229
Borzęcki. 123
Böttcher (Betcher) . . 123
Brabander 123
Bracławski. 73
Brauer 185
Braufman 123
Brauman 185
Bratman. 229
Braun 123
Breitz. , ... 73
Brenner 185
Breslauer 230
Brinkenhof 185
Brotman . . . . . —
Bruner 186, 230
Brüner . . . 124, 186, 230
Brühl . . . 186, 187, 230
Bryczkowski 231
Brzezicki 73
Brzozowski. . . . 26, 73
Brzostowska 187

Strona

Brzuska 26
Buchner 124, 231
Budziński 73
Bukorymski 73
Bursztyn. 231
Buskiewicz 73
Buski. 73
Buttermilch. 231
Buttermilch, zobacz Masłowski 231

Cahen. 231
Cederbaum . . . 231, 232
Cedrowski 35
Cesirajski 73
Cetnarowicz 124
Chachamowicz 232
Charsam. 124
Chelman. 124
Chęciński 36
Chętkowski. 36
Chłopicka 124
Chmielnicka 124
Chojnacki 232
Chołojowski 73
Chrzanowska . . . . , 124
Chrzanowski 124
Chrzonowski 73
Chwalibóg 125
Chwalibowski 34
Chwat (Czyński) . 232, 233
Cichocka 125
Cichocki. 125
Ciechanowski 73
Ciżewski. 125
Cohn 233

Strona

Cohnstadt 234
Conrad 125
Conradi (Konradi) . . 234
Coqui, ... 73
Cukerman . . . . . . —
Czarnecki 125
Czarnowski. 125
Czerniawski (Czerniewski) 74
Czerwiecki 26, 36
Czerwińska . . . 26, 125
Czerwiński . . 26, 74, 125
Czuchanowski 74
Czyński 74
Czyżewska 125
Czyżewski 125
Cwij 187
Cybulski. 125
Cymes 125
Cyprowicz 234

Dałberg 126
Damrosch 234
Dattelbaum. 234
Daun 126
Dawidowicz 74
Dawidson . . . 126, 235
Dawiński 74
Dawison. 235
Dąbrowska. . . 125, 126
Dąbrowski z Dąbrowy. 27, 74, 126, 171
Dellinger 187
Delmonte 27
Demontagne 234
Dessaw, nobilitowany . 21

Strona

Dębicka 74
Dębowski 74
Dikstein 235
Dobielański. 126
Dobrański 27
Dobrochowski. 35
Dobrowolski 27, 35, 36, 126
Dobrowolski 16, 17, 27, 36, 38, 126
Dobrowolski nobilitowany 21
Dobrowolski nobilitowany 21
Dobrowolski nobilitowany 21
Dobrowolski herbu Nowina 21
Dobrowolski herbu Odyniec 22
Dobrowolski herbu Nieczuja 27
Dobrzański 74
Dobrzyńska. 37
Dobrzyński herbu Kandor 22
Dobrzyński. 27, 235
Dombrowski 235
Drakochrust 235
Drangel 236
Drewnicka 126
Drużyński 127
Drzewiecki 127
Dubelski. 27
Dukliński 127
Dutlinger 127
Dwernicki 127

Strona

Działoszyński 236
Dziemiński 36
Dziokowski herbu Trąby 22

Eborowicz 127
Eckersdorf 236
Eckstein. 187
Ehrenfried 236
Ehrlich 188, 237
Eisenberg 127, 237
Eisenring 188
Eisinger 237
Eliaszewicz 74
Elij 27
Eljasz. 27
Ekerman 127
Engelhardt 237
Epstein . 127, 128, 129, 188, 238
Epstein, nobilitowany . 128
Epstein (Prenier). . . . 268
Estreicher 129
Ettinger 238

Fabian 188
Fajans 129
Fajtelson 138
Falek 129
Falkowicz 188
Feinberg 129
Fejtelson . . . . . . —
Felsztyński herbu Nałęcz 39
Fidler. 238
Filipson 130

Strona

Filisztad 74
Fingerhut 189
Finkelhaus 130
Finkelstein . . . 189, 238
Finkenstein. . . 189, 239
Fiszman 130
Flamm 189
Flatau 130
Flatow 130
Flesch 239
Fliegel 239
Fogler 130
Frank . . . 75, 239, 240
Fraenkel herbu własnego 130, 131
Fraenkel . . . 189, 190
Frankenstein 190
Frenkel 240
Fried 241
Friede . . . . --
Friedemann . . . . . —
Friedländer. . . . . . —
Frischmann 242
Front 191
Frost 131
Freudensohn 240
Freund 240
Freymund 240
Fruchtman 191
Frühling. 191
Frydrykiewicz. . . . 27
Fuchs. 131
Funkenstein 131
Furmanowicz 132

Gabryelska 132

Strona

Gancwol. 242
Ganzwohl 191
Gąsiorska 132
Gefühlshaus 191
Gelwan 132
Geszwind 132
Gębicki 132
Gincburg 192
Gins 242
Gittler 192
Giwartowski 242
Glass . . . . —
Glassmann 243
Gliniowski 27
Gliwitz 243
Glücksberg. . . . . —
Gnatkowska 132
Gnębicki 132
Godlewski 28
Godfryd 244
Goldberg 132
Goldfarb. 244
Goldenberg. 192
Goldenring 245
Goldfeder . . . 132, 244
Goldfeld 133
Goldhaar 245
Goldhaus 133
Goldhirsz 245
Goldinger . . . . . —
Goldlust 192
Goldman . . . 192, 246
Goldmüntz . . . . . —
Goldrobel . . . . . —
Goldschmidt 193
Goldstand 133

Strona

Goldstein . . . 192, 246
Goliński 75
Golson 28
Gordon 246
Gothardt. 192
Gottheill. 247
Gottlieb . . . . —
Górski (Gurski) herbu Łaska 22
Górski (Gurski) . 76, 134
Goryńska 37
Grabowski herbu Dołęga odm. 28
Grabowski . . . 75, 134
Gradenwic 134
Graffstein 247
Grass. 193
Grodziński 28
Grojnow 247
Grosse 134
Grossmann . . 193, 247
Grosswald 247
Grudzińska. 134
Grudziński 28, 134, 135, 247
Grundland 247
Gruszecka 135
Gruszecki 76
Grünberg 193
Grünfeld 193
Gryszpanowicz . . . 135
Grzybowska 135
Grzybowski 135
Guttman . . . 193, 248
Gwiazdowska. 135
Hadżi 76
Haftfeld. 248

Strona

Hakiell 76
Haller 193
Halkader 248
Halpern 135
Hamburger. 193
Handelsmann 135, 193, 194, 248
Hanes 194
Hantower 194
Harde 135
Harff. 194
Hartoch. 135
Harczyk, zobacz Cohn 233, 248
Hauptmann 248
Hayler 249
Haymanowa 135
Heflich 135
Heidenwurzel. . . . 249
Heimann 194
Heific 194
Heller 136
Hering 194
Herrisch. 136
Herrman 136
Hertz . . 136, 194, 195
Herzberg . . . 195, 249
Herzfeld. 249
Herszkowicz . . 136, 249
Heryng 136, 249
Heymann 136
Hirsch 195, 250
Hirschendorff 196
Hirszband 250
Hirszberg . . . 195, 250
Hirszfeld 196

Strona

Hirszel 251
Hirszenfeldt . . . . —
Hirszlikowicz . . . . —
Hock . . . . —
Hochmann 136
Hoffmann . . . 28, 251
Hoge 136
Hohenberg 136
Holcenberg. 136
Holcmann 172
Homberg 136
Honigmann 136
Hoppenfeld 137
Horowicz . . . 15, 137
Humuliński 137
Hurwitz 252

Idelson 196, 252
Idowicz 252
Idzikowski 35
Iwański 76
Iwaszkiewicz 77
Izraelson 196
Izraelowicz. 196
Izraelski 252

Jabłońska 137
Jabłoński, ... 77, 137
Jakobson . . . 137, 252
Jakubowicz 137, 196, 252
Jakubowska 137
Jakubowski, herbu Kopacz (Orle Skrzydło) 22
Jakubowski, herbu Topór 22
Jakubowski, herbu Rokowiec 137
Jakubowski . 28, 77, 253
Jakubski. 28
Janasz 196, 197
Janiszewska 137
Jankowski, nobilitow. 22
Jański 77
Jarmund, nobilitowany 22
Jarnocki 138
Jarocki 28
Jasińska 138
Jasiński . . 28, 77, 78, 138
Jasiński, herbu Złotowąż 79
Jastrzębski 138
Jaworski. 28
Jazowski (Jassowski) . 28
Jeleniowski. 79
Jeleński, nobilitowany . 22
Jemiński 253
Jezierański 80, 81
Jeziorkowska 138
Jerzmanowska. . . . 138
Joachim 28
Jospe 197
Józefowicz Hlebicki, herbu Leliwa . . . 13
Józefowicz 28, 29, 138, 171
Junecki 29
Jungwitz. 253
Jurowski 29

Kacperska 138
Kaczyński 138
Kadysz 138
Kaftal 139, 532
Kagan 139

Strona

Kahan 139
Kahn 198
Kalinowska 139
Kalinowski 139
Kalińska 253
Kamieniecki 81
Kamińska 139
Kamiński 81, 139
Kanel 253
Kantor 198
Kantorowicz 198
Kaplan . . . . —
Kapliński 81
Karczewska 139
Karmin 253
Karmiński 81
Karp 139
Karto. 198
Kasperski 81
Kazański 198
Kazimirski, herbu Łaska 22
Keller 199
Kempiński 253
Kempner 199
Kierer 253
Kinderfreund . 139, 140, 199, 254
Kipman 140
Kirszrot (Prawnicki) . 254
Kirszt (Kürst) 199
Klaczko 199
Klarfeld 199
Klarwein 140
Kleinadel 140
Klinger 140

Strona

Klingsland 140
Koch 199
Kochanowski 140
Koch . . . . —
Koenigsberger . . . 255
Kohen . . . . —
Kohn 200, 254
Kokoszko 254
Kolas. 200
Kolińska 254
Koliński 29
Komalson 140
Komaniewski 140
Konderski, herbu własnego 29
Koniarski 140
Kopyczyniecki (Kopyczyński) 81
Korabiowska 140
Koralewski 81
Korczewski 82
Korec 255
Kornfeld. . . . 200, 255
Korytowska 140
Korzenicki 82
Kostecka 29
Kostecki 29
Kowiecki 29
Koźliński, herbu Bodziec 18
Koźmiński 173
Kozłowski . .82, 140, 141
Körner 141
Krajewski 82, 141
Krakowski 141
Kramki 255

Strona

Kramsztyk 141
Krantz 141
Kraśniewicz 82
Krasnowojski, herbu Wzięczność 23
Kraus 200
Krawczyk 141
Kremser 200
Krekau 255
Krentzmann . . . . . —
Krępowiecki 82
Kroczak 141, 142
Krom 142
Kronenberg, herbu Strugi odm. 255
Kronenberg 256
Kronenblech 200
Krotowski (Kratowski) 82, 256
Kruk 257
Krukowski 142
Kruświcki 142
Krygier 142
Krysiński, herbu Leliwa 82, 83, 84
Krzymanowski . . . 35
Krzyżanecki 29
Krzyżanowski I, nobilitowany 23
Krzyżanowski II, herbu Dąb (Żelechy) . 29
Krzyżanowski 29, 38, 85, 143
Krzyżański 35
Krzyżewski 85
Krzywicki 84

Strona

Krzywiński. 84
Kuciński I 29
Kuciński II 143
Kuczer 257
Kuczewski 29
Kuczyński 143
Kulpiński 38
Kuśnierz 257
Kutner 143
Kutnowska. 35
Kürst (Kirszt). . . . 199
Kürst. 257
Küster 200
Kwiatkiewicz 143
Kwiatkowska . . 143, 200
Kwiatkowski . . 143, 144
Kwiecińska 29, 144, 257
Kwieciński, nobilitowany 23
Kwieciński 29, 37, 144, 200
Kwietniewski 145

Laiter 145
Lanckoroński 85
Landau 145, 200
Lande 201
Langert . . . . —
Landowski 145
Landsberg 201
Landy 257
Langert 146
Laski, herbu własnego 146
Laskowska. 146
Laszczower. 257
Laudański . . . 147

Strona

Lauterstein 257
Lawendowski 147
Lebel 147
Lebrecht. 29
Lejbowicz . . . 29, 257
Lejchter 147
Leo 201
Lesman 202
Lesner 202
Lesser 202, 258
Leszniewski 258
Leszczyński 147
Lewandowska. . . . 147
Lewandowski . 30, 147, 203
Lewenberg. 147
Lewensztern (Löwenstern) . . . . . . —
Lewi (Levi) . . 202, 203
Lewicki 30, 258
Lewiński. 30, 85, 147, 148 203, 258
Lewin 258
Lewinson . . . . . —
Lewkowicz. . . 148, 258
Levy-Lion . . . . . —
Liban. 204
Librowicz . . . 85, 259
Lichtenstein 30
Liciński 148
Liebermann 259
Liebrecht 260
Libreich 204
Lijendolski 148
Lilienstern 260
Liliental 30

Strona

Lipczyńska . . 37, 148
Lipczyński . . . . . . —
Lipiecka. 148
Lipińska. 148
Lipiński, herbu Strzała 23
Lipiński . .30, 34, 85, 149
Lipski, herbu Kościesza-Kuczaba . . . 23
Lipczyc 204
Listopski 37
Listowski 149
Litauer 260
Litwak . . . . —
Litwin . . . . —
Livins. 204, 205
Ljachowski 204
Loberstein 260
Loebenstein 205
Loewe 260
Loewenberg (Lewenberg) 261
Loewenfeld. 149
Loewenhard 205
Loewenstein 261
Loewenstern (Lewensztern) . . . . . —
Loewenstimm 205
Londyńska 205
Loretańska 149
Lotrynger 206
Lozzo. 30
Lubelski. 206
Lubieniecka 149
Lubiński. 14
Luksenburg 206
Lutnicka 149

Strona

Lutomierska 35
Lutomski 150
Lutyński, nobilitowany 23
Lutyński. 30
Lwów 150

Łabęcki, herbu Łabędziogrot . 85, 86, 87, 88
Łabęcki 30
Łakomski 88
Łaski 150
Łazarski. 88
Łęczycki 30
Łoskowska. 30
Łowicki 31
Łubieńska 150
Łuczyński 150
Łyżyński-Abramowicz, herbu Lubicz odm. 23

Maciejowski 88
Maj 262
Majde . . . . —
Majecki 31
Majer 31
Majerans 206
Majewska . . . 31, 150
Majewski . . 31, 37, 88, 150, 151
Majorkiewicz 89
Majowski, nobilitowany 23
Majowski 37
Makow 262
Makowiecki 151
Mallenson 206
Małachowska 36

Strona

Mamelok 206
Manasse. 262
Mańkowski, nobilitowany 23
Mannheimer 262
Manowska, zob. Menkes 206
Marcinkiewicz 151
Marcińska 31
Marcinska 151
Marciński 31
Marczewska 152
Marczewski . . .31, 152
Markiewicz 89
Markowski, 89, 152, 153
Markus. 262
Markusfeld . . 206, 263
Markusow 206
Martynowski 89
Maryański . . . 31, 153
Maryjewski 153
Maryewski 89
Marzecki 31, 153
Masłowski . . . 153, 263
Matuszewski 89
Matysiewicz 90
Maydańska 31
Mayzel 207, 263
Mehler 263
Meizel 207
Mejer. 263
Meyer . . . . —
Mendelsohn 264
Menkes (Manowska) . 207
Menkus. . . . . –

Strona

Mermurstein 153
Methal 264
Miastkowska 153
Michałowski I nobilitowany 23
Michałowski 90
Michalska 153
Mijewski 171
Mikuliński 90
Milewski . . . 153, 154
Miller. 154
Milsztein, ... 154
Miniewski 154
Minkowiecki 90
Minkowski. 90
Młodzianowski . . . 154
Moldaur. 207
Molski 154
Moritz 264
Morytz 154
Mornel 264
Morrellenbaum . . . 264
Mosier 154
Moszkowski 264
Moszyński 90
Moszczyński (Moszczeński). 90
Mrozińska 154
Mrożyńska 154
Munk. 154
Muszkatblatt 207
Müller . , ... 154
Münchheimer (Minchejmer. 154, 265
Myślicki. 38

Strona

Nachtigal 265
Nachstern 265
Nagel 154
Nagórska 155
Najman 155
Nakulnicki. 92
Nasberg 265
Natanson . . . 155, 207
Nawarska 155
Nawrocka 15
Nawrocki 155
Nawrocławska . . . 265
Nebenger 155
Nejburg. 155
Nelken 266
Neufeld 155
Neuman 155. 207. 208. 266
Neumark 155, 156, 208, 266
Niebieski 156
Niedzielecki . . . . —
Niedzielewicz . . . . —
Niedzielska 156
Niedzielski herbu Szeliga 31
Niedzielski 31, 35, 38, 92
Niemirowski 92
Niemoiński 156
Niemojewska 157
Niewiadowska . . . 208
Niewiarowski nobilitowany 23
Niewiński 157
Niewolski 266
Niszkowska 157
Nizielski nobilitowany. 23
Notus 157

Strona

Nowak 267
Nowakowska . . . 31, 157
Nawakowski . . . 17, 31
Nowakowski nobilitowany 23
Nowicka 37
Nowicki 31, 92, 157, 266
Nowik 157
Nowomiejska 37
Nowomiejski 157

Oberfeld 267
Obłokowska 157
Obrębski 157
Octobar. 31
Okoniewska 157
Okręt 267
Oksner 208
Olewski. 93
Olszewicz 267
Olszewiec 208
Olszewska . . . 31, 157
Olszewski . . . 157, 158
Olszycki 31
Opatowska 267
Orgelbrand 267
Orlicki 93
Orłowska 158
Orłowski nobilitowany 23
Orłowski 158
Oronowski 93
Ortenberg 267
Orzechowska 158
Orzechowski 158
Orzeł 158

Strona

Osser 158
Ostrowska 158
Ostrowski 158
Oszeyko herbu Merawy 11, 12
Oświecimski (Osiecimski herbu Lubicz odm. 23
Oświecimski 35
Otworowski 93

Palusiak 158
Panutus 37
Patkiewicz. 159
Pawłowicz nobilitowany 23
Pawłowski nobilitowany 23
Pawłowski. . 31, 93, 159
Październicki 38
Paździerska 159
Payzer 268
Peisser 31
Perkahl. 268
Perlmutter 159
Pertz. 268
Petermann. 32
Pęczkowski 32
Philipp 208
Pianko 268
Piasecki 32, 93
Piaszczyńska 32
Piątkowska 159
Piątkowski 94
Pik 159
Pilatus 268
Pincas . . . . —

Strona

Pincas 208
Piotrowicz 94
Piotrowska 173
Piotrowski. . 32, 94, 159
Piotrowski herbu Tęczyc 95
Pitzele . . . . —
Platenstein. 159
Płoński 208
Podhajecki 95
Podoski 95
Popławska. 159
Porębski herbu Kornicz 23
Posen 209
Posner 268
Potasz . . . . —
Poziomkowski nobilitowany 23
Poznańska 159
Poznański herbu Boża Wola. 23
Poznański . . . 159, 268
Powidzki herbu Korab 14
Powołański 159
Prausmitz 268
Prażmowski 32
Proszowski 32
Prenier (Epstein) . . 268
Pruszak. 160
Pruski 32
Przedecki 269
Przewłocki nobilitowany. 23
Przybyłowicz . 32, 38, 96
Przybyłowski. 96

Strona

Przybylska 160
Przyznański 96
Pszczółkowska 160
Pulvermacher. 172
Puławski 269

Rabinowicz . . . 96, 269
Raciborska 160
Raciborski. 160
Raczkowski 160
Raczyński. 160
Radomski . . 32, 38, 160
Radziejowska 209
Radzyńska 32
Radzyński 32
Rafałowicz-Dajon . . 269
Rafałowska 160
Rafałowski 160
Rajchman . . . 160, 269
Raphael 270
Rappaport. 270
Rappel 271
Rattenberg 160
Rauch 271
Rawer 271
Rawicz. 209
Rechner 209
Regelman 271
Remiszowski 96
Rezacka 32
Reichfeld 32
Rechmann . . . 161, 209
Reichstein. 271
Reiff. 209
Reimann 272
Reisfeld. 272

Strona

Remisz 209
Rickelsohn . . . . . —
Ripp 272
Ritterbandt 272
Robertson 272
Rogoziński 272
Rohatyński 96
Rolsznur 161
Roman 17, 161
Rosen 209, 210
Rosenbach 161
Rosenbaum 272
Rosenberg . 161, 210, 273
Rosenblum . 210, 211, 273
Rosenfeld . 161, 210, 273
Rosenfeld—Freyberg herbu Freyberg . . 210
Rosenfeldt 273
Rosengart 211
Rosengarten 211
Rosenmann 273
Rosenschild 273
Rosenstein 274
Rosenthal . . 211, 273
Rosenthal, nobilitowany 274
Rosentuch 274
Rosenzweig . . 96, 274
Rosochacka 161
Rosner 274
Rosse 161
Rotberg . . . . . . —
Rotenberg 161
Rotermann 162
Rotholz 211
Rothstein 274

Strona

Rotwand . . . 212, 274
Rozalimski 162
Różańska 162
Różański 162
Różewski 173
Różycki 172
Rubinkowski 17
Rubinstein . . 162, 212
Rubliński 32
Rudman 275
Rudnicki 96
Rudowicz 162
Rudowska 162
Rundo 212, 213
Rutkowska 162
Rücker 275
Ryb 275
Rybski 32
Rychłowski 162
Rydecki 97
Rymanowski 32
Rytterstein 162
Rzewuska 162

Sack 213
Sadokierski 275
Salberg 213, 275
Salinger 162, 213
Salmonsohn 276
Sammelsohn 276
Samitowski . . 102, 163
Samuelowicz 97
Samuelsohn 214
Sandbank (Zandbang). 214
Sanzer 276
Satanowski 97

	Strona
Sattel	214
Saulsohn	214
Sax (Sachs)	—
Schabicki herbu Jastrzębiec	23
Schiff	276
Schlesinger	—
Schoenfeld	97, 215, 276
Schoenwaldt	276
Schwambaum	215
Schwartz (Szwarc)	163
Segall	215
Segał	215
Segel	215
Seemann	277
Seifman	277
Selten	—
Seltmann	216, 278
Senator	216
Sidorowski	97
Sieniarska	163
Sierpińska	163
Sierpiński	32
Sierpowski	32
Silberberg	278
Silbermann	216, 278
Silberówna	163
Silberstein	216, 278
Simon	278
Sittenfeld	278
Skopik	217
Skulski	163
Skrzymowski	163
Śliwkowski	163
Sławianowska	163
Sławińska	164

	Strona
Słodki	279
Słomczyńska	32
Słomnicka	217
Słomowski	97
Słoniewski	17
Smarzewski	164
Smoliński	164, 279
Sobol	279
Sobolewski	97
Sobotnicki	98
Sokal	217
Sommerfeld	164, 279
Sonnenberg	164
Sonnenfeld	279
Sonntag	217
Soskis	279
Sperling	280
Spodek	164
Spokorny	—
Średnicki	98
Szabelski	32
Szafran	165
Szaiński	98
Szaj	165
Szainfeld	—
Szancer	165, 218, 282
Szaniawski	165
Szapira	165
Szczepanowski	165
Szczepański	165
Szczerbecki	165
Szenhak	165
Szerman	283
Szkółkowski	283
Szlajen	165
Szleifsztein-Donatt	283

Strona

Szletyński 165
Szlezygier 165
Szostakowski 98
Szottländer 276
Szpaczkiewicz, nobilitowany 23
Szpiegel 283
Szrajber. 276
Sztebler. 165
Szteiman 166
Szteinbuch. 164
Szteinhändler 166
Sztubert 166
Sztybel 283
Szulc 166, 284
Szulińska 284
Szwarcblau 218
Szwajcar 284
Szweitz 166
Szymanowski . 166, 284
Szymański, nobilitowany 23
Szymański . . 166, 284
Szymiawicz 218
Szymonowicz 98
Stachowski 32
Stamberger 280
Stanisławski 98
Staniszewska . . . 32, 33
Starkmann 217
Starkopf 280
Staszewski 33
Stegemann 280
Steigemann 280
Steimann 217
Stein 217

Strona

Steinberg 280
Steinbock 98
Steinbrych. 98
Steinbuch 164
Steiner 280
Steinmann 280
Stern (Sztern) . 218, 281
Sternberg 281
Steuermark 281
Stępkowski 164
Stoczewski. 33
Stockviss 218
Stolcman 164
Stolińska 282
Storczyk 282
Stranel . . . . —
Strauch . . . 218, 282
Strumpf . . . 218, 282
Stuliński herbu Wdzięczność 24
Styczyńska 164
Styczyński 165
Stypułkowska 165
Sunderland 282
Światłowski 33
Świątecka 173
Świętecki herbu Nowina 24
Świątkowski herbu Nowina 33
Świątkowski 33
Świeżewska 166

Taubeles 219
Taubwurcel. 166, 219, 284
Tausig 219

Strona

Tehlowski herbu Jastrzębiec 24
Teleman 33
Teodorski 284
Tischler (Tyszler) . . 167
Tłuczek 285
Toeplitz (Teplic) . 167, 219
Tohar 285
Tragier 285
Trankmann 167
Trapowski 172
Traumann 167
Traustel 285
Trojanowski 17
Trojanowski herbu Łaska 24
Trzcina 167
Tugenhold 167
Turawer 285
Turski 99

Ulanowski 99
Ungerwein 285
Uranowski. 99
Urbach 285
Urbanowski herbu Prus II-gi 24
Uryjasz 285
Uznański 17

Violonczelist 219

Waciarski 167
Wagner 285
Waldenberg 219
Waltenberg 167

Strona

Warszawczyk. 167
Warszawer . . . . . —
Warszawski 285
Wawelberg 220
Wawilewicz 286
Waymann 285
Wayntraub 286
Weinberg 220
Weingrad 286
Weinkrantz . . 167, 168
Weinmann. 286
Weinsaft 286
Weinstock 286
Weintrank 286
Weintraub 220
Weizenblut 286
Wellisch 220
Welt 286
Wendrogińska . . . 33
Wermond 168
Werner 286
Wertheim . . . 220, 221
Wesołowska 168
Wesołowski 168
Węgierski 99
Węglewski 168
Węgrowski 16
Widelec. 168
Widerszal 286
Wiener 221, 287
Wiernicki 99, 168
Wiernik. 287
Wierzchowski (Zwierzchowski 99
Wigdor. 222
Wiglin 33

Strona

Wilczyński 168
Wiliński (Wileński) . . 16
Wilkowski 99
Wiłoska 168
Wiktorski 168
Winawer 287
Windelbaum 287
Winiarska 168
Winnik 287
Winter 287
Wiślicki 222
Wiśniewska . . 168, 287
Wittenberg 168
Wittmann 287
Wojciechowska . . . 169
Wolański herbu Nałęcz 24
Wolański 38, 99
Wolf 169
Wolff, herbu Postęp 42, 43. 44, 45
Wolff 222. 287
Wolffsohn 222
Wolfowicz 222
Wolerowicz 222
Wollenberg 288
Wolicki 100
Wolpert . . . . . . —
Wolska 33
Wolski, herbu Niedźwiedź biały 33
Wolski 100
Wołecki 169
Wołowski, 100, 101, 102, 103
Wołowski, herbu Czerwony 103

Strona

Wołowski, herbu Bawół 103
Wortman 169
Wrocińska 169
Wrzesińska 169
Wrzesiński . . 33, 36, 169
Wrzesieński . . . 37, 38
Wrześniewska . . . 169
Wybranowska . . . 169
Wysocka . . . 33, 170
Wyszczyński 170
Wyszkowski 33
Wysznicki 33

Zabierzyński 170
Zaborowski 170
Zagórski 103
Zając 288
Zajdner 222
Zajgwicz 33
Zakrzewski . . 170, 288
Zaleska 170
Zaleski . . 33, 34, 104, 170
Zaleszczycki 104
Zalewski 34
Zamojskiewicz . . . 170
Zamoyski 170
Zandbang (Sandbank). 214
Zawadzki 34, 104, 170, 173
Zawojski, herbu Jastrzębiec 18, 24
Zawotowski 104
Zbitniewski, herbu Niedźwiedź Czarny . . 24
Zbrojewski 223
Zdanowska . .

Strona

Zelikowski 104
Zenopolski. . . . 34, 171
Zeydler 171
Ziegelbaum 171
Zielińska 171
Zieliński . . . 104, 105
Ziemiński 171
Ziffer 288
Zilkowicz 105
Ziółkowska 171
Zotijowska 171

Strona

Zulkiewicz 105
Zwierzchowski (Wierzchowski). 99
Zynberg 289
Zysman 223
Zyśs 289

Żelechowski 34
Zółtanowski 105
Żuliński 105
Żwaniecki 105